

**PROGRAMA ELECCIONS
AL PARLAMENT DE
CATALUNYA
2003**

PROGRAMA ELECTORAL

ÍNDIX

	Pàg.
<u>1. EL CANVI PER CATALUNYA. ARA ÉS L'HORA DE CATALUNYA, ARA ÉS L'HORA DEL CANVI</u>	4
<u>2. L'AUTOGOVERN I LES INSTITUCIONS AL SERVEI DE LA CIUTADANIA</u>	8
<u>2.1. El nou Estatut de Catalunya: garantia de progrés social i dels drets de la ciutadania</u>	10
<u>2.2. El nou estil de governar: més participació, més obertura</u>	14
<u>2.3. L'administració de justícia: més proximitat, més eficiència</u>	18
<u>2.4. L'acció política: transparència, responsabilitat, imparcialitat</u>	23
<u>2.5. L'administració pública eficient: serveis de qualitat en benefici de la ciutadania</u>	25
<u>2.6. La relació Generalitat–governos locals: col·laborar per millorar els serveis públics i la qualitat de vida</u>	29
<u>2.7. La nova ordenació territorial: adaptar les administracions a les necessitats i projectes dels territoris</u>	31
<u>2.8. Mitjans de comunicació: pluralitat i servei públic</u>	34
<u>2.9. El compromís amb la cultura: més ambició, més diàleg, més recursos</u>	38
<u>2.10. Política lingüística</u>	51
<u>2.11. Catalunya oberta a Europa i al món</u>	56
<u>2.12. Catalunya solidària</u>	61
<u>3. MILLOR QUALITAT DE VIDA PER A LES PERSONES. UNA CATALUNYA SOCIALMENT AVANÇADA</u>	67
<u>3.1. Donar suport a les famílies. Polítiques de suport a la infància i a l'adolescència. Polítiques per a la gent gran.</u>	69
<u>3.2. Prioritat per l'habitatge i uns barris dignes i segurs</u>	81
<u>3.3. Drets de les dones i igualtat d'oportunitats</u>	88
<u>3.4. Llibertat sexual</u>	95
<u>3.5. Facilitar l'emancipació del jovent</u>	98
<u>3.6. Serveis sanitaris de qualitat per a tothom</u>	101
<u>3.7. Esport, salut física i ocupació activa de l'oci per a totes les edats</u>	113
<u>3.8. Una societat sense barreres. Noves polítiques per atendre les persones discapacitades.</u>	120
<u>3.9. La seguretat és un dret</u>	126
<u>3.10. Eradicar la pobresa</u>	141
<u>3.11. Catalunya, un país que acull i integra: la immigració</u>	146
<u>4. EDUCACIÓ, PROGRÉS ECONÒMIC I OCUPACIÓ</u>	166
<u>Competitivitat i cohesió social: una aposta pel futur de Catalunya</u>	166
<u>4.1. L'educació és la clau de l'èxit com a país</u>	172
<u>4.1.1. Un sistema educatiu de qualitat</u>	172
<u>4.1.2. Més formació professional i tècnica</u>	180
<u>4.2. L'economia catalana a la societat del coneixement</u>	185
<u>4.2.1. Capital humà</u>	185
<u>4.2.2. Universitats</u>	187

4.2.3. <u>Recerca i innovació</u>	190
4.2.4. <u>Adaptació a la Societat de la Informació i el Coneixement (SIC)</u>	193
4.2.5. <u>Capital risc</u>	198
4.3. <u>Ocupació i mercat de treball</u>	200
4.4. <u>Una economia basada en l'esperit emprenedor</u>	206
4.4.1. <u>Suport als emprenedors</u>	206
4.4.2. <u>Autònoms</u>	209
4.4.3. <u>Suport a l'economia social</u>	213
4.4.4. <u>Pimes i empresa familiar</u>	217
4.4.5. <u>Condicions de la competència, marc institucional i facilitat per a l'activitat empresarial</u>	220
4.4.6. <u>Internacionalització de l'empresa catalana</u>	222
4.5. <u>Potenciar els sectors productius fonamentals de la nostra economia</u>	225
4.5.1. <u>Sectors industrials</u>	225
4.5.2. <u>Sectors emergents</u>	229
4.5.3. <u>Sector agroalimentari</u>	231
4.5.4. <u>Comerç i consum</u>	236
4.5.5. <u>Turisme</u>	241
4.5.6. <u>Sector financer</u>	244
4.6. <u>Política pressupostària, finançament autonòmic i fiscalitat</u>	251
4.6.1. <u>Finançament autonòmic</u>	251
4.6.2. <u>Fiscalitat</u>	252
4.6.3. <u>Gestió pressupostària</u>	254
<u>5. EL PAÍS QUE VOLEM, LES INFRAESTRUCTURES QUE NECESSITEM</u>	258
5.1. <u>Les infraestructures que Catalunya necessita</u>	260
5.1.1. <u>Ferrocarril</u>	261
5.1.2. <u>Xarxa viària</u>	265
- <u>Autopistes, autovies i peatges</u>	265
- <u>Xarxa europea</u>	267
- <u>Pla de carreteres</u>	268
5.1.3 <u>Un pla de mobilitat per a Catalunya i foment del transport col·lectiu</u>	269
5.1.4. <u>Foment de la bicicleta</u>	273
5.1.5. <u>Ports</u>	274
- <u>Port de Barcelona</u>	276
- <u>Port de Tarragona</u>	276
5.1.6. <u>Aeroports</u>	278
5.1.7. <u>La logística, factor de competitivitat</u>	282
5.1.8. <u>Energia</u>	284
5.1.9. <u>Telecomunicacions</u>	289
<u>6.LA DEFENSA DEL MEDI AMBIENT PER UN DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE</u>	292
6.1. <u>L'aigua: planificar, invertir, estalviar i administrar amb justícia</u>	292
6.2. <u>Fer compatible el creixement i el medi ambient</u>	296
6.3. <u>Planificar l'ús del sòl i protegir el paisatge</u>	311
6.4. <u>El camp, un lloc per viure i prosperar</u>	315

1. EL CANVI PER CATALUNYA. ARA ÉS L'HORA DE CATALUNYA, ARA ÉS L'HORA DEL CANVI

Els Socialistes de Catalunya i Ciutadans pel Canvi compareixem de nou davant de la ciutadania catalana amb el propòsit d'impulsar el canvi que el país demana i necessita. Volem convocar tots els catalans i catalanes que creuen, com nosaltres, que ha arribat l'hora de Catalunya, de la Catalunya millor. Posarem en peu la coalició més gran que hagi conegut mai aquest país: la de tota la gent que pensa que no és l'hora de la queixa, sinó l'hora de l'afirmació i de la proposta. Fem aquesta convocatòria amb més il·lusió, més empenta, més idees noves i més experiència que fa quatre anys.

Nosaltres tenim un somni: volem una Catalunya mai vista

Volem una Catalunya gran, una Catalunya amb ambició, capaç d'afegir valor a la gran família dels pobles d'Espanya i d'Europa.

Volem una Catalunya forta, segura d'ella mateixa, confiada en les seves possibilitats.

Volem una Catalunya acollidora, integradora, plena d'oportunitats.

Volem una Catalunya de tots, on tothom compti, on tothom pugui dir la seva, on tothom pugui viure millor.

Volem una Catalunya que sigui referent de convivència social i cultural.

Volem una Catalunya ben governada.

Volem una Catalunya amb una identitat reforçada per la seva capacitat de compartir.

Volem una Catalunya amb més i millor autogovern, amiga dels seus amics, sense complexes, lliure, creativa i justa.

Volem una Catalunya dedicada a grans projectes de formació i d'infraestructures, que facilitin el creixement de la seva gent i de la seva economia.

Volem una Catalunya equilibrada, on tots els territoris tinguin veu i puguin realitzar els seus projectes col·lectius.

Volem una Catalunya respectada a Espanya i a Europa, capaç de projectar-se per la seva creativitat i capacitat d'innovació. Volem ser capaços de resoldre els problemes que tenim més a prop i d'aprofitar les oportunitats que se'ns presentin.

Volem una Catalunya capdavantera de l'Espanya plural.

Volem una Catalunya inserida en una Espanya en xarxa.

Volem una Catalunya que vol estar amb Espanya dins d'Europa, que vol liderar l'avenc d'Espanya cap a un rol decisiu a l'Europa dels pobles.

Volem una Catalunya motor de l'euroregió Pirineus–Mediterrània, una Catalunya que sàpiga treure partit de la seva situació en el món.

Ara podem tornar a imaginar el futur. Després d'una etapa d'ineficàcia, de desencís, d'inèrcies debilitades, podem tornar a imaginar un futur esplèndid per a Catalunya. La política de reformes socials, l'experiència reconeguda i la nova manera de governar faran creïble el projecte de la Catalunya gran que entre tots serem capaços de fer.

Ha arribat l'hora del canvi

Catalunya entra en una nova etapa de la seva història. Nosaltres volem que ho faci amb empena i energia renovades, volem guanyar el temps perdut.

El nostre compromís és fer real aquest disseny, convertir-lo en projecte i convocar els catalans i les catalanes perquè en siguin els protagonistes.

Fer-ho, i fer-ho ara, és un deure que tenim amb aquells que ja no hi són i que hi tenien posades totes les seves esperances. Però, sobretot, tenim un deure amb les expectatives dels qui ens han de seguir.

El nostre projecte

El nostre projecte és innovador, net, amic, convincent i mira cap al futur.

El nostre projecte està inspirat en un esperit de superació que volem que sigui digne d'una Catalunya dempeus, jove, justa, amb confiança en ella mateixa, competent i innovadora; una Catalunya que canviï la queixa per la proposta; una Catalunya que recuperi l'energia positiva que fa anys que perd lentament; una Catalunya que es reconegui ella mateixa, que sigui l'expressió real de totes les persones que la formen, amb les seves il·lusions i amb les seves capacitats, i que avanci confiada i segura.

Volem una Catalunya amb empena. Amb l'empena d'un país d'emprenedors. Catalunya ha de saber i poder acollir els emprenedors, la gent amb capacitat de risc, amb coratge i amb ganes d'anar més enllà.

Catalunya es pot convertir, i es convertirà, en el lloc de trobada dels creadors.

Catalunya es pot convertir, i es convertirà, en la pàtria dels emprenedors econòmics i socials; dels treballadors que innoven a la feina; de les dones empresàries i autònomes; dels pagesos modernitzadors; de les organitzacions no governamentals més compromeses i imaginatives; dels investigadors i inventors reconeguts; de la gent gran activa; dels sindicats amb noves fórmules per a les noves realitats d'un món sense fronteres; dels empresaris conscients que guanyar diners gràcies a l'augment dels costos socials i ambientals no és crear valor sinó traspasar el mort a un altre; dels funcionaris motivats pel servei públic; d'uns mitjans de comunicació exigents amb els grups i agents socials, i també exigents amb ells mateixos.

Amb l'empenta del lideratge d'una Generalitat que proposi un nou horitzó per a Catalunya, que promogui els grans acords de país (Estatut, Llei electoral, organització territorial, etc.), que impulsi els grans projectes territorials i que engresqui tots els catalans a participar en l'obra col·lectiva de guanyar el nostre futur.

Amb l'empenta que ha sorgit de la col·laboració lleial i permanent de la Generalitat i els ajuntaments de Catalunya.

Amb l'empenta que proporciona l'aposta plena per les noves tecnologies, que ens han de permetre ser a primera línia de la societat de la informació.

Catalunya ha de passar a ser un país d'actors, no un país d'espectadors; no un país de propietaris d'uns quants pams quadrats que augmenten de preu sense que facin pràcticament res.

El nostre projecte s'aferma en el lideratge polític i social de Pasqual Maragall.

És un lideratge conscient de l'exigència que comporta encapçalar una ambició col·lectiva de gran abast, que no recula davant els reptes i les dificultats, i que ha demostrat saber estar a l'altura sempre que el país li ho ha demanat.

És un lideratge que prefigura un nou estil a la presidència de la Generalitat, amb un president que creu en la gent, que ens dóna esperances, que fa confiança, que ofereix seguretat.

Durant molts anys Catalunya ha tingut un president que deia què calia i què no calia, i un país que havia d'escollar i aplaudir o tancar-se a casa. Ara Catalunya serà un país que parlarà, i que tindrà un president que l'escollarà i després governarà.

El nostre projecte és un projecte col·lectiu, no un projecte d'un home sol, ni un projecte d'un partit, ni tan sols un projecte compartit per un conjunt de forces polítiques. Vol ser un projecte sorgit des de baix, sumant totes les energies en una mateixa direcció i amb un mateix objectiu: construir una Catalunya mai vista. Per això, és un projecte servit per dones i homes amb il·lusió, empenta, experiència i preparació. I, per això, no ens cansarem de convocar els millors perquè aportin els seus coneixements i la seva experiència a la causa col·lectiva de Catalunya.

L'experiència reconeguda és la penyora d'una gran proposta. Catalunya viurà una experiència com la que va viure Barcelona. Aplicarem a la política nacional els elements del "model Barcelona" (d'aquest model que ha esdevingut un referent internacional i que està fet de lideratge, de consens polític, social, empresarial i institucional, d'inversió pública com a catalitzador de la privada, i d'equip humà). Ho farem en tots i cadascun dels territoris del país: a les terres de l'Ebre, als Pirineus, al Camp de Tarragona, a les terres de Lleida, a les comarques de Girona, a la Catalunya Central, a la Regió Metropolitana de Barcelona.

El nostre projecte és un projecte amb idees de futur. Tenim un programa per fer un país per viure-hi millor. Catalunya necessita un canvi en les seves polítiques perquè tot és diferent de fa 25 anys.

Volem que aquestes eleccions autonòmiques siguin unes eleccions en què es discuteixi de polítiques, sobre com s'arreglen les coses. No tirant diners als problemes com fa la dreta moltes vegades. Volem parlar de coses reals, perquè venim d'on venim, dels barris de Girona, de Barcelona, de Lleida, de Tarragona, i perquè sabem com s'han de fer les coses. Darrere hi ha tota una concepció que hem estat discutint durant quatre anys. Les intuïcions de fa quatre anys continuen sent vigents: educació, educació, educació. Però també sabem què hem de fer amb l'habitatge, la seguretat, la protecció de la família, l'ajut als pares i mares que volen tenir criatures i alhora treballar. Ho sabem perquè ho vivim.

El nostre programa insisteix en les polítiques que facin possible que les oportunitats arribin a tota la ciutadania i a tots els territoris del país, per assegurar la cohesió social i la cohesió territorial. Per això, prioritzem les polítiques socials, que ens permetran tenir els serveis propis de l'Estat del Benestar, de qualitat al servei de les persones i de les famílies.

El nostre programa té l'ambició d'impulsar les bases de la prosperitat dels catalans i catalanes, amb una estratègia econòmica de país basada en l'educació i la innovació, i un model d'infraestructures coherents amb el propòsit de fer de Catalunya un país de qualitat obert al món.

El nostre programa és un compromís amb la regeneració de la política, amb propostes per fer possible una altra manera de governar, amb la bandera de la proximitat per escoltar i atendre millor les demandes ciutadanes, amb la lleialtat institucional per ser més eficaços en el servei a la ciutadania i amb la transparència de l'acció pública.

I, finalment, el nostre programa proposa la reforma de l'Estatut per arribar a tenir un autogovern a l'altura dels temps, per establir una relació positiva i creativa amb Espanya, per assegurar-nos una presència a Europa amb tota la nostra especificitat i, sobretot, per aconseguir la societat més justa, més pròspera i més igualitària a què aspirem.

Polítiques socials, ambició estratègica, regeneració política i més autogovern i millor, configuren els grans eixos programàtics que doten de contingut concret el projecte de canvi que sotmetrem a la consideració de la ciutadania de Catalunya.

2. L'AUTOGOVERN I LES INSTITUCIONS AL SERVEI DE LA CIUTADANIA

Catalunya és un país avançat. La complexitat que comporta la seva diversitat cultural, social i econòmica exigeix la millora constant de les seves institucions de govern, si volem que tinguin la capacitat de respondre a les demandes dels seus ciutadans i ciutadanes i de satisfer els nostres deures i compromisos de solidaritat en un context universal.

Els desafiaments actuals no justifiquen un retorn a moments històrics superats. Ens demanen, en canvi, un esforç per donar un fonament socialment i econòmicament més sòlid a la nostra convivència, per incrementar la qualitat de la nostra democràcia i per fer-la avançar en el camí del progrés, el benestar, la llibertat, la igualtat i la justícia social. Per això, proposem les reformes legals i institucionals que ens permetin avançar cap a una Espanya plural i cap a una Catalunya més justa i més pròspera.

El salt endavant que ha significat per a Catalunya el règim autonòmic no ens fa ignorar que el pas dels anys i l'evolució política i social fan palesa la necessitat d'introduir reformes i millores en el seu funcionament. El Govern de la Generalitat, el Parlament, l'administració pública, els poders locals, la justícia i els mitjans de comunicació públics han d'accentuar la seva proximitat a la ciutadania i als seus problemes.

Les institucions polítiques són instruments d'organització de la convivència en llibertat i de solució dels problemes de la societat, sobre la base dels principis constitucionals i de valors com el pluralisme, la participació democràtica i l'interès públic. Per això, proposem una sèrie de reformes que afecten les relacions entre les institucions i la ciutadania.

En aquest sentit, la ciutadania del nostre país ha anat molt per endavant de les institucions: malgrat una suposada manca d'ideologies i de motivació, els ciutadans i ciutadanes han sortit al carrer per fer palesa la seva disconformitat amb les decisions que es prenen en nom seu. Però una anàlisi serena de les mobilitzacions recents, des de l'assassinat d'Ernest Lluch o de Miguel Ángel Blanco, fins a la solidaritat amb Galícia o l'oposició contundent i contínua a l'atac contra l'Iraq, ens obliga a anar més enllà dels lloables motius concrets que en van ser la causa. Allò que la ciutadania ha volgut expressar cada vegada que s'ha aplegat en els pobles i ciutats de Catalunya, és la voluntat de participar directament en els afers públics, d'expressar l'opinió sense intermediaris, decebuts en molts casos pel funcionament dels canals exigibles en un règim democràtic. Per això, per no deixar debilitar més la nostra democràcia, cal saber escoltar i fer-se dignes de representar un poble actiu i amb inquietuds com és el nostre.

El Govern de la Generalitat ha de ser capdavanter, a Espanya i a Europa, en el foment de la participació política, que atorgui a la ciutadania la capacitat d'intervenció pública que li correspon en un sistema democràtic, és a dir, ben al contrari del que s'ha fet fins ara. El Govern de la Generalitat no pot malbaratar el cabal participatiu que ha demostrat, una vegada rere l'altra, la ciutadania catalana.

La vida pública no acaba amb l'acció del Govern o de l'Administració de la Generalitat. Té moltes altres esferes que també s'han de posar a l'abast de la ciutadania: la justícia,

la cultura, la llengua o l'administració tributària són àmbits d'una importància cabdal en qualsevol societat. Sigui quina sigui la seva definició competencial exigeixen l'existència de serveis públics prestats amb la màxima eficiència, transparència i control democràtic.

La ciutadania ha de ser informada, ha de poder opinar lliurement i ha de tenir el dret efectiu a decidir si volem que Catalunya sigui una societat plural, solidària i oberta, que comparteixi un espai de convivència i de garantia dels drets fonamentals des del qual sigui possible avançar cap a cotes més elevades de progrés, benestar, llibertat i justícia social.

Això significa que l'autogovern i les seves institucions tenen valor, ja que actuen com a instruments efectius al servei dels ciutadans i de les ciutadanes de Catalunya, incrementant la qualitat de la nostra democràcia política i social.

En aquesta matèria, el Partit dels Socialistes de Catalunya i Ciutadans pel Canvi es comprometen a governar seguint les línies que s'apunten en aquest programa.

2.1. El nou Estatut de Catalunya: garantia de progrés social i dels drets de la ciutadania

Avui el nostre autogovern es regeix per l'Estatut d'Autonomia de 1979 i per la Constitució de 1978. Són textos d'ara fa un quart de segle, quan Espanya no formava part de la Comunitat Europea, precedent de l'actual Unió Europea. Aquest marc normatiu –que es va aprovar democràticament– ha de servir d'instrument per fer polítiques socials i econòmiques que facin efectius els drets dels ciutadans i ciutadanes de Catalunya. Contempla una distribució de competències entre la Generalitat i l'Estat. Però en l'exercici efectiu d'aquestes competències, s'han produït desequilibris i deficiències:

- el Govern de CiU no ha promogut l'exercici d'algunes competències de la Generalitat, que no han estat mai qüestionades per l'Estat;
- una interpretació expansiva de les competències estatals ha reduït –mitjançant el recurs a normes de presumpte caràcter bàsic i a les lleis orgàniques– l'àmbit competencial de la Generalitat;
- finalment, l'aparició de nous fenòmens socials i polítics (immigració, noves tecnologies, integració a la UE, etc.) no tenen el tractament adequat en l'actual regulació constitucional i estatutària.

Per això, Catalunya necessita un nou Estatut per tal que la Generalitat sigui capaç de respondre als reptes del segle XXI i de satisfer les demandes dels catalans i les catalanes. Cal fer un pas endavant en l'actualització de l'autogovern que el converteixi en una eina més adequada per a la consolidació i perfeccionament del model social que coneixem com a Estat del Benestar i per a la resolució dels problemes contemporanis de la nostra societat.

Per aquestes raons i des del lideratge del catalanisme polític, en concertació i amb el consens necessari amb la resta de forces polítiques, impulsarem l'aprovació d'un nou Estatut, amb la voluntat d'arribar a un projecte àmpliament compartit, perquè només d'aquesta manera podrem avançar de debò en la consolidació d'una majoria social i política favorable a Catalunya i a Espanya, sense les quals el projecte no pot prosperar.

El nou Estatut s'ha de fonamentar en els principis següents:

- Catalunya és una nació i els seus ciutadans i ciutadanes es declaren titulars del dret a l'autogovern que confereix una voluntat nacional expressada repetidament a través de la nostra història i ratificada amb mitjans democràtics en el marc constitucional i estatutari.
- Els catalans i les catalanes tenen dret a intervenir en totes les decisions públiques que afecten els nostres drets i interessos.
- La Generalitat ha de tenir la capacitat d'elaborar i aplicar polítiques que defensin aquests drets i aquests interessos.

Catalunya té una vinculació històrica i de futur amb una Espanya federal, amb una Espanya que és plural en continguts nacionals, lingüístics i culturals, a la qual hem fet i volem continuar fent una contribució que, d'altra banda, és insubstituïble.

Catalunya ha de tenir presència i intervenció en les institucions de la UE, de la qual forma part com a comunitat política.

Catalunya ha de poder cooperar amb altres pobles i nacions del món per tal d'establir un ordre internacional democràtic regit pels principis de la Carta de les Nacions Unides, malgrat totes les seves limitacions.

Parlar avui d'evolució de l'Estat autonòmic és parlar d'una dinàmica federalista que s'ha d'expressar en dimensions diverses de l'organització de l'Espanya plural: política, fiscal, judicial i cultural. Els Socialistes de Catalunya i els Ciutadans pel Canvi proposem, per tant, que el nou Estatut avanci cap a aquest horitzó federal.

FEDERALISME POLÍTIC

Riquesa de la diversitat entre nacions i unió voluntària entre pobles: aquests són els principis que inspiren el federalisme i que són els més adaptats a la realitat plural d'Espanya. La Constitució de 1978 conté els elements adequats per avançar cap a un model d'aquestes característiques. La reforma de l'Estatut que nosaltres ens proposem de pactar amb les altres forces polítiques de Catalunya i amb les forces progressistes espanyoles s'ha d'inspirar en aquests elements de caràcter federal, acostant la capacitat de decisió política als territoris i a la ciutadania.

OBJECTIUS

1. Reforçar la garantia efectiva dels drets polítics, econòmics i socials dels catalans i de les catalanes, incorporant-los al nou Estatut i convertint-los en l'objectiu principal de les actuacions legislatives i executives de la Generalitat.
2. Assegurar la intervenció de la Generalitat en totes les decisions que afecten els catalans i, per tant, una ampliació de les seves competències en l'àmbit legislatiu i executiu, tot respectant el principi de subsidiarietat.
3. Revisar la configuració i el funcionament de les institucions catalanes, per tal de fer-les més obertes a la participació directa de la ciutadania i de les organitzacions socials, i promoure un control efectiu de la seva gestió i un rendiment de comptes periòdic de les seves actuacions. Això comporta, entre d'altres coses, la limitació de mandats del president i d'altres càrrecs de designació parlamentària, el control de la idoneïtat dels candidats a ocupar alguns d'aquests càrrecs i uns mecanismes efectius i de control periòdic de la seva actuació.
4. Impulsar la reforma del Senat per convertir-lo en una veritable cambra de representació territorial de la realitat plurinacional d'Espanya, basada en la representació de les comunitats autònomes. El Senat ha de ser el marc idoni de reconeixement i de protecció dels fets diferencials de la realitat plurinacional d'Espanya, expressió i instrument de la confiança federal.

- 5 Emprendre la desconcentració i la descentralització de l'administració de la Generalitat a favor de vegueries, comarques i municipis dotats de capacitat de decisió i de recursos suficients.
- 6 Impulsar les reformes legislatives necessàries per fer efectiva la participació de la Generalitat en la Unió Europea i per assegurar la seva presència en els organismes internacionals adequats, perquè és en aquests escenaris on avui dia es defineixen sovint les polítiques que condicionen la nostra existència col·lectiva.

MESURES

- Proposar immediatament la constitució de la ponència parlamentària conjunta per a la redacció del nou Estatut, a partir dels treballs presentats per les diferents forces polítiques de Catalunya, per tal de poder aprovar el projecte d'Estatut durant l'any 2004.
- Presentar immediatament al Parlament els projectes de llei de caràcter institucional referits al règim electoral de Catalunya, la limitació de mandats del president, la figura del conseller primer, l'ordenació territorial de Catalunya i els òrgans consultius de la Generalitat, entre d'altres.
- Impulsar la reforma del Reglament del Parlament per donar més agilitat, transparència i accessibilitat a les seves funcions legislatives, d'impuls i de control de l'acció del Govern, durant l'any 2004.
- Promoure que el Parlament faci ús de la seva iniciativa legislativa estatal impulsant la reforma constitucional del Senat.
- Adoptar les iniciatives legislatives necessàries per promoure la revisió de les lleis orgàniques, de la legislació bàsica i d'altres normes estatals que desborden l'establiment de principis o regles fonamentals en matèries de competència autonòmica (entre les quals, les que afecten el règim jurídic de les administracions públiques, ports i aeroports, medi ambient, ràdio i televisió, immigració, seguretat pública o funció pública notarial i registral) o que impedeixen la conversió de l'administració autonòmica en administració ordinària a Catalunya.
- Promoure que el Parlament faci ús de la seva iniciativa legislativa estatal pel que fa a la delegació de competències legislatives i executives de l'Estat a la Generalitat, de conformitat amb l'art. 150 de la CE.
- Proposar novament que el Parlament de Catalunya faci ús de la seva iniciativa legislativa davant de les Corts Generals per regular la participació de la Generalitat i de les altres comunitats autònomes a la Unió Europea.
- Promoure l'establiment a Catalunya de la seu d'organismes reguladors espanyols (Comissió del Mercat de Telecomunicacions, Comissió Nacional de l'Energia, etc.) Adoptar les iniciatives polítiques i legislatives necessàries per tal que la Presidència de la Generalitat assumeixi el comandament i la coordinació de les forces i cossos de seguretat en tot allò que afecta la seguretat interna de Catalunya.

- Adoptar les iniciatives polítiques i legislatives necessàries per garantir la intervenció de la Generalitat en la determinació de les disposicions que afecten els sectors regulats de l'activitat econòmica (energia, telecomunicacions) i assumir la defensa dels interessos dels consumidors.
- Promoure el desenvolupament i el coneixement del dret públic i del dret civil de Catalunya, com a instruments de regulació d'una convivència nacional orientada pels valors de l'equitat, la llibertat, la igualtat, la justícia social i el pluralisme democràtic.

FEDERALISME FISCAL

Un autogovern eficient se sustenta en la suficiència de la seva autonomia financera per assolir els objectius que la societat catalana encomana a les institucions de la Generalitat. Aquesta autonomia financera no ignora els compromisos de solidaritat amb la resta de pobles d'Espanya i, per tant, s'ha de definir i concertar en relació amb les seves administracions. Aquest lligam i aquesta concertació –lliurement assumits a partir del coneixement d'una informació exacta, pública i accessible de les balances fiscals– caracteritzen el federalisme fiscal que proposem. Aquest federalisme es basa en els criteris següents:

- Avançar cap a uns percentatges finals de distribució de la despesa pública entorn al 40% estatal - 30% autonòmic - 30% local.
- Aportar des de Catalunya a la hisenda estatal el que sigui necessari en proporció a la riquesa i rebre en proporció de la població.
- Igualar els resultats en despesa pública per habitant de les comunitats de règim comú amb els de les autonomies de règim foral, en proporció a les seves competències.
- Igualar a totes les comunitats autònomes la inversió de l'Estat per habitant.

En el capítol *FINANÇAMENT AUTÒNOMIC, FISCALITAT I GESTIÓ PRESSUPOSTÀRIA* del programa, es detallen les característiques del federalisme fiscal que proposem (vegeu pàg. 251).

2.2. El nou estil de governar: més participació, més obertura

El federalisme també comporta aprofundir en el funcionament democràtic del sistema polític. Ha de donar més veu i intervenció a la ciutadania i ha de fer més accessibles les institucions representatives i administratives.

La millora de la qualitat de la democràcia exigeix obrir nous canals a la participació política que permetin rebre les demandes concretes de diversos grups socials.

La Generalitat ha de promoure de manera activa mecanismes de consulta, deliberació i intervenció de la ciutadania en l'elaboració de les seves polítiques i en el control de la seva aplicació, de manera directa o a través de les organitzacions socials. Desenvolupar la participació i el civisme és un compromís del nou Govern de la Generalitat per tal de tenir més democràcia i que aquesta sigui millor.

El nou Govern ha de propiciar que els ciutadans i les ciutadanes puguin intervenir directament en l'activitat legislativa, mitjançant la iniciativa legislativa popular i a través de les diverses modalitats de consulta directa. Els poders públics han d'emprar activament les tecnologies de la informació i de les comunicacions per tal d'incrementar tots els nivells de la participació política.

Per la seva part, el Parlament de Catalunya –com a institució representativa de la voluntat popular– ha d'actuar com l'espai principal de debat polític, d'idees, de control del govern i d'elaboració de polítiques estratègiques. Cal convertir el Parlament en una eina per despertar l'interès de la ciutadania per la vida política i on ressonin les veus de tots els membres de la nostra societat, inclosos els immigrants residents a Catalunya i que manifesten la voluntat de sentir-se ciutadans d'aquest país.

Els òrgans fiscalitzadors i consultius vinculats al Parlament (Sindicatura de Comptes, Consell Consultiu, Consell de l'Audiovisual) s'han de configurar de manera que serveixin per controlar de manera efectiva l'acció del Govern i per proporcionar-li assessorament de qualitat i desvinculat d'interessos parcials.

OBJECTIUS

1. Augmentar les vies de participació ciutadana en l'activitat política, tant en la designació d'òrgans representatius com en procediments d'intervenció directa, per tal de millorar la qualitat de la democràcia i de recuperar la confiança de la ciutadania en les institucions.
2. Reforçar les relacions de cooperació entre les institucions de la Generalitat i les organitzacions socials i col·lectius cívics per tal de potenciar el dinamisme de la societat catalana.
3. Reforçar el paper del Parlament en el conjunt institucional de la Generalitat, especialment en les seves funcions d'impuls de l'acció de govern i de control de l'Executiu.

4. Instituir mecanismes efectius de consulta social durant els processos legislatius, utilitzant també les tecnologies de la informació i de les comunicacions.
5. Governar de manera oberta i transparent, facilitant tota la informació que la ciutadania consideri rellevant per als seus interessos.
6. Limitar la discrecionalitat en les decisions de l'Executiu, especialment pel que fa a les actuacions relacionades amb la qualificació del sòl i els temes urbanístics i, en general, en els contractes de les administracions públiques i els seus nomenaments.
7. Desterrar la patrimonialització de les institucions públiques per part dels partits polítics que les governen.
8. Fomentar el reforçament de la xarxa associativa com a eina de participació ciutadana.

MESURES

- Reformar la llei catalana d'iniciativa legislativa popular, facilitant una major participació de la ciutadania en el procés legislatiu.
- Prendre les iniciatives necessàries per tal que la Generalitat assumeixi competències en la realització de consultes populars directes i reguli altres formes de participació –nuclis d'intervenció participativa, consells ciutadans, etc.–, per tal de fomentar-ne l'ús en l'àmbit local i nacional.
- Presentar immediatament un projecte de llei electoral per a l'elecció del Parlament de Catalunya, que garanteixi la proporcionalitat, la igualtat de vot, l'equitat de gènere, les condicions territorials i la representació dels catalans residents a l'estranger.
- Estudiar les iniciatives legals necessàries per incorporar un sistema de llistes obertes a les eleccions dels municipis amb menys de mil habitants.
- Estudiar l'oportunitat d'iniciar les reformes legals necessàries per atorgar el dret de sufragi actiu i passiu en les eleccions municipals i autonòmiques als ciutadans i ciutadanes no espanyols que acreditin haver mantingut la seva residència a Catalunya en el període que la llei determini.
- Limitar la reelecció indefinida del president de la Generalitat, establint una durada temporal màxima en l'exercici del càrrec.
- Limitar el nombre de mandats representatius consecutius i establir un sistema de compensació econòmica que possibiliti la reincorporació professional dels qui cessen sense una altra font d'ingressos.
- Facilitar la comunicació directa de la ciutadania amb els seus representants parlamentaris, mitjançant les previsions de la llei electoral, la reforma del Reglament i el recurs a les noves tecnologies de la comunicació.

- Impulsar la reforma del Reglament del Parlament, per agilitar-ne els procediments, facilitar-ne les funcions d'impuls i de control, la participació social i l'expressió del pluralisme polític.
- Promoure la creació d'una oficina parlamentària especialitzada que contribueixi a potenciar la capacitat de control del Parlament sobre la gestió pressupostària i financera de l'Executiu i l'avaluació de les seves polítiques i de la seva producció normativa.
- Reformar les lleis reguladores dels organismes assessors de la Generalitat (Consell Consultiu, Sindicatura de Comptes, Consell de l'Audiovisual) per tal de facilitar l'exercici de les seves funcions, mitjançant la dotació adequada de recursos, la revisió de les seves competències, la definició de la seva responsabilitat política, els procediments de designació i revocació parlamentària del seus membres i la limitació dels seus mandats.
- Atorgar a les organitzacions, cíviques i culturals la facultat de presentar als grups parlamentaris candidats als òrgans consultius i fiscalitzadors de la Generalitat (Consell Consultiu, Síndic de Greuges, Sindicatura de Comptes, Consell de l'Audiovisual).
- De manera especial, contribuir des de la majoria parlamentària i des del Govern a restaurar la independència, la professionalitat i l'eficàcia de la Sindicatura de Comptes, tenint en compte la importància de les funcions de control democràtic que té assignades.
- Introduir a la reforma del Reglament del Parlament el tràmit preceptiu de compareixença prèvia dels candidats a ocupar determinats càrrecs públics, per tal d'examinar-ne la idoneïtat.
- Reforçar les obligacions dels membres del Govern i dels alts càrrecs d'informar i de compareixer davant del Parlament, així com de les autoritats cridades a retre comptes a les comissions parlamentàries d'investigació.
- Adaptar l'estructura de l'Executiu de la Generalitat a criteris de racionalitat, economia organitzativa i eficiència, revisant la relació entre els departaments i els organismes vinculats.
- Crear un marc legal estable que defineixi les atribucions, composició i regles de funcionament dels consells i òrgans consultius de l'Executiu, per tal d'assegurar la seva representativitat social i l'eficàcia de la seva intervenció.
- Adoptar les mesures legals necessàries per eliminar les sessions secretes de totes les institucions amb caràcter representatiu, llevat dels casos que puguin afectar el dret a la intimitat o a la seguretat.
- Adoptar les mesures legals, fiscals i formatives necessàries per tal d'afavorir la creació i consolidació d'associacions que responguin a interessos col·lectius i que

actuïn d'acord amb els principis democràtics, reivindicant per a la Generalitat la competència per fer la declaració d'utilitat pública.

2.3. L'administració de justícia: més proximitat, més eficiència

El sistema judicial espanyol no ha experimentat el procés modernitzador que han viscut –tot i les seves limitacions– altres poders de l'Estat. La Constitució de 1978 permetria l'adopció d'una articulació més descentralitzada de l'administració de justícia. En aquesta matèria, l'Estatut d'Autonomia de 1979 conté previsions que no s'han desenvolupat.

En canvi, la versió centralitzadora adoptada a la Llei orgànica del Poder Judicial i la interpretació d'altres disposicions relatives a l'administració de justícia perjudiquen la seva eficiència i fan que la institució judicial sigui una de les menys valorades per la ciutadania. El resultat no és gens estrany, perquè no s'ha sabut adaptar a les necessitats i al ritme de vida de la ciutadania i de les empreses i organitzacions socials.

Les expectatives suscitades per la publicació del Llibre Blanc del Consell General del Poder Judicial i pel denominat Pacte per la Justícia, subscrit pels partits polítics estatals, no s'han satisfet. Algunes decisions del Govern del PP han produït un retrocés preocupant en la valoració social del prestigi del poder jurisdiccional i de la independència de les actuacions del Consell General del Poder Judicial respecte de l'Executiu.

Per la seva part, l'acció del Govern de CiU en aquest camp ha estat insuficient, malgrat algunes millores parcials. Però no ha sabut respondre a una dinàmica social cada cop més exigent amb el servei públic de l'administració de justícia, ni ha sabut encarar problemàtiques noves sorgides dels canvis socials.

Catalunya ha de disposar d'una administració de justícia que respongui a les necessitats i expectatives dels usuaris de la Justícia. La nostra societat necessita més òrgans judicials, més ben repartits territorialment i més dotats de mitjans tècnics i humans, per tal de garantir un servei públic a l'altura de la seva vida quotidiana: més rapidesa, més qualitat i molta més proximitat.

Les decisions sobre la gestió d'aquest servei s'han de prendre des de Catalunya, per adaptar-la millor a les necessitats –econòmiques, socials i culturals– del país. El Parlament i el Govern de Catalunya –cadascun en el seu àmbit respectiu de funcions– han d'intervenir de prop en la dotació i supervisió de l'administració de justícia, en coordinació amb un Consell General del Poder Judicial que s'ha d'adaptar a l'Estat descentralitzat que defineix la Constitució i que reclamen les societats complexes del segle XXI.

FEDERALISME JUDICIAL

1. La Constitució de 1978 no utilitza el terme *federal* ni s'ajusta a una concepció tradicional del federalisme, però està inspirada en el principi federal de distribució territorial dels poders públics. Així i tot, mentre el poder legislatiu i el poder executiu han quedat distribuïts entre l'Estat i les comunitats autònomes, el poder judicial segueix una pauta centralitzada que no s'adiu al caràcter compost de l'Estat espanyol. Un quart de segle després de la promulgació de la Constitució, la dinàmica política i social exigeix l'adaptació d'aquest poder judicial –tan poc valorat en la percepció de la ciutadania– a la diversitat de condicions que es donen a Espanya per poder respondre amb més efectivitat a les necessitats de la societat.

OBJECTIUS

1. Contribuir a la construcció d'una administració de justícia més propera als ciutadans i a les ciutadanes i capaç d'actuar amb la qualitat necessària per tal de garantir amb més efectivitat els drets de la ciutadania i la independència judicial.
2. Per tal d'aconseguir l'objectiu anterior, impulsar la descentralització de l'administració de justícia, adaptant-la al caràcter plurinacional de l'Estat.
3. Respondre particularment a les necessitats actuals que la funció jurisdiccional experimenta en els gran nuclis urbans.
4. Impulsar un pacte cívic per la justícia, que impliqui a la ciutadania i proposant una carta de drets dels usuaris de la justícia que contempli compromisos concrets.
5. Adoptar les mesures legislatives, pressupostàries i de govern orientades a establir un sistema d'administració de justícia que respongui als paràmetres de qualitat i d'eficàcia de qualsevol servei públic, garantint en particular: l'estabilitat dels jutges en les seves demarcacions judicials; el compliment dels terminis processals i en l'adopció de les resolucions judicials; els mecanismes que assegurin l'efectivitat de les resolucions i que garanteixin un millor sistema d'atenció a l'usuari de la justícia; la garantia d'accés de tothom a l'administració de justícia.
6. Dotar el Parlament de les funcions de seguiment i d'avaluació del funcionament del servei públic de l'administració de justícia.
7. En particular, concentrar l'acció de govern en tres grans objectius: a) Una dotació i una gestió adequades dels recursos personals; b) una redefinició del paper i l'estructura de les oficines judicials; c) la millora de les infraestructures (parc immobiliari i parc informàtic).
8. Reorientar el sistema penitenciari català per tal que, a més d'una bona previsió en matèria d'infraestructures, faciliti un tractament personalitzat a cada intern, que es gestioni de manera eficient i coordinada amb els altres departaments de la Generalitat i amb les entitats socials col·laboradores.
9. Revisar a fons el sistema sancionador de menors, oferir als jutges d'aquesta jurisdicció tot el ventall de mesures previstes a la legislació i adequar els centres al nombre i característiques dels interns.

MESURES

- Impulsar les iniciatives legislatives necessàries per tal d'atribuir al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya les funcions de Tribunal de Cassació per resoldre en darrera instància a Catalunya els recursos judicials en processos iniciats en aquest territori (excloent-ne només el recurs per unificació de doctrina i determinats conflictes de competència jurisdiccional).

- Impulsar les iniciatives legislatives necessàries per constituir la Comissió de Justícia de Catalunya que pugui exercir –en coordinació amb i per desconcentració del Consell General del Poder Judicial– funcions de govern i de supervisió de l’administració de justícia a Catalunya i garantir de manera més eficaç la qualitat d’aquest servei públic.
- Assegurar amb la reforma estatutària i legal l’exercici, per part de la Generalitat, de les competències relatives a la fixació de les demarcacions judicials i promoure que, des de l’òrgan propi de govern dels jutges i magistrats de Catalunya, es nomenin els magistrats que integren el TSJC.
- Impulsar actuacions dels centres de formació –Escola Judicial, Centre d’Estudis Jurídics i Formació Especialitzada– que reforcin la qualitat de la preparació de jutges i altres funcionaris vinculats a l’administració de justícia a Catalunya, no només en matèria jurídica sinó també en altres matèries necessàries per al coneixement de la societat on exerceixen les seves funcions.
- Adoptar les iniciatives legislatives necessàries per tal que la Generalitat disposi de competència plena sobre la selecció, formació i gestió de tot el personal al servei de l’administració de justícia, llevat de magistrats i fiscals.
- Facilitar als òrgans judicials els mitjans humans, materials i pressupostaris que s’escaiguin, d’acord amb la legislació vigent.
- Promoure i garantir l’ús del català a l’administració de justícia com a expressió del principi de proximitat de servei, amb la implantació de programes i d’incentius adequats.
- Adoptar les mesures legals necessàries per tal que el Parlament sigui informat de manera preceptiva i periòdica de l’estat de l’administració de justícia a Catalunya per part del president del TSJC, dels vocals competents del CGPJ i del Consell dels Col·legis d’Advocats de Catalunya.
- Impulsar la iniciativa legislativa necessària per tal d’establir òrgans d’administració de justícia de proximitat a les principals aglomeracions urbanes, amb jurisdicció en conflictes d’entitat o quantia menors.
- Instituir les comissions territorials de justícia, integrades per representants de les administracions i de les entitats professionals, socials i cíviques del territori, amb la finalitat de fer el seguiment del funcionament del servei d’administració de justícia en el seu àmbit.
- Adoptar les mesures legislatives i pressupostàries necessàries per millorar la qualitat del servei públic de la justícia gratuïta, confiant l’assistència lletrada a advocats designats d’acord amb criteris de mèrit i capacitat, amb la intervenció de la Generalitat i dels col·legis professionals competents.
- Aprovar un reglament penitenciari de Catalunya que inclogui el tractament personalitzat dels interns, els faciliti la incorporació al mercat de treball, tinguin en

compte l'especificitat de la funció pública en aquest àmbit i adequi les condicions de les infraestructures a les mesures de seguretat convenients.

- Fomentar les mesures penals alternatives per tal de superar la visió centrada en la presó, amb el foment de la construcció de les infraestructures necessàries per dur-les a terme: centres de desintoxicació, pisos tutelats, xarxa psiquiàtrica penitenciària eficient, sistema descentralitzat per al compliment de mesures en règim obert, etc.
- Reformar el sistema d'execució de mesures en l'àmbit de la justícia juvenil, amb la creació d'un centre per a noies, la duplicació de les places existents, la posada en marxa de centres semioberts per a desintoxicació i tractament de trastorns psiquiàtrics, la concessió d'ajuts a les famílies per fer complir mesures de correcció en l'àmbit familiar, integrant els serveis responsables en un únic sistema.
- Fomentar la mediació penal i impulsar els programes de reparació a les víctimes: cap víctima no pot quedar sense rebre la sentència que posi fi al plet, ni sense conèixer els mecanismes pels quals pot obtenir la compensació que s'hi contempli.

2.4. L'acció política: transparència, responsabilitat, imparcialitat

L'actuació dels governs de CiU s'ha caracteritzat per la seva opacitat en molts àmbits de l'acció política i administrativa i per les reticències a l'hora de facilitar l'accés d'altres forces polítiques o de la mateixa ciutadania a informació d'interès general. Sovint ha resistit l'obligació de retre comptes i amb això ha augmentat la suspicàcia sobre la pràctica de favoritismes polítics o familiars, sobre la comissió d'irregularitats o sobre l'existència de corrupcions que embruten el bon nom de la Generalitat.

Per això els Socialistes de Catalunya i els Ciutadans pel Canvi ens comprometem a impregnar amb el valor de la transparència tots els aspectes de l'actuació política i administrativa: l'actuació de les institucions, el procediment administratiu, la gestió de la funció pública, la prestació de serveis públics i l'actuació de les empreses públiques o vinculades d'alguna manera a l'Administració.

Ens comprometem a aplicar normes de bon govern a les empreses del sector públic català, i a exigir aquestes mateixes normes a les empreses que es privatitzin, a empreses on la Generalitat tingui una participació o que contractin amb la Generalitat. Això vol dir: transparència en nomenaments i retribucions, protecció dels accionistes minoritaris, absència de conflictes d'interessos en els executius i membres del consell d'administració de l'empresa.

El nou Govern de la Generalitat donarà informació permanent i entenedora sobre les seves actuacions. Amb això es pot superar la desconfiança que sovint alimenta la ciutadania respecte de les institucions públiques i pot servir d'estímul important per fer dels habitants de Catalunya persones decididament implicades en la defensa dels valors democràtics i cívics.

OBJECTIUS

1. Governar de manera oberta i transparent, facilitant tota la informació que el ciutadà o ciutadana consideri rellevant per als seus interessos.
2. Assegurar l'agilitat de l'Administració en les seves prestacions i obligacions amb la ciutadania.
3. Limitar la discrecionalitat administrativa, en especial en qüestions com la política urbanística i del sòl, la contractació administrativa o el reclutament i promoció del personal.
4. Eliminar qualsevol forma de clientelisme, corruptela o corrupció en les actuacions administratives i desterrar la patrimonialització de les administracions i institucions de la Generalitat per part dels partits polítics que la governin.

MESURES

- Adoptar l'avaluació preceptiva i periòdica de les polítiques públiques aplicades d'acord amb les pautes fixades per la Unió Europea, mitjançant l'establiment d'una oficina o servei adscrit a la Presidència o al departament en què es delegui.
- Promoure l'aprovació de codis de bon govern per part de les administracions.
- Reformar la llei de publicitat institucional i el decret que la desplega per tal de controlar-ne efectivament l'ús per part de les institucions públiques i evitar la seva utilització partidista.
- Aplicar de manera immediata i voluntària a l'administració autonòmica els convenis del Consell d'Europa relatius a la lluita contra la corrupció, encara que no hagin estat signats ni ratificats pel Govern de l'Estat, així com el manual de bones pràctiques sobre ètica pública.
- Establir criteris objectius en les convocatòries públiques destinades a la concessió de subvencions per a entitats i activitats privades o socials, per tal d'evitar que les subvencions es converteixin en font de clientelisme polític.
- Fer accessibles a través de la xarxa d'Internet o, en tot cas, fer públics tots els contractes que l'administració de la Generalitat i les societats i fundacions amb participació majoritària de l'administració autonòmica estableixin amb proveïdors de béns i de serveis. En especial, adoptar les mesures legals necessàries per fer públics i accessibles a través de la xarxa d'Internet els convenis i operacions urbanístiques en què participin les administracions catalanes.
- Fer accessibles a través de la xarxa d'Internet o, en tot cas, fer públiques les condicions contractuals del personal que està al servei directe de l'administració de la Generalitat, dels seus organismes vinculats i de les empreses on aquesta té participació majoritària, especificant-ne les funcions i retribucions.
- Incorporar a les decisions sobre contractació pública la valoració de les condicions de les empreses concursants en matèria de responsabilitat social, seguretat laboral i respecte al medi ambient.
- Exigir la realització periòdica d'una auditoria externa de qualitat a les empreses proveïdores de béns i de serveis a les administracions.

2.5. L'administració pública eficient: serveis de qualitat en benefici de la ciutadania

En 23 anys, el Govern de CiU no ha tingut interès a construir una administració pública innovadora a Catalunya i ha mantingut un aparell administratiu burocràtic, seguint les pautes de l'administració de l'Estat. En cap moment no s'ha optat per un model propi. Més enllà de la retòrica i d'alguns plans no aplicats, només s'hi han introduït algunes reformes disperses. La centralització, el partidisme i el clientelisme caracteritzen una Administració intervencionista que pretén imposar i dirigir, en lloc de dialogar, donar servei i liderar.

L'acció administrativa de la Generalitat és, en línies generals, poc eficaç, costosa, lenta i poc receptiva, i esdevé un fre per a la competitivitat de Catalunya. El Govern disposa d'una extensa maquinària administrativa, amb més de 130.000 empleats, però sovint infrautilitzada. La cultura interna manté pautes molt jerarquitzades i no estimula la participació dels treballadors.

Una part majoritària dels alts càrrecs i directius s'ha estat reclutat per vinculacions partidistes. Hi ha una greu manca de professionalització entre els directors generals. Avui, bona part dels empleats de la Generalitat es troben desmotivats per culpa d'una Administració que no compta amb ells. L'Escola d'Administració Pública de Catalunya està mancada d'una orientació estratègica i mai no ha tingut la confiança del Govern per esdevenir un instrument de modernització.

El resultat d'aquesta negligència manifesta dels governs de CiU ha proveït aquests mateixos governs d'una justificació perversa per externalitzar alguns serveis públics – per privatització o concertació– en nom d'una pretesa eficiència més gran de la gestió privada.

A més, el Govern de CiU ha intentat instrumentalitzar l'Administració al servei dels seus interessos de partit. S'ha consolidat la confusió entre el Govern, l'Administració, partit i grup parlamentari de la majoria governamental. El clientelisme i l'amiguisme presideixen sovint la relació de l'Administració amb els ajuntaments, les associacions i les empreses.

Els Socialistes de Catalunya i els Ciutadans pel Canvi tenim com a prioritat la millora de l'administració pública catalana: en la seva organització, en la gestió, en la formació i la promoció del seu personal, i en el rendiment de comptes a l'opinió pública i al Parlament.

OBJECTIUS

1. Facilitar la comunicació i la cooperació entre administracions i ciutadans per tal de restaurar el prestigi del servei públic, tant entre els ciutadans que en són destinataris com entre els funcionaris i empleats que l'han de prestar.
2. Impulsar estratègies de millora de qualitat en tots els serveis públics prestats per les administracions catalanes.

3. Vetllar per l'ús eficient de tota mena de recursos públics.
4. Orientar l'acció administrativa d'acord amb els principis de descentralització, proximitat i subsidiarietat, amb la promoció de la intervenció ciutadana i social en el disseny de les polítiques públiques.
5. Reforçar la qualitat professional i el comportament ètic de tot el personal al servei de les administracions i, especialment, dels seus alts càrrecs.
6. Potenciar el prestigi social i professional de la funció pública catalana, amb accions de formació i col·laboració entre totes les administracions del país.
7. Establir una relació constructiva amb els sindicats, als quals, a més de la legítima defensa dels interessos professionals, es convidarà a corresponsabilitzar-se a bastir una administració cada cop més orientada al servei dels ciutadans i ciutadanes i dels seus drets.
8. Posar en marxa els instruments necessaris per a una avaluació permanent de l'acció de les administracions i per tal que aquestes retin comptes de manera efectiva sobre la seva actuació davant el Parlament i davant la societat.

MESURES

- Presentar al Parlament una carta dels ciutadans o ciutadanes establint els principis bàsics que hauran de regir les relacions de les administracions amb els ciutadans.
- Publicar, per part dels serveis de l'Administració, els seus compromisos de qualitat davant dels usuaris i assegurar mecanismes de compensació en cas d'incompliment. Es facilitarà a la ciutadania l'elecció de proveïdor quan sigui possible.
- Crear consells d'usuaris, sistemes de queixes, suggeriments i fórmules de consulta per a la ciutadania i parts interessades. Els serveis treballaran per obtenir certificacions ISO 9000 i ISO 14000, per tal d'assegurar la seva qualitat i sostenibilitat mediambiental. Periòdicament, es realitzaran i publicaran auditories de qualitat i enquestes de satisfacció dels usuaris.
- Potenciar la informació, tramitació i serveis públics via Internet i via telèfon, les 24 hores del dia i per oferir nous serveis, reforçant l'AOC (Administració Oberta de Catalunya) com a xarxa en què els governs locals ocupen una posició central.
- Fomentar els acords amb altres administracions per oferir tràmits integrats a la ciutadania.
- Fer públiques al web les actuacions, documents, informes, contractes i recursos de l'Administració, tot preservant les garanties de confidencialitat i privacitat que la llei prescriu.
- Simplificar el llenguatge i els procediments administratius, facilitar-ne l'accés i comprensió, i ampliar horaris i punts d'atenció a la ciutadania.

- Reforçar la qualitat tècnica en l'activitat normativa, tant en el Parlament com en l'Executiu, amb la incorporació als projectes dels corresponents estudis d'impacte, memòria de costos i participació, i pla d'implantació.
- Fomentar l'economia normativa, amb l'avaluació dels rendiments de les disposicions legislatives i administratives, evitant normes complexes i supèrflues i eliminant les obsoletes.
- Racionalitzar la gestió patrimonial i, en els casos en què sigui necessari, renegociar contractes amb proveïdors.
- Establir processos preceptius i periòdics d'avaluació dels serveis de l'Administració, dels organismes autònoms, agències i empreses públiques, i procedir a la supressió d'aquells que no generin un valor afegit.
- Fixar i fer públics els criteris que han d'orientar les diverses formes de gestió dels serveis i la seva eventual externalització, establint contractes-programa i sistemes de control per resultats amb les agències, empreses públiques, organismes i entitats concertades.
- Impulsar la desconcentració de l'administració de la Generalitat a favor de les delegacions territorials i la descentralització de les seves competències en benefici dels governs locals, per tal d'apropar l'acció administrativa a la ciutadania i als territoris.
- Establir fórmules de partenariat amb altres actors públics, socials i privats per dissenyar i, si s'escau, gestionar l'aplicació de polítiques que han de respondre a necessitats col·lectives.
- Impulsar amb el conjunt d'administracions i organismes públics de Catalunya la definició d'un sistema de funció pública catalana que faciliti la gestió de polítiques i de programes interadministratius, que generi sinergies entre les administracions catalanes i que faciliti la mobilitat del personal entre les diverses administracions de Catalunya.
- Establir sistemes de formació permanent del personal que permetin aprofitar les capacitats de tots els empleats, obrint canals per a la gestió del coneixement i per a la seva participació en els processos de millora, especialment pel que fa als empleats que treballen en la prestació directa de serveis o en l'atenció als ciutadans i ciutadanes.
- Assegurar la convocatòria regular de les convocatòries per a l'accés al servei públic, per tal de reduir l'interinatge, evitar la discrecionalitat i el favoritisme en la provisió provisional de llocs de treball, i reforçar el respecte als principis de mèrit, capacitat i igualtat d'oportunitats.
- Reordenar el temps de treball d'acord amb les característiques de cada servei, tenint en compte, d'una banda, la qualitat de la prestació i l'atenció al ciutadà, i d'altra banda, la compatibilització del treball i les responsabilitats familiars dels empleats.

- Establir l'estatut del directiu públic, fixant un sistema adequat per a la seva formació, promoció i reclutament, que es fonamentarà en criteris públics de mèrit i capacitat.
- Publicar via Internet les retribucions íntegres del personal de la Generalitat, inclosos els llocs de confiança política i els alts càrrecs, que hauran de fer una declaració pública del seu patrimoni, interessos i activitats professionals i mercantils.
- Impulsar la reforma de la llei de la funció catalana, per tal d'incorporar-hi les disposicions legals necessàries per dur a terme les mesures abans esmentades.
- Ampliar les competències i els recursos de la Sindicatura de Comptes per tal d'incloure entre les seves funcions el seguiment de la qualitat dels serveis i de l'acció administrativa i l'avaluació de l'eficàcia de les polítiques.

2.6. La relació Generalitat–governos locals: col·laborar per millorar els serveis públics i la qualitat de vida

Els municipis són actors principals de l'acció pública a Catalunya. Els ajuntaments han assumit un paper de lideratge social, han dinamitzat la vida de les seves comunitats locals i han aglutinat esforços per impulsar amb èxit molts projectes d'interès col·lectiu.

Malauradament, la relació històrica del Govern de CiU amb els ens locals ha estat marcada per la desconfiança, el recel i una falsa relació de competència. De fet, l'administració autonòmica, a causa de l'incompliment de les seves obligacions envers la ciutadania, ha carregat els municipis amb l'obligació de dur a terme i sufragar polítiques públiques que, en realitat, corresponen a la Generalitat. Això ha contribuït de manera decisiva a l'ofegament financer i pressupostari en què avui es troben tants municipis del país.

A Espanya els governos municipals tenen un pes molt més reduït que a altres països. En tot el període democràtic hem passat del 10% al 13% del sector públic, davant del 20% als països federals i més del 33% als unitaris. Això és ignorar l'autonomia local garantida en el text constitucional, tot frenant el seu reconeixement com el govern més proper al ciutadà.

La realitat, però, s'ha imposat i els ajuntaments han pres la iniciativa en la prestació de serveis públics i en el foment d'iniciatives que la societat catalana reclama cada dia amb més força. Per això trobem que la despesa no obligatòria que els ens locals efectuen arriba al 27% dels seus pressupostos. El municipi ha començat a cobrir necessitats en matèria de seguretat, educació, sanitat, promoció social o cultura, sense tenir pròpiament assignades aquestes competències.

Els municipis són l'àmbit d'actuació pública més proper a la ciutadania i, per això, han de veure reconegut i enfortit el seu paper fonamental en l'edifici politicoadministratiu de Catalunya. Per això, l'actuació de Socialistes i Ciutadans pel Canvi ha d'impulsar a fons una relació de col·laboració permanent i constructiva de la Generalitat amb els governos locals de Catalunya, treballant –des dels respectius àmbits competencials– per servir millor els interessos dels ciutadans i les ciutadanes del Principat.

OBJECTIUS

1. Establir una nova relació entre la Generalitat i els municipis basada en la confiança mútua i la cooperació.
2. Aplicar el principi de subsidiarietat, traslladant als governos locals competències que es poden exercir amb més eficiència i amb els recursos necessaris per fer-ho.

3. Acompanyar el traspàs de competències d'una redistribució adequada del finançament de cada nivell territorial, de manera que els ens locals disposin de suficients recursos per aplicar les noves competències que assumeixin, apuntant a una distribució final de la despesa que se situï al voltant del 40% per l'administració estatal, el 30% per l'administració autonòmica i el 30% pels municipis.
4. Assegurar la suficiència financera dels municipis i reduir la seva dependència de subvencions governamentals. La hisenda municipal s'ha d'assentar en tres pilars fonamentals: la tributació pròpia, la participació en el rendiment dels grans impostos del sistema fiscal i les transferències procedents del Govern de l'Estat i del Govern autonòmic.
5. Fomentar el desenvolupament de formes múltiples de col·laboració entre l'activitat pública local i els interessos privats.

MESURES

- Traspassar competències en matèria d'educació, habitatge, immigració, atenció primària sanitària i polítiques d'ocupació actives, amb les condicions i amb el finançament necessaris per exercir-les adequadament.
- Crear, per part del Govern de la Generalitat, comissions o organismes de consulta per tal d'atendre les corporacions municipals quan les competències apuntades a l'apartat anterior no es puguin transferir als ajuntaments i les exerceixi l'administració autonòmica.
- Aprovar, d'acord amb les institucions representatives del món local, un conjunt d'indicadors de gestió bàsics per als serveis públics locals, assequibles per a tots els municipis catalans, que els ajudarà a l'hora de retre comptes.
- Adoptar les iniciatives necessàries per a la reforma de la Llei d'hisendes locals, per tal que els ajuntaments disposin dels recursos adequats per prestar aquells serveis que ara ja tenen atribuïts i els que els correspongui prestar en el marc de la reordenació de competències entre nivells de govern, amb respecte pels principis de suficiència, autonomia, responsabilitat i equitat i participant, si s'escau, en els impostos estatals o transferits a la Generalitat.
- Reconèixer els alcaldes com a representants de la Generalitat en el territori.

2.7. La nova ordenació territorial: adaptar les administracions a les necessitats i projectes dels territoris

A Catalunya existeixen diferents nivells de govern que no sempre poden exercir adequadament les seves funcions a causa de la seva dimensió inadequada, de la indefinició de les seves competències o de la seva insuficiència pressupostària. Aquesta diversitat de nivells –municipis, comarques, províncies, Comunitat Autònoma, Estat i Unió Europea– fa més difícil l'assoliment dels objectius de servei públic eficient i de transparència democràtica. Però sovint també és un obstacle que dificulta que la societat d'un territori determinat pugui elaborar i tirar endavant un projecte de futur per a la seva població.

És necessari simplificar i reordenar la configuració i les relacions d'aquestes estructures administratives. D'aquesta manera, es podrà afavorir el desenvolupament del conjunt del territori català, permetre i fomentar la col·laboració dels municipis dins l'àmbit de l'autonomia local i aprofitar els recursos públics de la manera més eficient i eficaç, sense menystenir els trets històrics i diferencials del municipalisme català. Aquesta voluntat d'ordenar territorialment Catalunya justifica també la necessitat de recuperar o promoure els organismes metropolitans que gestionin els interessos comuns en matèries o competències dels municipis que es vulguin organitzar al voltant de les seves àrees metropolitanes.

En lloc d'una defensa retòrica dels petits municipis i de la seva manipulació clientelística, un nou Govern de la Generalitat ha de facilitar als ens locals –amb incentius i recursos– la possibilitat d'agrupar-se lliurement de la manera que considerin oportuna, per tal que el règim legal no constitueixi un fre a les aspiracions legítimes dels municipis i a la seva col·laboració més eficient. La desconfiança, la voluntat de control i la manca de desenvolupament d'un marc legal modern i versàtil per als ens locals han de deixar pas a un nou model que tingui en compte, primordialment, les necessitats dels pobles i de les ciutats.

La divisió provincial de Catalunya prové d'una decisió política de mitjans del segle XIX. Avui dia cal repensar la província, sense ignorar que aquest ens té un reconeixement constitucional que fa impossible la seva desaparició sense el consens de les forces polítiques d'àmbit estatal. Tot i que el Govern de CiU ha proclamat sempre el seu desacord amb el mapa provincial, la seva Administració l'ha utilitzat amb freqüència a l'hora d'organitzar els seus serveis i ha deixat de banda altres possibilitats més adequades al territori. S'han creat altres ens, amb poca o cap voluntat real de potenciar-los.

Durant la passada legislatura, el Govern de CiU va paraitzar al Parlament els treballs iniciats per examinar de manera concertada entre totes les forces polítiques aquesta qüestió i per elaborar propostes legislatives de renovació. Per tant, el Govern de CiU no només ha fet molt poc per superar els defectes de la situació present, sinó que ha fet tot el possible per impedir les actuacions que podrien millorar-la.

Ha arribat el moment de posar fi a l'extremada centralització de la Generalitat, a la confusió i superposició de nivells de govern i a la incapacitat de donar representació satisfactòria a les aspiracions i als projectes que configuren el mosaic territorial català.

És necessari, doncs, reformar en profunditat l'organització territorial de l'administració de la Generalitat, per tal d'adaptar-la al territori, afavorint alhora un repartiment del poder que contribueixi al desenvolupament del conjunt del país i a l'equilibri territorial.

OBJECTIUS

1. Assegurar la igualtat d'oportunitats en l'accés a les prestacions i serveis públics per part de tota la ciutadania, amb independència del seu lloc de residència.
2. Aconseguir que els ciutadans i ciutadanes de tots els territoris participin de manera activa en les institucions representatives dels diversos nivells de govern local.
3. Reformar les administracions públiques a partir de quatre principis: l'aproximació de la gestió dels serveis a la ciutadania (subsidiarietat), la simplificació de les instàncies administratives (racionalitat), l'optimització en l'aplicació dels recursos (eficiència) i el fet que els gestors públics hagin de retre comptes de manera clara i permanent (responsabilitat).
4. Ordenar les administracions catalanes basant-se en tres nivells territorials: les vegueries o regions, les comarques i els municipis.
5. Convertir les vegueries o regions en el lloc de trobada entre totes les administracions: àmbit territorial per a la descentralització de la Generalitat (amb la reordenació de les actuals delegacions dels departaments del Govern), àmbit per a la cooperació local (amb la revisió i reorganització de les funcions de les diputacions) i àmbit per a la reorganització de l'administració estatal a Catalunya (en substitució gradual de les demarcacions provincials actuals).
6. Descentralitzar i flexibilitzar el repartiment de les competències, de manera que cada territori assumeixi les que corresponen a les seves característiques i capacitats.

MESURES

- Adoptar immediatament les iniciatives legislatives necessàries per establir la divisió territorial en set vegueries (Alt Pirineu, Catalunya Central, Comarques Gironines, Regió Metropolitana de Barcelona, Terres de l'Ebre, Camp de Tarragona i Terres de Ponent), que seran àmbit de desconcentració de l'administració autonòmica i àmbit de descentralització i de foment de la cooperació intermunicipal.
- Descentralitzar a favor dels municipis, comarques i regions, la gestió de serveis i de recursos fins ara exercida per l'administració de la Generalitat, amb la col·laboració, si s'escau, d'organitzacions socials i d'entitats cíviques.
- Utilitzar la iniciativa legislativa del Parlament de Catalunya per proposar a les Corts Generals l'adaptació de l'organització provincial a la nova estructura que hagi aprovat el Parlament.
- Adaptar el funcionament intern de les diputacions provincials a l'estructura de vegueries, organitzant sobre aquesta base la representació política i la cooperació

local en els set territoris, mentre no es produeixi la revisió pertinent del mapa provincial.

- Promoure –conjuntament amb el Conselh Generau d’Aran i atenent les especificitats del Govern local aranès– el desenvolupament de la Llei 16/1990 que regula el seu autogovern.
- Reformar el règim comarcal per tal de fer-lo més flexible pel que fa a la seva organització i les seves competències, més democràtic en la seva presa de decisions i més municipalista en el seu funcionament, convertint les comarques en òrgans de cooperació entre els municipis que les integren.
- Afavorir la cooperació i prestació conjunta de serveis entre els municipis tot incentivant –administrativament i econòmicament– la formació de mancomunitats i comunitats de municipis, especialment entre els de menor dimensió, per tal de superar la seva manca de capacitat i de recursos per proporcionar els serveis necessaris a la ciutadania.
- Prendre les iniciatives legislatives necessàries per fer possible que la Regió Metropolitana de Barcelona disposi de les competències, recursos i formes de gestió adients a la seva condició metropolitana.
- Adoptar les iniciatives legislatives necessàries per al reconeixement de les àrees metropolitanes de Catalunya i per a la determinació de les seves competències, recursos i gestió de serveis.
- Impulsar la culminació del procés d’aprovació de la Carta Municipal de Barcelona, instant el Govern i les Corts de l’Estat a procedir a la seva tramitació immediata.

2.8. Mitjans de comunicació: pluralitat i servei públic

Les característiques nacionals, culturals i lingüístiques de Catalunya fan necessari que el país disposi d'un sector de la comunicació suficientment potent per poder mantenir una presència pròpia, autònoma i significativa en un àmbit en què les tendències dominants estan condicionades per la concentració en grans grups transnacionals i la globalització dels continguts.

Les evidents limitacions d'un mercat mediàtic i publicitari de sis milions de persones aconsellen explorar fórmules de col·laboració entre administracions, operadors i territoris que presenten elements culturals i econòmics comuns per intentar assolir una audiència suficient per al desenvolupament dels mitjans de comunicació en català.

Per fer possible el desenvolupament d'aquest espai comunicatiu català és imprescindible l'existència d'uns mitjans de comunicació de titularitat pública que tinguin aquest objectiu com a prioritari, més enllà de les possibilitats que ofereix el mercat i la competència entre mitjans de comunicació de propietat privada.

El Govern de la Generalitat ha de tenir una política orientada a la configuració d'un sistema de comunicació català (premsa, ràdio, televisió, mitjans en línia), en què la convivència del sector públic i el sector privat permeti disposar d'uns mitjans solvents i d'una indústria audiovisual competitiva.

Aquesta política de comunicació del nou Govern mantindrà l'especificitat local del model de comunicació català. La tradició de la premsa, la ràdio i la televisió de caràcter local, sigui pública o privada, constitueix un factor diferencial i enriquidor d'aquest model que ha de sobreviure i enfortir-se amb l'objectiu general de configurar un sistema de comunicació competent i competitiu. En aquesta nova etapa, caldrà tenir especial cura a assegurar que aquests mitjans locals tinguin garantida la seva migració a la tecnologia digital en igualtat de condicions.

En aquest sistema de comunicació, el grau d'influència del Govern encara és perceptible en el sector audiovisual, tant pel fet de l'existència de mitjans de titularitat pública com per la capacitat de regulació. Així, el sector audiovisual català està format per uns mitjans de titularitat pública que han de complir una missió de servei públic definida pel Parlament, oferir una programació de qualitat i reflectir, respectar i fomentar el pluralisme; i per uns mitjans de titularitat privada que han de ser regulats de manera transparent, afavorint la competitivitat i potenciant l'existència de grups solvents, tant informativament com econòmicament.

El sector públic comprèn a Catalunya els mitjans de comunicació gestionats per l'Estat, la Generalitat i l'administració local. Aquest sector s'ha format per la successiva agregació d'operadors en funció de les respectives legitimitats de cada nivell d'Administració per convertir-se en gestors de mitjans de comunicació audiovisual. Aquest conjunt de mitjans públics, finançat de manera mixta i de caràcter bilingüe, s'ha de modular tant pel que fa al seu volum i capacitat com en la seva participació en el mercat publicitari, amb l'objectiu d'assolir un sector públic eficaç en l'acompliment de la seva missió de servei públic, informativament plural i econòmicament viable.

El sector privat està format per uns mitjans audiovisuals que operen amb llicència adjudicada bé per l'administració de l'Estat bé per l'administració de la Generalitat, en funció de les respectives regulacions de ràdio i televisió. El mapa audiovisual de Catalunya –integrat per la relació de llicències atorgades, les freqüències ocupades i les disponibles, així com pels paràmetres tècnics dels emissors– s'ha de revisar per aconseguir una adequació de la realitat a la legalitat vigent. Aquesta revisió s'ha de fer salvaguardant la igualtat d'exigència i l'equilibri entre els diferents operadors, però amb la voluntat inequívoca d'acabar amb una llarga política de discrecionalitat i de manca de transparència.

La perspectiva de la migració de la ràdio i la televisió analògiques a l'emissió digital, així com el desenvolupament de noves fórmules comunicatives a partir de les aplicacions tecnològiques en xarxa, obligaran els futurs governs de la Generalitat a disposar de programes específics per garantir la transició a la societat de la informació tant dels operadors del sector com de la ciutadania en el seu conjunt.

Respecte a la premsa escrita, la Generalitat ha mantingut una política de suport en funció del seu paper de divulgació de la llengua catalana, així com algunes ajudes financeres a l'equipament industrial. Tot mantenint les ajudes a la difusió en català, i amb la perspectiva de fomentar l'existència d'empreses de comunicació solvents i competitives, el nou Govern estudiarà noves fórmules de suport al sector, donant prioritat a les ajudes industrials, la renovació tecnològica i la xarxa de distribució.

OBJECTIUS

1. Configurar i desplegar un sistema comunicatiu català propi, autònom, potent i efectiu en la projecció del país i que afavoreixi els valors de convivència, pluralisme, llibertat, democràcia i cohesió social.
2. Obtenir competències plenes en matèria audiovisual per aconseguir que la Generalitat tingui la titularitat dels mitjans de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió i sigui l'Administració competent per atorgar totes les concessions de ràdio i televisió que operin a Catalunya.
3. Modificar la normativa existent amb l'aprovació d'una nova Llei de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió, establint els principis generals de la missió de servei públic i independència dels mitjans públics i assegurant els mecanismes de transparència i objectivitat que han de caracteritzar la regulació del sector privat.
4. Televisió de Catalunya i Catalunya Ràdio han de poder emetre a tot l'àmbit lingüístic català. Així mateix, la ciutadania catalana ha de poder rebre les transmissions d'altres comunitats d'aquest mateix àmbit.
5. Afavorir el sector de la comunicació local a Catalunya, el seu arrelament al país, el seu paper en la comunicació de proximitat, de formació i participació social i comunitària.
6. Assegurar una migració a la ràdio i televisió digital, consensuada amb tots els operadors, que permeti alhora el desplegament de tota la potencialitat de la nova

tecnologia i que faciliti la relació de la ciutadania amb les noves tecnologies de la comunicació.

7. Proposar un acord entre el sector públic i el sector privat que permeti el desenvolupament equilibrat d'un nou model audiovisual a Catalunya.
8. Promoure la consolidació d'una estructura industrial audiovisual forta, viable, que asseguri la canalització de la creativitat existent en el país i que atregui el talent i les produccions exteriors afavorint la internacionalització del sector.

MESURES

- Modificar l'Estatut d'Autonomia i les lleis estatals corresponents (Estatuto de Radio y Televisión, Llei del tercer canal, Llei d'ordenació general de les telecomunicacions, Llei de televisió privada i Llei de l'Estat 66/1997), per aconseguir que la Generalitat tingui la titularitat dels mitjans de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió i sigui l'Administració competent per atorgar totes les concessions de ràdio i televisió que operin a Catalunya.
- Elaborar la llei de l'audiovisual de Catalunya, establint els principis generals de la missió de servei públic i independència dels mitjans públics, així com els mecanismes de transparència i objectivitat que han de caracteritzar la regulació del sector privat per garantir la pluralitat del sistema.
- Ampliar la Llei del Consell de l'Audiovisual de Catalunya per assegurar la vigilància del mandat del Parlament.
- Aprovar una nova Llei de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió que aprofundeixi en els mecanismes per garantir-ne la independència i asseguri una programació de qualitat en la qual siguin prioritaris el foment del pluralisme, la formació, la cultura i el lleure, la indústria audiovisual del país i en la qual es tingui especial cura de la protecció de la infància i l'eradicació de la violència.
- Revisió del contracte-programa dels mitjans de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió per establir: un pla financer per a la liquidació del deute acumulat, un programa de finançament públic transparent i suficient per garantir la programació de servei públic i de qualitat, tot revisant progressivament l'accés al mercat publicitari, i un compromís de gestió sense dèficit.
- Crear un consorci de la Comunicació Pública de Catalunya amb l'objectiu de racionalitzar la despesa de recursos públics, reordenar l'oferta pública d'informació i potenciar l'eficàcia de l'esforç de les diferents administracions en aquest sector.
- Establir mecanismes de control per tal de prevenir missatges publicitaris de caràcter discriminatori cap a qualsevol col·lectiu social que incloguin continguts sexistes, xenòfobs, violents, fent una atenció especial a l'horari de la programació infantil.
- Consolidar una xarxa pública de televisions i ràdios locals i dotar-les de major capacitat per a la producció mancomunada de programes informatius i d'interès

social i cultural, i garantir la supervivència i la vitalitat de les televisions i ràdios locals.

- Elaborar un pla de suport per facilitar el desplegament de la ràdio i la televisió digital.
- Crear una mesa permanent entre els operadors públics i els operadors privats per garantir el diàleg en el sector i per impulsar la indústria audiovisual.
- Millorar la implicació de Televisió de Catalunya (TVC) amb la indústria audiovisual i el sector cultural català, amb l'elaboració d'uns criteris objectius i estables que assegurin una relació eficaç i transparent.
- Crear un fons de garantia per a les indústries culturals amb l'objectiu d'incentivar les produccions fetes a Catalunya.
- Crear, en el marc del CAC, l'Observatori de la Indústria Audiovisual, que aporti a tots els agents implicats en la indústria els elements necessaris per a l'anàlisi de l'evolució del sector i que vetlli pel control de qualitat.
- Afavorir la comercialització de la producció audiovisual catalana, participant activament en els circuits i mercats internacionals i en la projecció internacional dels festivals de cinema i audiovisuals a Catalunya.
- Elaborar un programa per afavorir l'etapa de transició de la societat presencial a la societat de la informació tant dels mitjans de comunicació com dels seus usuaris, potenciant instruments com l'Agència de Qualitat d'Internet.
- Establir una línia d'ajudes financeres per a la millora de la xarxa de distribució de publicacions escrites i per a la consolidació d'una indústria de la impressió a Catalunya.
- Mantenir la política de suport actiu als mitjans de comunicació en català, així com la d'una inversió publicitària aplicada amb criteris objectius i transparents.

2.9. El compromís amb la cultura: més ambició, més diàleg, més recursos

La història de 23 anys de Govern de CiU és exactament el negatiu del que expressa el títol del programa de cultura dels socialistes. Poca ambició, diàleg escàs i recursos insuficients, i, sobretot, una capacitat nul·la per fer de la Generalitat un instrument de promoció d'una societat més culta, on tota la ciutadania pugui accedir als nivells culturals propis d'un país avançat.

Poca ambició perquè Catalunya, durant els anys de Govern de CiU, no ha disposat d'un marc general de política cultural on inserir els programes d'actuació. Aquesta manca d'ambició s'ha traduït, a la pràctica, en tres característiques que han definit aquesta llarga etapa: manca de planificació, manca de directrius generals i manca de lideratge. Podem trobar multitud d'exemples en qualsevol dels sectors culturals: en el terreny de les infraestructures no hem disposat de cap document de referència ni de cap instrument inversor, ni tan sols no ha estat aprovat el mapa de biblioteques que, segons la Llei de 1993, s'havia de presentar l'any 1994. Davant la crisi de sectors claus de la indústria cultural catalana, especialment del cinema, l'audiovisual i les discogràfiques, el Govern de CiU ha estat un simple espectador i ha reaccionat tard i malament. Davant dels problemes que han denunciat els agents culturals o els representants de les administracions locals, ha tendit a defugir les seves responsabilitats, creant taules o comissions equívokes i poc operatives.

Diàleg escàs perquè l'única iniciativa sòlida nascuda del diàleg entre pocs polítics i societat civil, el Pacte Cultural de 1985, va ser torpedinat des del mateix Govern, i el Consell Assessor de Cultura que es preveia ni tan sols no va iniciar la seva tasca. I aquesta situació no s'ha produït per una actitud obstructionista de l'oposició o la manca d'interès de les organitzacions representatives dels sectors culturals, ans al contrari. La voluntat de cooperació de les administracions locals i dels sectors culturals ha quedat palesa a les lleis més importants: la del sistema bibliotecari, la de museus o la de normalització lingüística, i també en la gran quantitat de manifestos, escrits i iniciatives dels professionals de la cultura. La resposta de CiU ha estat puntual, per sortir del pas, fent algunes concessions menors a les demandes ciutadanes o pactant les lleis i incomplint-les reiteradament, sense desplegar o fer ús dels mecanismes de participació i control previstos. En definitiva, el Govern de CiU ha tirat endavant les seves actuacions menystenint el territori i els agents culturals, i negant-se a qualsevol diàleg i concertació amb les administracions locals i amb els representants associatius i professionals i agents emprenedors dels respectius sectors culturals.

Que els recursos que ha destinat el Govern de CiU han estat insuficients és una realitat que ningú no discuteix. La situació ha estat paradoxal. Mentre des del Govern es deia que la cultura era l'eix central de la construcció nacional, els pressupostos aprovats any rere any desmentien aquesta afirmació. La despesa cultural del Govern de Catalunya no tan sols no és comparable amb la d'administracions similars en el context europeu, sinó que és una de les més baixes de totes les comunitats autònomes d'Espanya. Aquesta situació és ja del tot insostenible i està portant moltes institucions i sectors culturals cabdals per al desenvolupament del país a una situació insostenible (des de la política lingüística als museus nacionals, des dels ensenyaments artístics a la producció i la difusió artística).

El Govern de CiU ha disposat d'una oportunitat única que també ha malbaratat: la possibilitat de crear de nou una organització administrativa moderna i competent adaptada als reptes contemporanis. La pròpia manca d'orientació general ha produït que, en aquests moments, l'organització de la Conselleria de Cultura sigui el resultat de la superposició d'organismes creats per circumstàncies diverses, amb multitud de càrrecs de lliure designació, cosa que provoca la manca de motivació dels veritables professionals.

OBJECTIUS

1. Una política cultural central i transversal

La cultura és l'espai on cal construir i socialitzar valors i actituds que permetin el progrés i garanteixin la integració de tots els ciutadans i ciutadanes, com ara l'assumpció col·lectiva de la democràcia i de la pluralitat, el compromís cívic, el cosmopolitanisme, la defensa de les llengües i el respecte de totes les tradicions culturals. Però la cultura és, fonamentalment, un dret inalienable de l'individu, que ha de garantir el ple desenvolupament del seu judici crític, la capacitat d'emancipar-se de les seves circumstàncies i de concretar les seves potencialitats com a ésser humà. La lògica derivada dels àmbits convencionals de la cultura –les arts escèniques, el patrimoni, la música, etc.– no és suficient.

Cal tenir en compte totes les dimensions reals del fet cultural, el seu caràcter transversal: la capacitat de creació, la innovació, la construcció de la identitat, l'educació, el desenvolupament econòmic, etc. Només des d'aquesta concepció es garanteix el paper estratègic de la cultura com un dels factors essencials en el desenvolupament integral del país. Aquesta concepció transversal assegurarà la centralitat de la cultura en la totalitat de les polítiques de govern.

2. Un nou impuls a la capacitat de creació i innovació

La cultura catalana s'ha expressat històricament i encara s'expressa destil·lant una enorme dosi de creativitat i de talent. Si en el passat Catalunya va ser coneguda a la Mediterrània i a Europa com a potència marítima els segles XIV i XV, i com a potència industrial (la fàbrica d'Espanya) el segle XIX, en el futur ha de ser considerada un dels centres creadors de continguts culturals més importants de la Unió Europea. La creativitat i la capacitat d'innovació depenen, en bona mesura, del bon funcionament del sistema educatiu i formatiu (l'escola, els ensenyaments artístics, la universitat, la formació professional), dels recursos destinats a la investigació, recerca i desenvolupament, de la creació d'un substrat favorable a la innovació i el risc en el conjunt de la societat. Sense el desenvolupament de la recerca científica el país no pot encarar el seu futur. En aquest sentit, cal promoure decididament la implantació de les noves tecnologies a tots els camps per millorar la creativitat, la recerca i la difusió de la memòria i del coneixement. L'aposta del Govern de la Generalitat en aquesta direcció serà una de les seves prioritats.

3. Garantir l'autonomia de la cultura: repensar el paper del sector públic

L'autonomia de la cultura respecte dels poders públics és un principi indestruïble de l'acció del Govern. Sense defugir les seves responsabilitats ni recórrer a l'apel·lació retòrica del paper de la societat civil, la pràctica d'una doble subsidiarietat (en relació amb la capacitat de decisió i gestió de l'administració local), d'una banda, i els agents culturals privats i associatius, d'altra banda, garantiran la limitació de l'acció governamental. Per això, es proposa crear el Consell de la Cultura i de les Arts, amb capacitat operativa pròpia i al qual se sotmetran, conjuntament amb altres òrgans independents del Govern, les grans decisions en matèria de política cultural. El Consell de la Cultura i de les Arts és una pedra angular d'una nova manera de concebre la funció cultural del Govern i de la voluntat de retornar el protagonisme a la societat i les seves organitzacions.

La posició actual del Govern i de l'administració catalana en relació amb l'ordenació competencial, el model públic d'intervenció i l'estructura organitzativa, és absolutament insatisfactòria. Els criteris bàsics que defineixen la reforma de l'organització administrativa de la política cultural són: la proximitat, la concertació, la concepció veritablement nacional de la funció dels serveis i institucions, l'economia en els factors de producció, l'eficàcia en els resultats i la transparència en els processos. Igualment, promourem l'extensió progressiva del sistema de mèrits i la concurrència professional fins al màxim nivell de la gestió pública.

4. Per una àmplia descentralització cultural

Catalunya necessita una descentralització cultural que permeti assegurar una densitat cultural equilibrada arreu del Principat. Cal promoure una densitat homogènia, quantitativament i qualitativament, dels serveis i equipaments culturals a l'abast de tothom, siguin quines siguin les seves circumstàncies personals o geogràfiques. Aquest model, a més, proposa com a objectiu principal l'impuls i la dinamització de les xarxes associades als diversos sistemes culturals sectorials, de manera que permeti tant la distribució territorial coherent dels espais de difusió cultural com l'entrada en circuit de qualsevol producció cultural, independentment d'on es generi. També serà imprescindible donar resposta a les necessitats específiques de tots els territoris de Catalunya, des de l'àrea metropolitana fins a la regió pirinenca i les terres de l'Ebre.

Per assolir aquest objectiu, cal que el Govern, amb l'aplicació dels principis de subsidiarietat i equilibri territorial, confiï en el territori i en el teixit social i empresarial i que concertï les actuacions amb els ajuntaments i amb els interlocutors socials, empresarials i associatius. Per crear densitat cultural, cal que les actuacions del Govern es concertin no només amb els municipis, sinó també amb el món associatiu. Donarem suport a l'associacionisme cultural; incorporarem les seves seues i propostes a les xarxes de serveis i equipaments; impulsarem la presència de les associacions, els professionals, les universitats i els emprenedors en la gestió de projectes, serveis i activitats; vetllarem per la participació de la societat civil en els organismes i les grans institucions culturals, i fomentarem la concertació entre el sector públic i els sectors socials –associatius i privats–, per tal de compartir o delegar la prestació de determinats serveis, d'acord amb uns contractes–programa que en garanteixin el control públic.

En definitiva, ens proposem millorar l'accés de tota la ciutadania als serveis culturals – espectacles, equipaments, formació– sense discriminacions per raons de territori o de preu. En aquest sentit, caldrà establir amb els promotors i titulars de serveis i equipaments, incentius, descomptes i altres mesures de foment per promoure el consum de béns culturals, sobretot entre el jovent.

5. La cultura, factor de desenvolupament econòmic i de projecció internacional

La dimensió econòmica de la cultura és cada vegada més important. La presència activa del sector cultural a l'escenari econòmic no només genera riquesa directament, sinó que és clau per millorar la competitivitat i l'atractiu final del país. Quatre afirmacions indiquen l'impacte de la cultura en el desenvolupament econòmic: la cultura incideix en el desenvolupament de sectors econòmics pròxims, com ara el turisme; la cultura és un valor afegit de l'entorn; la cultura dinamitza la capacitat de creació i innovació; i la cultura genera ocupació de manera creixent. La tradició catalana en el món de la producció cultural, la seva capacitat tècnica i la posició respecte a mercats diversos, permetran superar l'actual etapa de cert aïllament i de presència simbòlica desconnectada de la lògica dels mercats culturals. Una prioritat de l'acció de govern és definir estratègies precises d'internacionalització de la producció cultural en relació amb Europa, Amèrica del Sud i el nord i el sud de la Mediterrània.

La “marca país” serà efectiva si aconseguim que Catalunya es consolidi com un dels focus culturals més vibrants de la Mediterrània. Per tal que la marca “fet a Catalunya” sigui susceptible d'ésser “comparada” internacionalment, cal que sigui expressió rica i creïble de sinèrgies i diversitat cultural.

6. L'aposta per la formació: enfortir els lligams entre educació i cultura

L'acumulació educativa és un dels factors més determinants de la realitat cultural d'un país. Desenvolupar la dimensió cultural de l'educació i la dimensió educativa de la cultura és una exigència essencial per a la configuració de la societat del coneixement en què ja estem immersos. Amb la perspectiva transversal ja apuntada, la intersecció de cultura i educació és un dels aspectes principals que han d'impregnar totes les polítiques sectorials. En aquest sentit, l'ampliació de les competències i recursos de l'administració local en matèria d'educació serà un element clau per a la millora del sistema. De manera específica, es dedicarà especial atenció a la formació artística durant l'ensenyament obligatori i la de règim especial amb finalitat de capacitació professional o de sensibilització. L'endarreriment del país en aquesta matèria és un llast notable per al desenvolupament de multitud d'iniciatives culturals.

7. Una cultura de valors, cívica i comunitària

Les desigualtats tradicionals, les noves exclusions de caràcter tecnològic, els nous fenòmens socials produïts pels moviments migratoris, els processos de globalització i les necessitats d'afirmació de la identitat del nostre país formen part de l'agenda d'acció cultural del Govern. Al marge de prescriure que cadascun dels programes culturals que el Govern aprovi hauran de tenir en compte les mesures necessàries per a la compensació de les desigualtats i els mecanismes de participació, cal establir línies específiques d'actuació per promoure un projecte cultural, cívica i comunitari, basat en el respecte, la solidaritat i el diàleg intercultural que enforteixi la cohesió social. És

imprescindible construir un projecte cultural de futur integrador i, a la vegada, respectuós amb la diversitat.

8. Una nova idea de la relació entre política cultural i política lingüística

Un dels problemes més greus que ha planat sobre el desenvolupament cultural de Catalunya ha estat la confusió permanent entre la política lingüística i la política cultural. Aquesta situació, a banda de produir alguns dels episodis més lamentables en el conjunt de l'actuació de CiU, ha suposat, de fet, una minva de les possibilitats de la indústria cultural catalana i ha generat desconfiança en molts agents culturals. En aquest sentit, el Govern ha de considerar com a cultura pròpia del país totes les manifestacions i productes culturals al marge del seu idioma. No es pot reduir cultura a llengua ni llengua a cultura. El nou Govern de la Generalitat ha d'estimular el consens social al voltant del català, mitjançant el diàleg, la mediació i la concertació, i posar en marxa, si s'escau, mesures de discriminació positiva. D'altra banda, aquesta no serà la comesa d'una direcció del Departament de Cultura, sinó la responsabilitat de tota l'administració de la Generalitat.

9. Per un federalisme cultural a l'Estat espanyol

Un dels objectius principals del Govern és obtenir el reconeixement institucional i administratiu del caràcter plurinacional i pluricultural de l'Estat espanyol. Per això, cal millorar substancialment la relació i el coneixement mutu entre Catalunya i la resta de pobles d'Espanya, incloses les diverses llengües. D'altra banda, cal comprometre el Govern de l'Estat en la defensa de la pluralitat cultural, dels seus valors, la seva riquesa i el seu futur, i en la promoció internacional de la cultura. Cal adequar l'actual organització estatal de la cultura des de la perspectiva d'un estat federal. En aquest sentit, cal promoure la relació cultural de tots els territoris de parla catalana.

La qualitat de la cultura és la millor carta de presentació per obtenir el reconeixement internacional i de la resta d'Espanya, així com el principal mitjà de diàleg amb altres pobles. Però això, per si sol, tot i ser important, no és suficient: al mateix temps cal aprofundir en els instruments de promoció de la cultura catalana a escala internacional.

10. Una nova concepció del paper cultural dels mitjans de comunicació públics

A la societat del coneixement, continuen tenint un paper determinant els mitjans de comunicació, particularment els audiovisuals. La televisió i la ràdio públiques de Catalunya –dependents del Govern– no s'han compromès suficientment amb la creació, promoció i difusió de la cultura catalana. És significatiu que, tot i formar part del mateix Govern, la Conselleria de Cultura i la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió han instrumentat les seves relacions mitjançant convenis que han suposat la transferència dels migrats recursos de la Conselleria. Cal redreçar aquesta situació; els mitjans públics de comunicació, sense renunciar als seus objectius de reforçar l'espai audiovisual de la llengua catalana, han de ser part activa de la política cultural del Govern de la Generalitat.

MESURES PRINCIPALS

1. Creació del Consell de la Cultura i de les Arts

La cultura és el terreny de la llibertat, on s'expressa la pluralitat de la societat i la seva capacitat de creació i d'innovació. És vital preservar l'autonomia de la cultura respecte dels poders polítics, econòmics i socials. Per això, proposem la creació del Consell de la Cultura i de les Arts, que esdevingui la formalització d'un espai comú per a la cultura, un àmbit de diàleg i d'entesa, i el motor d'un ampli acord entre tots els agents que incideixen en la vida cultural catalana; que ens situï de manera decidida en una perspectiva no només de normalització cultural, sinó de resposta imaginativa i eficient als reptes culturals que el futur ens planteja; que no només aplegui els representants de les diverses administracions públiques, sinó que també, i sobretot, incorpori els diversos agents de l'activitat cultural, creadors, associacions, professionals, universitats, intel·lectuals, gestors.

El CCA estarà format per persones de significació plural, que comptin amb un ampli reconeixement en el món de la cultura o bé siguin exponents significatius dels principals segments de l'activitat cultural. Els seus membres s'escolliran per consens, seguint el model del Consell Audiovisual de Catalunya. Participaran en les reunions el conseller de Cultura i altres càrrecs de la Conselleria. Tanmateix, es constituïran taules sectorials representatives per al diàleg i la concertació sobre les polítiques que s'hauran d'impulsar, així com taules intersectorials relatives a polítiques que impliquin diversos sectors. La creació del CCA suposarà la modificació de la composició i les funcions de diversos òrgans consultius actualment existents.

Les funcions bàsiques del consell seran les següents:

- Articulació del debat estratègic i establiment dels grans objectius nacionals en matèria de cultura.
- Impuls del consens bàsic entre el sector públic, l'associatiu i l'empresarial al servei dels objectius fixats.
- L'arbitratge i la defensa dels drets culturals dels ciutadans i de les ciutadanes.
- Establiment dels criteris i d'un model de relació transparent entre el Govern i la societat civil pel que fa a les polítiques de suport econòmic i de concertació.
- Atorgaments anuals dels Premis Nacionals de Cultura.
- Elaboració d'un informe biennal sobre l'estat de la cultura a Catalunya.

2. Aprovació del Pla d'Infraestructures Culturals Territorials

Després de 23 anys de govern de CiU, el balanç de la inversió en equipaments culturals és clarament insuficient. Aquesta constatació és especialment greu en el cas dels equipaments territorials. El pes de la inversió feta l'ha hagut d'assumir l'administració local. No es tracta només d'una manca flagrant de sensibilitat i de sentit de l'equilibri territorial en termes pressupostaris: és que el Govern ha estat incapaç d'elaborar, presentar i debatre cap mena de mapa o de pla.

La premissa de partida del pla no ha estat només l'actual marc competencial, sinó el decantament del conjunt de serveis que, en la percepció de la majoria de ciutadanes i ciutadans, són ja considerats bàsics i que, en qualsevol cas, l'administració pública, per si mateixa o de manera concertada amb els agents socials, ha de garantir. El pla contempla de manera específica la tipologia d'equipaments que proveeixen aquests serveis culturals bàsics: les biblioteques, pel que fa a la lectura pública; els museus, les col·leccions i centres d'interpretació i arxius, pel que fa al patrimoni; els teatres, les sales polivalents, les sales d'exposicions i els centres d'art, pel que fa a la difusió artística. Preveu també un equipament de producció cultural per a aquells municipis que, en termes d'equilibri territorial, han d'exercir la capitalitat cultural d'un territori.

El pla es complementa amb tres programes d'inversió en patrimoni immoble, de suport als equipaments dels sectors productius i de millora dels equipaments culturals associatius.

El cost previst és de 770.000.000 d'euros i s'executarà al llarg dels propers deu anys.

El pla contempla també la participació del Govern en el finançament de les despeses de funcionament i activitats de tota la xarxa d'equipaments culturals territorials.

3. Doblar el pressupost de Cultura

Sense fer servir la retòrica de la importància de la cultura per a la vertebració nacional de Catalunya, el compromís del futur Govern socialista és clar i contundent: situar la despesa cultural en el 2% del pressupost de la Generalitat. I fer-ho al llarg d'un sol mandat. En termes concrets, això suposa situar el pressupost de la Conselleria en, aproximadament, 325 milions d'euros constants, és a dir, prop de 51 euros per any i habitant. L'avenç és substancial si tenim en compte que, per a l'any 2003, la despesa se situa en prop de 186 milions d'euros, 29 euros per habitant.

La implantació d'aquesta mesura és de caràcter tècnic i disposa d'un document detallat. Tanmateix, és important remarcar els criteris i principis bàsics que la sustenten:

- Major transparència i claredat en la destinació de les despeses.
- Donar resposta a les demandes dels sectors culturals i a les resolucions aprovades pel Parlament de Catalunya.
- Dotar de manera adequada les altres dues mesures principals proposades, el Consell de les Arts i de la Cultura i el Pla d'Infraestructures.
- Completar les inversions en els equipaments culturals nacionals i dotar-los dels recursos adequats per al seu funcionament.
- Disposar d'un pressupost equilibrat i útil per a tots els sectors i agents culturals del país.
- Disposar d'un pressupost integrador que agrupi i ordeni totes les operacions culturals del Govern.
- Construir un pressupost ambiciós que aposti per la innovació i l'excel·lència cultural.

OBJECTIUS I MESURES EN ELS DIFERENTS “SECTORS CULTURALS”

1. El patrimoni cultural

El patrimoni cultural és un recurs principal per generar coneixement, valors, gaudi i qualitat de vida per a les ciutadanes i ciutadans de Catalunya, compatible amb un desenvolupament econòmic i territorial sostenible. Cal aprofitar les potencialitats objectives del patrimoni cultural i, en especial, la seva dimensió social i col·lectiva, la seva capacitat educadora, el seu caràcter científic, el seu potencial econòmic i estratègic, i els seus valors simbòlics i identitaris.

Per potenciar el patrimoni cultural cal establir com a principal axioma, l'interès públic i col·lectiu, cercant la dinamització i rendibilització social de la memòria i dels béns culturals, assegurant-ne l'accessibilitat. En aquest sentit, cal utilitzar els valors intrínsecs dels béns culturals –i també naturals– com a factors de dinamització social, amb el suport i l'acord de la societat civil, concertant les polítiques sectorials amb els ajuntaments i el teixit social. Així mateix, cal gestionar el patrimoni amb una visió d'integralitat i de transversalitat, sobretot a escala territorial, vinculant les polítiques de patrimoni amb les de medi ambient, en el marc d'una sola política de tractament integral del paisatge. Cal aprofitar de manera sostenible el potencial econòmic de patrimoni mitjançant serveis i recursos de qualitat. Caldrà, en qualsevol cas:

- Modernitzar els instruments de protecció, conservació, recerca i difusió del patrimoni cultural català (arqueològic, arquitectònic, documental, bibliogràfic, etnològic, etc.), convertint l'Inventari del Patrimoni Cultural de Catalunya en una eina de gestió.
- Impulsar la concertació amb el món local de xarxes públiques d'equipaments territorials en el marc de sistemes nacionals de gestió: els sistemes de museus, el sistema d'arxius, la xarxa de parcs arqueològics i la xarxa de monuments.
- Desplegar els grans equipaments nacionals (Biblioteca de Catalunya, Arxiu Nacional de Catalunya, museus nacionals, etc.) com a referents de la seva especialitat i com a prestadors de serveis i de recursos al territori. Instituir els museus nacionals com a capçaleres dels seus respectius sistemes.
- Impulsar, en el marc del Pla d'Infraestructures i amb els mapes respectius i concertadament amb l'administració local, un pla d'intervenció sobre el patrimoni immoble, així com els respectius plans de museus, arxius i parcs arqueològics.
- Retorn dels documents espoliats per les tropes franquistes dipositats a Salamanca.

2. Les arts escèniques

En relació amb les arts escèniques, volem vertebrar un entramat local de suport a la producció i a la difusió artística.

Els criteris bàsics que inspiraran el nostre model seran els següents:

- Determinar, en el marc del Pla d'Infraestructures, el pla de teatres i sales, així com el suport als equipaments privats.

- Crear una xarxa de centres de suport a la producció artística i una xarxa d'equipaments escènics de difusió artística, d'acord amb la realitat local de Catalunya. Aquestes dues xarxes cercaran com objectius bàsics, alhora, els de la qualitat i l'excel·lència artística i els d'igualtat d'accés a l'oferta artística i descentralització. S'establiran els mecanismes de concertació necessaris perquè aquestes xarxes es nodreixin de les grans produccions impulsades pels grans equipaments teatrals d'àmbit nacional (el Teatre Nacional de Catalunya i el Teatre Lliure en el marc de la Ciutat del Teatre), per tal que arribin al públic de tots els territoris de Catalunya.
- Establir, d'acord amb la Conselleria d'Ensenyament, el mapa d'ensenyaments escènics, incloent-hi els cicles formatius de formació professional reglada, les titulacions mitjanes i les superiors.
- Establir dos plans específics de promoció destinats al sector de la dansa i al sector del circ que contemplin tots els segments de l'activitat: formació, creació, producció i difusió.

3. Les arts visuals

Les arts plàstiques i visuals és un dels sectors de la cultura a Catalunya amb més potencial i que més necessita una política global que contribueixi a estructurar-lo i vertebrar-lo. Cal abordar amb decisió alguns dèficits estructurals en matèria d'ensenyament i estimulació dels públics que permeti una plena interactuació entre societat i art contemporani. Ens plantegem, per tant, assolir un nou lideratge en el foment de la creació més experimental, desenvolupar un extens programa de difusió a tot el territori amb les infraestructures actuals i les noves, i projectar internacionalment la producció artística generada a Catalunya.

Les propostes principals del nostre model són:

- Impulsar una reforma profunda a l'ensenyament que asseguri la plena integració de la cultura visual a tots els nivells educatius. Potenciar els programes d'ampliació dels diferents segments de públic i la presència de l'art als mitjans de comunicació.
- Convertir Catalunya en un laboratori (R+D de les arts visuals) on els millors projectes disposin dels recursos econòmics, tècnics i humans necessaris per a la seva formalització.
- Crear i articular a tot el territori una xarxa de centres d'art i de sales d'exposicions, ja prevista en el Pla d'Infraestructures, que permeti establir i consolidar un circuit específic. Mitjançant les infraestructures actuals (municipals i privades) i una nova generació de centres d'art, establir un ambiciós programa de difusió que faci possible l'accés de la ciutadania a l'art a tot el territori.
- Potenciar el MACBA amb més recursos i espais perquè pugui desenvolupar el seu programa museològic, d'exposicions temporals i d'activitats, convertint-lo en un museu de referència a escala internacional. Impulsar els museus d'art i les col·leccions públiques a les principals ciutats catalanes.
- Promoure, d'acord amb les institucions públiques, els professionals i els operadors privats, el desenvolupament d'estratègies comunes de promoció a nivell català, espanyol i internacional dels artistes catalans.

- Potenciar el col·leccionisme privat amb mesures fiscals i donar suport a iniciatives del galerisme i als nous mediadors per estructurar un nou mercat.

4. La música

La tradició musical a Catalunya ha estat especialment rica i inclou una gran diversitat de gèneres. Volem enfortir i facilitar l'activitat dels protagonistes i assegurar l'accés de la ciutadania a les diverses expressions musicals i a la formació, cercant com objectiu prioritari el compromís amb la qualitat.

Ara bé, el sector musical continua manifestant dèficits estructurals que necessiten una acció contundent per part del Govern de Catalunya amb l'objectiu de consolidar un sector potent i estructurat. Els criteris d'actuació seran els següents:

- Establir un pla de suport als compositors, intèrprets i formacions musicals que garanteixi la possibilitat de desenvolupar projectes artístics a mig i a llarg termini.
- Potenciar la concertació entre els programadors públics i privats a fi i efecte d'establir línies d'acció conjuntes i complementàries en el territori de Catalunya. Promoure la consolidació dels circuits musicals públics i privats que abracin la totalitat del territori i dels diversos sectors musicals, reconeixent la funció cultural dels clubs de música i completant la xarxa d'equipaments.
- Establir, d'acord amb el conjunt de les institucions implicades, un pla de viabilitat i de consolidació de les formacions orquestrals.
- Establir un conjunt de mesures de suport a la indústria discogràfica catalana, incloent-hi la creació d'un fons de risc, en el marc de les mesures de suport a les indústries culturals.
- Desplegar la xarxa d'escoles de música i conservatoris –municipals i privats– amb el doble objectiu de formar i sensibilitzar la ciutadania, i de possibilitar l'aparició de futurs especialistes, que des dels primers nivells escolars es puguin formar cap a una capacitació professional i adreçar-se, si s'escau, a l'ensenyament superior.
- Impulsar la creació de nous públics.

5. L'edició i la literatura

El sector editorial és l'àmbit de més pes i significació de les indústries culturals catalanes. Catalunya ha de mantenir i consolidar la posició del seu sector editorial. En el marc del sistema de suport general a les indústries culturals, s'establirà, de comú acord amb els diversos representants del sector, un pla d'innovació permanent de les estructures de producció, distribució i les polítiques d'internacionalització. Es destinarà un suport especial a la incorporació de noves tecnologies i a la producció multimèdia.

- Establir un pla de promoció de la lectura de manera coordinada entre el sistema bibliotecari, l'ensenyament obligatori i els programes i entitats de difusió de la literatura.
- Mantenir el sistema de suport genèric a l'edició en català, establint mecanismes més rigorosos d'accés i de control en funció de les tipologies de llibres i nombre d'exemplars. S'estendrà a les edicions multimèdia.
- Defensar de manera activa la política de preu únic del llibre, ja que forma part de l'excepció cultural associada a l'especificitat i el valor cultural d'aquest sector.
- Incrementar la presència internacional de la indústria editorial catalana en la perspectiva de l'ampliació de mercats.
- Promoure una presència més àmplia i qualificada del llibre i la literatura als mitjans de comunicació públics i privats i, d'una manera especial, als audiovisuals.

6. Les biblioteques i el sistema bibliotecari

Les biblioteques públiques són una de les eines fonamentals en la democratització de l'accés a les noves tecnologies de la comunicació per part de tota la població, siguin quines siguin les seves circumstàncies personals. El nou Govern ha de coordinar els programes d'informació electrònica amb el sistema bibliotecari. Cal desplegar i articular un sistema bibliotecari potent, dotat i equilibrat arreu de Catalunya.

Les biblioteques públiques són el principal mitjà d'accés a la cultura per a la majoria de la població. Cal garantir que els equipaments bibliotecaris disposin dels espais i mitjans suficients per desplegar aquesta funció de manera adequada. És imprescindible aprovar un mapa actualitzat d'equipaments que contempli els estàndards de dotacions, espais i serveis, i biblioteques a tots els municipis a partir de 3.000 habitants i servei de bibliobús als municipis d'entre 300 i 3.000 habitants.

Les mesures principals són:

- Promoure la regulació complementària de la missió i el funcionament de les biblioteques escolars i, d'acord amb la Conselleria d'Ensenyament, establir un pla per a la implantació i millora de les biblioteques escolars, tenint en compte les estructures educatives i els recursos bibliotecaris existents.
- Reforçar el programa de plans anuals d'inversió bibliotecària, per a la qual cosa es tindrà en compte, prioritàriament, la construcció de noves biblioteques públiques i el desplegament del pla de bibliobusos.
- Desplegar les funcions de la Biblioteca de Catalunya, en especial les que fan referència al patrimoni documental, i impulsar les accions de cooperació amb altres centres bibliogràfics del país que disposen de fons d'interès patrimonial.

7. Cinema i audiovisual

Per qualsevol observador de la vida cultural, l'evolució del sector audiovisual és un indicador de progrés molt important a Catalunya. Una cultura d'un país petit com el

nostre, per ser forta en el marc d'un món globalitzat, ha de disposar d'una indústria audiovisual i cinematogràfica potent des del punt de vista creatiu i avançat des del punt de vista tecnològic. És una garantia de projecció en el futur i un dels pocs elements que permet construir una posició sòlida en el mapa de les ubicacions culturals. Els criteris d'actuació seran els següents:

- Configurar i desplegar un sistema comunicatiu català propi, autònom, potent i efectiu en la projecció del país i que afavoreixi els valors de convivència, pluralisme, llibertat, democràcia i cohesió social. Proposarem un acord entre el sector públic i el sector privat que permeti el desenvolupament equilibrat d'aquest nou model audiovisual a Catalunya.
- Promoure la consolidació d'una estructura industrial audiovisual forta, viable, que asseguri la canalització de la creativitat existent en el país i que atregui el talent i les produccions exteriors afavorint la internacionalització del sector. Facilitar la integració del sector cinematogràfic i audiovisual català a les xarxes de producció i distribució internacionals, especialment les d'àmbit europeu i de l'Amèrica Llatina.
- Assegurar una migració a la ràdio i la televisió digitals consensuada amb tots els operadors, que permeti, alhora, el desplegament de tota la potencialitat de la nova tecnologia i que faciliti la relació de la ciutadania amb les noves tecnologies de la comunicació.
- Modificar la normativa existent amb l'aprovació d'una nova Llei de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió, que estableixi els principis generals de la missió de servei públic i independència dels mitjans públics i asseguri els mecanismes de transparència i objectivitat que han de caracteritzar la regulació del sector privat.
- Impulsar una política cinematogràfica comptant amb els creadors, que estableixi nous models de finançament mixtes basats en la corresponsabilitat entre la indústria i les televisions privades i les televisions públiques i l'Administració. Les televisions públiques han de vertebrar i liderar la promoció, la difusió exterior i l'obertura de nous mercats per als productes audiovisuals catalans.
- Treballar per normalitzar amb eficàcia l'ús del català al cinema.
- Donar suport als nous creadors que treballin nous formats i medis de difusió de l'audiovisual a les xarxes de banda ampla i a les aplicacions multimèdia.

8. La cultura popular

Considerem imprescindible elaborar i potenciar un discurs identitari nou per a una catalanitat nova que assumeixi el passat de Catalunya i la complexitat de la seva història; es vinculi a la Catalunya actual, reconeixent que cultura popular catalana és tota la que es fa a Catalunya; reforci la consciència i la convivència democràtica; encaixi en el marc d'un projecte social i polític plural, i dissenyi un projecte de futur integrador, creatiu, intercultural i cosmopolita. Els criteris d'actuació seran els següents:

- El Departament de Cultura serà l'interlocutor del conjunt d'expressions de cultura popular, i vehicularà les relacions a través dels seus creadors, agents i organitzacions.
- Promoure la dinamització del teixit associatiu de cultura popular, incloent-hi la diversitat d'entitats i de col·lectius de cultura popular presents a Catalunya, segons una única política cultural i des d'un únic organisme.
- Derogar la Llei 2/1993, de 5 de març, de foment i protecció de la cultura popular i tradicional i de l'associacionisme cultural, i tornar a situar els seus continguts a les normatives de patrimoni cultural, a una nova Llei d'associacions i a les mesures de promoció de la cultura popular i tradicional, respectivament.
- El Govern de Catalunya concertarà acords, amb la participació del teixit associatiu i d'altres instàncies de l'Administració, amb altres comunitats autònomes i països per a la recerca, promoció i projecció de les cultures populars i/o tradicionals.

2.10. Política lingüística

Per primera vegada en la història contemporània de Catalunya, hi ha hagut durant més de vint anys institucions d'autogovern que han actuat en matèria de política lingüística. L'avenç del coneixement i de l'ús del català en aquests anys és indiscutible, tota vegada que el punt de què es partia a principis dels vuitanta, data en què es creà la Direcció General de Política Lingüística, era mínim a causa de l'acció de la dictadura. S'ha aconseguit un ús oficial del català àmpliament estès i acceptat per la ciutadania, a les administracions públiques locals i autonòmiques. També hi ha hagut avenços, encara que desiguals, en la presència del català als mitjans de comunicació –orals i escrits– i en la consolidació d'indústries culturals. Especialment, hi ha hagut avenços en la consolidació i acceptació col·lectiva del català com a llengua d'ús oficial i avenços evidents en el grau de coneixement del català, gràcies a l'escolarització i a l'esforç d'un gran nombre de professionals de l'ensenyament regulat i d'adults i, sobretot, a l'interès i la voluntat d'aprenentatge dels mateixos ciutadans, que ha fet possible que més d'una generació sencera hagi estat educada plenament en català. Els ajuntaments, els sindicats i els partits d'esquerres hi han contribuït en primer pla, i els socialistes catalans, amb la seva prioritat històrica de mantenir la unitat civil del poble de Catalunya, ho han fet d'una manera molt fonamental.

Darrerament, les enquestes constaten que l'alt grau de coneixement del català que existeix no es correspon amb un augment del seu ús públic, en especial en els sectors clau de la vida col·lectiva com ara el socioeconòmic, el món laboral o el del lleure. Constatem que els ciutadans, fins i tot els que no tenen el català com a llengua d'ús habitual, no hi són reticents. Alhora, es detecta que es produeix un cert estancament i un retrocés en alguns àmbits i territoris, i també s'incrementa la sensació col·lectiva que el català és, bàsicament, la llengua de relació amb l'administració catalana –ajuntaments i Generalitat– i no pas la llengua d'ús social.

A més, encara hi ha importants dèficits no resolts. La política lingüística feta en aquests vint anys no ha aconseguit que a Catalunya hi hagi una situació realment d'igualtat entre les dues llengües oficials d'ús majoritari que hi coexisteixen. Aquesta coexistència es produeix de manera desigual en els diferents àmbits de la vida col·lectiva i en les diferents parts de territori. Alhora, la competència dels habitants de Catalunya a saber parlar i escriure és, estadísticament, menor que la d'entendre i llegir. Encara es constata l'existència d'àmbits on l'ús del català avança lentament, com ara la justícia, i d'altres en què la llengua catalana té poc pes, com ara el món de l'empresa i la societat de la informació. Es constata també el paper decisiu que té l'hàbit de les persones que parlen català i castellà d'adaptar-se sistemàticament a l'ús de la llengua castellana.

En l'actualitat s'hi afegeix, a més, el fet que ens trobem en una nova situació caracteritzada per la globalització i la irrupció de les tecnologies de la informació i la comunicació. Es caracteritza també per l'arribada, en quantitats importants i que previsiblement augmentaran en els propers anys, de població immigrada de llengües i cultures diferents, que percep que no necessita saber català. Tot i així, una bona part d'aquestes persones demanen formació lingüística tan bon punt arriben a Catalunya. Una formació a la qual les actuals estructures existents no donen resposta amb la immediatesa que caldria, de vegades per manca de recursos, d'altres per la inexistència de criteris institucionals decidits i clars sobre com tractar l'acolliment lingüístic i cultural d'aquesta nova i diversa població que arriba a Catalunya. S'hi afegeix el fet que

els departaments encarregats de la formació de la nova immigració adulta no tenen cap pla organitzat ni han previst les dotacions de recursos suficients perquè els professionals puguin dur a terme l'ensenyament del català.

La situació actual demana ineludiblement un tractament global de l'ús de les llengües a Catalunya. I això perquè a la innegable existència d'una cultura catalana escrita i parlada en castellà, que a més a més és la llengua d'ús habitual de molts catalans i catalanes, s'afegeix la presència progressiva de llengües diferents del català en sectors com el món dels negocis en general i del turisme, el mosaic plurilingüe de la immigració i l'ús de l'anglès en el món de la ciència, en les TIC i en els productes culturals i d'oci.

OBJECTIUS

La nova política lingüística que plantejem per a la Catalunya actual es basa en la consecució d'un gran principi polític:

Que la llengua catalana –i l'aranès en el seu territori d'ús– es consolidi efectivament com a instrument de prestigi, d'identificació col·lectiva, de patrimoni comú i de llengua de cultura i de futur, a la vegada que com a eina de comunicació i de cohesió socials, en el marc d'una realitat plurilingüe. La llengua castellana s'ha de considerar com una realitat positiva i un valuós patrimoni de la nostra societat. Les altres llengües utilitzades a Catalunya tampoc no s'han de considerar com a problema. Els ciutadans de Catalunya han d'acabar el seu cicle escolar dominant el català, el castellà i l'anglès.

Aquest principi es concreta en cinc objectius estratègics per canviar la situació actual:

1. Garantir que el català, com a llengua pròpia de Catalunya i llengua de futur, continuï sent la llengua de l'ensenyament (mantenir i enfortir decididament la xarxa única vehiculada en català), la dels mitjans de comunicació institucionals, de les institucions públiques, de l'administració de la Generalitat i les administracions locals, de la toponímia i dels sectors clau de la nostra societat.
2. Liderar un gran pacte entre les institucions i la societat civil per la llengua i la cultura catalanes –i araneses en el seu territori d'ús–, que són les pròpies de Catalunya, amb l'objectiu d'incrementar-ne l'ús social, en especial en els sectors socioeconòmic, els mitjans de comunicació privats i el sector del lleure, per tal de garantir-ne la plena normalitat.
3. Assegurar el paper del català com a llengua d'acollida dels nous col·lectius d'immigrants i impulsar les mesures adequades per tal que aquesta premissa sigui seguida per totes les administracions públiques i per l'àmbit de l'ensenyament públic, privat i d'adults. Des dels diferents departaments de la Generalitat que hi actuïn s'han d'arbitrar i executar les mesures necessàries perquè el català es converteixi en un element d'integració social i econòmica i perquè aquests col·lectius coneguin la realitat plurilingüe i pluricultural de l'Estat. L'obtenció de competències en matèria d'immigració és condició indispensable per afavorir aquest procés.

4. Instar, en el marc del projecte federal, el reconeixement efectiu, jurídic i legal del caràcter plurilingüístic d'Espanya, per tal de garantir el respecte dels drets lingüístics de tota la ciutadania de l'Estat. Així mateix, vetllar, d'acord amb les respectives instàncies acadèmiques i governamentals, pel foment de la llengua catalana en tot l'àmbit lingüístic. L'Estat ha de complir de manera efectiva la Carta Europea de les Llengües Regionals i Minoritàries, d'acord amb l'instrument de ratificació corresponent, i ha de defensar el ple reconeixement del català com a llengua oficial de la Unió Europea.
5. Promoure que el català i les seves varietats siguin especialment protegits pels diferents governs dels territoris de parla catalana. Potenciar, en aquest sentit, el paper de l'Institut d'Estudis Catalans i de l'Institut Ramon Llull.

MESURES

La planificació ha de ser l'eix de la Política Lingüística. Alhora, aquesta no pot ser la política d'un únic departament del Govern, sinó una acció integrada de totes les conselleries, serveis públics i empreses que depenen de l'administració catalana. Una acció rigorosa gestionada amb transparència. Una acció planificada a partir de dades, indicadors i estudis sobre la situació, en actualització permanent, i seguida i avaluada amb els indicadors corresponents. La mesura prioritària serà l'elaboració d'un Pla Estratègic de la Llengua Catalana, que superi la política lingüística de la improvisació i de la simple fe en les normes, i que obri una nova perspectiva de futur per a la llengua catalana, implicant-hi tot el Govern i el conjunt de la societat catalana. Aquest Pla ha d'establir:

- Les línies precises i prioritàries d'actuació política, amb objectius a llarg i a mig termini que permetin incrementar l'oferta en català en els sectors que es consideren prioritàris: mitjans de comunicació privats, àmbit socioeconòmic i l'àmbit del lleure.
- Un pla global de tractament i de coneixement de les llengües diferents del català a Catalunya, que permeti observar-les com un patrimoni comú i faci possible bandejar de la vida social i política la seva utilització instrumental i partidista.
- Els nivells de concertació social i econòmica que són imprescindibles per consolidar el català com a llengua de prestigi i d'ús quotidià i també com a llengua amb reconeixement de l'Estat i d'Europa.
- Els instruments d'anàlisi, seguiment i avaluació imprescindibles i els recursos humans i econòmics necessaris per garantir el desplegament i l'execució més adequats de les propostes i la consecució dels objectius que s'hi plantegen.
- Les estratègies de desplegament i aplicació a partir de plans específics d'actuació que han d'incloure propostes d'àmbit sectorial i territorial i on s'han de recollir les mesures i les accions proposades, els òrgans executors, les entitats, associacions i organismes privats que hi col·laborin i els recursos humans i econòmics que s'hi destinaran.

Paral·lelament a l'elaboració i execució d'aquest Pla Estratègic, el govern ha d'adoptar les mesures següents:

- La previsió dels recursos humans i econòmics necessaris per tal de desenvolupar programes potents de concertació social i econòmica: uns recursos econòmics no només de les administracions catalanes sinó també dels pressupostos de l'Estat.
- La creació d'un nou Consell de la Llengua Catalana, dotat suficientment i amb presència d'agents públics i socials, com a marc de debat i de construcció permanent del marc de concertació i consens imprescindible sobre la política lingüística. També com a plataforma d'impuls de la iniciativa social a favor del català. D'ell ha de partir l'elaboració del Pla Estratègic de la Llengua Catalana.
- La concertació entre el conjunt de les administracions públiques estatals i catalanes, cadascuna des del marc competencial que li és propi: Estat, Generalitat, ajuntaments, consells comarcals, diputacions (o vegueries).
- La reivindicació i l'obtenció de la corresponsabilitat dels governs de l'Estat i de la Unió Europea ha d'aconseguir l'existència de polítiques a favor de la diversitat lingüística i a favor del català i les seves varietats des de tots els nivells de poder democràtic que inclouen l'àrea lingüística catalana. Amb aquesta finalitat, el Govern ha d'elaborar i promoure una proposta programàtica referida a l'Estat espanyol i una altra referida a la Unió Europea.
- La concertació amb els governs dels territoris on es parla el català, en les seves diverses modalitats, i amb tres finalitats: la coordinació de les respectives polítiques lingüístiques, la protecció de les diverses modalitats i l'establiment d'una política comuna de projecció exterior de la llengua i la cultura catalanes.
- L'impuls i la preservació de la pervivència de l'aranès com a patrimoni de tots els catalans i catalanes i el foment de la seva normalització.
- L'establiment d'un gran marc d'acord amb els diferents sectors implicats per tal que es compleixi el que estableix la Llei de política lingüística.
- La planificació i consolidació d'una oferta àmplia de formació, adequada a la demanda i a les necessitats, i dotada de suficients recursos, que permeti a les persones adultes que arriben a Catalunya, parlants d'altres llengües, poder aprendre a parlar i escriure en català.
- La concertació amb els sindicats, organitzacions d'empresaris i comerciants, i patronals, de les polítiques i els plans estratègics per fomentar que el català esdevingui llengua d'ús habitual en l'activitat comercial i llengua de treball. Alhora, cal establir acords per concertar mesures que garanteixin l'accés a l'aprenentatge de la llengua catalana als treballadors en horari laboral, en especial als nouvinguts no catalanoparlants.
- La incidència en el fet que l'ensenyament obligatori ha d'assegurar als alumnes un nivell de competència lingüística en català, castellà i anglès, que els permeti desenvolupar-s'hi perfectament. Per tant, cal dotar l'ensenyament reglat de les

condicions necessàries per un bon aprenentatge lingüístic (formació de mestres i de professors, recursos pedagògics, metodologies específiques per als diferents col·lectius, material competitiu, etc.).

- La reforma del Consorci per a la Normalització Lingüística per tal de garantir-ne un finançament i una organització suficients per al desenvolupament de les seves dues funcions principals: l'ensenyament de la llengua i la promoció de l'ús a escala general i local. En aquest context, s'ha de mantenir una atenció especial als col·lectius no catalanoparlants.
- La promoció de l'elaboració acadèmica destinada a incrementar l'accessibilitat del català a tots els usos de la llengua. Un treball de foment i acostament del català als usos quotidians que s'ha de fer amb la col·laboració i la implicació dels equips universitaris i de l'Institut d'Estudis Catalans.

2.11. Catalunya oberta a Europa i al món

Catalunya forma part d'un espai geogràfic, on les fronteres dels estats comencen a jugar un paper secundari. En aquest nou context Catalunya retroba la seva vocació –europea, mediterrània– de llarga tradició i amb un gran futur. Catalunya necessita Europa per al seu ple desenvolupament com a país. Europa és el marc institucional i, alhora, a Europa s'inicien processos de descentralització, de devolució de poder, de recuperació del territori i les identitats, on Catalunya té molt a dir: també Europa necessita Catalunya.

Durant aquests anys, el Govern de CiU ha tingut al seu davant un doble repte: d'una banda, el repte europeu –inserir Catalunya en l'àmbit institucional comunitari– i, d'altra banda, el repte de la globalització –projectar Catalunya a l'exterior en termes polítics, comercials i culturals. Poc s'ha avançat en aquest doble sentit.

Responent al primer repte, el Govern de CiU ha creat, entre altres instruments, el Patronat Català pro Europa i les iniciatives de cooperació transfronterera iniciades amb altres regions europees. Però aquestes iniciatives són insuficients. Europa és una gran oportunitat per al desenvolupament comercial, econòmic i cultural de Catalunya. Això no obstant, els mecanismes de participació catalana en la presa de decisions en el marc de la Unió Europea o són inexistents o es troben bloquejats.

La situació encara s'agreuja més si tenim en compte que, amb l'ampliació, s'adheriran a la Unió Europea estats de molt menys pes econòmic i demogràfic que Catalunya que, malgrat això, participaran de ple dret en les institucions de la Unió i hi faran sentir la seva influència. D'altra banda, l'experiència del pluralisme que representa Catalunya dins d'Espanya pot ser determinant per a la construcció d'una realitat europea lliure d'essencialismes nacionals que es consolidi com una amalgama de realitats culturals diverses.

La vocació europeista de Catalunya s'ha de reflectir en la seva major implicació dins la construcció europea. Fins ara, aquest europeisme ha estat expressat reiteradament, però amb poques (o nul·les) projeccions institucionals. Hem de tenir present que la Constitució europea s'està convertint en un risc i en una oportunitat per a la posició de Catalunya. És un risc perquè una orientació excessivament intergovernamental del futur text constitucional fa dependre la situació de Catalunya del que sigui l'estructuració de l'Estat de les autonomies i de la seva interpretació constitucional. Però també és una oportunitat, si més no a mig termini, perquè la dinàmica que inicia la Constitució modifica les categories jurídiques clàssiques i pot donar a les entitats no estatals una major possibilitat d'aconseguir el reconeixement formal del paper que ja juguen ara en les relacions socials, econòmiques i culturals entre pobles. El nou Govern de la Generalitat ha de tenir-ho en compte.

En aquest context, cal revisar el règim de relacions directes entre Catalunya i la Unió Europea i, sobretot, reformar els aspectes de l'Estat de les autonomies a Espanya que impedeixen la plena realització de la dimensió europea que Catalunya ha d'exercir. El nou Govern de la Generalitat ha d'impulsar aquestes reformes per tal que Catalunya participi en les institucions i organismes de la Unió Europea quan aquests tractin matèries que siguin de la seva competència. Així mateix, la Generalitat, en coordinació amb l'Estat, ha de mantenir una presència permanent davant la Comissió Europea.

El Govern de CiU ha tingut poca ambició a l'hora de projectar Catalunya en el context europeu. Amb massa freqüència, les polítiques exteriors de l'actual Govern han estat guiades per criteris de clientelisme, per no dir de simple sectarisme. Aquestes actituds han dictat els criteris pels quals es concedien i administraven els fons i les subvencions europees. S'han perdut oportunitats de consolidar inversions importants en àrees com la recerca aplicada a la indústria, la protecció davant dels incendis, el medi ambient, el Fons Social i el Fons Regional europeus, o les estructures agrícoles. El resultat és ben notori: Europa no és pròpiament un espai d'oportunitats per als empresaris catalans o per fer servir les seves iniciatives per impulsar l'activitat econòmica i social de Catalunya. A escala política, el Govern de CiU s'ha deixat perdre l'oportunitat d'enfortir el Comitè de les Regions com a cambra representativa del territori de la Unió.

Malgrat la retòrica de CiU, s'ha assistit amb impotència al fracàs del reconeixement del català com a llengua oficial de la Unió Europea. Socialistes i Ciutadans pel Canvi es comprometen a fer avançar aquest reconeixement amb estratègies polítiques i jurídiques més efectives.

La societat catalana s'ha d'incorporar de manera activa a les dinàmiques positives que comporta el món globalitzat. Més que mai, el desenvolupament –social, polític i econòmic– de Catalunya passa inevitablement per enfortir la seva presència tant a Europa com al món. De la mateixa manera que l'activitat empresarial, cultural i d'altres sectors d'emprenedors han de cercar nous mercats, les regions europees s'han de relacionar amb el seu entorn geogràfic i trobar quin és el seu espai propi com una realitat que també sap afirmar la seva identitat mitjançant una obertura cap a l'exterior.

En un moment en què les tensions entre països, ocasionades per la modificació de la geoestratègia mundial a causa de la política exterior nord-americana amb la total connivència del Govern del PP, són importants, Catalunya ha de donar suport a totes les iniciatives orientades a recuperar la pau al món i l'establiment de relacions de franca cooperació entre països. El primer repte és recuperar el sentit polític del projecte europeu. En aquest sentit, cal aprofitar activament el fet que en la construcció d'Europa els estats no són ja els únics actors internacionals: els municipis i les comunitats nacionals i regionals hi guanyen veu. Per això, Catalunya té molt per aportar a Europa i al món. Catalunya ha d'explicar el seu model basat en una convivència social harmònica i una identitat forta, una unitat civil que encaixa a Espanya i a Europa i que no renuncia a oferir la seva història com a referent.

Per la seva transcendència, la projecció exterior de Catalunya no es pot fer només des d'un exercici arrogant del Govern. Cal concedir a les qüestions europees i internacionals la importància que mereixen. Cal potenciar tant el debat parlamentari com la concertació i el diàleg a l'hora de cercar quines són les posicions i els objectius polítics que s'han d'assolir en aquest camp. El nou Govern de la Generalitat ha de tenir com un dels seus objectius prioritaris la refermança de l'aportació catalana a la consolidació de la UE i –des de la UE– a la comunitat mundial. Per això, ha de potenciar el debat europeu al Parlament de Catalunya i estimular al màxim la presència i l'activitat de tots els sectors socials en les qüestions europees i internacionals. Cal aconseguir que Catalunya tingui una agenda comuna entorn als temes que avui formen part del debat de la construcció d'Europa i d'una comunitat mundial regida pels principis de la Carta de l'ONU i del dret internacional.

OBJECTIUS

1. Intensificar la participació de Catalunya en el procés d'aprofundiment de la integració dels estats de la UE i de reforma de les seves institucions.
2. Potenciar els instruments d'interlocució directa de la Generalitat amb la UE, assegurant que Catalunya intervingui en els processos de definició de polítiques en matèries de la seva competència.
3. Reforçar la identificació de la societat catalana amb la dels altres pobles europeus i contribuir a la consolidació de les polítiques comunitàries conjuntes que facin més estreta la unió entre aquests pobles.
4. Promoure la cooperació entre les administracions i institucions catalanes per tal que sigui més efectiva la seva participació en la preparació i aplicació de les polítiques de la UE.
5. Impulsar la reforma de les estructures de l'Estat de les autonomies a Espanya per tal d'assegurar que les polítiques i les decisions adoptades per les institucions catalanes tinguin projecció a escala de la UE.
6. Complementar les polítiques de la Unió Europea dins el marge competencial de Catalunya per assolir el màxim grau d'integració de determinats col·lectius.
7. Aconseguir la declaració d'oficialitat del català com a llengua de la Unió Europea.
8. Pel que fa a la dimensió mediterrània, promoure l'activitat econòmica i comercial, estretament lligada a les polítiques actives en matèria de cooperació, diàleg cultural, foment de la societat civil i la democràcia, i de la col·laboració en matèria d'educació de la regió.
9. Participar de manera activa en la construcció d'una comunitat internacional pacífica i més justa, que es regeixi pels principis de la Carta de l'ONU, de la Declaració Universal de Drets Humans i del dret internacional.
10. Reconèixer l'existència i el valor humà, cultural i polític de la Catalunya exterior integrada per més de 500.000 persones de diverses generacions repartides per tot el món, mitjançant l'impuls de polítiques que afavoreixin el reconeixement de drets a aquest col·lectiu.

MESURES

- Utilitzar la iniciativa legislativa del Parlament de Catalunya per impulsar la reforma del Senat per tal que constitueixi el fòrum de participació i de decisió de les comunitats autònomes en relació amb la Unió Europea.
- Adoptar les iniciatives legislatives i polítiques necessàries per tal d'articular mecanismes de coordinació entre les comunitats autònomes i entre les comunitats

autònomes i l'Estat, complementàries al Senat, que contribueixin a la fixació de les posicions comunes i a l'eficiència en l'aplicació de les decisions comunitàries.

- Activar la Conferència per a Afers Relacionats amb la Unió Europea, promoure l'establiment d'unes normes d'actuació permanent i crear mecanismes permanents de col·laboració interadministrativa entre les comunitats autònomes.
- Adoptar les iniciatives legislatives necessàries per tal que el dret espanyol reconegui la facultat de la Generalitat per intervenir en el procés de control de la subsidiarietat –previst a la Constitució europea–, ja sigui en l'àmbit legislatiu o en l'àmbit de l'execució.
- Adoptar les iniciatives legislatives necessàries per tal d'assegurar la representació electoral de Catalunya en el Parlament europeu.
- Establir una delegació de la Generalitat davant la Comissió Europea.
- Prendre les iniciatives polítiques i legals necessàries per tal que s'atorgui a les regions la possibilitat de recurs davant del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees en casos de vulneració del principi de subsidiarietat..
- Adoptar les mesures administratives i polítiques que permetin una major participació dels ens locals i de les organitzacions socials i cíviques en el control i la gestió dels programes d'actuació cofinançats pels fons estructurals europeus.
- Millorar l'eficiència en la utilització dels fons europeus i assegurar el control parlamentari en la seva assignació, utilització i complement d'objectius.
- Reforçar la relació de Catalunya amb altres regions europees amb capacitat legislativa per concloure acords dins del seu àmbit de competències.
- Impulsar la constitució de xarxes europees transestatals de col·laboració econòmica, social i cultural que eliminin l'efecte frontera, en especial amb les regions veïnes del sud de França.
- Adoptar les mesures necessàries per incrementar la difusió i ensenyament del català a centres universitaris i culturals europeus, com a suport al seu reconeixement oficial a les institucions de la UE.
- Establir una política activa d'ajuts, de difusió de coneixements de les llengües de la Unió i de foment de xarxes transeuropees de treball i recerca universitària, amb l'ampliació de subvencions per a beques i altres complements.
- Prendre les iniciatives polítiques necessàries davant del Govern espanyol i de la resta de governs implicats per tal de rellançar la política euromediterrània iniciada a la Conferència de Barcelona de 1995.
- Contribuir a la consolidació de l'Institut Europeu de la Mediterrània, donant suport a les seves activitats i reforçant els seus recursos per tal que esdevingui un centre de definició d'una política euromediterrània catalana.

- Promoure la presència institucional de Catalunya en els organismes internacionals, amb la participació en la representació de l'Estat o directament quan s'admet la presència d'entitats polítiques no estatals. De manera particular, es promourà aquesta presència a la UNESCO.
- Promoure acords de cooperació entre la Generalitat i les organitzacions i col·lectius de Catalunya amb les institucions i col·lectius socials dels altres pobles de la Unió Europea i de la resta del món.
- Preveure a la futura llei electoral la representació al Parlament dels catalans residents a l'exterior.
- Col·laborar amb els casals i entitats catalanes a l'exterior per tal que esdevinguin un element central de la política de difusió cultural, sempre respectant el seu pluralisme polític, adoptant les mesures legals i polítiques necessàries i, si s'escau, reformant la Llei 18/1996.

2.12. Catalunya solidària

Catalunya és un país compromès amb la solidaritat. La societat catalana vol que el seu govern contribueixi a crear en el món condicions de justícia, equitat, fraternitat i llibertat, que eradiquin la pobresa i l'enorme desequilibri econòmic i social entre el Nord i el Sud. L'objectiu és construir un nou ordre mundial basat en una redistribució justa de la riquesa, el respecte als drets humans, els valors democràtics i l'estat de dret. Els socialistes ens comprometem a dur a terme una política catalana de cooperació per al desenvolupament i la solidaritat internacional, orientada a combatre les desigualtats i la injustícia. Una política fonamentada en la participació ciutadana i el consens social.

L'actual globalització neoliberal ha accelerat els processos econòmics, ha incrementat la interdependència de les economies nacionals i ha agreujat les diferències socials ja existents entre països rics i països pobres. El binomi "decisió global–repercussió local" afecta cada vegada més la vida quotidiana dels ciutadans i les ciutadanes. Els avenços tecnològics han permès una mundialització sense regles del sector dels negocis i les finances, la qual cosa ha atorgat al capital especulatiu el paper de locomotora de l'economia. Aquest és un gran risc que cal controlar. Cal fer de la globalització un instrument al servei de les persones, d'universalització dels drets i d'una nova societat del benestar.

Un món nou és possible si construïm una nova societat solidària tant al Sud com al Nord. Una societat que incorpori al seu ideari col·lectiu el valor de la solidaritat. Que entengui la solidaritat com un principi de justícia social i no de caritat. Per això han d'adquirir especial importància l'educació i la sensibilització, sobretot de les noves generacions, en els valors solidaris, la cultura de la pau i els drets humans.

La societat solidària que volem ha de garantir els drets fonamentals de les persones a una vida digna i feliç, en harmonia amb el seu entorn. Són imprescindibles polítiques públiques redistributives orientades a aconseguir l'objectiu d'un desenvolupament humà sostenible.

Les polítiques econòmiques impulsades pels organismes internacionals durant les darreres dècades no han donat els resultats previstos. Malauradament, la 5a Conferència Ministerial de l'OMC a Cancún, de la Ronda per al Desenvolupament, ha estat un nou fracàs. Kofi Annan, secretari general de l'ONU, declarava fa uns dies la necessitat d'una nova arquitectura política i organitzativa dels organismes internacionals, que respongui a l'actual realitat política i que superi la ineficàcia per resoldre els conflictes i el fracàs dels seus programes.

Per eradicar la pobresa al món és necessari redefinir els objectius i les polítiques, principalment de l'ONU, l'FMI, el BM i l'OMC. Garantir el multilateralisme, la transparència i l'eficàcia de les agències i institucions internacionals és condició *sine qua non* per treballar per la governabilitat, la pau i el progrés de les diferents regions del planeta. Canviar les regles que regulen l'economia internacional: obrir els mercats del Nord als productes, principalment agrícoles, dels països del Sud; eliminar els aranzels i mesures proteccionistes que els penalitzen; crear una fiscalitat internacional que gravi el capital especulatiu i eviti l'enfonsament d'economies a nivells nacional i regionals, etc.

En aquest context internacional, ens plantejem una política catalana de cooperació orientada a fomentar els canvis estructurals perdurables a les comunitats receptores, que ajudin a fomentar l'economia local, a crear capital humà, a consolidar els drets i l'exercici de la democràcia.

La primera condició per al desenvolupament humà és la pau. Sense pau i estabilitat no és possible generar i redistribuir la riquesa. No és possible crear capital humà. Som un país que sabem de què parlem. Encara retenim a la nostra memòria la tragèdia i el patiment de la nostra guerra civil. El treball per a una cultura de la pau ha de ser un compromís de tots, promocionat des de i amb el suport de les institucions. Nosaltres treballarem perquè la cultura de la pau sigui un valor fonamental de la societat catalana.

Barcelona ha estat reconeguda internacionalment com un exemple de defensa de la pau durant les darreres mobilitzacions contra la guerra de l'Iraq. Creiem en el diàleg entre la política, les institucions i la societat civil. El Govern de la Generalitat promourà la presència de Catalunya en el món global institucional i social.

Donarem suport a iniciatives com el Fòrum Social de Porto Alegre o el Fòrum Social de la Mediterrània, sorgides de la voluntat de la ciutadania per trobar noves fórmules de lluita contra les injustícies produïdes arreu del món.

Catalunya no és un estat, però té la voluntat de contribuir amb les seves aportacions al debat de les idees i les propostes de futur, per la qual cosa és imprescindible la participació del Govern català en els fòrums i els debats internacionals. Catalunya té voluntat de treballar fermament per la pau al món.

OBJECTIUS I COMPROMISOS

1.- Aquests objectius ens fan adquirir un compromís que va més enllà de la simple aportació de recursos econòmics, però aquests són indispensables per a la seva realització. Adquirim, com a primer compromís, l'increment progressiu dels recursos econòmics que es destinen a la política de cooperació i de solidaritat internacional fins arribar, com a mínim, al 0,7% dels tributs propis del pressupost de la Generalitat durant aquesta legislatura i al 0,7% dels ingressos incondicionats a l'any 2010.

2.- Elaborarem el Llibre Blanc de la cooperació catalana, que farà balanç de l'estat actual d'aquesta política, analitzarà els actuals escenaris polítics i econòmics dels països potencialment receptors de la cooperació, focalitzarà adequadament les causes estructurals que afecten negativament les seves poblacions i proposarà les estratègies idònies de cooperació al desenvolupament per lluitar eficaçment contra la pobresa i la marginació.

3.- Proponem la concertació de les polítiques governamentals de cooperació internacional entre el Govern de l'Estat i el Govern català, sobre la base de criteris de complementarietat i subsidiarietat de les actuacions. Catalunya vol participar en l'elaboració de la política espanyola d'Ajut Oficial al Desenvolupament (AOD). Defensarem la participació i el consens polític com a mètode de treball de la Comissió Interterritorial de Cooperació al Desenvolupament, absolutament devaluat pel Govern del PP, i necessari per desenvolupar estratègies efectives de lluita contra la pobresa. El

Govern no ha de confondre la legítima política de comerç i suport a les inversions exteriors, amb la política de cooperació al desenvolupament.

Es necessiten grans canvis estructurals en la política econòmica internacional perquè les estratègies de cooperació produeixin resultats òptims. Donarem suport a una política de condonació condicionada, total o parcial, del deute extern dels països en vies de desenvolupament. Estem a favor de la creació d'una fiscalitat internacional que gravi les transaccions financeres del capital especulatiu. Creiem necessària la desaparició dels paradisos fiscals.

4.- Atorgarem majors competències al Parlament de Catalunya per aprovar i fer el seguiment de l'acció del Govern en matèria de cooperació al desenvolupament i solidaritat internacional.

5.- La cooperació catalana donarà prioritat als projectes de creació d'economia local productiva, principalment de petites i mitjanes empreses. Impulsarem projectes d'implantació de tecnologia, de capacitació dels treballadors, de construcció d'infraestructures, de foment del microcrèdit, de suport a les iniciatives d'economia social, així com totes les intervencions necessàries per assolir aquest objectiu.

Afavorirem la creació de xarxes i sistemes de finançament local en els països d'origen. Amb aquesta finalitat, donarem suport a l'establiment d'acords i convenis de col·laboració amb les organitzacions de representació dels instruments de finançament ètic, amb les entitats del tercer sector compromeses amb el projecte d'impulsar les finances ètiques a Catalunya i amb institucions i iniciatives microfinanceres als països del Sud, per al suport al desenvolupament i a la consolidació de les xarxes de finançament local autòctones.

6.- En els països del Sud l'accés de les dones al treball permet la doble finalitat de proporcionar recursos de subsistència a les famílies, en molts casos monoparentals, i a la vegada incorporar una política d'igualtat de gènere als programes de cooperació al desenvolupament. Promourem aquests objectius en els programes de creació de microiniciatives d'economia local.

7.- Treballarem en la línia dels objectius del Programa del Mil·lenni de l'ONU. Els nostres programes de cooperació s'orientaran a la creació de capital humà, amb especial atenció als àmbits de l'educació i la salut. Invertir en educació, invertir en salut, invertir en programes per eradicar la fam, és invertir en un futur digne per a les properes generacions.

8.- Una educació que eradiqui l'analfabetisme, respectuosa envers la cultura autòctona de les comunitats receptores, que permeti l'accés al coneixement i les noves tecnologies, difusora dels drets humans i els valors democràtics. Una capacitació professional que respongui a les potencialitats dels mercats de treball emergents en els països receptors. Promourem la concertació amb la universitat i altres institucions privades per dur a terme una intervenció sostinguda en el camp de l'educació.

9.- Impulsarem la cooperació cultural, amb la participació de tots els agents que puguin aportar valor afegit a l'acció del Govern en els diferents àmbits de les arts i la cultura. El millor coneixement per part de la ciutadania de Catalunya dels entorns culturals i socials dels principals països emissors d'emigració, ha de ser un factor que millori

simultàniament l'eficàcia de la cooperació i les polítiques d'integració a casa nostra. Promourem un millor coneixement de l'entorn cultural dels països generadors d'emigració, així com l'intercanvi cultural. Fomentarem el diàleg intercultural, sobretot a la Mediterrània, i ens dotarem dels instruments de cooperació necessaris per dur-lo a terme.

10 .- Impulsarem projectes de salut que millorin les condicions de vida de la població. És indispensable la creació d'infraestructures que facilitin l'accés a l'aigua. Fomentarem la concertació amb els sectors professionals i els sectors empresarials en l'àmbit de la sanitat i la farmacologia, per impulsar programes de lluita contra les pandèmies com la sida i malalties curables com la malària o altres, que actualment arruïnen la demografia de molts països, principalment de l'Àfrica Subsahariana. Actuarem en l'àmbit de la prevenció i l'educació sanitària.

11.- La dispersió geogràfica de l'actual model de cooperació catalana disminueix l'eficàcia de les actuacions. Cal concentrar les intervencions de cooperació en determinades zones o països per raons d'eficàcia. Els lligams històrics i culturals, les raons de veïnatge, la generació dels principals contingents d'immigració que rep Catalunya, són elements que cal tenir en compte per fixar les prioritats. Actuarem prioritàriament al Magrib, Amèrica Central i el Carib, i Amèrica del Sud, sense oblidar la inexcusable actuació als països més pobres, bona part dels quals es troben a l'Àfrica Subsahariana.

12 .- Ningú no pot obviar que la gran fractura existent entre els països rics i els països subdesenvolupats que es pretén minvar amb les accions de solidaritat internacional, és el primer i principal motor del fenomen migratori, per tant, sense pensar que les accions de cooperació al desenvolupament puguin ser eficaces a curt termini per frenar l'allau migratori, sí que cal tenir en compte la profunda relació entre els dos temes. Impulsarem programes de codesenvolupament, dirigits als països que generen un major contingent de població immigrada resident a Catalunya. Aquests programes tindran la doble finalitat de crear riquesa en els països d'origen i d'ajudar a la integració dels nous ciutadans o ciutadanes amb la seva comunitat d'acollida.

13 .- Promourem la cooperació tècnica en els àmbits que conformen les polítiques públiques i que afecten sobretot el benestar de les persones. Formació del personal, transvasament de coneixements, suport tècnic, jurídic i administratiu, etc., seran camps d'actuació de l'esmentada cooperació.

14.- Potenciarem les relacions Nord–Sud sota els criteris democràtics d'horitzontalitat i codecisió entre iguals, que superi la percepció de superioritat de la contrapart del Nord i estableixi criteris de corresponsabilitat durant tot el procés.

15.- Introduïrem en totes les nostres polítiques de cooperació criteris d'eficiència de recursos, eficàcia de gestió i avaluació de resultats, que ens permetin la màxima rendibilitat dels programes i projectes. Corregirem la falta de planificació i de la dispersió de l'actual política de cooperació del Govern de CiU, que malmet bona part dels minsos recursos que s'hi destinen i disminueix els beneficis socials dels projectes.

16.- Volem reconèixer la importància de la cooperació al desenvolupament que des de fa anys han impulsat els ajuntaments, bé directament o bé per mitjà del Fons Català de

Cooperació. Ressaltem la importància dels agermanaments en la cooperació entre municipis. És just dir que, malgrat la precarietat de recursos econòmics a què estan sotmesos la majoria d'ajuntaments, han estat l'única Administració que han complert l'objectiu de destinar el 0'7% dels seus recursos a cooperació i solidaritat internacional (0'28% l'administració espanyola i 0'16 % l'administració catalana).

Donarem una major participació a l'administració local en la política autonòmica de cooperació.

El municipi és l'espai idoni per aconseguir la cohesió social i la participació ciutadana. Concertarem polítiques de cooperació amb els ajuntaments orientades a enfortir la democràcia local i els programes de servei i atenció a les persones.

17.- Dotarem la política catalana de cooperació, dels instruments i mètodes adequats a criteris de transparència, transversalitat, eficiència de recursos i eficàcia de gestió. Fomentarem la participació i el consens social.

- Coordinarem les actuacions solidàries dels diferents departaments del Govern de la Generalitat.
- Aplicarem la transversalitat a les polítiques solidàries, per la qual cosa garantirem que aquests valors estiguin continguts en les diferents polítiques i programes d'actuació del Govern de la Generalitat.
- Implicarem en la cooperació catalana els organismes i institucions propis o concertats que actuen en l'escena de les relacions internacionals: CIDOB, Institut Català de la Mediterrània, Casa d'Àsia, oficines a l'exterior, Fons Català de Cooperació, etc.

18.- Una nova societat solidària al Nord i al Sud només és possible si donem a l'educació i la sensibilització ciutadana la importància que es mereixen, tant a l'escola com als altres àmbits socials i als mitjans de comunicació, per tal de facilitar la difusió i la conscienciació de la ciutadania sobre aquests temes.

19.- El poble català té un alt valor solidari reiterat sobradament davant de qualsevol catàstrofe natural o tragèdia produïda pels conflictes bèl·lics que assoten un nombre considerable de països. Des de la Generalitat promourem una resposta àgil, coordinada i eficaç a les situacions d'emergència, amb la participació de tots els agents socials i institucionals de Catalunya, sense disminuir els recursos destinats als projectes i programes de cooperació al desenvolupament. En aquest sentit, assumim el repte de construir a mig termini, la coordinació d'un equip d'urgència amb capacitat i mitjans per actuar tan aviat com la situació de la zona afectada ho permeti en qualsevol crisi humanitària provocada per conflictes bèl·lics o catàstrofes naturals. Així la solidaritat i la complicitat que la societat catalana genera en aquestes ocasions es veurà traduïda, de manera immediata i efectiva, en una acció, sobre el terreny, de suport i auxili a les víctimes.

20.- Permanentment nous reptes s'afegeixen a l'agenda de la cooperació al desenvolupament, orientats a denunciar la injustícia de determinades polítiques i normes de funcionament del sistema econòmic i polític actual. Temes com el comerç just, la necessitat d'una banca ètica que posi en contacte i busqui les sinergies entre els estalviadors ètics del Nord i els demandants de microcrèdits del Sud, i d'uns fons ètics i

solidaris, que reconciliïn diners i ètica, a la vegada que doni cobertura financera a les iniciatives emprenedores d'economia social i de microcrèdits que donen viabilitat a petites iniciatives empresarials, gairebé sempre vinculades a les persones més desprotegides de la societat. El dret, principalment dels països del Sud, a una sobirania alimentària són línies de treball que necessiten la complicitat dels poders públics. Des del Govern de la Generalitat donarem suport a aquestes iniciatives que en l'actualitat s'impulsen des de la societat civil.

21.- Defensem les diferències necessàries entre les polítiques de solidaritat i cooperació que cal exercir des de la responsabilitat de govern, i les que realitzen les ONG des de la seva sobirania i independència. Reiterem, però, el nostre compromís amb un procés continu de diàleg i de trobada que faciliti la comprensió mútua i l'intercanvi de coneixements necessaris entre els agents públics i privats que realitzen tasques de cooperació, sensibilització i solidaritat a Catalunya. Des del Govern de la Generalitat donarem suport a l'enfortiment de l'associacionisme en l'àmbit de la cooperació i la solidaritat. Promourem fórmules com el mecenatge que fomenti la participació altruista de la iniciativa privada en programes de cooperació i solidaritat.

22.- Impulsarem el treball en xarxa de tots els agents de la cooperació, per tal de compartir la informació, corregir l'atomització de les actuacions, potenciar la complementarietat i millorar l'impacte dels projectes.

3. MILLOR QUALITAT DE VIDA PER A LES PERSONES. UNA CATALUNYA SOCIALMENT AVANÇADA¹

La proposta dels Socialistes–Ciutadans pel Canvi és fer de Catalunya una societat de benestar avançat; una societat on tots els catalans i catalanes tinguin dret al benestar i a aprofitar les oportunitats per tal de viure en plenitud, salut i maduresa, en cadascun dels moments de la vida; on tots tinguem la capacitat i els recursos per escollir amb llibertat i responsabilitat com volem viure. Aquesta política de benestar que proposem es basa en l'exercici dels valors de la llibertat, de la igualtat i de la solidaritat. Gràcies a aquests valors, la societat catalana pot avançar cap a un futur més just i sense exclusions.

Els drets asseguruen la nostra llibertat. Per això, cal reafirmar-ne uns quants amb rotunditat, alguns de discutits, altres de mal utilitzats fins ara. El nou Govern de la Generalitat els posarà en el centre dels seus esforços i els tractarà com el que són: com a prerrogatives dels catalans i no regals o promeses aplicats per la seva administració.

- Tots els ciutadans i ciutadanes tenen dret a un treball que els permeti créixer i desenvolupar-se. Tothom té dret a treballar en unes condicions respectuoses amb la seva seguretat i la seva salut. Tot català té dret a una sanitat preventiva o a estar atès correctament en el cas d'una malaltia.
- Tothom té dret a tenir una infància i una joventut respectades i orientades al futur. Tot català té dret a constituir una família i que aquesta sigui un àmbit d'educació activa i de solidaritat. Tothom té dret a l'educació, al desenvolupament professional i a la cultura.
- Tothom té dret, en el cas d'una discapacitat, a poder dur una vida autònoma. Tothom té dret a percebre les atencions socials necessàries per poder mantenir la seva qualitat de vida.
- Tothom té dret a una vellesa digna i segura a través d'uns serveis de suport de qualitat i unes pensions dignes.
- Tothom té dret a un habitatge digne, amb un cost raonable, en un entorn tranquil i segur.
- Tots els catalans tenen el dret a triar el seu propi estil de vida sense patir discriminacions o exclusions, i a exigir del seu Govern i de la resta d'administracions que el tractin de manera personalitzada respectant aquesta opció.

Reiterem-ho: la visió de Catalunya del nou Govern de la Generalitat passa per oferir aquests drets dels catalans amb eficàcia, amb proximitat i en condicions de seguretat i d'igualtat. Fins ara, el Govern de la Generalitat no només no ha estat capaç de garantir aquests drets, sinó que encara estem ben lluny del nivell al qual ja han arribat altres països europeus i la majoria de comunitats autònomes espanyoles.

Establim el compromís de consolidar el sistema català de serveis socials amb una xarxa de serveis de responsabilitat pública, d'accés universal, consolidant el quart pilar de l'Estat del Benestar al costat d'educació, salut i pensions. Per això liderarem un gran acord polític i social a nivell de l'Estat i de Catalunya i crearem un organisme que detecti les necessitats socials i que coordini i avaluï les polítiques socials implementades pel nou Govern.

¹ Vegeu annex al final de l'apartat

- **La llibertat es complementa amb el valor de la igualtat.** Igualtat vol dir que tots els catalans, independentment de la seva condició, tenen les mateixes oportunitats d'escollir les seves opcions de vida. Igualtat vol dir absència de situacions que neguen la igualtat d'oportunitats. El nou Govern de la Generalitat vetllarà i combatrà a fons tota exclusió i, en especial, les noves formes de desigualtat, com ara la precarietat laboral que pateix el jovent, la nova pobresa urbana, la violència familiar i l'agressivitat social, i les tensions envers els immigrants, així com les desigualtats que afecten col·lectius específics.

Assolir el benestar és una qüestió de solidaritat i de justícia social: el benestar del conjunt i de cadascun dels catalans només es pot assolir mitjançant la cooperació d'aquest mateix conjunt. Si tots els catalans tenim els mateixos drets, també ens corresponen les mateixes responsabilitats a l'hora de construir el benestar de la societat, de mantenir aquest sistema i emprar-lo de manera responsable. Només un ús acurat i ajustat a les necessitats personals permetrà que tothom es pugui beneficiar del model que construïm.

- Les polítiques per fer de Catalunya una societat de benestar avançat necessiten un important **consens social:** un nou contracte entre generacions per tal que el jovent es puguin incorporar a l'activitat adulta amb totes les garanties laborals i d'habitatge i per tal que la gent gran pugui exercir plenament tots els seus drets i gaudir d'una vida activa. La pròpia complexitat del sistema de benestar exigeix noves polítiques socials més **integrades i integradores**, que superin les pràctiques parcials i fragmentades. El progrés social de Catalunya exigeix una comprensió diferent del benestar, que apropi les diferents polítiques i les unifiqui en una actuació única orientada a millorar les condicions de vida dels catalans. Finalment, la possibilitat de fer de Catalunya una societat de benestar avançat exigeix la participació dels **ajuntaments** i les administracions locals, i la col·laboració institucional de la Generalitat amb elles. Són les comunitats locals, per la seva proximitat als ciutadans, les que estan en millors condicions per identificar les desigualtats i actuar per evitar l'exclusió: un pacte institucional entre la Generalitat i els ens locals per fer realitat aquest objectiu comú.

3.1. Donar suport a les famílies. Polítiques de suport a la infància i a l'adolescència. Polítiques per a la gent gran

Sens dubte, la família és la institució social més important. Constitueix el marc principal de convivència de les persones, on s'expressen múltiples formes de solidaritat i on es desenvolupa l'afectivitat i el creixement personal. La família és l'àmbit en el qual les persones se senten acollides i acompanyades en el seu desenvolupament personal.

Malgrat la seva centralitat, la família no és una institució sense tensions, és una institució dinàmica; més aviat al contrari, està vivint profundes transformacions, tant en les seves estructures com en les relacions entre els seus membres. En podem citar algunes: l'endarreriment de l'edat d'emancipació dels fills, de la creació de noves famílies i de l'edat de la paternitat i la maternitat; la disminució del nombre de fills i els canvis en els rols clàssics del pare i de la mare; la incorporació progressiva de la dona al món del treball remunerat; l'augment del nombre de llars, sobretot les unipersonals i les monoparentals, i la disminució del nombre mitjà de persones per llar; les noves formes de convivència; l'augment del nombre de persones grans que es troben en situació de dependència, etc.

Aquesta situació és encara més difícil a Catalunya, on existeix un dèficit greu de polítiques de suport a les famílies. La manca de perspectives i de seguretat laboral del jovent, els costos dels habitatges o la manca de places d'escola bressol, es projecten negativament sobre l'estructura familiar i, per extensió, sobre l'estructura social. Són uns dèficits que es fan evidents si establím comparacions amb la resta de països de la Unió Europea: els nostres nivells de cobertura dels serveis de suport a les famílies, les escoles bressol i els serveis de suport a la dependència, i la quantitat de les prestacions econòmiques són dels més baixos d'Europa, alhora que les polítiques de conciliació de la vida familiar i laboral estan molt poc desenvolupades. Això té uns costos molt importants, especialment per a les dones, els infants, la gent gran i les persones amb discapacitat. Les famílies catalanes, a més, s'han vist obligades a proporcionar, de manera informal, la provisió de béns i serveis que en altres països europeus assegura l'Estat del Benestar. Dins la família, la dona ha estat qui ha portat més el pes d'aquesta tasca.

Una família que entenem i defensem en totes les seves formes: matrimonis, amb infants al seu càrrec o sense; parelles estables de diferent o d'igual sexe, amb infants a càrrec seu o sense; progenitors sols amb infants a càrrec seu (famílies monoparentals); nuclis familiars amb persones dependents al seu càrrec; famílies nombroses, així com qualsevol tipus nou de família. Les entitats que fan funcions de família tindran dret a aquests programes de suport.

OBJECTIUS

1. Conciliar la vida laboral i la vida familiar, per donar valor a l'àmbit privat–familiar.
2. Facilitar la formació de noves famílies.
3. Reconèixer el valor individual i col·lectiu que tenen els infants.

4. Possibilitar que les famílies tinguin el nombre de fills/es que desitgin.
5. Corresponsabilitzar els pares i mares des de la primera infància en l'atenció i educació dels seus fills/es.
6. Assolir la igualtat d'oportunitats de les dones per accedir al mercat laboral.
7. Garantir els serveis de suport a les persones amb dependència.
8. Fomentar el paper de la família com a àmbit de relacions intergeneracionals i intrageneracionals, afavorint la prevenció de qualsevol violència a la llar.
9. Potenciar la solidaritat familiar i la igualtat de gènere en el marc de la família.
10. Promoure la participació dels membres de la família en la comunitat.

MESURES

Mesures de prestacions econòmiques directes i universals

- Assignar a cada família, per cada fill/a a càrrec menor de 18 anys, 600 € anuals (50 € al mes per fill/a) amb la possibilitat de capitalitzar-ho en tres anys.
- Incrementar aquesta prestació econòmica per fills/es a càrrec: el 25% per a les famílies monoparentals i per a les famílies amb pocs recursos econòmics, i el 100% per a famílies amb infants discapacitats al seu càrrec.
- Atorgar una prestació econòmica universal de 300 € per naixement o adopció.

Mesures de promoció del lleure

- Potenciar l'associacionisme educatiu del lleure.
- Garantir ajuts econòmics per a famílies amb pocs recursos econòmics pel lleure i les activitats extraescolars.
- Ampliar l'horari d'obertura de les escoles amb activitats no lectives.

Mesures per potenciar la solidaritat entre generacions

- Desenvolupar els programes Viure en família, amb l'objectiu de facilitar que la persona amb dependència pugui romandre en el seu propi entorn social i familiar habitual, i per al qual es crearan 4.000 places en 4 anys; i el programa pilot d'Acolliment Familiar de les persones grans com a servei social (375 places en 4 anys).
- Oferir a les famílies que optin per acollir-se a aquests dos programes una prestació econòmica d'entre 5.400 € i 6.500 €, segons el grau de dependència de la persona gran, sense límit de renda pel programa d'Acolliment familiar i amb rendes de fins a

21.000 € bruts anuals pel programa Viure en Família (tenint en compte, per al seu càlcul, la renda familiar disponible).

Mesures relatives a desgravacions fiscals en els impostos propis i els cedits a la Generalitat de Catalunya

- Adoptar una deducció incrementada en la quota per l'adquisició d'habitatge habitual per part d'una família nombrosa o de joves.
- Aplicar el tipus reduït quan és tracti d'un immoble que hagi de constituir l'habitatge habitual d'una família nombrosa o de joves.
- Aplicar el tipus reduït quan es tracti de la transmissió de l'habitatge habitual a un membre de la família immediata.

Mesures relatives a taxes i preus públics

- Preveure, en l'ordenació de les taxes i preus públics de la Generalitat, la regulació de les tarifes corresponents (segon diferents criteris: nombre de fills/es de la família; fills/es discapacitats; família monoparental, etc.).

Mesures per millorar els serveis d'ajut a domicili per persones amb dependència

- Considerar com a dret universal els serveis de suport a totes les persones amb dependència. Aquests serveis estan dirigits a totes les persones dependents per diferents motius i a les seves famílies (malalties, maternitat, etc.).
- Prioritzar l'atenció a domicili.
- Augmentar la cobertura del servei integral d'atenció a domicili al 6%. I incrementar a un mínim de 5 hores setmanals l'atenció.
- Garantir els serveis d'ajuda a domicili a totes les persones amb discapacitats que ho requereixin (ampliar a un mínim de 20.000 persones l'atenció a domicili).
- Reconèixer el dret individual a la prestació social de dependència.

Mesures per afavorir els serveis d'assessorament, mediació i teràpia familiar

- Garantir en 4 anys la creació de serveis d'assessorament, mediació i teràpia familiar en l'àmbit de l'atenció primària dels Serveis Socials a tot el territori català.

Mesures per conciliar la vida laboral i la vida familiar

- Revisar els criteris per accedir al permís de maternitat, en particular el dels mesos requerits de cotització a la Seguretat Social.
- Promoure, afavorir i donar a conèixer l'assumpció voluntària per part de les empreses de les actuacions adreçades a la conciliació de la vida familiar en la línia de la responsabilitat social de les empreses, que propugna la Unió Europea.
- Introduir a les negociacions de convenis col·lectius més oportunitats de conciliació de la vida familiar i laboral, en referència a:
 - Racionalitzar els horaris de funcionament dels centres productius en benefici d'una conciliació útil per a empresa i treballadors.
 - Introduir permisos que facilitin –tant a homes com a dones– l'atenció de les seves responsabilitats familiars, sense que vagin en detriment de la seva competència i estabilitat laboral.
 - Facilitar formes de flexibilitat de caràcter voluntari, reversible i no precari per a l'acompliment de la jornada laboral (horaris d'entrada i sortida, distribució de la vacances, etc.) per a les persones ocupades amb responsabilitats familiars.
 - Promoure el còmput anual dels horaris de treball.
 - Incentivar el treball a temps parcial fix, de caràcter temporal–reversible i no precari.
- Permís de paternitat o de progenitors sols (famílies monoparentals) addicional de 4 setmanes, a les 16 setmanes actuals.
- Promoure canvis per a la gestió del temps en la vida quotidiana que facilitin la conciliació de les diferents funcions de la família (horaris laborals, escolars, comercials, vacances, etc.).

Altres mesures

- Assegurar la coordinació efectiva dels diferents nivells de l'Administració en les polítiques de suport a les famílies i evitar així la superposició de les actuacions públiques en aquesta matèria.
- Garantir el pagament de les pensions als fills/es (fons de reserva previst a la Llei d'acompanyament dels pressupostos de 2003).
- Desenvolupar un pla contra la violència familiar.

Escola bressol

És ben reconeguda la importància bàsica que els primers anys de vida tenen per al desenvolupament psicològic dels infants. Com a conseqüència d'això i per altres causes –principalment la incorporació de la dona al mercat laboral–, la demanda d'educació preescolar ha augmentat a tots els països de la Unió Europea. A més, també hi ha un

consens en els organismes internacionals a favor de l'educació en els primers anys de vida. L'objectiu principal de la Unió Europea en el camp de l'educació infantil és familiaritzar els infants amb la vida en societat i ensenyar-los a viure amb els altres.

En els darrers anys a Catalunya s'ha assistit a una creixent demanda social d'escoles bressol. L'escola bressol és un servei socioeducatiu, no estrictament escolar, que ha de ser capaç d'integrar els aspectes educatius, socials i assistencials amb els corresponents estàndards de qualitat escolars. L'educació dels infants de 0 a 3 anys és una responsabilitat compartida entre les famílies, els agents socials i les administracions públiques. Si es considera que crear places d'escola bressol és un servei educatiu, un servei a la família i una bona mesura per facilitar la incorporació de la dona al treball en igualtat de condicions, és evident que es tracta d'una política transversal. Malgrat la seva importància i transcendència, la política de l'actual Govern de la Generalitat no ha donat una resposta adequada a la dinàmica que reclama l'increment de places d'escoles bressol i l'augment de la seva qualitat.

El principal objectiu del nou Govern de la Generalitat en aquest camp serà articular la xarxa pública d'escoles bressol. Cal fer que Catalunya gaudeixi de més places, de més qualitat. Cal tenir en compte que Catalunya té una realitat geogràfica, territorial i de distribució demogràfica heterogènia que obliga necessàriament a impulsar un servei d'escoles bressol diversificat, però que contingui els objectius comuns de respondre a les demandes socials del seu entorn.

OBJECTIUS

1. Dotar Catalunya de les places d'escola bressol públiques, en col·laboració amb els ajuntaments, que garanteixin una cobertura suficient per a les necessitats de les famílies catalanes.
2. Garantir la sostenibilitat econòmica del model d'escoles bressol públiques de titularitat municipal i establir els convenis necessaris amb els ajuntaments i, alhora, dotar-los dels recursos necessaris per poder mantenir aquestes places.
3. Articular la xarxa pública d'escoles bressol. Això serà possible un cop aconseguits els dos objectius anteriors (augmentar l'oferta i els recursos).

Polítiques de suport a la infància i a l'adolescència

Nombroses limitacions afecten l'exercici dels drets dels infants, que es troben sotmesos a moltes situacions de risc social. Es tracta de situacions que impedeixen oferir una atenció adequada a un menor, amb el possible dèficit en les seves possibilitats de desenvolupament com a persona. En aquestes situacions l'infant té dret a rebre l'atenció dels serveis públics que són, en darrera instància, els garants del seu benestar.

Dos factors intervenen en aquest increment del risc social: d'una banda, un nivell de desequilibri social més alt, originat per una bossa de pobresa infantil important i, d'altra banda, la dificultat per resoldre satisfactòriament els nous problemes que es donen a l'entorn familiar.

La irrupció del fenomen migratori ha comportat també l'aparició d'una immigració infantil. Així, en els darrers anys, el sistema de protecció de la infància ha hagut de donar resposta a una realitat per a la qual no estava preparat. Bona part d'aquests menors es troben en situació de manca de protecció i alguns han passat a formar part de cercles delictius.

El nou Govern de la Generalitat ha d'evitar l'aparició o el manteniment de situacions adverses per als infants. Ha de fer possible que romanguin en el seu entorn familiar i, quan això no pugui ser, ha de crear les condicions per a un creixement personal de qualitat per a l'infant i l'adolescent.

Davant la situació de manca de protecció, cal assegurar un marc normatiu de protecció als menors. Aquesta protecció legal ha de garantir a tots els menors que es trobin a Catalunya el seu desenvolupament personal i social i assegurar-los el dret a rebre protecció per part dels poders públics. Aquest marc normatiu ha de reconèixer que la institució més adequada per al desenvolupament dels menors és una família, tot admetent que els poders públics són responsables dels menors que no en tinguin i dels menors la família dels quals no compleixi adequadament amb les seves funcions respecte al menor.

És necessari desenvolupar un Pla Integral d'Infància i Adolescència, que coordini tant mesures que incideixin sobre aquest col·lectiu com els esforços fets des de la Generalitat amb les iniciatives impulsades pels ajuntaments. L'eficàcia d'aquest pla depèn tant de la capacitat d'adaptar el sistema de protecció i atenció a la infància a les necessitats i drets dels infants i adolescents i les seves famílies, com d'arribar a un compromís institucional i social a l'entorn d'aquesta problemàtica, un compromís que aplegui, entre d'altres, totes les institucions, la iniciativa social i els experts en la qüestió.

OBJECTIUS

1. Garantir els drets dels infants i la seva protecció.
2. Desenvolupar plenament un Pla Integral d'Infància i Adolescència coordinat amb el Pla de Suport a les Famílies.
3. Intensificar l'acció preventiva des de l'àmbit local.
4. Adaptar el sistema de protecció i atenció a la infància a les necessitats i drets dels infants i adolescents i les seves famílies.
5. Crear un sistema de treball i cooperació permanent entre el sistema de protecció social i el de justícia juvenil.

MESURES

Mesures per millorar la sensibilització sobre els drets dels infants

- Revisar i desplegar la normativa de Protecció de Menors, ordenar-la i sistematitzar-la, recollint els drets dels menors, la funció de la família en el desenvolupament dels infants i el reconeixement dels poders públics a l'hora de tutelar el menor quan la família no pot fer-ho de manera adequada.
- Aclarir els àmbits d'actuació i de coordinació de la Generalitat i els ajuntaments en les matèries de protecció dels menors i especificar els diferents graus de responsabilitat en matèries de desampar i de protecció.
- Potenciar l'ús del telèfon de la infància i l'adolescència, les 24 hores del dia, per intentar trobar una solució personalitzada als seus problemes, garantint-ne la confidencialitat.

Mesures per conèixer i prevenir millor les noves situacions de risc dels infants

- Reorientar l'Observatori de la Infància i l'Adolescència per tal que permeti l'anàlisi de les necessitats específiques i territorialitzades d'aquest àmbit a Catalunya.
- Elaborar un mapa de recursos, programes i personal existent en aquest sector, així com un mapa del perfil dels infants que cal atendre i tendències, per tal de permetre la seva adequació i viabilitat.
- Identificar les zones geogràfiques i els col·lectius d'atenció preferent, en relació amb els maltractaments greus i els factors de risc que els desencadenen.

Mesures per atendre integralment els infants en situació de risc

- Elaborar un Pla Integral d'Infància i Adolescència i coordinar les actuacions de la Generalitat en aquesta matèria amb tots els departaments implicats.

Mesures per intensificar l'acció preventiva des de l'àmbit local

- Elaborar un manual de procediments i criteris específic per al primer nivell d'atenció social.
- Prioritzar la detecció de situacions de risc per als infants, especialment en la primera infància, a través de la cooperació amb els equips i serveis que hi treballen (atenció precoç, educació infantil, sanitat, etc.).
- Realitzar una atenció preventiva preferent a famílies amb fills/es en situació de dificultat social a través dels serveis d'assessorament, mediació i teràpia familiar.
- Dur a terme una acció preventiva i de control del treball, mendicitat o prostitució infantils, així com aquelles situacions que atemptin contra els drets individuals dels infants residents a Catalunya, encara que es produeixin fora de Catalunya (turisme sexual, ablació del clítoris, etc.).

Mesures per millorar el sistema de protecció i atenció a la infància i l'adolescència

- Reconvertir els equips d'atenció a la infància i a l'adolescència (EAIA) en equips més interdisciplinaris, de base territorial, que han de decidir les mesures de protecció que cal adoptar.
- Promoure l'acolliment en família, família extensa o aliena (d'urgència i ordinari) amb suport específic i dotació suficient com a recurs prioritari per tal que cap nen de menys de deu anys estigui en un centre sinó en una família.
- Garantir que els infants que hagin d'estar transitòriament en centres d'acollida, d'estada limitada o centres residencials d'acció educativa (CRAE), hi estiguin el menor temps possible. Assegurar que els centres residencials només estiguin destinats a infants en situació d'alt risc social o especial dificultat.
- Potenciar l'assistència psiquiàtrica i els serveis específics per a infants i adolescents que es troben en situació de risc social i que presenten problemes de salut mental.

Polítiques per a les persones grans²

Un dels èxits més evidents de les societats avançades és l'augment de l'esperança de vida, que, sovint, va acompanyat d'una millora de la qualitat de vida de la gent gran. Ara bé, aquest increment de l'esperança de vida, unit a una natalitat menor, ha derivat en un envelliment progressiu de la població. Aquest és un dels principals reptes al qual s'afronten la majoria dels països occidentals, sobretot en relació amb el manteniment de la viabilitat de les pensions, amb les garanties de serveis a la dependència i per aconseguir un equilibri entre les cotitzacions de la població activa i els drets dels pensionistes.

A Catalunya, l'índex d'envelliment és cada vegada més alt (actualment la proporció de gent gran ja està a l'entorn del 18,28%, quan el 1981 era només del 15,28%) i l'esperança de vida és, també, cada vegada més elevada (79,30 anys) i se situa entre les més altes del món, comparable a la que tenen països com Islàndia, Noruega, Suècia, Holanda i el Japó.

Actualment es pot parlar d'una situació "d'equilibri del sistema de llarga durada" (referint-se al fet que la major part de l'assistència a persones grans dependents la proporciona la pròpia família (83%) o serveis domiciliaris contractats privadament per la família (12%)). La resta de les persones –aquelles que no tenen suport familiar ni els recursos econòmics necessaris per rebre assistència privada– són ateses per l'Administració, per voluntaris, amics, veïns o per ningú.

L'any 2026 el nombre de persones dependents a Espanya serà de 2.200.000. A Catalunya, en l'actualitat hi ha 1.032.835 de persones majors de 65 anys. D'aquestes, al voltant de 138.400 persones tenen algun tipus de dependència (13,4%) –amb

² Vegeu annex al final de l'apartat

restriccions en activitats instrumentals i bàsiques de la vida quotidiana– i unes 213.797 persones tenen restriccions en activitats instrumentals de la vida quotidiana (20,7%).

El nou Govern de la Generalitat s’ha de replantejar la política de vellesa no només pel que fa a increments de serveis i de programes, sinó també pel que fa als principis, a la revisió del model i al finançament. Es fomentarà una política que compti amb la participació de les persones grans, que n’eviti l’aïllament i afavoreixi una vida plena i activa, que ajudi les famílies amb persones grans dependents a càrrec seu, que personalitzi els serveis, que professionalitzi el sector d’atenció a la gent gran i que fomenti la comunicació i la sensibilització de la societat.

OBJECTIUS

1. Envel·liment actiu en una societat per a totes les edats.
2. Prevenir i atendre les persones grans dependents.
3. Garantir pensions o altres ingressos econòmics dignes a totes les persones grans.
 - En el marc de la legislació estatal, impulsar la revisió de les pensions (sobretot, les no contributives i les de viduïtat, i vetllar per l’increment de les pensions contributives més baixes).
 - Impulsar el debat en relació amb una assegurança a la dependència, a escala europea, d’Estat i de Catalunya, que garanteixi, definitivament, la cobertura universal de serveis de qualitat. La provisió de l’assegurança, sempre de caràcter universal, pot ser pública, mixta pública–privada o privada.

MESURES

Mesures per possibilitar un envelliment actiu

- El nou govern liderarà la transversalitat en les diferents polítiques, tenint en compte les persones grans.
- Potenciar des de l’àmbit educatiu una formació en relació amb l’envelliment i, en especial, amb l’envelliment actiu.
- Establirem un sistema de programes i de beques per a les persones grans que vulguin accedir a qualsevol estudi i a les noves tecnologies.
- Potenciar els casals per a la gent gran i rescatar-los com a centres socials, sense perdre l’activitat actual però ampliant-ne els serveis i equipaments. Aquests equipaments han de dependre del món local o del sector privat sense ànim de lucre.
- Reforçar i fer representatiu el Consell de la Gent Gran de Catalunya i que la seva opinió vinculi les decisions del Govern.
- Crear la figura del Defensor de la Gent Gran, lligat a la Sindicatura de Greuges.

Mesures per potenciar els equipaments i les ajudes a la gent gran

- Liderar el reconeixement dels drets de totes les persones grans a accedir a serveis i prestacions quan arribi la dependència, a través de legislació bàsica a nivell d'Estat i normativa autonòmica.
- Elaborar un protocol, unificat per a tot Catalunya, que reguli la prestació del Servei Integral Sociosanitari d'Atenció a Domicili.
- Adoptar el pagament conjunt dels serveis a la gent gran segons el nivell de renda de l'usuari i la valoració de les seves necessitats específiques.
- Possibilitar que les persones dependents envelleixin en el seu entorn.
 - Estendre, incrementar i adaptar els serveis integrals d'atenció a domicili a les persones amb dependència.
 - Coordinar els diferents serveis existents i equilibrar el sector públic i el sector privat en la provisió del Servei Integral d'Atenció a Domicili.
 - Assegurar l'atenció a domicili o recursos alternatius a la llar que ho requereixin.
 - Garantir un servei de qualitat i, per tant, tenir cura de la formació permanent de les persones que treballen en el Servei Integral d'Atenció a Domicili o/i dels cuidadors familiars o informals.
- Augmentar la cobertura del servei integral d'atenció a domicili de l'1,7% actual al 6%. I incrementar en un mínim de 5 hores setmanals l'atenció. S'adoptarà una ràtio d'un professional per a cada set persones ateses pel Servei Integral Sociosanitari d'Atenció a Domicili.
- Universalitzar, en quatre anys, el servei de teleassistència, lligat a l'atenció a domicili. Per cada 100 terminals de teleassistència es crearà un nou lloc de treball.
- Ampliar la xarxa d'habitatges tutelats d'oferta pública. L'oferta actual és de 445 places d'habitatge tutelat, de les quals 323 són d'oferta pública, amb una cobertura mitjana del 0,031%. Afegir-hi un total de 1.000 places d'habitatges tutelats d'oferta pública per arribar a una cobertura mínima del 0'13%.
- Ampliar el nombre de places de centre de dia d'oferta pública i assegurar el servei de transport als centres de dia. Actualment hi ha 6.730 places de centre de dia, de les quals 2.571 són d'oferta pública, amb una cobertura mitjana del 0,25%. Ampliar, en 4 anys, 2.000 noves places d'oferta pública de centre de dia (a raó de 500 places/any) i arribar a una cobertura del 0,44% (per cada 100 persones majors de 65 anys). Per cada sis places de centre de dia es crearà un nou lloc de treball.
- Augmentar el nombre de places de residència d'oferta pública. Actualment hi ha 41.996 places de residència, de les quals 16.300 són d'oferta pública, amb una cobertura mitjana de l'1,58%, tot i que molt desigual a escala comarcal. Oferir 10.000 places noves de residència en el període de 4 anys (a raó de 2.500 places l'any), per arribar a una cobertura d'oferta pública del 2,55%. Reservarem el 5% de les places a estades temporals. Per cada tres places residencials es crearà un nou lloc de treball.

- Ens dotarem dels instruments necessaris per prevenir i detectar el maltractament físic i psíquic de les persones grans.

Mesures per impulsar l'acolliment familiar

- Desenvolupar i executar la Llei 11/2001 d'acolliment familiar, de 13 de juliol. I com a mesura proposem un programa pilot d'acolliment familiar de persones grans com a servei social (actualment hi ha 0 places d'acolliment familiar). Arribar a les 375 places d'acolliment familiar en 4 anys.
- Potenciar el programa Viure en Família.
- Desenvolupar el programa Viure en Família, oferint a les famílies que reuneixin les condicions necessàries un suport econòmic si opten per tenir a casa una persona dependent (un membre de la seva família).
- Crear 4.000 places per a Viure en família en el període de 4 anys (a raó de 1.000 places anuals).
- Concedir una ajuda anual d'entre 5.400 € i 6.500 €, segons el grau de dependència, per a famílies amb rendes fins a 21.035,42 € bruts anuals que s'acullin a aquest programa (Viure en Família).

Mesures per afavorir l'arranjament d'habitatges

- Arreglar una mitjana de 100 habitatges cada any (400 habitatges en 4 anys), 20 dels quals hauran de ser habitatges "d'acolliment familiar". Aquest arranjament ha de contemplar: a) la conservació; b) el correcte funcionament de les instal·lacions (aigua, llum, gas), dels serveis sanitaris i de la cuina; c) condicions higièniques, ventilació, desguassos, condicions de seguretat, evacuació en cas d'incendis i barreres arquitectòniques.
- Establir un ajuda de 6.010,12 € per arreglar els habitatges per a persones amb rendes baixes.

Mesures complementàries

- Crear un model sociosanitari d'atenció per a la integració de la xarxa sanitària i social dels serveis per a les persones grans amb dependència.
- Adaptar el sistema sanitari públic a les demandes de les persones grans, en especial davant de les malalties cròniques. Prioritzar les prestacions socials i sanitàries que permetin retardar la dependència de les persones grans.

Mesures per assegurar unes pensions i ingressos dignes

El nou govern instarà l'Estat, les Corts Generals i el Pacte de Toledo a avançar cap a unes pensions dignes per a tothom. Mentrestant, implementarem de manera transitòria ajuts econòmics a les pensions baixes.

- Augmentar les pensions més baixes, tendint a assolir entre el 80-100% del salari mínim interprofessional.
- Augmentar les pensions de viduïtat fins arribar al 70% de la base reguladora per a les vídues i vidus que no tenen fills a càrrec i 100% quan tinguin fills a càrrec.
- La pensió de viduïtat serà compatible amb el SOVI.
- Regular el dret a les pensions per a les parelles de fet.
- Consolidar i establir un sistema d'ajuts econòmics a les persones amb pensions baixes (inferiors al 80% del salari mínim interprofessional). Aquests ajuts tindran caràcter de prestació econòmica per lluitar contra la pobresa i seran transitoris fins aconseguir un pacte de pensions digne.

3.2. Prioritat per l'habitatge i uns barris dignes i segurs

Avui l'accés a l'habitatge de Catalunya és, a causa dels seus preus elevats, difícil per a moltes persones, en particular per al jovent. Així mateix, el manteniment del parc construït presenta molts problemes, que tendeixen a concentrar-se sobretot en determinats barris i que requeririen operacions de rehabilitació integral.

Els resultats de l'actual conjuntura, agreujada per la manca d'una política d'habitatge de l'actual Govern de la Generalitat capaç de donar resposta a la situació, genera conseqüències d'ordre demogràfic, territorial i social. La política de govern de CiU ha fomentat l'especulació immobiliària i el risc de fractura social.

Les conseqüències demogràfiques més importants són, en primer lloc, el retard en l'edat d'emancipació del jovent (l'any 2000, el 60,7% de joves entre 25 i 29 anys no s'havien emancipat). Aquest fet provoca una demora important en l'edat de reproducció i és una de les raons de la baixa taxa de natalitat.

Les conseqüències territorials també són molt rellevants. Com que els preus són relativament més elevats a les ciutats més grans, la demanda es tendeix a desplaçar cap a localitats menys denses i de poblament més dispers, contribuint així als fenòmens de dispersió urbana i a l'increment del consum de sòl.

Les conseqüències socials són de dos ordres. En primer lloc, hi ha l'increment de la població mal allotjada: s'ha calculat que el 13% de la població catalana (300.000 llars i 700.000 persones, en particular joves, nous nuclis familiars, persones acabades d'arribar i gent gran) està mal allotjada i prop d'un terç d'aquest conjunt (és a dir, al voltant de 90.000 llars i 210.000 persones) es troba en situació clarament deficient o de precarietat (persones sense sostre, en infrahabitatge o amb greus dificultats per mantenir-se en l'habitatge actual). En segon lloc, hi ha la concentració territorial de la part menys solvent de la demanda, que tendeix a concentrar-se, lògicament, a les àrees urbanes de preu més baix, que són les més mal equipades i, en ocasions, degradades.

En definitiva, ni el Pla d'Habitatge 1998-2001 ni el Pla de Xoc d'Habitatge i Sòl 2000-2003 van assolir uns resultats superiors al 30%. El nou Pla –Pla Català de l'Habitatge 2002-2007– no contempla ni polítiques prioritàries de lloguer, ni mesures d'accés al sòl assequible (cessió, lloguer, etc.) per a la construcció d'habitatges protegits, ni de control de les segones transmissions d'habitatge de protecció oficial (HPO), ni de foment dels patrimonis públics de sòl i habitatge, ni d'intervenció integral en barris, ni preveu l'acord estratègic amb els promotors privats o sense afany de lucre.

En conjunt, el nombre d'habitatges protegits ha conegut una forta caiguda (de 17.876 unitats l'any 1996, a 2.176, l'any 2000). Això implica que la quota de mercat de l'habitatge protegit a Catalunya ha passat del 34,2% al 4,0%. Per dir-ho pla: només 1 de cada 25 habitatges que es fa avui a Catalunya gaudeix d'alguna mena de protecció.

Habitatge accessible

Davant d'aquesta situació, el nou Govern de la Generalitat desenvoluparà una política d'habitatge basada en un doble compromís: facilitar l'accés a l'habitatge i rehabilitar els barris que ho requereixin.

D'aquesta manera, volem garantir l'accés a l'habitatge, sobretot per als sectors més vulnerables i, per això, apostem per una política de lloguer potent –promoció, construcció i tractament fiscal–, per la promoció de l'habitatge de protecció oficial i el reforçament del parc públic d'habitatge.

Considerem habitatge accessible aquell l'impacte del qual en la renda familiar no supera el 30%. És per això que hem de treballar per tal que la despesa en habitatge no superi el 30% de la renda familiar en cas de compra ni el 20% en cas de lloguer.

D'altra banda, una nova política de foment a l'accés a l'habitatge ha de comptar amb un suport ampli dels diversos sectors implicats. Primer, de les administracions públiques amb competència específica (Govern de la Generalitat, Govern de l'Estat i ajuntaments). Segon, de les entitats sense afany de lucre. Tercer, del sector privat. Sense un pacte per l'habitatge accessible (amb els tres components) no es pot tirar endavant una nova política de foment d'accés a l'habitatge amb nivells d'eficàcia.

És imprescindible que la nova política de l'habitatge a Catalunya pugui arribar, com a mínim, als nivells estatals d'ajuts per a l'accés a l'habitatge, ja que es troba actualment per sota de la mitjana espanyola.

OBJECTIUS

1. El foment de l'habitatge de lloguer, mitjançant un tractament fiscal favorable a la demanda i/o ajuts a les famílies.
2. L'impuls de l'habitatge protegit mitjançant un sistema d'ajuts als promotors públics i privats d'habitatge protegit per tal d'incrementar i ampliar l'oferta dins del mercat (en matèria de sòl, fonamentalment).
3. La rehabilitació del parc construït mitjançant una nova política de control, manteniment, adaptació, renovació i/o reconversió del parc construït, tant en el medi urbà com en el rural.

MESURES

Mesures en matèria de sòl i urbanisme

- Reservar sòl per a l'habitatge protegit (amb un mínim del 25% dels nous aprofitaments en sòl urbà i del 50% en sòl urbanitzable), que possibilitin el desenvolupament de polítiques d'HPO adaptades a les realitats locals, tot tenint en compte les realitats urbanístiques i socials dels diversos territoris de Catalunya.

- Iniciar l'estudi de les mesures pertinents per tal d'intervenir en l'estabilització del preu del sòl i combatre l'especulació.
- Ampliar el patrimoni públic de sòl de la Generalitat, donant suport a la creació i consolidació dels patrimonis municipals del sòl i aplicant els recursos procedents de l'Estat per a la creació dels fons.
- Cedir sòl públic, en règim de lloguer, per a la construcció de l'habitatge protegit possibilitant, fins i tot, l'ús temporal del sòl destinat a equipaments per aquesta finalitat.
- Negociar la reforma de l'actual règim públic d'expropiacions sobretot pel que fa al valor de reposició per tal d'agilitar la cessió de sòl per habitatge protegit.

Mesures en matèria de lloguer

- Aplicar 600 € anuals de desgravació fiscal, sobre el tram autonòmic de l'IRPF, o un ajut directe equivalent a fons perdut, per despeses de lloguer de l'habitatge principal, al qual es podran acollir totes les famílies amb ingressos inferiors a 21.035 € anuals (3,5 vegades el salari mínim). Prop de 200.000 famílies es beneficiaran de la implementació d'aquesta mesura.
- Promoure mesures fiscals per fomentar el mercat de lloguer: negociació de la reducció de l'IVA a les promocions de lloguer i bonificació per dos anys de l'ITP en la compra d'habitatge que es destini a lloguer.
- Dins el Pla de Promoció i Construcció d'Habitatges de Protecció Oficial, destinar aproximadament el 50% en règim de lloguer dins el Pla de Promoció d'Habitatges Públics.
- Establir ajudes específiques per afavorir la rehabilitació adreçada a lloguer tot impulsant, entre d'altres mesures, acords entre propietaris i llogaters per a la millora de l'habitatge habitual.
- Donar suport des de la gestió pública al foment del mercat de lloguer mitjançant la creació d'instruments públics de promocions immobiliàries.

Mesures en matèria de rehabilitació urbana

- Realitzar 37.000 actuacions de rehabilitació urbana que puguin allotjar un nombre similar de famílies.
- Afavorir un tractament fiscal de la rehabilitació millor (bonificació de les taxes municipals sobre obres de rehabilitació), així com la modificació de la normativa d'ajuts a la rehabilitació.
- Estimular l'aparició d'agents rehabilitadors de caràcter local o sense ànim de lucre.
- Establir programes específics per a l'eradicació de l'infrahabitatge.

- Influir en l'adaptació de les característiques de l'habitatge a les noves necessitats de la demanda (eliminació de barreres, instal·lació d'ascensors, etc.).
- Promoure l'increment dels ajuts per a la rehabilitació d'habitatges rurals destinats a primera residència.
- Establir concerts amb les administracions locals per tal que, en matèria de rehabilitació d'habitatges, puguin desenvolupar accions directes amb dotacions de recursos tècnics i financers millors que permetin generalitzar experiències de recuperació dels habitatges i del teixit urbà, en especial els que es deuen a l'impuls d'iniciatives socials.

Mesures en matèria de gestió del parc construït

- Unificar les funcions de diagnosi, control, inspecció i avaluació de l'estat del parc de l'habitatge.
- Dur a terme diferents actuacions per incrementar en 4.000 habitatges (1.000 habitatges l'any) el parc públic construït, mitjançant mecanismes de rescat dels habitatges de protecció oficial, basats en el pacte de recompra i/o compra de pisos buits.
- Adoptar noves mesures de control de les condicions d'habitabilitat i seguretat de l'habitatge existent.
- Crear el registre municipal de pisos buits i promoure'n l'ús residencial.
- Establir mesures per garantir l'accessibilitat per a tothom.
- Redactar un pla especial d'actuació per tractar en matèria d'habitatges, urbanisme i serveis, les urbanitzacions amb dèficits urbanístics.

Mesures en matèria de l'habitatge protegit

- Promoció i construcció de 42.000 habitatges de protecció oficial, 14.000 dels quals seran promoguts directament per l'INCASOL, i aproximadament 20.000 seran en règim de lloguer.
- Establir ajuts de suport a la promoció de l'habitatge protegit que permetin la subvenció directa als promotors per garantir la cobertura del diferencial del cost del sòl en la construcció de l'habitatge de protecció oficial.
- Establir nous sistemes de cessió o de lloguer de sòl per a la construcció de l'habitatge de protecció oficial.
- Impulsar la modificació de la normativa vigent de l'habitatge protegit, per tal d'ampliar-ne el concepte a tots els efectes, a qualsevol habitatge (nou o de segona mà) que respecti els preus màxims de venda i s'adrexi a població amb ingressos per sota de les 3,5 vegades el salari mínim interprofessional.

- Incrementar el control sobre les segones transmissions promovent l'ampliació del període mínim per requalificar l'habitatge protegit fins a 20 anys.

Mesures en matèria d'ajuts a la solvència de la demanda

- Promoure programes específics de préstecs subsidiaris per a l'accés a l'habitatge protegit de joves, persones grans, llars monoparentals, nous residents, persones amb discapacitats i persones que viuen en condicions d'infrahabitatge.
- Bonificar l'ITP per a les famílies nombroses en l'adquisició del primer habitatge i quan la renda no superi els 36.000 euros anuals.
- Incloure en la desgravació de l'IRPF (tram autonòmic) les despeses de lloguer o un ajut a fons perdut per a les famílies amb menys recursos.

Mesures en matèria d'intermediació no lucrativa i mediació social

- Crear serveis de mediació (públics i/o concertats) per facilitar el suport als sectors més vulnerables del mercat.
- Fomentar les cooperatives d'habitatge, establint un percentatge de reserva per a la promoció d'habitatge de protecció oficial i donar-lo a gestionar per cooperatives.
- Reglamentar la figura del promotor d'habitatge social sense ànim de lucre.

Mesures en matèria de política fiscal

A més de les desgravacions ja especificades anteriorment, es promouran les següents:

- Aplicació de l'IVA superreduït (4%) a qualsevol modalitat d'habitatge de protecció oficial.
- Regular la declaració d'exempció per a les subvencions rebudes en l'adquisició d'un habitatge de protecció oficial.
- Bonificar les taxes de llicències i impostos sobre la construcció en qualsevol modalitat d'habitatge de protecció oficial.
- Bonificar l'IBI en el període de construcció d'habitatges de protecció oficial destinats a lloguer.
- Bonificar l'IBI als habitatges protegits destinats a lloguer durant tot el període de vigència d'aquest règim.
- Establir un sistema de rescabament per als municipis que apliquin les mesures de bonificació de tributs locals en la promoció de l'habitatge de lloguer.

Barris dignes i ciutats i pobles segurs

La problemàtica de l'habitatge va acompanyada, a més, de la situació difícil en què es troben molts barris de Catalunya, situats sobretot a les grans àrees urbanes. Són molts els ajuntaments que han tractat d'emprendre accions de rehabilitació a gran escala en àrees d'aquest tipus. De fet, s'han obtingut alguns èxits notables en alguns barris de ciutats de Catalunya. En aquestes accions s'ha comptat, sovint, amb la complicitat del sector privat, de les associacions veïnals i de les institucions europees. La intervenció dels successius governs de la Generalitat en aquest camp ha estat, però, massa tímida i erràtica, limitada per visions estretament sectorials, mancada de recursos i sense un projecte de conjunt.

En efecte, tot i la millora que, en termes generals, han conegut les viles i ciutats de Catalunya en els darrers vint anys, àrees molt importants de les nostres ciutats pateixen problemes importants d'ordre urbanístic i social que, en ocasions, lluny de resoldre's, tendeixen clarament a empitjorar. De fet, el 55% del sòl residencial de l'àmbit metropolità, on habiten dues terceres parts de la població de Catalunya, tenen algun tipus de dèficit de qualitat (urbanització, ordenació, equipaments o accessibilitat).

Aquests dèficits afecten amb particular intensitat els nuclis antics, les àrees d'expansió urbana i els polígons d'habitatges. En la major part dels casos, les carències urbanístiques van acompanyades, a més, d'una problemàtica social: envelliment, nivell de renda baix, pèrdua de població i concentració de grups amb necessitats especials. Entre aquestes àrees destaquen, per la gravetat dels problemes que s'hi plantegen, una sèrie de barris que representen el 7% de la superfície residencial, amb prop de 180.000 habitatges i una població de prop de 400.000 habitants. En aquestes àrees, els dèficits superposats d'ordenació, edificació i benestar requereixen operacions d'intervenció integrals.

OBJECTIUS

1. Impulsar la rehabilitació integral, mitjançant la posada en marxa del Pla d'Intervenció Integrada en Barris, de les àrees que requereixen atenció especial adreçada a la rehabilitació de l'habitatge, la millora dels equipaments i l'impuls de l'activitat econòmica.

MESURES

Mesures en matèria d'intervenció integral en barris

- Emprendre la rehabilitació integral de 40 barris de tot Catalunya que requereixen atenció especial, en un període de quatre anys, mitjançant la posada en marxa del Pla d'Intervenció Integrada en Barris. La rehabilitació estarà adreçada tant a l'habitatge, com a la millora dels equipaments i l'impuls de l'activitat econòmica.
- Crear un fons de foment per a barris i àrees urbanes que requereixen atenció especial amb una dotació de 600 milions d'euros, en part procedents dels fons europeus.

- Concertar les actuacions amb els ajuntaments i altres administracions locals per a la intervenció conjunta.

3.3. Drets de les dones i igualtat d'oportunitats

A Catalunya, des de l'adveniment de la democràcia, s'han produït canvis accelerats en la situació de les dones, especialment si ens comparem amb altres països europeus. Això es deu, fonamentalment, a l'acció de les dones, que no s'han resignat al paper que, tradicionalment, se'ls havia atorgat i han trencat la frontera que separava l'àmbit públic del privat, l'antiga i persistent estructura social que perpetuava la divisió sexual del treball entre homes i dones. Són canvis que afecten tant les millores legislatives de què ens hem anat dotant com, sobretot, la mentalitat de les dones respecte al seu lloc i les seves potencialitats en la societat.

Aquests canvis es concreten en algunes dades espectaculars, com ara la feminització de les universitats o l'increment de la taxa d'activitat femenina (el nombre de dones que volen accedir al mercat laboral). Això no obstant, aquestes dades no ens poden fer oblidar una realitat no tan positiva, que ens mostra com el nivell d'atur entre les dones és molt superior al masculí, malgrat la seva formació superior. També es constata que les diferències d'ocupació s'agregen quan les dones estan en edat de fertilitat, sent en aquests casos molt més difícil accedir a un lloc de treball. Si tenim en compte que les dones són les qui més pateixen la precarietat contractual i les qui menys cobren subsidi d'atur, en totes les edats, es comprèn per què es parla de la feminització de la pobresa, un risc que amenaça totes les dones però especialment les que viuen soles per decisió pròpia o per circumstàncies de separació o viduïtat. Aquests factors ens dibuixen un quadre on, a totes llums, manca una política decidida envers l'ocupació i l'eradicació de la pobresa entre les dones.

I què podem dir de les afortunades que han trobat una feina? També en aquests casos hi ha senyals d'alarma que ens han de fer estar alerta. Observem que les dones continuen cobrant un sou sensiblement inferior al dels homes per un mateix treball realitzat i també com moltes dones s'enfronten amb dificultats per a la seva promoció laboral, especialment si es tracta d'accedir a llocs de direcció. És el que s'anomena "sostre de vidre", un fenomen de segregació vertical que es produeix tant a l'empresa privada com a l'àmbit públic i polític. Els i les socialistes volem una societat on el saber de les dones i les seves aportacions estiguin reconeguts amb valor específic, i on la igualtat d'oportunitats en el mercat laboral i dins de les organitzacions estigui absolutament garantida.

D'altra banda, les circumstàncies socials fan que, en aquests moments, les dones joves no puguin decidir lliurement sobre la seva maternitat. Les reivindicacions clàssiques sobre el dret a la no-maternitat han donat pas a una situació en què les dones no tenen llibertat real per decidir en quin moment volen tenir fills ni quants en volen. Es planteja la necessitat de triar entre la independència econòmica o bé la carrera professional i la maternitat. Cal, per tant, garantir la llibertat d'elecció entre les dones. És evident que l'organització social no està responent a les necessitats individuals ni familiars en l'atenció a les persones ni en els usos del temps, circumstàncies que obliguen moltes dones a realitzar dobles, i fins i tot triples jornades (quan fan treball voluntari o comunitari) que repercuteixen en la seva salut i en la qualitat de vida de tota la societat.

I per tenir cura de la salut de les dones, no podem oblidar la necessitat d'una assistència sanitària pública universal amb visió de gènere. Certament, la introducció de la targeta sanitària individual ha suposat una autonomia més gran per a les dones, que poden

accedir al sistema sanitari com a ciutadanes i no com a dependents d'un treballador (com succeïa fins ara). Malgrat això, a les prestacions no cobertes pel sistema públic i en tot l'entorn sanitari cal acceptar que encara existeixen diferències de gènere que deriven en desigualtats envers les dones. Es basen, sobretot, en imatges socials i prejudicis sobre la malaltia que, en ocasions, prioritzen l'atenció i el diagnòstic terapèutic en els homes respecte de les dones, donant també un valor diferent a les queixes i símptomes femenins respecte dels masculins. Així mateix, persisteixen diferències en els assaigs clínics, tant en la seva realització (ja que la majoria de vegades es fan amb homes) com en la interpretació de resultats, en què de vegades la complexitat de la biologia femenina no està prou contemplada. Cal, en definitiva, fer un esforç per introduir la perspectiva de gènere a la salut al llarg de tots els cicles de la vida de les dones, valorant les seves especificitats quant a morbiditat i, fins i tot, mortalitat. Cal treure les dones de la invisibilitat que han tingut per a la ciència, en general, i la medicina, en particular, per tal que la nostra societat sigui tan justa com pretenem.

Finalment, com a socialistes, ens neguem també a tancar els ulls davant d'un problema tan greu com és el de la violència envers les dones. Només una política basada en el respecte i la igualtat d'oportunitats entre els sexes aconseguirà una Catalunya lliure de violència de gènere. Una mort setmanal de mitjana és molt més del que una societat conscient pot suportar. Es tracta d'una violència irracional, sustentada en arguments antiquíssims de la dona com a propietat masculina i de la qual moltes persones encara no han comprès que poden ser còmplices, si no se solidaritzen amb les víctimes, si no protegeixen les vides de les dones maltractades, si no treballem per la seguretat absoluta de cada una de les dones del nostre país. Es calcula que la violència física afecta unes 100.000 catalanes i la violència psicològica més del 50% de les dones. Amb aquestes dades, ningú no es pot quedar indiferent. Treballarem per sensibilitzar la societat i aconseguir actuacions actives contra la violència. Treballarem per no deixar impunes les agressions ni els agressors. Treballarem per educar el nostre jovent en la igualtat d'oportunitats i la independència de cada ésser humà. Només així estarem en el camí d'una societat en pau on les dones siguin valorades.

Com a resposta a aquestes situacions, el nou Govern de la Generalitat proposarà un **contracte social nou** entre homes i dones que arribi a tots els àmbits de la nostra cultura, tant públics com privats. Això implica la reformulació de la distribució actual de tasques entre dones i homes per tal d'aconseguir una igualtat d'oportunitats efectiva. Implica també, com a eix fonamental de la nostra política, transformar les actituds i els valors socials que condicionen la imatge de les dones construïda a través de l'educació, el llenguatge i els mitjans de comunicació. Només així s'assoliran els objectius essencials d'aquest nou pacte social entre homes i dones que propugnem i que consisteix a:

- Compartir responsabilitats familiars.
- Compartir el treball.
- Compartir el poder.
- Promoure les condicions que possibilitin aquesta societat en igualtat d'oportunitats.

La nova distribució de funcions, juntament amb el reconeixement social de les aportacions específiques de les dones, permetrà superar els rols sexistes i crear una

societat on dones i homes puguin desenvolupar les seves capacitats i enriquir-se mútuament en la vida personal, familiar i social.

OBJECTIUS

Les línies estratègiques de govern que conduiran a aquest nou pacte social entre dones i homes són les següents:

1. Aconseguir la transversalitat efectiva en el desenvolupament de les polítiques de govern.
2. Lluitar per una Catalunya lliure de violència envers les dones.
3. Assolir la igualtat d'oportunitats en el mercat laboral.
4. Treballar pels nous usos del temps: conciliació de la vida laboral, familiar i personal.
5. Garantir l'accessibilitat per a tots i per a totes amb polítiques de mobilitat quotidiana.
6. Incentivar la participació de les dones i les xarxes socials.
7. Oferir una atenció integral davant de les necessitats de les dones.
8. Promoure nous valors socials envers les dones.

MESURES

Mesures per aconseguir la transversalitat efectiva en el desenvolupament de les polítiques de govern

- Presentar un projecte de llei per a la igualtat d'oportunitats, que englobi tots els sectors polítics i socials implicats.
- Incorporar la perspectiva de gènere als nous programes de govern, decrets, projectes de llei i revisar els que ja existeixen, seguint la normativa que ha elaborat la UE.

Mesures per lluitar per una Catalunya lliure de violència envers les dones

- Desenvolupar un pla integral contra la violència de gènere, que s'avaluarà i pressupostarà bianualment.
- Estudiar l'impacte de la violència envers les dones i elaborar mapes de recursos públics per a les dones víctimes de maltractaments (a escala autonòmica, provincial i local), recursos privats i també mapes dels serveis que ofereixen les associacions de dones i d'altres entitats.

- Impulsar un circuit de coordinació d'atenció i detecció de la violència de gènere a Catalunya. Una comissió permanent interdisciplinària elaborarà els protocols d'actuació pertinents i coordinarà les actuacions entre els diferents agents implicats, com ara els serveis sanitaris, policíacs, judicials, socials i els ens locals. Així mateix, garantirà l'atenció de qualitat i la calidesa envers les dones, el compliment de la legislació i la protecció i la recuperació personal de les dones que pateixen maltractaments. Aquest àmbit definirà mesures de formació específica de personal i protocols d'actuació efectiva.
- Desplegar en el territori, conjuntament amb les entitats locals, punts d'informació i atenció a les dones per atendre les seves necessitats, promoure la seva autonomia i eradicar la violència envers les dones. Aquests punts, un per cada 150.000 habitants, han d'estar integrats per treballadors/es socials, professionals de la psicologia i de l'assessorament jurídic. Aquests espais de proximitat tenen la triple funció de finestra única on rebre informació i primera atenció en casos de violència de gènere i d'altres temes d'interès per a les dones; la promoció de la seva emancipació, i el treball amb la societat per tal d'aconseguir una tolerància zero en la violència envers les dones.
- Crear centres d'atenció a les dones que pateixen violència –un a cada regió–, equipaments d'atenció integral especialitzats i de referència per a tots els serveis de la zona, destinats a la recuperació personal i socioeconòmica de les dones, i donar impuls a plans d'emancipació (inserció laboral i accés a l'habitatge).
- Garantir la creació d'una xarxa d'equipaments d'acollida que respongui a les diverses necessitats de les dones: centres d'urgència (en col·laboració amb els ajuntaments) –un a cada regió–, cases d'acollida, cases de recuperació integral i pisos pont. Garantir, per tant, l'existència i l'accés a aquests recursos per part de les dones, a tot el territori de Catalunya.
- Crear fiscalies especials, jutjats que atenguin de manera específica els casos de violència de gènere, dotant així de majors recursos les fiscalies i reforçant el torn d'oficina.
- Arribar a acords socials, incloent-hi els mitjans de comunicació, per dur a terme accions per a l'eradicació de la violència de gènere, especialment de conscienciació de la ciutadania per tal d'aconseguir la tolerància zero envers la violència de gènere.
- Promoure accions formatives amb infants i joves, tant en l'àmbit de l'educació formal com la informal, per a la prevenció de les relacions abusives i el foment d'aprenentatges de models alternatius de convivència en el marc d'una cultura per la pau.
- Prevenir, detectar i perseguir judicialment l'assetjament sexual i moral (*mobbing*) al lloc de treball i d'altres àmbits on es pugui produir.

Mesures per assolir la igualtat d'oportunitats en el mercat laboral

- Crear l'Oficina per a la Igualtat de les Dones en el Mercat de Treball, depenent de l'Institut Català de la Dona (ICD). Aquesta oficina ha d'impulsar les mesures

específiques per assolir la igualtat d'oportunitats de les dones en l'accés i en les condicions de treball, amb accions concertades amb els ajuntaments.

- Promoure programes estratègics d'acció positiva, formació, informació i sensibilització a treballadors/es i empresaris/es, dels drets i deures sobre la igualtat d'oportunitats i l'eliminació de les discriminacions de gènere en la línia de la responsabilitat social de les empreses que propugna la Unió Europea.
- Reduir la segregació de gènere a determinats sectors professionals en els quals les dones, tradicionalment, no estan presents o estan subrepresentades, afavorint la seva formació específica i sensibilitzar i esperonar les empreses per fer efectiva la seva inserció.
- Afavorir la presència i participació de les dones en els programes formatius per a la reconversió de les actituds i perfeccionament de les persones semiqualficades o qualificades perquè conservin el seu lloc de treball, o accedir a altres ocupacions de més qualificació.
- Posar en funcionament programes d'informació a treballadors/es i empresaris/àries, dels drets i deures sobre la igualtat d'oportunitats i sobre l'eliminació de les discriminacions de gènere.
- Fomentar la sensibilització, la formació i la posterior ocupació de les dones en professions científiques i tècniques.
- Fomentar els projectes d'autoocupació especialment orientats a millorar les ocupacions de les dones i establir programes formatius orientats a la formació de les dones per a la direcció.
- Adreçar programes de formació, assessorament i foment de l'ocupació als col·lectius de dones amb més dificultats per a la inserció laboral, com ara dones amb poca qualificació professional, dones majors de 45 anys, dones soles amb responsabilitats familiars, dones immigrants, etc.
- Presentar un informe sobre l'estat de les situacions de discriminació vers les dones al Parlament de Catalunya durant el primer semestre de cada any, per part de la Conselleria de Treball.

Mesures per als nous usos del temps: conciliació de la vida laboral, familiar i personal

- Facilitar l'organització del treball de manera flexible per als treballadors/es, així com la flexibilitat a les escoles i en el teixit comercial.
- Introduir, a les negociacions de convenis col·lectius, més oportunitats de conciliació de la vida laboral, familiar i personal mitjançant la incentivació dels còmputos anuals dels horaris de treball, la incentivació del treball a temps parcial tant per a homes com per a dones sempre que sigui indefinit, reversible a voluntat del treballador/a i no precari.

Mesures per garantir l'accessibilitat per a tots i per a totes

- Fer dels mitjans de transport instruments que garanteixin l'accessibilitat als llocs de treball, a l'assistència sanitària, a l'oci i als equipaments culturals, sense discriminació de gènere.
- Apostar pels transports que tinguin un ús menys discriminatori, com són els mitjans col·lectius i públics.
- Introduir, en els plans de mobilitat urbans i territorials, la perspectiva de gènere, perquè els homes i les dones vivim de manera diferent la ciutat i cal tenir en compte aquestes diferències perquè no esdevinguin desigualtats d'accés.

Mesures per incentivar la participació de les dones i les xarxes socials

- Fomentar l'accés a Internet per part de les dones com una eina estratègica de participació social que possibilita el treball comú i la comunicació entre dones diverses, per tal de visibilitzar el saber de les dones en l'àmbit públic.
- Impulsar nous models de lideratge que incorporin els valors de direcció femenins, com ara el treball en equip, l'horitzontalitat en els llocs de treball, les estructures flexibles, etc. com una manera d'enriquir les organitzacions i la vida social.
- Incloure a la llei electoral catalana la presència equilibrada d'homes i de dones a les candidatures i assumir la paritat com una de les mesures bàsiques per assolir la democràcia plena i compartida. Impulsar la presència paritària de les dones en tots els àmbits de la vida pública catalana: organitzacions empresarials, culturals, organismes de representació agraris, socials, etc.

Mesures per oferir una atenció integral davant les necessitats de les dones

- Analitzar i publicar sistemàticament les repercussions de la salut física i mental de les dones contractades a temps parcial.
- Incloure, a l'anàlisi i programes de salut laboral, els riscos psicosocials i els de la doble jornada sobre la salut de les dones.
- Promoure polítiques de salut que permetin la qualitat de vida i la independència de les dones, sobretot en edats avançades.
- Estudiar la viabilitat de la renda bàsica universal com a mesura que podria eradicar la feminització de la pobresa, especialment en dones soles o en dones grans.
- Oferir informació i formació específica a les dones de zones rurals, tenint en compte les seves necessitats i circumstàncies per tal d'augmentar-ne el nivell d'autonomia i lideratge.
- Establir programes socials i sanitaris per a les dones que es dediquen a la prostitució i facilitar que puguin accedir a altres oportunitats.

Mesures per promoure nous valors socials envers les dones

- Convertir la Generalitat en una institució exemplificativa respecte a la igualtat d'oportunitats i la conciliació de la vida laboral, familiar i personal.
- Treballar per una nova cultura social que contempli les dones i les seves característiques com un valor fonamental i necessari per a l'existència humana. Respectar les decisions sobre la maternitat, l'educació dels fills/es i qualsevol àmbit social, en el marc del respecte a l'autoritat i el saber femení.
- Adreçar campanyes als homes (infants, joves i adults) sobre actituds alternatives de vida respecte a l'atenció a la família, la conciliació de la vida laboral, familiar i personal, el repartiment del treball domèstic i, especialment, sobre la necessitat d'una convivència no violenta i respectuosa. Formar-los en els valors d'una nova masculinitat.
- Treballar en el concepte de “feminització de la política”, redefinint els espais públics i privats, estenent la democràcia a l'esfera domèstica, introduint nous temes a les agendes polítiques (com ara la sexualitat, la maternitat, l'avortament, el medi ambient, el tenir cura de les persones, la pau o d'altres que interessin específicament a les dones), repensant les ciutats d'acord amb les aportacions de les dones i reforçant la política de participació femenina.
- Aprofundir en la coeducació (tant amb professors/es com amb l'alumnat) com a mecanisme essencial per assolir la igualtat d'oportunitats entre homes i dones.
- Donar suport, en àmbits educatius, a accions encaminades a difondre valors d'igualtat d'oportunitats entre noies i nois. Introduir en els plans d'estudi assignatures transversals sobre igualtat encaminades a fomentar valors de solidaritat i convivència cívica

3.4. Llibertat sexual

La situació social de les persones homosexuals ha millorat en els darrers temps. En la majoria dels països democràtics, els gais i les lesbianes han vist reconeguts drets comuns i un prestigi social que fins ara els eren negats. Els darrers vint anys no han estat una excepció a aquest progrés a Catalunya i a l'Estat espanyol.

Gais i lesbianes aporten a la societat actual un seguit de valors com a comunitat. Han format una xarxa social informal que, de manera contínua, transmet a la societat missatges a favor del respecte a la diversitat sexual i afectiva: el “viu i deixa viure”. Una altra contribució a la societat és una redefinició no sexista, ni “heterosexista” de les identitats masculina i femenina. Aquest avenç en els drets que s'ha produït en els darrers temps en la societat és un clar exemple de la necessitat de majors espais de llibertat en els àmbits de la sexualitat i l'afectivitat. La presència creixent de gais i lesbianes a la vida social, d'una manera visible, demostra que la seva contribució a la vida col·lectiva és indispensable. La seva igualtat i llibertat és profitosa per al conjunt de la societat.

Les accions destinades a la millora de la qualitat de vida dels gais i les lesbianes s'han desenvolupat sovint des de l'actitud de la tolerància. Els gais i les lesbianes creuen que aquesta ha estat una perspectiva errònia del tractament de les seves reivindicacions. La tolerància, en ella mateixa, és un mecanisme de control de les minories, ja que, per definició, allò que no agrada es tolera. Tolerància no és sinònim de normalització. Es tolera els dissidents mentre no pretenguin exercir drets ciutadans comuns. La tolerància és un acte de caritat, que no resol res. Des del nou Govern de la Generalitat treballarem per a una igualtat real.

I és que, malgrat els avenços i la integració, encara queda molt a fer. La llibertat i la igualtat dels gais i les lesbianes no són del tot reals i efectives. La presència social de les dones i els homes homosexuals (i el seu tractament) encara és inferior a la dels homes i les dones heterosexuales, no s'ha avançat prou en el reconeixement i l'aplicació efectiva de les normes legals que regulen el dret a la igualtat d'oportunitats. La identitat gai i lesbiana continua sent un fenomen clarament urbà. Viure d'una manera visible la pròpia homosexualitat encara comporta un cost social de marginació i discriminació.

La política educativa continua sense prestar l'atenció que correspon al fenomen de la pluralitat sexual i familiar. La dona lesbiana continua patint un doble procés de control social. Als tòpics de sempre sobre els gais i les lesbianes, se n'hi han afegit uns altres que intenten positivitzar l'homosexualitat, però que no deixen de constrènyer-la en uns rols que no es corresponen a la realitat de diversitat i pluralitat de les persones homosexuals. La situació, en la major part del món, continua sent catastròfica: l'assassinat, la tortura i el menyspreu envers gais i lesbianes continuen sent quotidians en els països del sud, mentre que a Occident els gais i les lesbianes no han deixat de ser ciutadans de segona, pàries socials a qui la seva diversitat sexual i afectiva ha fet mereixedors del càstig legal i l'ostracisme social. Finalment, els i les transsexuals pateixen actituds socials de rebuig, així com diverses limitacions legals que fan que no puguin viure la seva condició amb la plenitud necessària.

El nou Govern de la Generalitat tindrà com a referent central la plena igualtat de les persones, així com la igualtat bàsica entre tots els éssers humans. És una evidència que

la sexualitat i l'afectivitat no poden, en cap cas, constituir un impediment per al ple i lliure desenvolupament de la personalitat, ni ser tampoc un factor de desigualtat. Si l'homosexualitat és un manifestació més de la pluralitat sexual i afectiva de les persones, el nou Govern assumirà l'homosexualitat com una forma de sexualitat i afectivitat plenament equiparable a l'heterosexualitat.

Per això, garantir el lliure exercici de la sexualitat i l'afectivitat com un dret de les ciutadanes i els ciutadans serà una prioritat del nou Govern de la Generalitat. Hem de fer de la llibertat sexual de les persones una llibertat efectiva i real. Aquest ha de ser el sentit de la llibertat en el segle XXI: treballar per una llibertat plena de les dones i els homes.

OBJECTIUS

1. Assolir la plena igualtat de gais, lesbianes i transsexuals, i promoure la normalització del fet homosexual i transsexual.
2. Vetllar pels drets de gais, lesbianes i transsexuals a la lliure expressió de la seva sexualitat i al desenvolupament de la personalitat, i assegurar l'equiparació legal del fet homosexual i transsexual.
3. Garantir el respecte a la dignitat de la persona, independentment de la seva orientació sexual, i defensar la no-discriminació a causa de l'opció sexual.

MESURES

Mesures per al foment de la igualtat d'aquests col·lectius

- Donar suport a les actuacions i iniciatives de les associacions de gais i lesbianes, o a aquelles que, en un marc d'actuació més ampli en la defensa de la igualtat o la diversitat, incloguin la normalització d'aquest col·lectiu.
- Propiciar el treball conjunt de col·laboració entre les organitzacions socials i els col·lectius sense ànim de lucre que treballen en la defensa dels drets dels gais i lesbianes, i totes les administracions per tal de promoure els valors de respecte i igualtat.
- Defensar, davant de situacions de discriminació, les persones homosexuals, ja sigui mitjançant serveis específics de suport o bé a través de la inclusió d'aquest col·lectiu de manera específica en els serveis de defensa dels drets dels ciutadans (defensor del ciutadà, oficina per a la no-discriminació, etc.).

Mesures per al reconeixement dels drets dels homosexuals i dels transsexuals

- Equiparar parelles de fet, amb independència de la seva orientació sexual, en el conjunt d'ajuts i suports (serveis socials, política d'habitatge, formació, treball, etc.).

- Revisió del Codi de Família i de la Llei d'unions estables de parella per incloure-hi el tractament de l'homosexualitat en tots els seus aspectes i donar curs, en els parlaments català i espanyol, a la regulació dels drets de matrimoni i adopció.
- Establir el diàleg entre l'Administració i el conjunt d'associacions legalment constituïdes d'aquest àmbit, a fi de remoure tots els obstacles per a la plena igualtat de les persones pel que fa a la seva orientació sexual i gènere. Garantir el desenvolupament de les polítiques d'igualtat que en resultin, en tots els sectors (joventut, immigració, gent gran, etc.).
- Obrir un espai de reflexió entre les associacions de gais i lesbianes i el conjunt de la comunitat educativa, per tal de tractar en profunditat el fet de la llibertat sexual i la introducció de mesures pedagògiques antidiscriminatòries.

3.5. Facilitar l'emancipació del jovent

El jovent de la Catalunya d'avui està format per una de les generacions més preparades i amb més capacitats de transformació de la història d'aquest país. Però, al costat d'aquesta realitat, molts joves troben contínues dificultats que els impedeixen poder desenvolupar plenament els seus projectes de vida, trobar ocupacions on aportar els seus coneixements, emancipar-se i entrar en la vida adulta.

La majoria de les persones joves no es poden emancipar i romanen en els domicilis paternals fins als 30 anys o més. L'any 2002, el 67% de joves entre 25 i 29 anys encara vivien a casa dels pares. L'índex de joves membres d'associacions, molt baix i molt per sota de la mitjana europea, mostra que la condició juvenil, generosa en les seves respostes solidàries davant les injustícies de la societat, no troba en l'associacionisme una forma vàlida d'expressió de les seves inquietuds.

L'actual Govern de la Generalitat ha fet poc per modificar aquesta situació. L'existència del Pla Nacional de Joventut no ha estat suficient per respondre a les necessitats d'aquesta nova condició juvenil. Han faltat recursos i capacitat d'implementació concertada amb totes les administracions per dur a terme polítiques actives i eficaces. El Pla ha servit, sobretot, per fer activitat publicitària.

La condició juvenil, amb noves necessitats, exigeix que el Govern de la Generalitat faciliti les condicions necessàries perquè els joves es puguin emancipar. Emancipar-se significa assolir el màxim desenvolupament personal: entre altres coses, l'accés a un lloc de treball i a un habitatge.

El nou Govern de la Generalitat assumeix la qüestió de l'emancipació juvenil com un tema prioritari. El nou Govern de la Generalitat ha d'ordenar la seva política de joventut entorn a tres eixos bàsics: l'educació i la cultura, el treball i l'habitatge.

Cal un sistema educatiu on tant l'ensenyament professional com la formació universitària de grau mitjà i superior de titularitat pública siguin els protagonistes i impulsors de la formació continuada, a través de la reorientació i ampliació de les seves funcions tradicionals.

En l'àmbit del treball, té especial importància reduir la temporalitat i combatre la inestabilitat i la inseguretat laboral. A llocs de treball fixos, contractes indefinits; a igual treball, igual salari.

No volem cap jove sense més formació o treball garantits en acabar l'etapa d'educació obligatòria.

En l'àmbit de l'habitatge, el nou Govern de la Generalitat arbitrarà un paquet d'accions adreçades a afavorir l'accés dels joves a un habitatge, en lloguer o en propietat.

OBJECTIUS

Els tres eixos d'una política adequada de joventut se situen, fonamentalment, entorn de la **formació**, el **treball** i l'**habitatge**. Sobre aquests eixos se situen les Taules d'Emancipació Juvenil, que esdevindran la xarxa d'actuació de les administracions públiques en matèria de joventut. Integrant en un mateix centre els serveis fins ara dispersos, es podran atendre de manera combinada i personalitzada les necessitats de cada persona jove en un territori determinat.

Aquests centres permetran:

1. Conèixer en profunditat els mercats locals de treball, formació i habitatge del territori.
2. Identificar les necessitats i particularitats d'aquests territoris.
3. Establir una xarxa de relacions amb els agents econòmics i socials locals implicats.
4. Desenvolupar polítiques personalitzades segons les singularitats del mercat de destí.
5. Intermediar entre joves, empresaris, centres de formació i els que ofereixen habitatge de lloguer o compra.

Les taules actuaran com a punts de servei on es podrà tractar i resoldre de manera personalitzada i integral la problemàtica juvenil al voltant dels tres eixos bàsics: formació, educació, treball i habitatge.

MESURES

Mesures per fomentar la formació dels joves

- Potenciar que els programes de garantia social (PGS) cerquin la reinserció en el sistema educatiu i no només la sortida ocupacional.
- Desenvolupar una política de beques que incentivi els alumnes capacitats a continuar els estudis, davant de l'alternativa d'incorporar-se al mercat de treball, en la perspectiva d'assolir una taxa d'escolarització postobligatòria del 80% de les persones entre 16 i 25 anys.
- Potenciar i prestigiar el cicles formatius professionals, especialment els vinculats amb els oficis.
- Afavorir la possibilitat d'alternar formació i treball.
- Consolidar un sector no universitari d'ensenyament superior per donar resposta a les necessitats tècniques del sector productiu del nostre país, vinculant l'ensenyament al progrés social i econòmic a través del teixit associatiu i del món empresarial.
- Potenciar l'intercanvi de joves de diversos països i la creació de xarxes d'interculturalitat i solidaritat.

Mesures per fomentar la inserció laboral dels joves

- Vetllar perquè la contractació dels joves es produeixi en igualtat de drets socials i laborals evitant l'existència de discriminacions per raons d'edat.

- Potenciar els programes de formació i ocupació (escoles taller, cases d'oficis), en condicions de qualitat, per inserir els joves amb greus dificultats per continuar els estudis, així com potenciar la utilització dels contractes amb contingut formatiu (pràctiques i formació), vetllant per un ús correcte i afavorint-ne l'estabilitat.
- Donar suport a les iniciatives empresarials dels joves, especialment les relacionades amb l'aparició de noves activitats i, en particular, les relacionades amb el reforçament de la inclusió social, el lleure i el medi ambient.
- Oferir a totes les persones joves en situació d'atur, en el termini màxim de sis mesos, una oferta formativa ocupacional adequada a les seves potencialitats o una oferta de treball a través del Servei d'Ocupació de Catalunya o les Taules d'Emancipació Juvenil.

Mesures per afavorir l'adquisició d'habitatges per als joves

- Impulsar una oferta adequada a les necessitats de la gent jove, facilitant l'accés a l'habitatge (bosses de lloguer, *foyers*, lloguer rotatori, convivència amb gent gran).
- Programa de suport per a l'accés al primer habitatge, tant pel que fa al finançament per a l'adquisició com a les garanties exigibles en els contractes de lloguer.
- Aplicar l'IVA reduït a les promocions de sòl destinat a habitatge protegit. Aplicar un marge de reducció en l'ITP i concedir una desgravació o ajut de 600 € anuals per contractes a persones joves.

3.6. Serveis sanitaris de qualitat per a tothom

La salut és l'element de la vida més apreciat per la ciutadania i les polítiques públiques són determinants per garantir-la.

El sistema de salut es consolida com a Sistema Nacional de Salut, finançat a base d'impostos, a la Llei general de sanitat de l'any 1986, que garanteix la protecció de la salut del ciutadà i és un dels instruments més poderosos de redistribució de la renda i d'igualtat d'oportunitats, juntament amb l'educació i les pensions, principals elements dels estats del benestar europeus.

A Espanya i a Catalunya, s'ha viscut un procés accelerat de construcció del sistema sanitari i més si es té en compte el baix nivell de prestacions i de recursos de què partíem.

Les polítiques públiques de salut són clarament un dels pilars bàsics del sistema de benestar social avançat perquè, a més de ser un instrument de cohesió social, és alhora font de riquesa i d'ocupació (el sector sanitari té un pes del 3,9% en el PIB català, l'1% de la població treballa en una empresa sanitària pública i 49.774 persones formen part del personal sanitari).

Des de mitjans dels noranta fins avui s'ha perdut la iniciativa i el lideratge polític per orientar el sistema, ja que la sanitat no ha estat una prioritat per al Govern de la Generalitat de Catalunya, sobretot en temes com la salut pública, la salut mental, la salut ambiental, la salut laboral i la defensa del consumidor. D'aquesta manera, s'ha produït una pèrdua de confiança creixent dels ciutadans en l'atenció sanitària (listes d'espera, ambulàncies, etc.) i en la protecció de la salut (vaques boges, legionel·losi, intoxicacions alimentàries, etc.). A més, constatem el desencís i manca de motivació dels professionals i una iniquitat territorial creixent. En definitiva, podem parlar de crisi del model sanitari català i del seu finançament.

El nou Govern ha de revisar i actualitzar el sistema sanitari, conservant-ne els elements vigents, útils i eficaços, tornant-ne a examinar d'altres i generant noves idees, projectes i il·lusions que trenquin amb les inèrcies i carències actuals. El nou Govern de la Generalitat ha de modernitzar l'Institut Català de la Salut. El nou ICS gaudirà una veritable autonomia de gestió, i descentralitzarà la presa de decisions operatives als centres o a xarxes integrades en el territori.

Cal reformar l'administració sanitària catalana, garantint-ne la viabilitat econòmica, i executar un pla especial d'inversió per millorar el servei. La gestió pública del sistema sanitari pot ser, i ha de ser, de qualitat i eficient.

Aquest nou sistema de salut ha d'integrar i coordinar els serveis socials d'atenció a la dependència juntament amb l'atenció sanitària i prioritzar la salut pública entesa com a promoció de la salut, prevenció i vigilància de la malaltia, protecció de la salut general, de la salut laboral i la mediambiental.

Salut mental

Cal fer especial esment en la **salut mental**. Catalunya va ser capdavantera en la reforma de l'assistència psiquiàtrica però, un cop restaurada la Generalitat i després de rebre els primers traspassos en matèria sanitària, va romandre aturada durant tota la dècada dels anys vuitanta, fins a la promulgació de la Llei d'ordenació de la sanitat a Catalunya (LLOSC), l'any 1990.

El desenvolupament de l'assistència psiquiàtrica dels darrers anys s'ha basat, sobretot, en les estructures hospitalàries històriques, fent girar el sistema al voltant de les necessitats dels centres i no de les dels malalts i els seus familiars. No han existit uns criteris clars i explícits de planificació global del fenomen, fet que ha provocat una proliferació de dispositius d'assistència sanitària especialitzada, amb molta iniquitat en l'accés territorial i la qualitat. Actualment, Catalunya està per sota de la mitjana de l'Estat en despesa sanitària destinada a l'atenció psiquiàtrica per habitant.

El propòsit del nou Govern de la Generalitat és afavorir la normalització de la vida de les persones que pateixen malalties mentals i de les seves famílies. Així doncs, caldrà establir una coordinació interdepartamental per tal que el malalt mental i les famílies que en tenen cura tinguin recursos per a la integració social i laboral del malalt.

Salut pública

Un altre àmbit de l'actuació del Govern de la Generalitat en sanitat que requereix una intervenció especial i un canvi d'orientació és el de la **salut pública**. Catalunya té un dels dèficits més importants d'Espanya i d'Europa en el desenvolupament de la salut pública i altres temes relacionats amb ella (salut ambiental, salut laboral, defensa del consumidor, etc.). Pel Govern de CiU, aquest no ha estat mai un tema prioritari i, per això, no existeix al nostre país una xarxa catalana de salut pública. L'exemple més clar d'aquest dèficit és que Catalunya té el nombre més elevat de malalties disenteriques d'Espanya i una de les taxes d'intoxicació alimentària més elevades.

Ús racional dels medicaments: increment de l'ús dels genèrics

L'ús dels medicaments és bàsic per al control de les malalties i redueix el nombre de baixes laborals, d'ingressos hospitalaris, d'intervencions quirúrgiques, millora la qualitat de vida i, per tant, redueix la pèrdua de vides humanes. Ara bé, els medicaments també poden tenir efectes negatius sobre la salut de l'usuari, en els casos en què hi ha una selecció inadequada dels medicaments o si se'n fa un ús inadequat.

L'espectacular creixement del consum de medicaments i de la despesa farmacèutica ha estat motiu de preocupació en el conjunt de la UE. A Catalunya la despesa pública en medicaments és molt elevada: la mitjana de creixement durant els darrers vuit anys ha estat al voltant de l'11% anual. I la despesa en medicaments suposa al voltant del 24% de la despesa sanitària pública total.

Cal una aposta decidida per fomentar el bon ús dels medicaments, impulsar l'ús dels genèrics i racionalitzar la despesa, actuant en tots els sectors implicats: usuaris (consumidors), indústria farmacèutica i prescriptors (metges i farmacèutics).

Medicines naturals

Un altre tema d'interès creixent en aquest àmbit és el de les medicines naturals (naturopatia, osteopatia, homeopatia, medicina tradicional xinesa i acupuntura). A Catalunya, l'interès per aquestes pràctiques representa la recuperació d'una llarga tradició i experiència, i hi ha més de 2.000 professionals en actiu al sector.

En aquest sentit, les administracions de l'Estat i de Catalunya han ignorat la medicina natural i l'han deixat en una situació d'al·legalitat: es pot consumir i practicar, però cap Administració no en garanteix la qualitat al consumidor ni empara el professional.

El nostre compromís és el de regular les medicines naturals com a part dels recursos per a la salut i com a complementàries de l'actual medicina convencional. A través de la regulació i avaluació, es garantirà la qualitat de l'oferta i la formació, i l'estabilitat i el reconeixement dels professionals.

OBJECTIUS

Salut (atenció sanitària, salut pública i serveis socials d'atenció a la dependència)

Establir un model basat en la salut més que en la malaltia i en “tenir cura” davant de la cronicitat.

Millorar la qualitat de l'atenció sanitària amb un enfocament biopsicosocial i amb perspectiva de gènere. Potenciar l'atenció primària de salut com a base fonamental del sistema sanitari.

Prioritzar la salut pública i oferir garanties de salut i de seguretat alimentària.

Atendre la cronicitat en les situacions que ho requereixin, mitjançant serveis socials d'atenció a la dependència.

Situar el ciutadà com a centre del sistema.

Dret a decidir sobre la pròpia vida i una mort digna.

Establir polítiques públiques per disminuir les desigualtats socials en salut i incorporar en el Pla de Salut objectius substancials i avaluables en la reducció de la mortalitat.

Millora del finançament sanitari i increment dels recursos.

MESURES

Mesures per millorar i reformar l'atenció primària

- Garantir un temps de visita suficient de deu minuts, proporcionar més recursos humans per tal d'adaptar les plantilles a les peculiaritats geogràfiques i socials de l'àrea, i incrementar la capacitat resolutiva dels centres d'atenció primària (CAP).
- Atendre els ciutadans i les ciutadanes abans de 24 hores amb el seu metge de capçalera en els centres de salut (sempre que la situació no sigui urgent).
- Realitzar la revisió anual de la història clínica a tots els ciutadans i ciutadanes per tal de garantir les activitats preventives i de promoció i protecció de la salut adequades a cada persona d'acord amb l'edat, hàbits, etc.
- Augmentar la cartera de serveis: prestacions dentals gratuïtes per a nens i nenes entre 6 i 14 anys i per a malalts crònics.
- Proporcionar atenció podològica a malalts de risc (diabètics, malalties de l'aparell circulatori, etc.).
- S'establiran mecanismes per tal d'evitar problemes d'equitat en el tracte i en els resultats de la salut de la ciutadania, establint terminis per a la integració total de tots els professionals sanitaris de l'atenció primària.
- Potenciar l'atenció domiciliària. L'atenció primària atindrà millor les persones grans i les persones que en tenen cura, mitjançant l'ús conjunt dels recursos socials i sanitaris, amb la col·laboració estreta dels ajuntaments.
- Dur a terme un canvi d'orientació en el sistema per dotar-lo d'eines de salut pública i comunitària que permetin la promoció de la salut, la prevenció de la malaltia i que evitin la medicalització excessiva. Així doncs, els centres d'atenció primària, a part de cobrir l'atenció sanitària, gestionaran l'aplicació de programes de salut pública i de programes d'atenció integral a la dependència.
- Introduir formació per una concepció integral de la persona en els CAP.
- La plantilla dels centres d'atenció primària s'ha d'adaptar al tipus de població i a les seves necessitats (increment d'immigració, increment de la natalitat, població envellida, etc.).
- Adequar els sistemes d'informació de l'atenció primària i fer-los compatibles amb els de la resta del sistema sanitari per tal d'aconseguir una bona coordinació entre nivells assistencials, respectant la privacitat del pacient.
- Els centres d'atenció primària han d'actuar com a motors de difusió de la informació i la formació dels usuaris de la sanitat pública. El personal sanitari, amb ajuda d'altres professionals, s'ha d'encarregar de la pedagogia sanitària de la població.

- L'assistència domiciliària ha de cobrir i fomentar la recuperació dels pacients en el seu entorn habitual, des d'una perspectiva sanitària i social, amb la participació d'equips multidisciplinars i acompanyada de polítiques de suport a la família.
- Prestar especial atenció a les malalties estranyes, amb centres de referència a Catalunya, en el camp científic i, molt especialment, en la reinserció del malalt a la societat i en el suport a les famílies i a les persones que en tenen cura.
- Tenint en compte l'increment de població procedent d'altres països, es facilitarà al personal de l'atenció primària la formació en la diversitat intercultural i en les patologies pròpies de cada país.

Mesures per reduir les llistes d'espera

- Garantir serveis accessibles de diagnòstic ràpid a tot el territori, que evitaran les demores en la realització de proves o estudis i serviran per fer un diagnòstic precoç de malalties greus (com les oncològiques o cardiològiques).
- Reorganitzar l'oferta d'especialistes, fet que permetrà donar garanties d'un temps màxim d'espera d'entre un i dos mesos per a les visites no urgents, segons l'especialitat.
- Assegurar un temps màxim d'espera inferior als sis mesos per a les intervencions quirúrgiques de malalties no greus (cataractes, pròtesi de genoll i maluc, hèrnies, varius, etc.). Periòdicament, es revisarà quines són les intervencions amb llistes d'espera per evitar que l'actuació preferent en unes operacions no provoqui llistes d'espera en d'altres.
- Gestionar amb transparència les llistes d'espera. Establirem uns registres centralitzats que publicaran cada mes els indicadors de temps d'espera per centres, per procediments quirúrgics i per proves complementàries i visites d'especialistes.
- Proporcionar al pacient un certificat d'inclusió en una llista d'espera, perquè pugui tenir constància escrita del moment en què ha entrat en llista d'espera.

Mesures per uns serveis sanitaris més confortables i humanitzats

- Millorar l'accessibilitat, les infraestructures i el confort de l'atenció primària i dels serveis d'urgència. Garantir una atenció telefònica o via Internet adequada.
- Introduir millores a les habitacions dels hospitals per fer-les més confortables. A les habitacions que no puguin ser individuals, els llits quedaran separats per mampares que garanteixin la intimitat. Els acompanyants disposaran de butaques més còmodes. Cap habitació no tindrà més de dos llits i la tendència de cara al futur ha de ser augmentar el nombre de cambres individuals, especialment en ginecologia i obstetrícia, i per a malalts en fase terminal.
- Millorar les infraestructures de les urgències hospitalàries per augmentar la intimitat, la dignitat i la comoditat del pacient.

- Millorar l'atenció hospitalària urgent per poder disminuir el temps d'espera en els serveis d'urgència.
- Millorar el transport urgent (urgències i emergències sanitàries) arreu de Catalunya, diferenciat del transport programat (trasllat de malalts a rehabilitació, visites hospitalàries, diàlisi, etc.).
- Creació d'una xarxa de transport sanitari urgent que contribueixi a disminuir el temps d'arribada als punts d'assistència, tenint en compte les particularitats territorials i la distribució de la població.
- Increment del transport sanitari medicalitzat per tal que arribi a tot el territori en les mateixes condicions, amb els mateixos temps de resposta i amb la mateixa oferta de serveis, en funció del territori.
- Assegurar la coordinació de tots els recursos sanitaris d'urgència dins d'un mateix territori, en el marc del 112 català. Millorar l'atenció a les emergències sanitàries extrahospitalàries, fent del 112 un número especialment sanitari i perfectament coordinat amb d'altres actuants del món de les emergències.

Mesures per garantir l'atenció a les malalties cròniques

- Oferir un servei integral, sanitari i social a domicili, amb un treball conjunt de tots els professionals, en especial dels auxiliars de la llar, els treballadors socials i els infermers/es. Aquests darrers seran els professionals clau d'aquest servei, que es gestionarà des de l'àmbit local i als centres d'atenció primària (CAP).
- Creació de l'Agència Sociosanitària d'Atenció a la Dependència, que tindrà les funcions de planificació i de garantir l'accés i la qualitat dels serveis sanitaris i socials per a les persones amb dependència (malalts crònics, persones grans, amb discapacitats, malalts mentals, etc.), amb el finançament adequat i impulsant-hi la participació de les organitzacions socials no lucratives.
- En l'àmbit local –municipi o mancomunitat de municipis–, els serveis d'atenció sanitària i social garantiran un suport adequat a les persones amb dependència, en què es prioritzarà la dependència greu, el suport a domicili, la rehabilitació i, quan siguin necessaris, habitatges amb suport, centres de dia i residències.
- Establir mecanismes d'informació i de suport efectius a les entitats (associacions, fundacions, etc.) que agrupen voluntaris, familiars i malalts crònics (càncer, Alzheimer, fibromiàlgia, reuma, parkinson, malalties neuromusculars, malalts mentals, etc.), i coordinats amb la sanitat i els serveis socials públics.
- Que tota la població amb dependències pugui accedir als serveis amb igualtat de criteris de qualitat en l'assistència i el més a prop possible del seu entorn.

Mesures per garantir un plantejament integral de la malaltia mental

- Implementar un nou model de salut mental que tindrà les característiques següents: serà d'accés universal i de responsabilitat pública; abordarà la malaltia amb una

visió biopsicosocial (sanitària, social i psicològica alhora); els serveis hauran d'estar a prop del malalt i la comunitat intervindrà en l'atenció per evitar-ne l'aïllament; serà equitatiu territorialment; s'acordarà amb tots els agents de salut, i rebrà un finançament suficient que, a més, permetrà incrementar la recerca i la prevenció. S'integrarà la salut mental en els hospitals generals i en les estructures sanitàries d'àmbit territorial.

- Desplegament de dispositius assistencials d'àmbit comunitari (hospitals de dia, serveis d'internament a la comunitat i atenció domiciliària, comunitats terapèutiques i rehabilitadores) com alternativa a l'hospitalització tradicional en els grans hospitals psiquiàtrics.
- Afavorir la reinserció social i laboral del malalt psiquiàtric.
- Establir mecanismes per tal de garantir la continuïtat en la trajectòria assistencial del malalt mental més greu (trastorns mentals severos).
- Posar l'accent en una articulació adequada per efectuar un treball en xarxa entre els diferents agents de la salut mental i associacions d'usuaris i famílies, professionals, entitats proveïdores i diferents estaments de l'Administració.
- Establir criteris d'ús racional de psicofàrmacs i anàlisi de les seves indicacions.
- Realitzar un mapa de recursos per a la salut mental i accions per desplegar en vuit anys per a la universalització de l'assistència i les garanties de qualitat i d'equitat territorial. Definir la cartera o prestacions bàsiques de salut mental de tots els departaments implicats, amb indicadors de qualitat assistencial.
- Possibilitar que l'atenció sanitària primària atengui les persones amb trastorns mentals lleus i assegurar la formació adequada a la xarxa d'atenció hospitalària, sanitària, social i primària, i el treball conjunt entre la xarxa de salut mental i la xarxa sanitària i social bàsiques. Potenciar la intervenció psicoterapèutica i social de l'entorn familiar de les persones amb trastorns mentals lleus. Introduir de manera gradual terapeutes grupals a les àrees bàsiques de salut per donar cobertura psicoterapeuta a l'atenció dels trastorns mentals lleus.
- Increment del nombre de psicoterapeutes i terapeutes grupals en els centres de salut mental, així com dels infermers/res especialistes en salut mental.
- Donar suport a les associacions de familiars de malalts mentals de Catalunya, les associacions de malalts mentals i les de professionals de la salut mental.
- Integrar la xarxa de salut mental i la xarxa d'atenció a drogodependències dins de la xarxa integrada de salut.

Mesures per millorar la salut pública

- Crear l'Agència de Salut Pública, amb un infraestructura (epidemiologia, recerca científica, laboratoris) basada en el rigor científic. Els serveis corresponents abordaran aspectes fonamentals, com la promoció de la salut, la prevenció de la

malaltia i la protecció de la salut, l'educació per a la salut, la salut laboral, la salut comunitària, la seguretat alimentària, la seguretat viària i la salut mediambiental.

- Crear instruments de coordinació entre la formació, la recerca i l'aplicació de la salut pública.
- Reforçar els serveis de vigilància epidemiològica de manera que es garanteixi el seguiment de tots els casos notificats de malalties transmissibles de rellevància sanitària, per tal d'esbrinar l'origen de la infecció i poder identificar, tractar i prevenir altres casos.
- Millorar la formació dels tècnics en salut pública i vetllar per la seva carrera professional.
- Estimular la recerca a través de la xarxa de salut pública a Catalunya, que permetrà obtenir dades actualitzades dels problemes de salut emergents per realitzar-ne una prevenció adequada. Un esforç en anàlisi epidemiològica servirà per decidir els objectius en salut i per a l'avaluació dels programes.
- Fomentar estratègies en relació amb l'exercici físic, l'alimentació correcta, el sexe segur, la prevenció d'embarassos no desitjats, la reducció de riscos i danys en l'ús de drogues il·legals i l'educació per a la salut al llarg de tota la vida, amb especial atenció a la salut escolar i als col·lectius més vulnerables.
- La promoció de la salut i la prevenció seran estratègies essencials en l'abordatge de les drogodependències, especialment del tabac i l'alcohol, però també l'heroïna, la cocaïna, les drogues de síntesi i altres substàncies addictives. Els programes d'acció contra les drogodependències hauran de contemplar la participació activa de les administracions locals. Així ho recomanen els components preventius, comunitaris, rehabilitadors dels programes. Els dispositius assistencials d'atenció a la drogoaddicció estaran integrats als serveis de salut mental.
- Donar suport a la lluita contra la sida, com a malaltia que ens afecta a tots i a totes. Realitzar campanyes de prevenció contra la sida i la resta de malalties de transmissió sexual i fomentar l'ús de mètodes anticonceptius. Programes generalitzats sobre sexualitat a centres educatius i centres cívics, i repartiment gratuït de preservatius, especialment entre els sectors considerats de més risc per a la transmissió del virus de la sida (persones dedicades a la prostitució, adolescents, etc.).
- Estendre els serveis que proporcionen xeringues esterilitzades als drogoaddictes, per evitar el contagi de la sida a través de xeringues infectades.
- Atendre les persones seropositives. En el cas de persones que no tinguin la sida, però que en siguin portadores del virus, proporcionar gratuïtament la medicació que necessiten per no desenvolupar la malaltia. En el cas de persones que ja tinguin la malaltia, procurar que disposin del màxim d'atencions mèdiques possibles.
- Dotar de més mitjans la sanitat pública per fer front als malalts/es d'anorèxia, bulímia i altres trastorns de l'alimentació. Vetllar perquè els mitjans de comunicació disminueixin les imatges de dones extremadament primes, presentant-les com a

models a seguir. Realitzar campanyes per difondre bons hàbits alimentaris i de salut. Cal explicar els avantatges de la dieta mediterrània per evitar un consum excessiu del menjar tipus *fast-food* i fomentar la pràctica de l'exercici físic per combatre la sedentarietat.

- Elaborar i presentar un informe de salut de Catalunya cada any i per cada regió sanitària.
- Establir programes concrets de salut pública per a cada àmbit territorial local, adaptats a les necessitats reals de salut dels ciutadans de cada territori.

Mesures per millorar la gestió de l'Institut Català de la Salut

- Dotar cada hospital i equip d'atenció primària de l'ICS d'elements efectius d'autonomia de gestió.
- Crear òrgans de govern a cada hospital o àmbit territorial de l'ICS, amb la participació de l'administració local.
- Presentar anualment, igual que els altres centres de la xarxa, un informe sobre la gestió de l'Institut Català de la Salut i els seus resultats en el camp de la salut.

Mesures per garantir l'ús racional dels medicaments

- Promoure un pacte amb els diferents sectors implicats per a l'ús racional dels medicaments (ciutadania, professionals sanitaris, farmacèutics, distribuïdors, indústria farmacèutica). El bon ús de la targeta sanitària individual serà un element estratègic per a l'avaluació del consum de fàrmacs.
- Desenvolupar un programa de qualitat en l'àmbit del medicament dins d'un marc normatiu per a l'acreditació dels serveis sanitaris públics, que permetrà la millora de les activitats assistencials que incideixin en el bon ús del medicament.
- Assegurar el seguiment i control de les compres de medicaments realitzades pels serveis farmacèutics de la Xarxa Pública Hospitalària per optimitzar la política actual, agilitar els procediments i dotar de transparència el sistema. Centralitzar la informació i crear preus de referència propis del sistema.
- Potenciarem les funcions de promoció de la salut i de prevenció de la malaltia de les oficines de farmàcia i la coordinació amb els serveis d'atenció primària. Cercar el consens amb tots els agents implicats entorn d'un nou sistema de retribució de les oficines de farmàcia que contempli les funcions assistencials i sanitàries dels professionals farmacèutics, per tal d'impulsar les modificacions legals pertinents.
- Impulsarem programes globals d'atenció farmacèutica amb la coordinació de l'Oficina de Farmàcia i els centres d'atenció primària que incloguin la detecció, correcció i prevenció dels problemes associats a l'incompliment dels tractaments i els errors de prescripció, interaccions farmacològiques o reaccions adverses als medicaments.

- Establir un pacte amb les oficines de farmàcia i els col·legis de farmacèutics de Catalunya, mitjançant el qual la Conselleria de Salut incideixi en la regulació i contractació de les oficines de farmàcia, en aplicació de les seves competències. Adaptar la regulació de les oficines de farmàcia a les característiques especials de cada territori.
- Promoure un pacte de sostenibilitat amb la indústria farmacèutica que contempli un codi ètic de les polítiques de promoció i que premiï la inversió en recerca.
- Difondre polítiques integrals per a la implantació de medicaments genèrics, que siguin un eix bàsic en els pactes de prescripció de sostenibilitat i de concertació.
- Elaborar guies terapèutiques de referència i la prescripció per principi actiu dels medicaments.
- El sistema sanitari català donarà especial prioritat a la recerca en aquells àmbits que reben menys atenció per part del sector privat i que alhora tinguin un impacte més gran sobre la salut pública catalana i la global.

Mesures per regular les medicines naturals

- Regular les medicines naturals com a part dels recursos per la salut i/o complementaris i alternatius de l'actual medicina convencional. Oferir garanties de qualitat en l'ús de les medicines naturals: acreditació i homologació d'ensenyaments, centres i professionals.
- Instar l'Estat a regular les medicines naturals en l'àmbit de les seves competències i instar la Unió Europea a harmonitzar la regulació de les medicines naturals en el marc de la UE.

Mesures per tenir un sistema sanitari democràtic i participatiu

- Reforçar la percepció que els ciutadans són propietaris del sistema de salut i, alhora, en són consumidors i usuaris. És necessari determinar els seus drets i deures per a la seva responsabilitat en el bon ús del sistema. També tindran dret a decidir en qualsevol intervenció i en el testament vital.
- Els ciutadans han de participar en els consells de salut nacionals, regionals i locals, on es retin comptes, amb total transparència, dels resultats del sistema en termes de salut i econòmics. Des dels organismes de defensa del consumidor s'ha de fer un seguiment de la qualitat del sistema, i des dels òrgans de participació ciutadana s'ha d'avaluar el grau de compliment dels objectius plantejats en els plans de salut per a cada regió sanitària.
- El dret a escollir el professional i el centre ha de ser del pacient, amb la garantia del dret a la segona opinió en cas de malalties de pronòstic greu detectades a través del metge de capçalera.
- Es donarà suport a les associacions de ciutadans i ciutadanes en defensa dels drets dels consumidors i entitats de persones o familiars específics per malalties i

s'establiran mecanismes perquè puguin intervenir en la presa de decisions sobre el model organitzatiu dels serveis que reben.

- Les organitzacions i grups d'ajuda mútua de malalts i familiars de malalts són els autèntics clients del sistema i en coneixen les necessitats –tot i que puguin expressar-les de manera fragmentada– i, per tant, cal fomentar i donar suport a la seva existència i a la seva tasca, així com a la seva coordinació i interlocució amb el sistema sanitari.
- L'accés al sistema a partir de les noves tecnologies serà una prioritat. L'ús dels mitjans necessaris ha de permetre als ciutadans i ciutadanes accedir i moure's a través del sistema des de qualsevol lloc. La història clínica compartida –amb la garantia de la protecció de les dades confidencials– facilitarà la informació. Els ciutadans podran accedir als indicadors de qualitat tant del sistema públic com del privat.

Mesures per millorar les condicions dels professionals sanitaris

- Establir un model retributiu bàsic homogeni, de carrera professional i d'incentius, per a tota la xarxa sanitària que comporti un correcte nivell salarial i una homologació de les condicions laborals bàsiques de tota la xarxa sanitària.
- Incentivar en base a objectius (econòmics i professionals) la dedicació exclusiva a la xarxa pública.
- Analitzar detalladament les càrregues professionals per potenciar les zones amb els dèficits més grans.
- Assegurar la participació dels professionals en la presa de decisions tant pel que fa a la gestió com als plantejaments d'objectius clínics.
- Adequar el nombre de professionals a la població que cal atendre, valorant l'envelliment, les noves migracions, la demanda i l'ús dels serveis, l'àmbit rural i aquelles zones amb més problemes socials.
- La infermeria ha de veure potenciat tant el seu rol comunitari com el seu paper fonamental en l'atenció domiciliària, les cures de recuperació i de rehabilitació, el seguiment i atenció dels malalts crònics i de les necessitats de la gent gran dependent, l'educació per a la salut, la promoció d'hàbits saludables i la prevenció de malalties, així com el seu paper assistencial en l'àmbit hospitalari.
- Estimular la creació i/o el desenvolupament de les noves professions sanitàries (salubristes, especialistes en salut laboral, professionals sociosanitaris, fisioterapeutes, etc.). Desenvolupar les especialitats d'infermeria, determinant-ne les funcions i les competències. Impulsar la creació de la Llicenciatura en Infermeria.
- Impulsar una carrera professional on els incentius no siguin només de caire econòmic, sinó també de caire social: jornades de descans, períodes de formació subvencionats, reciclatge en altres centres, etc.

- Fomentar una política laboral en què el personal sanitari assistencial, després de determinats anys d'exercici, pugui desenvolupar càrrecs de caire consultiu.

Mesures per reformar l'administració sanitària catalana per tal de millorar-ne els serveis

- Promoure una llei de modernització i de qualitat del Sistema Català de Salut.
- Treballar, en un horitzó de vuit anys, per arribar a equiparar el percentatge respecte al PIB del finançament sanitari al d'altres regions o països amb una renda per càpita i característiques similars a les nostres.
- Les inversions tindran les característiques següents:
 - Quantificarem l'import de les inversions traslladades als proveïdors així com les necessitats no cobertes per als propers quatre anys. S'elaborarà un pla de refinançament de les inversions.
 - Elaborarem un pla específic d'inversions, reposicions i recursos de l'ICS necessaris en els propers vuit anys.
 - Prepararem un pla de refinançament de les inversions en salut mental, avui sota l'esforç dels proveïdors, amb l'ampliació del seu abast a l'atenció ambulatoria i comunitària, i amb la dotació de recursos socials i laborals suficients per a la inserció del malalt mental a la societat.
 - Es mantindrà el pla d'inversions sociosanitàries previst fins al 2005 (27 milions d'euros), però es clarificarà el sistema d'endeutament o pagament per part del sistema públic de salut.
- Rendibilitzar les inversions o actius importants en forma d'instal·lacions o equips mèdics dels centres públics. Per tant, es potenciarà l'ús de les instal·lacions matí i tarda, d'una manera més intensiva.
- Establir sistemes eficaços de coordinació entre l'atenció hospitalària i la primària, per evitar la duplicació de proves, per millorar la informació sanitària, reduir-ne el cost i, sobretot, per donar un servei més eficaç i eficient a la ciutadania.

3.7. Esport, salut física i ocupació activa de l'oci per a totes les edats

En els darrers 25 anys s'han produït una sèrie de canvis que han modificat profundament el sector de l'activitat física i de l'esport. Avui dia, aspectes tan tradicionals com la competició, l'esforç, la superació o el sacrifici, estan deixant pas a altres conceptes com el benestar, el manteniment físic, la relació o la recreació.

Estem vivint, doncs, una transformació del model d'organització esportiva. La verticalitat del sector, caracteritzada per la competició esportiva, s'ha transformat en un model horitzontal en què interaccionen un conjunt molt interessant d'àrees, conceptes i valors.

La transversalitat de l'esport obliga a un nou plantejament en el qual l'activitat física i l'esport han esdevingut un factor indispensable a l'hora de parlar d'integració social, serveis socials, joventut, benestar social, turisme, desenvolupament econòmic, igualtat, diversitat, etc.

L'esport és una eina per treballar la cohesió social i la millora de la qualitat de vida dels nostres ciutadans i ciutadanes dins del marc de les polítiques de l'Estat del Benestar.

L'esport és un factor d'ocupació del temps de lleure i apareix com un element que transmet valors, que millora la salut i l'autoestima, que fomenta la participació, que genera cultura social i que fomenta la diversitat en la nostra societat plural.

A la vegada, l'esport s'ha convertit també en un motor de creixement econòmic del país. El turisme, la indústria i altres sectors de l'economia troben en l'esport un element de creixement i de creació de riquesa.

La base social de la pràctica esportiva ha variat totalment i avui dia una part molt important de la ciutadania, amb independència de la seva edat o condició, practica esport de manera regular. La progressiva incorporació de l'esport en els hàbits de vida dels ciutadans i ciutadanes i l'aparició de noves demandes i necessitats, han obligat les administracions a intervenir activament.

Tot i aquest escenari, l'esport català viu una crisi de lideratge i de direcció. Hi ha una manca evident de coordinació entre les institucions i les entitats que, sota el nostre punt de vista, ha afectat molt directament 4 aspectes clau per al desenvolupament esportiu, econòmic i social d'un país com Catalunya:

L'esport escolar. Elements que cal millorar

L'organització esportiva als centres educatius públics de primària (CEIP) és insuficient i gairebé inexistent als instituts d'ensenyament secundari (IES).

A la majoria de centres docents de Catalunya hi ha un divorci total entre l'educació física curricular i l'activitat esportiva dels alumnes, cosa que converteix l'activitat física i l'esport en un element marginal de l'educació dels nostres fills i filles.

Les instal·lacions esportives dels centres escolars no estan optimitzades. Moltes tanquen a partir de les cinc de la tarda, fet que impossibilita l'organització d'activitats esportives.

La relació entre els centres i els clubs i altres associacions esportives per tal d'aconseguir un millor aprofitament dels equipaments i dels recursos també és escassa.

En molts casos el material esportiu, els recursos i les instal·lacions dedicades a la promoció de l'esport no són els adients ni estan preparats per satisfer les noves inquietuds o necessitats esportives dels joves.

La formació i professionalitat dels tècnics esportius orientats a la iniciació esportiva no és l'òptima des d'un punt de vista quantitatiu ni qualitatiu. Encara és molt habitual trobar persones que, tot i que ho fan amb bona fe, no tenen ni la formació ni els recursos adients per desenvolupar una activitat formativa tan important com aquesta.

La concepció de l'esport en edat escolar i la iniciació i la promoció esportiva encara es dissenyen sobre eixos directrius tradicionals. La planificació del cicle esportiu dels nostres fills i filles, en la majoria dels casos, no té en compte que l'activitat s'ha d'adaptar a l'estat evolutiu de la persona i que durant l'entrenament infantil s'han d'establir les bases de l'entrenament i del rendiment futur.

A causa d'aquest mal plantejament de l'activitat esportiva en edat escolar, l'abandonament esportiu és molt ràpid i nombrós. Són escasses les alternatives cap als joves que abandonen l'esport en edat escolar per falta d'interès o competència esportiva.

De la mateixa manera que veiem amb la promoció esportiva dels joves a qui no interessa el model tradicional actual, la selecció de talents esportius està mancada d'un model de planificació global amb el qual els joves talents obtinguin el millor tractament i les millors condicions de desenvolupament integral per a totes les disciplines esportives.

El paper dels pares i les mares no s'està treballant. El seu comportament o posicionament davant de l'activitat o rendiment esportiu del seu fill o filla, pot afectar positivament o negativament el desenvolupament integral futur del jove.

El desenvolupament de la pràctica esportiva

Tot i la indiscutible feina feta, encara hi ha un llarg camí a recórrer per garantir les possibilitats d'accés de tots els segments de la població a un sistema de pràctiques físiques esportives que transmeti valors positius i que sigui equilibrat i de qualitat, amb independència de la procedència, de l'edat, del sexe, de la condició física o del nivell socioeconòmic dels usuaris.

En molts casos, el teixit esportiu actual està d'esquena a les noves ofertes i formes de pràctica esportiva. Des de les institucions, des dels clubs, federacions i altres operadors, no hi ha ni la suficient coordinació ni la sensibilitat adequada per donar resposta a les noves necessitats de totes les persones que formen les societats modernes. Això, entre d'altres, està provocant la decadència de molts clubs modestos i la crisi del sector associatiu a Catalunya.

La concepció dels equipaments esportius que des de l'actual Govern de la Generalitat es defensen i se subvencionen, encara segueix el model tradicional a què fem referència.

Les dimensions, distribucions i dotacions dels actuals equipaments esportius no estan preparades per donar resposta a les noves necessitats esportives de la població.

Esport espectacle

Defensem una reflexió a nivell de l'Estat i europeu sobre el futur de l'esport espectacle amb una revisió necessària dels mecanismes de control públic, de les lligues i dels clubs professionals i un endinsament dels instruments de fiscalització per tal de garantir la sostenibilitat del sistema i evitar-ne la fallida.

Catalunya ha de continuar essent la seu de grans esdeveniments esportius i, a la vegada, continuar essent la seu de grans competicions internacionals de caràcter extraordinari. L'èxit esportiu i organitzatiu de tots aquests esdeveniments és un factor de promoció integral de la imatge del país, no només esportiva, sinó també política i econòmica. Per això mobilitzarem recursos públics i privats que ajudin a la seva consolidació.

En el nostre punt de vista, la difusió dels esdeveniments esportius a través dels canals de comunicació de titularitat pública és reduïda i inexistent en els esports minoritaris i és per aquest motiu que promouem la màxima difusió de l'activitat esportiva a través dels mateixos i, molt especialment, a la televisió de Catalunya.

L'esport, contingut transversal i factor econòmic important

La renovació de la pràctica esportiva a Catalunya necessita una nova manera de gestionar l'esport. Cal integrar en un organisme de gestió esportiva els diferents departaments i unitats amb competències en l'activitat física i esportiva.

L'esport, a més de ser un poderós element integrador de les polítiques de benestar, és també un sector amb un gran potencial de creixement que contribueix de manera molt significativa a la creació de riquesa, de coneixement i d'ocupació. L'esport ha estat recentment un instrument per a l'assoliment del creixement i de l'impuls del país (l'exemple més clar n'han estat els Jocs Olímpics).

Avui, a la Unió Europea, la despesa realitzada en esport i la seva pràctica equival a un 2% de la despesa en economia domèstica i té un considerable potencial de creixement. A finals de l'any 2003, el consum de material esportiu a l'Estat espanyol serà de 3.840 milions d'€. El 45% de les indústries relacionades amb la producció de material esportiu es troben a Catalunya. Per tot això des del Govern de la Generalitat farem un esforç de captació i de localització per a les grans empreses de la indústria esportiva, dins d'un programa d'abast nacional que converteixi Catalunya en el país de l'esport.

e) L'esport a Catalunya

L'especificitat històrica, cultural, lingüística i política del nostre país té també la seva expressió en el fet esportiu. El ric teixit esportiu, la capitalitat de l'esport que Catalunya ha mantingut al llarg de més d'un segle a l'Estat espanyol, la vocació dels seus dirigents, esportistes, clubs i federacions, cal que tinguin la seva expressió en la promoció de la presència organitzada del nostre país en el món de l'esport.

Per això lluitarem per dissenyar un marc europeu institucional que permeti que les nacionalitats, les regions i els altres àmbits de *desconcentració política* i administrativa

dels Estats, tinguin un àmbit de participació i protagonisme en les competicions internacionals que doni sortida a l'anhel de projectar col·lectivament els sentiments esportius dels pobles i nacions. Ho farem a través d'un triple principi de: realisme respecte al marc legal i reglamentari que regula l'organització esportiva; gradualisme, a través d'una progressiva presència internacional del nostre esport; i possibilisme per esgotar al màxim les oportunitats de presència, amb la qual cosa avançarem en el reconeixement internacional de la realitat esportiva catalana.

OBJECTIUS

1. Reformar i impulsar l'esport en edat escolar i per a la joventut.
2. Garantir el dret a la pràctica esportiva del conjunt de ciutadans i ciutadanes, i constituir i consolidar xarxes de desenvolupament esportiu sostenibles, socialment i econòmicament.
3. Consolidar Catalunya com un país de l'esport, seu de grans esdeveniments esportius, i mantenir-hi les competicions més emblemàtiques, fent-les cada cop més importants.
4. Crear l'Agència Catalana de l'Esport, que assumirà la coordinació amb les diferents polítiques que l'afectin transversalment (educació, salut, igualtat, integració, cultura, economia, indústria, turisme, urbanisme, medi ambient, etc.).
5. Garantir la presència internacional de l'esport català de manera realista, gradual i possibilista, cercant el màxim de complicitats que històricament han estat a la base de l'èxit de l'esport català.

MESURES

Mesures per reformar i impulsar l'esport en edat escolar i per a la joventut

- Convertir els centres educatius en llocs de referència i pràctica esportiva de nens i joves, i garantir-ne la continuïtat una vegada s'abandona el centre escolar, i la selecció i promoció dels talents esportius que destaquen.
- Millorar el model organitzatiu dels jocs escolars de Catalunya, especialment unificant les competicions en les edats infantils.
- Aprofitar més la utilització de les instal·lacions esportives dels centres escolars, millorar-les i arribar a acords amb instal·lacions properes, ja siguin públiques o privades.
- Crear la figura del dinamitzador d'activitats del centre escolar, que desenvoluparà les activitats extraescolars dintre del seu projecte educatiu. Farem un esport educatiu a través de la formació dels tècnics esportius, mestres d'educació física i llicenciats en INEFC.

- Incorporar a la iniciació, activitat i competició esportiva valors socials positius.
- Establir les bases per donar la informació necessària per educar els pares i les mares en la manera d'afrontar la pràctica esportiva dels seus fills.
- Posar en marxa un programa d'iniciació esportiva perquè tots els nens i nenes aprenguin a nedar abans dels 6 anys.

Mesures per construir i consolidar xarxes de desenvolupament esportiu per afavorir la pràctica esportiva

- Potenciarem la generalització de la pràctica esportiva dels ciutadans i ciutadanes com element de benestar físic, equilibri de salut, interrelació social i transmissió de valors positius, incentivant aquesta pràctica conjuntament amb els sectors públic i privat de l'oferta esportiva.
- Establir un programa d'ajut a les federacions esportives i als clubs tradicionals per trobar un major equilibri entre els serveis als socis, l'esport educació, l'esport salut, l'esbarjo i l'esport de competició.
- Facilitar la transformació dels clubs i federacions catalanes, d'entitats administratives a entitats de serveis, per això impulsarem la participació dels clubs i de les federacions a l'explotació i gestió d'instal·lacions i serveis esportius.
- Racionalitzar les competicions esportives de nivell mitjà i l'esport d'alt nivell, millorant-ne les estructures, amb la detecció de talents, formació de tècnics i la integració educativa i laboral de l'esportista.
- Impulsar la participació femenina en l'esport, mitjançant el desenvolupament de programes específics al centre escolar, a l'esport universitari i a l'esport federat.
- Crear àmbits de coordinació amb els ajuntaments per tal d'impulsar les xarxes de desenvolupament esportiu entre els diferents nivells d'Administració i els clubs esportius locals.
- Substituir el mai aprovat Pla d'Instal·lacions Esportives de Catalunya pels Programes d'Ordenació Esportiva Municipal, buscant la complicitat amb les administracions locals i el conjunt del sector esportiu –federacions, clubs, associacions esportives, empreses de serveis, etc.– que permeti adequar les infraestructures esportives del país al servei de les demandes de pràctica esportiva del conjunt de la ciutadania i, a la vegada, possibilitar el manteniment i adequació de les instal·lacions lligades a l'esport federat. Des de la Generalitat promourem un Programa Específic de Construcció d'Instal·lacions Esportives d'Especial Interès.
- Intervenir en el sector del coneixement del món esportiu, amb la transformació de l'INEFC en Universitat Temàtica de l'Esport (referent mundial) i dotar-la d'un Observatori de l'Esport Català per conèixer i mesurar-ne els principals indicadors.
- Revisar i implementar el Pla Estratègic del CAR de Sant Cugat.

- Impulsar la programació esportiva a la televisió de Catalunya.

Mesures per una nova manera de gestionar l'esport

- Crear l'Agència Catalana de l'Esport, on s'integrarien els diferents departaments i unitats administratives que tenen competències en l'activitat física i esportiva. En aquesta agència s'integrarien les unitats dels departaments d'Educació, Benestar Social, Salut (Sanitat), Turisme, Cultura, Urbanisme i Ordenació Territorial, Indústria, etc., a més de la integració i adequació de les actuals estructures administratives responsables de l'esport –Consell Català de l'Esport. L'agència també tindria com a funció la coordinació transversal del conjunt de polítiques de benestar i econòmiques que afectin la pràctica i l'activitat esportiva.
- Creació d'un equip d'assessorament per als municipis que requereixin l'ajut extern per tal de planificar i desenvolupar les seves polítiques esportives.
- Apostar clarament per la formació específica dels gestors esportius a Catalunya.
- Dotar de mitjans econòmics els ens locals per tal de donar ajuts al teixit associatiu i d'aquesta manera fomentar i sostenir l'esport tradicional.
- Posada en marxa d'un pla de millora i adequació de les instal·lacions esportives ja existents al territori, en alguns casos totalment obsoletes. Revisar la legislació vigent i adequar-la als nous temps i necessitats dels municipis i al món de l'esport en general, creant una comissió específica, amb la participació de tots els sectors afectats.
- Cal facilitar i potenciar la pràctica esportiva dels discapacitats i d'altres grups específics mitjançant actuacions d'adequació de les instal·lacions esportives per tal d'eliminar barreres arquitectòniques; programes de promoció de l'activitat física entre les persones amb disminucions, i acords amb els diferents sectors esportius per tal de promoure activitats d'esport adaptat.

Mesures per fer de Catalunya el País de l'Esport

- L'esport és una de les senyes d'identificació internacional del nostre país arreu del món. Des del Govern promourem la captació per a Catalunya de grans esdeveniments esportius, a partir del programa Catalunya, País de l'Esport.
- Ajudarem a la consolidació i millora dels esdeveniments que any rere any se celebren al nostre país i en garantirem la continuïtat (Trofeu Comte de Godó de Tennis, Gran Premi de Fórmula 1, Gran Premi de Motociclisme, Ral·li de Catalunya, regates de creuers, Concurs Hípic Internacional, Volta Ciclista a Catalunya, Marató de Barcelona, etc.).
- Promourem, en conveni amb ajuntaments, diputacions, consells comarcals, clubs i federacions, la creació d'una xarxa de grans premis en diversos esports.

- Crearem àrees de desenvolupament esportiu a diverses regions del país (Pirineus, Terres de l'Ebre, Franja Costanera, etc.), per tal de promoure'n el desenvolupament a través d'una oferta esportiva i de lleure de qualitat.

3.8. Una societat sense barreres. Noves polítiques per atendre les persones discapacitades

Catalunya va liderar, durant els primers anys de recuperació de l'autogovern, les polítiques i accions que han contribuït a millorar la qualitat de vida de les persones amb discapacitats. A l'Estat i, fins i tot, en àmbits internacionals, Catalunya havia estat líder. Però, en els darrers anys, s'ha perdut iniciativa política, s'han perdut moltes oportunitats procedents del propi sector, associatiu o professional, i dels municipis.

Això no obstant, segons dades de la Generalitat a Catalunya, s'ha passat de tenir 167.706 persones amb discapacitats registrades a finals del 1996, a tenir-ne 224.438 a finals del 1999. Això suposa un increment anual del 8%. A més del canvi quantitatiu, hi ha també un canvi qualitatiu, perquè han variat les tipologies considerades de discapacitat. Aquest augment de les persones amb discapacitats no vol dir que aquesta població augmenti, sinó que en els darrers anys està aflorant i cal preveure que, progressivament, Catalunya s'aproparà a la prevalença que marca l'Organització Mundial de la Salut. A més, cal tenir en compte que el fenomen del progressiu envelliment de la població també té incidència sobre la població amb discapacitats, i que hi ha algunes tipologies de trastorns que encara no estan suficientment quantificades ni s'han establert programes especialitzats per a elles, com en el cas del 2% de la població amb diferents graus de quequesa, o bé les més de 1.000 persones sordes i cegues, o les més de 3.000 persones amb pluridiscapacitats.

Després de 23 anys, la cobertura de serveis i prestacions per a persones amb discapacitats a Catalunya és baixa i molt heterogènia en la qualitat. Això comporta que la família continuï sent el recurs bàsic per a una part molt significativa de la nostra població adulta de persones amb discapacitats. Encara és més greu en el cas de les persones discapacitades i amb malaltia mental. Un altre element d'aquest diagnòstic és la desigual dotació en el territori dels serveis necessaris per a les persones amb discapacitats.

Davant d'aquesta realitat, cal defensar la universalitat d'uns drets bàsics per a les persones amb discapacitats. Aquests drets s'han d'assolir en el termini de dues legislatures. La proposta de societat de benestar avançada defensa que les persones amb discapacitats puguin gaudir d'una qualitat de vida millor. La responsabilitat política dels Socialistes–Ciutadans pel Canvi és construir de manera gradual escenaris d'inclusió. Es tracta d'adaptar i de no segregar. Per tant, el disseny del model educatiu, sanitari, laboral i social ha de contemplar tothom. Cal pensar en totes les persones i especialitzar-se per poder proporcionar la igualtat d'oportunitats i el màxim de llibertat possible a les persones amb discapacitats.

Per això, un objectiu prioritari del nou Govern de la Generalitat és garantir la qualitat de l'atenció i l'equitat com un dret de totes les persones amb discapacitats a ser ateses, com a ciutadanes, d'acord amb les seves circumstàncies i necessitats. Al mateix temps, cal impulsar la descentralització de serveis i recursos no només per fer més eficient la seva planificació, sinó per millorar-ne la implementació, control, gestió i avaluació, així com facilitar un grau més alt de participació. El nou Govern de la Generalitat ha de crear, comptant amb la col·laboració de les entitats representatives de les persones amb

discapacitats, un pla de mesures que ordeni els recursos i que en permeti un ús més racional i eficient. Aquest pla ha de contenir un finançament adequat.

A més de les prestacions generals, les persones amb discapacitats han de rebre una atenció personal individualitzada que adequi els recursos existents a la naturalesa de la seva situació. Aquest pla ha contemplar també un seguit de mesures econòmiques per a les famílies de les persones discapacitades i ha de garantir que el pares puguin decidir la modalitat educativa dels seus fills i accedir a les noves tecnologies (audiòfons digitals, teletext, Internet, lectors òptics, etc.) que faciliten l'accessibilitat en la comunicació i l'aprenentatge del llenguatge oral, de signes i escrit. I quan siguin adults han de rebre tot el suport necessari per tenir una vida autònoma.

És una responsabilitat del nou Govern de la Generalitat fomentar campanyes de sensibilització que trenquin els estereotips fixats. Cal combatre el prejudici que generen els problemes de mobilitat, de comunicació i d'accés al coneixement. Moltes persones amb discapacitats són vàlides per diferents activitats laborals o per a les activitats de la vida diària, i poden ser persones molt qualificades en el seu treball. En aquest sentit, cal promoure l'accés específic de les persones amb discapacitats a totes les activitats pròpies del món de la cultura i de l'esport, dins dels circuits més normalitzats possibles.

OBJECTIUS

1. Defensar la universalitat d'uns drets bàsics per a les persones amb discapacitats (PAD), que s'han d'assolir en el període de dues legislatures, ja que la comunitat es beneficia de la inclusió d'aquestes persones.
2. Garantir la qualitat de l'atenció i l'equitat com un dret de totes les PAD a ser ateses, com a ciutadans, d'acord amb les seves circumstàncies i necessitats.
3. Impulsar la coordinació de serveis com a camí cap a la integralitat que doni resposta a la globalitat de les necessitats de les PAD.
4. Impulsar la descentralització de serveis i recursos per desenvolupar el principi de subsidiarietat.
5. Fomentar la participació i practicar-la de manera habitual, no només en la planificació dels serveis, sinó també en la seva implementació, control, gestió i avaluació.
6. Definir, de manera consensuada, indicadors de necessitat i d'activitat, criteris de cobertura i d'avaluació dels serveis necessaris per a les PAD, amb les entitats, ajuntaments i col·legis professionals del sector.

MESURES

Mesures per crear un marc de defensa de la qualitat de vida de les persones amb discapacitats

- Elaborar, amb la col·laboració del sector i en els dos primers anys de la propera legislatura, una llei d'atenció i millora de la qualitat de vida de les persones amb discapacitats.
- Establir un catàleg de prestacions i serveis, així com el finançament i els nivells competencials de cada Administració.
- Revisar el dret civil català en matèria familiar i patrimonial per tal de considerar la situació singular de les persones amb discapacitats.
- Elaborar un programa de prevenció de les discapacitats a escala de Catalunya, i plans regionals que establiran les accions que s'han de dur a terme. Aquestes accions han de ser avaluables.
- Crear el marc adequat per al seguiment actualitzat de la situació de les persones amb discapacitats i formular propostes i recomanacions de millora de l'atenció i la qualitat de vida d'aquestes persones.
- Cercar la integració dels discapacitats sensorials i, en el seu cas, reconèixer el llenguatge de signes i el braile com un dret de la comunicació.

Mesures per ordenar els recursos adients per atendre les necessitats de les persones amb discapacitats

- Realitzar el Pla de Mesures d'Ordenació dels Recursos que s'haurà d'aplicar en un període de 4 a 8 anys, comptant amb els professionals i entitats del sector.
- Aquest pla ha de desenvolupar un programa específic per a cada sector de persones amb discapacitats, que abraci no només les necessitats de serveis socials, sinó també sanitaris, educatius, laborals, de mobilitat, de comunicació, d'habitatge i de lleure, oci i esport. Aquests programes sectorials han d'incorporar indicadors d'avaluació i criteris de qualitat per al conjunt dels serveis.

Mesures per cooperar amb les entitats municipals en l'aplicació de les polítiques envers les persones amb discapacitats

- Delegar en els municipis (especialment els de més de 20.000 habitants), en major mesura, la gestió de les competències en serveis personals.
- Comptar, en els municipis (especialment els de més de 20.000 habitants) i mancomunitats de municipis, amb professionals especialitzats per donar suport als professionals de la xarxa bàsica de serveis socials i atendre les persones amb discapacitats.

Mesures de suport a les famílies amb persones discapacitades

- Crear un punt d'atenció única (finestreta única i caixa única) per a la informació i l'adjudicació de prestacions i de recursos per a les persones amb discapacitats i les seves famílies.
- Assignar a les famílies amb fills de 0 a 18 anys, amb caràcter progressiu, una prestació econòmica mensual de 100 euros (el doble de la dotació per a les famílies amb fills sense discapacitats) dins el programa Més Suport a les Famílies.
- Garantir els serveis d'ajuda a domicili de qualitat o d'assistent personal a totes les persones amb discapacitats que ho requereixin. Assegurar l'atenció a domicili o recursos alternatius a la llar que ho requereixi, així com serveis de descans per a les famílies. Es proposa ampliar a un mínim de 20.000 persones l'atenció a domicili o assistent personal a la llar.
- Vetllar perquè, en totes les etapes educatives, hi hagi els professionals necessaris per facilitar la integració dels infants amb discapacitats.
- Garantir l'adaptació de places en l'etapa d'Educació Secundària Obligatòria (ESO) i en les de batxillerat, cicles formatius, formació ocupacional, formació continuada i universitàries, per a les persones amb discapacitats, en centres de finançament públic o privat, i la suficiència de recursos humans i materials.
- Facilitar a les famílies suport de transport per a les activitats extraescolars o laborals complementàries, així com formació als pares.
- Oferir programes integrals específics per les famílies amb risc de marginació o desestructuració.

Mesures per afavorir l'accessibilitat i la comunicació de les persones amb discapacitats

- Elaborar un pla d'accessibilitat de Catalunya, acompanyat d'un finançament adequat per poder-lo dur a terme.
- Fer plenament accessible el servei de metro l'any 2008. Assegurar, a les noves concessions de transport urbà i interurbà, la plena accessibilitat dels seus elements i garantir que un mínim del 10% dels taxis siguin adaptats, garantint el porta a porta.
- Promoure les reformes legislatives necessàries per tal que el 100% de la programació de les televisions públiques sigui subtitulada.
- Millorar les condicions d'habitabilitat de les persones amb discapacitats i eliminar les barreres arquitectòniques urbanes i d'accés als habitatges (línies d'ajuts per a l'arranjament d'habitatges).
- Proveir l'accés individual a les noves tecnologies, per afavorir la mobilitat i/o la comunicació de les persones amb discapacitats motrius o de comunicació.

- Fomentar la subtitulació en el cinema (incloses les pel·lícules espanyoles i catalanes), a les obres de teatre i espectacles en general.
- Proveir pantalles de transcripció de text i de lectura labial per tal que s'utilitzin a les conferències, debats i en tota mena d'intervenció pública que empri l'expressió oral.
- Complementar el pla individual amb les ajudes econòmiques familiars que s'escaiguin en l'etapa dels 0 als 18 anys, i les prestacions econòmiques individuals que necessiti la persona amb discapacitat, a partir de l'inici d'aquesta discapacitat. També disposarà de prestacions tècniques per a l'autonomia i independència personal.

Mesures per als col·lectius de persones sordes i cegues

- Garantir la diversitat de necessitats individuals, segons si utilitzen la llengua oral o el llenguatge de signes per a la seva comunicació i accés a la informació. Qualsevol normativa, proposta o pla respecte a les persones sordes i a la seva educació ha de contemplar la realitat i diversitat actual. Donar suport efectiu, a través de la protecció normativa necessària, per poder exercir el dret de les persones sordes a utilitzar el llenguatge de signes, possibilitant l'ús d'intèrprets.
- Garantir el dret que tenen totes les persones cegues i les persones sordes a rebre tot el suport necessari per restablir i/o mantenir la comunicació (suport psicològic, classes de lectura labial), i a estar informats i accedir als últims avenços mèdics i a les noves tecnologies (audiòfons i altres aparells que afavoreixen la comunicació) i d'altres mitjans tècnics que permetin una vida autònoma (audiodescripció).

Mesures per afavorir la integració laboral i social de les persones amb discapacitats

- Elaborar un pla a quatre anys per complir, de manera efectiva, el requisit del 2% de treballadors amb discapacitats a l'administració de la Generalitat i per tal de facilitar que els ajuntaments també ho facin efectiu. Complirem la Llei d'integració social dels minusvàlids (LISMI), i exigirem a les empreses concessionàries de serveis i contractes de la Generalitat el compliment de la reserva de llocs de treball.
- Garantir que el 4% dels habitatges de promoció pública, de compra o lloguer s'adaptin o es reservin per a persones amb discapacitats, per a famílies que tinguin al seu càrrec una persona discapacitada o per a persones amb discapacitat psíquica amb tutela, dins el programa Una Nova Política d'Habitatge.
- Impulsar des del Govern de la Generalitat, a través del Parlament de Catalunya, un gran acord polític i social per revisar la Llei d'integració social dels minusvàlids (LISMI), i garantir, des de l'Estat, el finançament de les prestacions i serveis universals per a la dependència.
- Impulsar, des del Govern de la Generalitat, un acord en el Parlament i amb el sector per a una normativa catalana per a la igualtat d'oportunitats de les persones amb discapacitats i per a la seva qualitat de vida, que incorpori l'elaboració d'un pla

català de supressió de barreres arquitectòniques i de comunicació, i que clarifiqui les prestacions i serveis d'accés universal.

Mesures d'acord polític amb altres institucions

- Establir una relació de concerts plurianuals amb les entitats que gestionen els serveis de les persones amb discapacitats i les seves famílies per tal d'acabar amb la seva fragilitat econòmica i financera actual.
- Definir els drets i les mesures de discriminació positiva per fer real una autèntica igualtat d'oportunitats per a les persones amb disminució dins la futura Constitució Europea.
- Impulsar a escala de l'Estat espanyol (i de la Generalitat de Catalunya, en els temes en els quals tingui competència) una valoració del nivell de compliment de la Llei d'integració social dels minusvàlids, i elaborar un pla d'acció perquè aquesta llei es faci del tot efectiva. Elaborar una proposta de normativa desenvolupant-ne els aspectes encara pendents i incomplets.
- Impulsar i liderar un gran acord polític i social per resoldre el finançament dels serveis (universals) de les persones amb dependència. En el si de la revisió del Pacte de Toledo i en el Congrés dels Diputats, buscar acord per garantir una nova línia de finançament dels serveis de dependència.

3.9. La seguretat és un dret (garantir la seguretat: prioritat del nou govern)

Seguretat i llibertat són dos valors propis de la societat del benestar avançat. Les persones, a més de tenir assegurada la llibertat des del reconeixement dels seus drets polítics, també demanen, amb la mateixa intensitat, tenir garantides les seves necessitats socials bàsiques i poder viure en una societat que sigui, en múltiples sentits, segura. El mateix concepte de progrés combina els múltiples avantatges dels avenços socials amb un conjunt de riscos potencials que es poden desencadenar per circumstàncies alienes a la pròpia llibertat individual. Per això, els ciutadans, que contribueixen a construir aquesta societat de benestar avançat, reclamen més garanties contra qualsevol mena d'inseguretat.

La tradició històrica del socialisme democràtic ha estat protegir les persones contra les inseguretats que podien afectar el seu benestar personal. Per això, el sistema de benestar tradicional oferia la protecció d'un treball estable davant la incertesa, la protecció de la salut davant de possibles malalties, la garantia del dret a l'educació i la defensa davant de tota necessitat que pogués provocar alguna mena d'exclusió social.

Garantir la seguretat ciutadana per a l'exercici dels drets i llibertats en igualtat de condicions ha de ser un dels objectius principals de qualsevol societat democràtica. Cap ciutadà, sigui quina sigui la seva situació social i econòmica o el territori en què visqui, no ha de quedar privat del dret a estar i a sentir-se segur, o el que és el mateix, privat del dret a ser i a sentir-se lliure.

Els ciutadans a Catalunya, Espanya i Europa exigeixen més garanties de seguretat i de llibertat. La seguretat és una de les primeres responsabilitats d'un govern que vulgui merèixer el nom de govern: cal garantir, doncs, la tranquil·litat als carrers, barris, pobles i ciutats.

Les acaballes del segle XX i l'inici del segle XXI han estat testimonis de profundes transformacions en les vides de les persones a les societats industrials avançades. El fenomen de la globalització, l'aparició de nous riscos i incerteses, el perill de la delinqüència organitzada i les actituds que malmeten la convivència poden provocar canvis profunds en la vida social, econòmica i política del nostre país.

La manca de prevenció institucional del risc pot posar en dubte la nostra seguretat. Les tecnologies es troben a l'epicentre de les nostres vides i les nostres societats són potencialment generadores de riscos constants. El vertiginós desenvolupament tecnològic assolit pel món industrialitzat demana als poders públics els més alt grau de responsabilitat davant de les possibles situacions d'emergència que es poden produir. La seguretat mai no podrà ser completa i, a més a més, la posarem en dubte si no tenim un govern que en el centre de la seva agenda política no contempli la prevenció, planificació i gestió eficaç del risc.

És evident que la seguretat va més enllà de la policia o de la justícia, i els professionals i experts de la seguretat, així com els ciutadans i ciutadanes, ho saben prou bé. La sensació de seguretat va molt lligada, per exemple, a com ens imaginem cadascú el nostre futur, a les pors creades per la precarietat del treball, als preus de l'habitatge, a la seguretat en el treball, a les carreteres i, en definitiva, als riscos lligats a com ens alimentem, a l'aire que respirem, al mal ús de les noves tecnologies, etc.

Els drets i les responsabilitats han estat, són i seran al cor de la nostra política. Respecte pels altres, per les seves opinions, valors i estils de vida. El respecte, que és rebre i donar, és la base per creure en la comunitat, en la societat plural. El respecte és el que fa que siguem comunitat i no només un grup d'individus aïllats.

El respecte i la convivència fan possible un nou contracte entre la ciutadania i el Govern. Un contracte que ha de possibilitar que amb els drets i les oportunitats es facin evidents, també, les responsabilitats i les obligacions.

La delinqüència i la fractura social afecten tothom, però els més dèbils i amb menys oportunitats a la vida són els qui pateixen més.

En el món d'avui les persones, la gent, volen una societat lliure de prejudicis, de racisme i d'intolerància, però no lliure d'unes pautes de convivència. L'estabilitat i la tranquil·litat dels nostres barris, ciutats i pobles és fonamental per al nostre projecte, per al canvi i per a l'extensió de les oportunitats.

Els nostres sistemes de solidaritat social han de funcionar perfectament i no poden retrocedir de cap de les maneres. És imprescindible millorar la qualitat de la nostra escola pública i del nostre sistema d'assistència sanitària, així com de les pensions i de les ajudes a la família. Aquest és, probablement, el mecanisme de prevenció de la inseguretat més important que tenim.

Hem d'aconseguir una societat forta i justa. Apostem per una articulació coherent de resposta a la delinqüència i als comportaments que trenquen la convivència, i restaurem la responsabilitat cívica com a valor de la justícia social i part essencial de la seva realització.

Una millor o pitjor organització del model policíac que opera en el territori influirà en els millors o pitjors resultats pel que fa a l'eficàcia del sistema de seguretat. Els cossos policíacs han d'estar, doncs, al servei de la ciutadania, al servei de la resolució dels conflictes que apareixen a les societats plurals i diverses.

Els socialistes remourem els entrebancs legals per tal que el nou model policíac que implementarem a Catalunya s'adeqüi a les necessitats de la població i dels municipis que vulguin establir una cooperació policíaca per compartir i estalviar recursos.

Seguretat ciutadana

La seguretat ciutadana s'ha convertit en una de les preocupacions principals de la societat catalana i, en els darrers anys, ha passat a ocupar un lloc prominent a l'agenda política. Totes les dades indiquen que en els últims anys s'ha produït un preocupant augment de la inseguretat. Per això, la política de seguretat ciutadana ha de ser el primer eix de la política del nou Govern de la Generalitat.

Després de 20 anys d'autonomia i d'institucions democràtiques, els successius governs de CiU no han aconseguit definir un model de seguretat pública per a Catalunya, més enllà de la voluntat de tenir un cos de policia propi. A més, el PP, des del Govern

central, lluny de resoldre el problema de la inseguretat ciutadana, n'ha provocat un empitjorament: la delinqüència durant aquests anys de Govern popular s'ha incrementat en un 20%. Aquest és el llegat d'uns mandats caracteritzats per l'abandonament de les polítiques socials i el deteriorament progressiu del servei públic de seguretat en benefici de la seguretat privada. Per això, el nou Govern de la Generalitat ha d'adoptar un sistema integral de seguretat, coordinar les diferents polítiques i cossos de seguretat existents a Catalunya i governar la seguretat. El nou Govern de la Generalitat ha de crear un sistema de seguretat adequat a la realitat social i política del país amb la concurrència d'aspectes com la representativitat, la participació comunitària, la coordinació institucional, la descentralització, la informació i l'accés al sistema de seguretat. Es tracta d'establir una coalició capaç d'oferir solucions de conjunt a les necessitats de seguretat del país.

A més, actualment, a Catalunya hi ha una greu situació de provisionalitat, amb un procés de substitució dels cossos policíacs. El desplegament de la Policia de la Generalitat–Mossos d'Esquadra comporta una redistribució i substitució dels diversos cossos policíacs existents al Principat. Una mala planificació d'aquest desplegament per part del Govern de CiU, una mala previsió dels seus efectes i la manca de corresponsabilització del Govern central, són els factors determinants que han provocat un augment de la inseguretat, la reivindicació dels alcaldes i el descontentament de la societat civil dels territoris afectats, aquells on encara no s'ha desplegat ni saben quan hi arribarà la Policia–Mossos d'Esquadra.

El procés de transició de cossos policíacs no ha s'ha produït com s'hauria desitjat. El Govern de la Generalitat no ha vetllat perquè, des del Ministeri de l'Interior, es garanteixin les dotacions dels cossos estatals. A una gran part del territori, el desplegament dels Mossos d'Esquadra tardarà a arribar i la societat es troba desatesa per un període massa llarg de temps, amb la inseguretat que això genera. A Catalunya s'ha produït una desigualtat territorial pel que fa a l'accés a un bon servei policíac; hi ha diferències ostensibles de ràtios policíacs. Hi ha municipis i territoris on trobem més de 4 policies per cada 1.000 habitants, i d'altres on només es disposa d'1,5 agents per 1.000 habitants. CiU, en benefici d'un pacte de permanència amb el PP, ha sacrificat els interessos de Catalunya i de la seva seguretat.

La societat catalana no pot continuar instal·lada en el clima d'incertesa creat per una política inadequada de desplegament del cos dels Mossos d'Esquadra. Inadequada i poc eficient, ja que no s'han previst els efectes negatius de la reducció progressiva dels efectius de les forces i cossos de seguretat de l'Estat a Catalunya. Inadequada, perquè s'ha basat en l'exclusió de la integració en els Mossos d'Esquadra d'efectius de les forces i cossos de seguretat de l'Estat (FCSE) a Catalunya. Per això, l'estratègia i els criteris prioritaris del nou Govern de la Generalitat han de ser accelerar l'arribada del desplegament dels Mossos a les zones amb necessitats urgents de seguretat. Cal establir acords amb l'administració de l'Estat per tal de cooperar i col·laborar en els territoris on encara no s'ha desplegat la Policia–Mossos d'Esquadra. En aquest sentit, cal incorporar agents del Cos Nacional de Policia i de la Guàrdia Civil al cos de Mossos d'Esquadra i reconèixer l'experiència i els serveis policíacs realitzats a Catalunya pels agents de les forces i cossos de seguretat de l'Estat. Aquests cossos també són policia de Catalunya.

Actualment, a Catalunya la seguretat pública és una competència exercida des de tres nivells diferents d'administració. Aquesta situació exigeix una planificació coordinada i

efectiva, que eviti situacions de manca de coordinació i de duplicitat i, al mateix temps, urgeix un desplegament uniforme, ràpid i eficaç, per no augmentar el deteriorament de la seguretat. El Govern de la Generalitat ha d'impulsar un nou sistema de participació i col·laboració política amb els responsables municipals en el disseny del desplegament policíac.

Encara és possible actuar correctament i no malmetre, com s'ha fet fins ara, una ocasió idònia per racionalitzar els serveis policíacs, optimitzar els mitjans i recursos actuals i definir les pràctiques i la infraestructura per construir un model sostenible de policia integral, que constitueix un eix fonamental de l'autogovern de Catalunya.

El nou Govern de la Generalitat promourà una acció decidida per assumir l'autoritat del Govern de la Generalitat en matèria de seguretat pública. Res d'allò que preocupa als ciutadans, com la seva seguretat, no és aliè a l'autoritat i la responsabilitat del seu Govern. El Govern de la Generalitat ha de tenir autoritat plena en matèria de seguretat: comandament únic dels cossos de policia a Catalunya i acabar el desplegament del Cos de Mossos d'Esquadra l'any 2007. El conseller d'Interior ha de ser el màxim responsable de la seguretat a Catalunya. El Govern de la Generalitat, mentre no finalitzi el desplegament de la Policia–Mossos d'Esquadra, ha d'assumir l'autoritat plena sobre tots els cossos de seguretat. És imprescindible que el Govern de la Generalitat exerceixi aquesta competència completament i en la totalitat del territori. A través de l'exercici d'aquesta autoritat sobre els cossos policíacs a Catalunya, el Govern de la Generalitat podrà gestionar i governar de manera eficient la situació de transició en la substitució dels cossos de seguretat, a partir dels principis bàsics de seguretat i lleialtat institucional.

El nou Govern de la Generalitat ha d'estendre la idea que a més comunitat, menys delinqüència: la seguretat necessita la participació de tots els actors socials implicats. En aquest sentit, s'alinea la proposta dels contractes locals, socials i de seguretat. Aquests contractes esdevenen l'instrument principal de la política de seguretat del nou Govern de la Generalitat i es basen en la intensificació de les accions conjuntes de totes les administracions públiques implicades i en la millor coordinació de les accions i iniciatives de les associacions locals i ciutadanes, de l'escola, el comerç, la policia, etc. Les accions dels contractes locals, socials i de seguretat estaran encaminades a dotar les àrees escollides d'una qualitat urbana i condicions equiparables a la mitjana de Catalunya, mitjançant accions com: la creació de nous espais lliures, el foment de la mobilitat sostenible, la rehabilitació del parc d'habitatges, operacions de reforma urbana, la dotació d'habitatges per al jovent, l'adaptació d'equipaments, la integració de la població immigrada, el foment d'activitats econòmiques i comercials, la lluita contra el fracàs escolar, i programes de policia de proximitat. Aquests contractes són vertaderes polítiques transversals per a les autoritats locals.

Els barris seran els espais privilegiats de l'aplicació de les noves propostes polítiques de seguretat per tal de garantir la qualitat de vida. Per això, el nou Govern de la Generalitat ha de crear uns lligams de col·laboració activa amb els municipis i els seus barris, la Policia, l'escola, la justícia, el comerç i les associacions cíviqes, i prioritzarà l'educació i el civisme com a eix de la prevenció, i la proximitat com a objectiu de l'actuació policíaca.

OBJECTIUS

1. Aconseguir l'autoritat plena del Govern de la Generalitat en matèria de seguretat: comandament dels cossos de policia a Catalunya.
2. Un nou sistema integral de la seguretat: coordinació i planificació.
3. Seguretat pròxima: contractes locals, socials i de seguretat i coordinació amb les autoritats locals.
4. Acabar el desplegament del Cos de Mossos d'Esquadra durant la primera legislatura del nou Govern: any 2007.
5. El nou Govern de la Generalitat establirà els mitjans necessaris per enfortir la coordinació, col·laboració i treball conjunt dels Mossos d'Esquadra i les policies locals per tal que esdevinguin un únic servei de policia.
6. Remoure les traves legals que actualment impedeixen la mancomunitat dels serveis policíacs per tal que els municipis veïns que així ho desitgin puguin fer-ho.
7. Prioritzar un servei de policia d'àmbit i actuació metropolitana.

MESURES

Mesures per assegurar la planificació de les polítiques de seguretat

- Informar sobre la seguretat a Catalunya. El Govern de la Generalitat elaborarà un informe anual sobre la situació de la seguretat a Catalunya.
- Articular un pla de seguretat pública. El Govern presentarà, bianualment, un pla de seguretat que establirà les directrius i les polítiques per desenvolupar, a partir de les previsions generals de riscos, actuacions i mitjans en seguretat ciutadana, emergències, seguretat viària i aquelles que afectin la convivència i el civisme.
- Compromís d'elaborar un pla de prevenció de Catalunya que faciliti les intervencions públiques i la implicació de les entitats públiques i associacions, mitjançant la definició d'objectius principals i l'aportació de recursos pressupostaris.
- El pla de prevenció de Catalunya ha d'abordar de manera expressa les limitacions del sistema educatiu actual, en especial pel que fa a la incorporació al mercat laboral de joves i adolescents; les vinculacions entre l'urbanisme i l'ús social dels espais públics; la política d'habitatge social, etc.
- Cercarem, en col·laboració amb els diferents operadors que intervenen en el camp de la prevenció de la inseguretat, especialment de l'administració de justícia, el consens necessari per establir un sistema universal de recollida d'informació estadística sobre la criminalitat. Així mateix, es constituirà un espai d'anàlisi de les dades (mesa o observatori d'anàlisi) on participaran els diferents operadors, amb l'objectiu de poder retornar als ciutadans i ciutadanes una informació validada.

Mesures per coordinar les polítiques de seguretat a Catalunya

- Convertir la Junta de Seguretat de Catalunya en el veritable òrgan de coordinació de la Generalitat de Catalunya amb el Govern central i els ajuntaments. Canviar el reglament que la regula per tal que el conseller d'Interior en sigui el president i, d'aquesta manera, assumir la coordinació dels cossos policíacs a Catalunya, d'acord amb el principi de lleialtat institucional. També es donarà participació a una representació de les autoritats locals.
- Assegurar la coordinació de les actuacions dels departaments del Govern en matèria de seguretat i el trasllat de la política general de seguretat a les actuacions sectorials dels departaments del Govern.
- Completar el desenvolupament del Centre Coordinador de Seguretat i Emergències – Telèfon Únic 112. Aquest òrgan ha de garantir una atenció eficaç de les trucades dels ciutadans i les ciutadanes al telèfon únic d'emergències. A través d'aquest centre es coordinaran i gestionaran operativament les activitats i serveis de totes les organitzacions relacionades amb la prevenció, planificació, atenció, assistència tècnica i professional de persones, béns o drets, per tal de disposar d'una actuació ràpida i eficaç dels serveis públics i privats d'emergències i de seguretat.
- Crear els consells regionals de seguretat, formats pel conjunt dels ajuntaments de les diferents regions o vegueries. Aquests consells han de dissenyar i aplicar els plans regionals de seguretat, que no han de ser sinó l'adaptació del Pla de Seguretat Pública de Catalunya a les especificitats de les diferents regions que formen el Principat. En aquesta línia, s'ha de prestar una atenció específica a les àrees metropolitanes existents a Catalunya.
- Potenciar el paper de les juntes locals de seguretat, presidides pels alcaldes, com a òrgans de coordinació executius amb competències preventives i de planificació de les actuacions dels cossos presents al territori.
- Potenciar els consells locals de seguretat com a fòrums de participació i debat de propostes de polítiques públiques i avaluació de programes.
- Comunicar i coordinar totes les policies locals amb els Mossos d'Esquadra, a través de l'establiment de bases de dades comunes i sistemes de comunicació conjunts que permetin garantir-ne la coordinació.

Mesures orientades a acabar el desplegament del Cos dels Mossos d'Esquadra

- Aconseguir el comandament dels cossos de policia a Catalunya.
- Acabar el desplegament dels Mossos d'Esquadra durant la primera legislatura socialista, l'any 2007.
- Incloure la màxima aplicació del criteri d'integració en els Mossos d'Esquadra dels membres dels cossos i forces de seguretat de l'Estat residents a Catalunya.

- Revisar el procés de selecció i formació dels aspirants a agent del Cos dels Mossos d'Esquadra.
- Adoptar una nova política de recursos humans basada en l'increment del nombre de policies destinats a tasques exclusivament policíiques. Incorporació de facultatius, administratius i tècnics en les tasques de suport a l'actuació policíica.

Mesures per desenvolupar la seguretat de proximitat

- Establir els contractes locals, socials i de seguretat, en el marc de la política de suport als barris que desenvoluparà el Govern de la Generalitat en coordinació amb les autoritats locals.
- Establir mecanismes regulars de coordinació entre els contractes locals, socials i de seguretat amb la proposta de suport als barris amb projectes.

Protecció civil

Avui adquireixen més importància els serveis públics de protecció civil com a sistemes estructurats per a la salvaguarda i seguretat de la ciutadania en cas d'emergències i de catàstrofes, per la qual cosa caldrà realitzar una aposta per la planificació de l'esmentat servei (en els municipis radica la resposta primera i bàsica davant una situació de risc per a la població) i per a la millora i tecnificació dels serveis públics i els serveis d'extinció d'incendis.

Com a conseqüència de la implantació i funcionament del servei públic de telèfon únic d'emergència 112, cal realitzar un plantejament que contribueixi a donar una participació més activa als municipis, tant en la implantació i coordinació, com en el funcionament d'aquests nous serveis d'atenció a l'emergència.

OBJECTIUS

1. Elaboració dels corresponents plans de protecció civil, contemplant els objectius de prevenir els riscos que afectin el conjunt de Catalunya i els diversos municipis.
2. Preveure una organització eficaç en cas d'emergència i risc per a la població, un desenvolupament de les accions que tendeixen a la promoció de l'autoprotecció corporativa i ciutadana, i la implantació de totes les mesures que coadjuvin a la minimització del risc d'emergència al municipi.
3. Una normativa nova en matèria de protecció civil, amb l'objectiu d'incrementar les actuacions preventives, que defineixi clarament la participació dels ajuntaments en el desenvolupament i funcionament dels serveis de protecció civil.
4. Potenciar la participació ciutadana i fer costat a la creació d'associacions de voluntaris coordinats per tècnics en la matèria.
5. Incrementar la cultura de protecció civil a les escoles.

MESURES

- S'impulsaran les gestions necessàries per realitzar les campanyes de divulgació i l'elaboració de guies dirigides a la població amb l'objectiu de minimitzar els riscos a la població civil, en especial, a les de major risc (població escolar, gent gran, etc.).
- S'impulsarà la definició de la carrera tècnica dels diversos professionals, la formació adequada que han de tenir i la seva imbricació en l'estructura administrativa de què depenen.
- Planificació de plans especials de formació en matèria de protecció civil, dirigida als serveis municipals dels ajuntaments.
- Es potenciarà la definició de la carrera professional de bomber, amb l'elaboració de l'estatut del bomber professional, que recollirà les condicions de treball, la formació i la resta d'aspectes vinculats a l'exercici de la seva professió.
- Elaborar, amb l'acord dels ajuntaments, nous protocols de coordinació i de gestió de trucades al 112, amb els objectius finals de garantir un millor servei a la ciutadania i convertir-lo de veritat en el telèfon únic d'emergències de la Comunitat Autònoma.

Seguretat viària

Un altre eix clau en la política de seguretat del nou Govern de la Generalitat és la qüestió viària. L'any 2002 es van produir a Catalunya 21.465 accidents, que van provocar un total de 30.600 víctimes, entre les quals 812 morts.

Els accidents de trànsit són la primera causa de mortalitat entre la població de 5 a 34 anys.

La Federació Europea de Víctimes d'Accidents de Trànsit recomana a l'Estat espanyol i a Catalunya que s'obri un debat en profunditat per millorar el suport a les víctimes i als seus familiars. Manca una xarxa de dispositius de rehabilitació física i psicològica per a la víctima amb seqüeles greus després del període d'hospitalització i una xarxa suficient de reinserció sociolaboral per a les víctimes d'accident de trànsit. Les responsabilitats dels conductors no s'han tractat de manera adequada i hi ha una manca de reflexió sobre el tema entre els responsables de l'administració estatal i la catalana.

A més, les víctimes dels accidents de trànsit es troben en una situació d'indefensió davant dels conductors agressors que porten vehicles amb motor sense la corresponent assegurança, en situació de préstec del vehicle o sense la llicència obligatòria que habilita per a la conducció. Aquesta indefensió també és jurídica, ja que la víctima no té una informació adequada sobre els procediments judicials de l'accident i, a més, es troba amb els perjudicis personals i socioeconòmics que provoca el retard de la quasi totalitat de processos judicials, en relació amb el cobrament de possibles indemnitzacions i/o percepció de pensions d'invalidesa.

El Cos de Bombers de la Generalitat serà una eina clau en l'assistència i trasllat urgent de les víctimes d'accident de trànsit.

Respecte a la seguretat viària, els objectius del nou Govern de la Generalitat són clars i pocs: reduir la sinistralitat a causa d'accidents de trànsit a la xarxa viària catalana, objectiu que es pot expressar en els termes de reduir pel cap baix en un 50% el nombre de víctimes d'accidents de trànsit abans de l'any 2010.

OBJECTIUS

1. Reduir la sinistralitat a causa d'accidents de trànsit a la xarxa viària catalana.
2. Reduir pel cap baix en un 50% el nombre de víctimes d'accidents de trànsit abans de l'any 2010.

MESURES

- Crear el Pla integral per a la reducció de la sinistralitat a causa d'accidents de trànsit a la xarxa viària catalana 2003-2007, amb la finalitat de reduir en un 50% el nombre de víctimes d'accidents de trànsit abans de l'any 2010, com és l'objectiu de la UE.
- Desenvolupar la recerca necessària per a la prevenció d'accidents al nostre país amb la participació dels diferents departaments que hi intervenen (Obres Públiques, Sanitat, Interior, Justícia, Presidència, universitats, etc.) i sota la coordinació de l'autoritat de trànsit.
- Ampliar la xarxa de bases del Servei d'Emergències Mèdiques (SEM) d'assistència a emergències integrades per tal d'augmentar el parc de vehicles d'assistència medicalitzada (VAM), amb la finalitat de proporcionar suport vital avançat a les persones accidentades a les regions sanitàries de Lleida, Tarragona, Tortosa, Girona i Centre, que actualment tenen l'índex més baix de cobertura territorial i que presenten a la vegada major nombre de trams de concentració d'accidents (TCA).
- Continuar el desplegament de recursos d'atenció a les emergències mèdiques per tal que, mitjançant els vehicles d'atenció medicalitzada i altres dispositius d'assistència prehospitalària, es pugui donar suport vital avançat a tot el territori de Catalunya a les persones que es trobin en una situació potencialment crítica.
- Incrementar la dotació de recursos humans i tècnics de l'autoritat competent en trànsit per a la promoció de la prevenció dels accidents de trànsit i la sensibilització en matèria de seguretat passiva.
- Revisar la xarxa viària per tal d'eliminar-ne els punts negres ja identificats.
- Incrementar i estendre programes d'educació i de formació viàries.
- Crear una comissió parlamentària permanent de seguretat viària i mobilitat sostenible, que reculli propostes, encarregui informes sobre competències en matèria

de seguretat viària i promogui la legislació pertinent, estudiï i doni a conèixer l'impacte socioeconòmic de la sinistralitat per accidents de trànsit i proposi mesures per eradicar-la.

- Crear un fons d'ajut a les corporacions locals perquè puguin actuar amb major eficàcia en la seguretat viària.
- Impulsar l'acció de la fiscalia de trànsit i dotar-la de recursos per tal que pugui desenvolupar la seva tasca de manera territorialitzada i amb més eficàcia.
- Establir un sistema d'ajut immediat (avançament indemnitzatori) a les víctimes d'accidents de trànsit i/o les seves famílies, que pugui ser gestionat amb rapidesa per l'Oficina de la Víctima.
- Promoure campanyes per evitar que es consumeixi alcohol abans de conduir.

Seguretat i salut laboral

Un dels altres eixos importants de les polítiques de seguretat són les qüestions relacionades amb la seguretat laboral. Des del Departament de Treball, es va afirmar que lluitar contra la sinistralitat laboral era una prioritat del Govern de la Generalitat per a aquesta legislatura, però la sinistralitat no ha parat d'augmentar, tal com demostren les xifres: 1.609 persones han mort en accidents laborals en els últims 10 anys a Catalunya. L'any 2002 va registrar l'índex de sinistralitat laboral més elevat de la dècada, amb un total de 186 treballadors morts (segons estadístiques del Departament de Treball, Indústria, Comerç i Turisme).

La sinistralitat laboral i les malalties professionals, que no han parat de créixer, suposen l'expressió de la precarietat i feblesa d'una part del teixit econòmic productiu. Els primers perjudicats són les persones que les pateixen i, en segon lloc, la societat en el seu conjunt, pels costos socials i econòmics que en deriven.

Existeix un ampli consens, tant científic i tècnic com social, que entre les causes més conegudes cal assenyalar les següents:

- Compliment insuficient de la normativa sobre la prevenció de riscos laborals.
- Baixa qualitat de les accions preventives que es fan a les empreses, ja que no incideixen directament en la millora de les condicions de treball i de salut.
- Manca de polítiques públiques i recursos insuficients per tal d'acomplir les funcions de vigilància, control i sanció, per part de l'Administració.
- Un model productiu de béns i serveis que fa de la precarietat en l'ocupació (fonamentalment expressada en forma de temporalitat i subcontractació en cadena) i en les condicions de treball, el mecanisme de competitivitat.

El nou Govern de la Generalitat ha d'assumir una nova política de salut i seguretat laboral orientada a eliminar aquells factors que són determinants en els alts índexs de sinistralitat actuals. Per obtenir el principal objectiu d'aquesta estratègia, treballarem paral·lelament per reduir fins al 15% la temporalitat en la contractació.

OBJECTIUS

1. Crear ocupació de més qualitat.
2. Reduir fins al 15% la temporalitat en la contractació.
3. Reduir, de manera dràstica, la precarietat i la sinistralitat en les condicions de treball i de seguretat.

Mesures per millorar la seguretat i la salut laboral

- Desenvolupar un pla de prevenció de la sinistralitat laboral a Catalunya, acordat amb els agents socials i econòmics, dirigit a assolir els objectius, mínims i quantificats, de reducció de la sinistralitat per sectors i globals, que millorin de manera substancial la situació actual. Els sectors i les empreses amb un índex de sinistralitat més alt s'inclouran en plans específics. Aquest pla contemplarà l'increment de la inspecció i el control del compliment de la llei de prevenció de riscos laborals mitjançant la Inspecció de Treball; els continguts i qualitat dels plans de prevenció; la capacitat, la solvència i la qualitat dels serveis de prevenció de les empreses, propis i aliens; i la participació dels treballadors/es en el seu disseny i execució.
- Incrementar els recursos públics, tant humans com tècnics i econòmics, i organitzar-los adequadament per tal d'assolir la realització d'estudis i recerca tècnica en la matèria de prevenció dels riscos laborals, anàlisi de la situació i tendències i elaboració de propostes d'actuació que donarien contingut i suport a l'elaboració de les polítiques preventives.
- Potenciar l'existència de delegats territorials de prevenció de riscos laborals, com un col·lectiu col·laborador de l'Administració en les tasques de prevenció de riscos laborals en les petites i mitjanes empreses i en aquelles que no disposin de representació sindical en aquesta matèria.
- Intensificar els controls sobre les condicions de salut i seguretat en l'externalització i subcontractació d'operacions. En aquesta línia, totes les contractacions públiques respectaran la legislació existent en matèria de salut i seguretat laboral, de manera que no s'admetran licitacions que no incorporin el compliment de les obligacions existents en aquest àmbit, ni la participació d'empreses amb un alt índex de sinistralitat.
- Fomentar la investigació dels nous riscos i patologies laborals, amb especial atenció als psicosocials, així com la recerca dels sistemes de resolució de les problemàtiques derivades del treball i les seves formes d'organització. Difondre els resultats entre les empreses i els treballadors, perquè puguin ser coneguts, reconeguts i previnguts.
- Incrementar el nombre d'unitats de salut laboral, que actualment depenen de la Conselleria de Sanitat, amb la intenció d'arribar a tot el conjunt del territori de Catalunya amb el seu desplegament.

- Incorporar a tots els nivells educatius, des de l'ensenyament primari, continguts transversals en matèria de seguretat i de salut en el treball, que permetin assolir una cultura preventiva en aquest tema. Introduir en els programes de formació professional (reglada, ocupacional i continuada) i universitària, unitats educatives de la matèria seguretat i salut laboral, adaptades a les diferents especialitzacions que es cursin.
- Orientar part de la programació de formació contínua cap al desenvolupament d'un programa de formació en matèria de seguretat i de salut laboral en el treball, adreçat a les persones que s'han de responsabilitzar de la prevenció a les empreses, amb especial preferència per a les petites i mitjanes empreses.
- Desenvolupar els estudis de formació de caràcter mitjà i superior que capacitin i, finalment, acreditin les persones que els rebin com a tècnics en prevenció de riscos laborals.
- Sensibilitzar sobre la necessitat d'incorporar la prevenció dels riscos laborals als processos productius, adreçada principalment a les microempreses i a les petites i mitjanes empreses.
- Comprometre les mútues d'accidents de treball, com a gestores de la Seguretat Social, perquè financin la Fundació per a la Prevenció de Riscos de Catalunya, prevista a la Llei de prevenció de riscos laborals, a partir dels excedents d'explotació.
- Aplicar mesures administratives per incentivar les polítiques de prevenció a les empreses.
- Modificar l'actual llistat de malalties professionals adequant-lo a les patologies actuals.
- Fomentar la formació a tots els treballadors, especialment als de nova contractació i contractació temporal, als empresaris i als treballadors autònoms.
- Garantir el compliment de la legislació vigent en matèria de seguretat i de salut laboral, en les contractacions públiques.
- Incrementar el paper dels Centres de Seguretat i Condicions de Salut en el Treball de Catalunya per tal que tinguin un paper més important en la prevenció de riscos.
- Fomentar la informació i formació del personal sanitari de les àrees bàsiques en la detecció de problemàtiques de salut d'origen laboral.

Seguretat alimentària

Fa menys d'un segle, els aliments es consumien localment, molt a la vora del seu lloc de producció. En canvi en les últimes dècades, tant el sector agrícola i ramader com la indústria alimentària han patit canvis radicals i complexos que han fet possible

consumir productes d'origen molt divers i llunyà, la qual cosa fa que resulti difícil seguir tota la cadena alimentària.

Es pot afirmar que mai no s'havia disposat de tants aliments i de tanta qualitat. Però també és veritat que, actualment, existeix una gran sensibilització ciutadana respecte als problemes de salut pública i de seguretat alimentària. Les darreres crisis sanitàries (vaques boges, dioxines, legionel·losi, febre aftosa, mercuri i metalls pesats, etc.) han afectat greument la confiança dels consumidors i han posat de relleu les febleses d'un sistema productivista que, en ocasions, no atén els codis de bones pràctiques.

Davant d'aquesta situació, és important que el nou Govern de la Generalitat endegui un programa integral que reguli tots els sectors que incideixen sobre l'alimentació de les persones per tal de garantir-ne la salut. Aquest programa ha de preveure com exercir un major control de la seguretat, higiene i qualitat dels aliments, afavorir les bones pràctiques productives i el control exhaustiu en la producció d'aliments, i garantir el principi de precaució i de transparència informativa als consumidors.

OBJECTIUS

1. Vetllar per la salut de la ciutadania i garantir-ne la protecció.
2. Exercir un major control de la seguretat, higiene i qualitat dels aliments.
3. Afavorir les bones pràctiques productives i el control exhaustiu en la producció d'aliments.
4. Protecció i control ambiental.
5. Garantir el principi de precaució i de transparència informativa.

MESURES

Mesures per millorar la seguretat alimentària

Farem que l'Agència de Salut Pública i l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària siguin, efectivament, organismes independents basats en el rigor científic, imparcials i transparents, que garanteixin la salut pública i proporcionin confiança als consumidors. Dotarem aquestes agències de tots els instruments necessaris per dur a terme la seva tasca amb eficàcia.

- Elaborar un pla per disminuir l'exposició dels éssers humans a substàncies que, per via alimentària o respiratòria, poden produir problemes de salut.
- Garantir una coordinació permanent i estricta entre els diferents organismes responsables de l'avaluació i control dels antibiòtics utilitzats en veterinària.

- Controlar específicament, en aplicació de la normativa comunitària, des de la inspecció del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, la qualitat dels pinsos i farines, i la utilització de greixos i olis.
- Fer efectives les mesures de seguretat i de bioseguretat a les explotacions i en el maneig i transport de bestiar.
- Fomentar i incentivar l'agricultura i la ramaderia ecològiques o integrades, que es comprometen a utilitzar mètodes biològics contra les plagues vegetals o pinso i aliments naturals per a la cria i engreix del bestiar, de comú acord amb les organitzacions agràries.
- Facilitar els processos d'identificació i de traçabilitat dels productes alimentaris, tant els destinats al consum humà com els destinats al consum animal, al llarg de totes les etapes de la cadena alimentària, així com el procés de composició, de manera clara i entenedora.
- Promoure campanyes de difusió d'informació pública sobre factors de risc, d'acord amb les directrius de l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària.

Protecció dels animals

La recent Llei de protecció dels animals, aprovada pel Parlament de Catalunya, recull una nova concepció dels animals com a éssers vius capaços de sentir i de patir, tant des del punt de vista físic com psíquic. La Constitució Federal Alemanya, així com la majoria de constitucions dels *länder* alemanys, inclou el deure de l'Estat de protegir els animals de manera diferenciada a la protecció de la natura o del medi ambient. Un Govern de la Generalitat de progrés adoptarà les mesures necessàries per situar-nos al nivell dels països del nostre entorn cultural més pròxim respecte a la defensa del benestar animal.

MESURES

- En relació amb els animals de companyia, se'n fomentarà la tinença responsable. S'adoptaran mesures rigoroses de control de la cria i la venda. Pel que fa a la identificació, s'establirà un arxiu general dels animals de companyia i el cens dels ajuntaments. Es realitzaran programes de vacunació i d'esterilització d'animals sense llar i es promourà la gestió dels centres d'acollida per part d'associacions protectores sense ànim de lucre, així com la creació de colònies controlades de gats i d'ocells urbans.
- Adoptar mesures per a la professionalització dels manipuladors d'animals, particularment dels que s'utilitzin en la producció d'aliments, per tal de millorar el seu benestar en l'allotjament i transport i, en especial, de procurar-los un sacrifici, previ atordiment, sense dolor, d'acord amb les directives europees. Aquestes mesures promouran tant la millora del benestar animal com la qualitat i seguretat alimentària.

- Promoure la cobertura de l'atenció veterinària, les operacions, cures i sacrifici dels animals i elaborar una normativa adequada pel que fa al transport d'animals de companyia en els transports públics.
- En relació amb la fauna silvestre, s'adoptaran mesures per regular-ne el comerç i la possessió, en la línia de disminuir-ne o evitar-ne l'ús com a mascotes o en espectacles, darrere dels quals hi ha, en molts casos, un tràfic il·legal que provoca greus perjudicis tant per als animals implicats, com per al medi ambient, per exemple, en el cas d'abandonaments que poden produir la invasió d'espècies al·lòctones.

3.10. Eradicar la pobresa

Els darrers anys la conscienciació de la problemàtica que representa la pobresa s'ha consolidat a escala mundial. La pobresa i l'exclusió social són fenòmens de caràcter estructural i, al contrari del que es creia en els anys setanta, no desapareixen amb el creixement econòmic ni el progrés.

A Catalunya, i segons estudis recents, aproximadament dues terceres parts de les persones pobres no tenen cap possibilitat de sortir-se'n, si no es modifiquen les condicions de redistribució actuals del sistema de benestar social. El *quart món* no només és quantitativament important, sinó que és permanent.

Tot i que en les últimes dècades la pobresa severa ha disminuït –gràcies a les mesures de protecció social–, n'han sorgit noves formes. L'evolució de la societat ha fet que les causes de la pobresa i l'exclusió canviïn. Hi ha hagut un canvi en l'estructura de la pobresa, que ha passat a afectar col·lectius que compten amb poca o cap protecció social (per les llacunes en el sistema de protecció social).

Ens trobem amb uns col·lectius concrets, amb pocs recursos econòmics, sobre els quals cal incidir perquè:

- Uns són determinants en l'autoreproducció i expansió de la pobresa. Aquest és el cas de les famílies (joves) amb fills al seu càrrec, sobretot llars monoparentals. La pobresa dels pares es pot propagar molt fàcilment als fills. Així, la pobresa infantil també és un fenomen a considerar i tractar.
- Els altres, les persones de més de 65 anys amb pensions no contributives, de viduïtat o mínimes de la Seguretat Social, que formen un col·lectiu molt important que ha de viure amb una economia per sota del llindar de la pobresa.
- Finalment, els sense sostre, un col·lectiu dispers i en deteriorament constant que requereix una política integral que se n'ocupi.

A més, cal posar de manifest que la incidència de la pobresa és encara més elevada quan la persona de referència és una dona.

La prioritat política del nou Govern de la Generalitat respecte a la pobresa i l'exclusió social té com a objectiu principal disminuir el nombre de pobres d'uns col·lectius concrets: les famílies amb fills al seu càrrec (sobretot monoparentals), la gent gran i els sense sostre. El millor instrument per lluitar contra la pobresa i l'exclusió és implementar polítiques transversals. Pensem que els col·lectius de pobres –tant els d'exclusos com els que es van empobrint– s'han de tractar com a part de la política general, encara que siguin un grup amb uns problemes específics i unes necessitats concretes.

Les propostes polítiques que cal promoure s'orienten a **capacitar les persones** que encara estan en edat de treballar per tal que, per elles mateixes, surtin de la pobresa i de la dependència institucional. Els socialistes apostem per la formació encaminada al treball. Amb tot, per trencar el cercle de la pobresa cal implementar polítiques d'altres tipus que incideixin sobre aquest grup: polítiques de salut (prevenció i educació sanitària), d'educació (escoles bressol), d'habitatge (habitatges dignes per a tothom i lloguers a preu social per a aquests col·lectius), etc.

La política que el nou Govern de la Generalitat ha d'aplicar per a aquests col·lectius implica i compromet totalment l'administració autonòmica (en la seva funció de planificació, avaluació i finançament) i la local (en la seva funció d'execució i planificació), però també, parcialment, l'administració de l'Estat i la iniciativa social. A més, cal assolir uns objectius que vénen determinats per les diferents situacions en què es troben alguns col·lectius davant els problemes de pobresa i exclusió.

OBJECTIUS

1. **Dones:** neutralitzar els riscos de les dones de caure en situacions de pobresa mitjançant la potenciació de la seva formació, la seva entrada al mercat laboral i la millora de les seves condicions de treball.
2. **Jovent:** prevenir que les famílies joves caiguin en situacions de pobresa per evitar-ne la reproducció en els seus fills, sobretot mitjançant el sistema educatiu.
3. **Infants:** evitar la pobresa infantil mitjançant la prevenció i polítiques específiques per a aquest grup de població.
4. **Gent gran:** garantir una vida digna, amb qualitat de vida i amb la possibilitat de viure-la amb certa independència, mitjançant el manteniment de la capacitat econòmica de les persones grans.
5. **Els sense sostre:** dissenyar una política consensuada per als sense sostre per facilitar-ne la integració.

MESURES

Mesures per a la implementació d'una renda bàsica

- El Govern estudiarà la viabilitat d'establir una renda bàsica, prestacions no contributives i altres ajuts econòmics actuals.

Mesures per combatre la pobresa i l'exclusió en el col·lectiu de les famílies (joves) amb fills al seu càrrec

- Invertir en educació infantil i crear la xarxa pública d'escoles bressol (30.000 places noves), per a la qual cosa es donarà suport econòmic als municipis.
- Garantir beques en educació infantil per a famílies amb pocs recursos econòmics.
- Combatre el fracàs escolar i promoure programes específics adreçats a l'alumnat amb greu risc d'abandonament del sistema escolar.
- Atendre la diversitat de l'alumnat en l'educació, fent una atenció especial i més personalitzada a les seves necessitats.

- Subvencionar el menjador, el transport escolar i els llibres per a famílies amb pocs recursos econòmics.
- Incentivar la permanència dels alumnes a l'ensenyament secundari postobligatori mitjançant una política de beques que redueixi el cost de l'oportunitat d'abandonar aquests estudis, per tal que les famílies amb menys recursos puguin assumir la càrrega econòmica que representa mantenir estudiant un fill/a en edat de treballar.
- Posar els mitjans perquè, des del territori, els nois i noies tinguin una oportunitat d'ocupació en sortir del sistema educatiu.
- Establir una major connexió entre l'escola i el treball, ja sigui mitjançant polítiques d'orientació laboral o amb una nova formació professional que respongui a les demandes del mercat, que tingui una continuïtat al llarg de la vida i que permeti adaptar-se a les necessitats i tecnologies de cada moment.
- Fomentar les ajudes directes a les famílies que tenen infants al seu càrrec. Incrementar en un 25% les prestacions econòmiques directes per a les famílies monoparentals i per a les famílies amb pocs recursos econòmics i amb infants al seu càrrec: 750 € anuals per a cada infant menor de 18 anys que estigui al seu càrrec.
- Potenciar les empreses d'inserció social, tot establint un marc normatiu estatal i autonòmic que permeti la suficiència econòmica i jurídica.

Mesures per combatre la pobresa infantil

- Implementar el Programa d'Atenció a la Infància i l'Adolescència amb Dificultats Socials (elaborat pel Govern Alternatiu), dins el marc general del Pla d'Infància i Adolescència de Catalunya i el Programa de Suport a les Famílies.
- Dissenyar i implementar un programa transversal de prevenció primària i de detecció de les situacions de risc social que afecten els infants, des de Benestar Social i d'acord amb els departaments d'Educació i Sanitat. Augmentar la capacitat de detecció, especialment a la primera infància, en cooperació amb els equips i serveis que hi treballen (atenció precoç, educació infantil, sanitat, etc.).
- Dur a terme un treball comunitari per combatre els elements socials i culturals que incideixen en un desenvolupament inadequat de l'infant, com ara els entorns marginals, la pobresa, la violència social i grupal, i els continguts ideològics contraris als valors propis d'una societat democràtica.
- Potenciar l'atenció preventiva preferent a famílies amb fills en situació de marginació i/o pobresa a través de la xarxa bàsica de serveis socials en col·laboració amb els equips d'atenció precoç, educació, sanitat, etc.
- Acció preventiva i de control de la prostitució infantil (amb infants residents a Catalunya), el treball infantil, la mendicitat, així com aquelles situacions que atemptin contra els drets individuals dels infants residents a Catalunya, encara que es produeixin fora de Catalunya.

- Atendre a la pròpia llar les famílies desestructurades mitjançant acció assistencial, educativa i preventiva de les treballadores i treballadors familiars o, si s'escau, dels educadors i educadores.
- Introduir programes específics de prevenció i d'educació per a la salut a les escoles.

Mesures per combatre la pobresa i l'exclusió en el col·lectiu de dones

- Crear un marc institucional per equiparar home i dona en el seu accés al treball i en les condicions de treball.
- Continuar fomentant projectes d'autoocupació i de creació de llocs de treball per a dones que desitgin incorporar-se al món del treball, professionalitzant les seves habilitats i capacitats.
- Potenciar la creació de llocs de treball en el sector serveis, particularment en els serveis d'ajuda a la llar (potencial jaciment d'ocupació).
- Afavorir que les mares soles i treballadores tinguin a l'abast una bona xarxa d'escoles bressol i serveis complementaris a la petita infància.

Mesures per combatre la pobresa i l'exclusió en el col·lectiu de la gent gran

- Incidir en les properes negociacions sobre les pensions i revisar-les: a més dels increments generals, caldria revisar les pensions contributives més baixes, les no contributives i les de viduïtat, per tal que tots els col·lectius que estan per sota del salari mínim interprofessional arribin a assolir-lo d'immediat. Contribuir, a través d'ajuts econòmics de la Generalitat amb caràcter transitori, per ajudar a sortir de la pobresa les persones amb pensions mínimes.
- Universalitzar els serveis d'atenció a domicili i crear una xarxa d'equipaments i de serveis d'oferta pública per a la gent gran: casals, servei d'atenció a domicili, habitatges tutelats, centres de dia, residències, acolliment familiar, etc.
- Organitzar aquests serveis i equipaments dirigits a la gent gran de manera que s'adaptin a les necessitats de les persones i de les famílies, i que permetin la conciliació de les diferents responsabilitats de les persones.
- Promoure i impulsar que, des dels diferents nivells competencials, s'incrementin els recursos destinats als grups de dones grans en situació de pobresa i que es doni el màxim suport a la coordinació entre les actuacions en curs.
- Garantir el dret a rebre ajuts econòmics a les persones grans amb pensions baixes per a l'adquisició de material òptic, pròtesis auditives o dentals.

Mesures per combatre la pobresa i l'exclusió en el col·lectiu dels sense sostre

- Planificar una política consensuada entorn als rodamóns que permeti actuar els diferents serveis i institucions amb uns criteris i objectius clars per assolir el major grau d'integració possible d'aquest col·lectiu.

- Destinar recursos suficients per pagar professionals i personal administratiu per poder rendibilitzar millor les tasques dels voluntaris, que suposen el 90% del personal en aquest àmbit a Catalunya i entre les entitats sense ànim de lucre.
- Prendre les mesures necessàries perquè s'atengui en els mateixos centres els malalts mentals i es potenciïn programes de prevenció i de control de drogodependències per a les persones que no tenen recursos.
- Buscar solucions que permetin una certa estabilitat a les persones que s'insereixen a la societat, com ara pisos compartits i tutelats.
- Desenvolupar una xarxa d'informació que permeti saber quina entitat fa el seguiment d'una determinada persona.
- Establir prioritats en el Pla de l'Habitatge per assignar habitatges a grups de risc. Establir una política de subvencions per a la rehabilitació d'habitatges buits i el lloguer de pisos i per afavorir el fet de compartir pis.
- Destinar 1.800 € anuals per a cada un dels 2.000 sense sostre que hi ha a Catalunya.

Mesures per a l'habitatge social

- Atorgar 600 € anuals d'ajut directe a fons perdut per despeses de lloguer de l'habitatge principal, al qual es podran acollir totes les famílies amb ingressos inferiors a 21.000 € anuals en declaració individual i 30.000 € en declaració conjunta.
- Implementar programes específics de préstecs amb subsidis per a l'accés a l'habitatge protegit (en l'adquisició) per a joves, persones grans, llars monoparentals, nous residents, persones amb discapacitats i persones que viuen en condicions d'infrahabitatge.
- Adaptar les característiques de l'habitatge a les noves necessitats de la demanda (joves, famílies monoparentals, persones o famílies amb persones dependents al seu càrrec).
- Arranjar habitatges per a gent gran, és a dir, millorar una mitjana de 100 habitatges cada any (400 habitatges en 4 anys), 20 dels quals hauran de ser habitatges d'acolliment familiar. L'ajuda per arreglar els habitatges serà de 6.000 € per a persones amb rendes baixes.
- Aplicar noves mesures de control de les condicions d'habitabilitat i seguretat de l'habitatge existent.
- Crear programes específics per a l'eradicació de l'infrahabitatge.

3.11. Catalunya, un país que acull i integra: la immigració

Catalunya ha configurat la seva personalitat col·lectiva al llarg de la història a partir de capes successives, que es vertebren a l'entorn d'un nucli que aglutina el conjunt. La diversitat és una de les senyes d'identitat veritables del poble català. La realitat social d'ara exigeix integrar de nou realitats que vénen de fora, repetint un procés que ja s'ha produït moltes vegades al llarg de la història d'aquest país. L'actual procés immigratori presenta com a característiques: un fort creixement i acceleració del ritme d'arribades, ja que la població immigrada s'ha doblat en cinc anys (el maig del 2002, a Catalunya residien legalment 310.057 estrangers, dels quals 76.310 –el 25%– eren ciutadans de països de la UE, i els que es troben en situació irregular són entre 50.000 i 125.000, segons diverses fonts); concentració a determinats barris, pobles i ciutats; i pluralitat (és a dir, diversitat en molts aspectes, també cultural i religiosa). Tot això diferencia aquest procés d'altres processos previs. Aquestes són dades que cal tenir en compte per a una gestió correcta del fenomen.

La població immigrada –tant la regularitzada, com la que no n'està– tendeix a concentrar-se intensament a determinats barris, pobles i ciutats. Aquesta concentració fa molt difícil la gestió d'aquest gran fenomen social, els efectes del qual recauen precisament sobre els ciutadans autòctons amb una situació social més desfavorable. A més, la presència al país de desenes de milers de persones indocumentades planteja una situació de risc per al benestar, la convivència i la seguretat col·lectives. L'única possibilitat que tenim, per tant, d'encaixar el procés immigratori, sense trencar la cohesió social de la societat d'acollida, és entendre que el procés ha de ser ordenat i que ha de tenir com a eixos principals l'aplicació del sistema legal vigent i la regulació.

Cal, però, transmetre a l'opinió pública que la immigració no és un problema en si mateix per a les societats d'acollida i, sobretot, que la immigració no és “el problema”, tot i que provoca noves situacions que poden resultar problemàtiques i que també accentua i ajuda a evidenciar problemes preexistents de la societat d'acollida. El problema rau en la manca de recursos públics per fer front a aquestes situacions (poca quantitat de policies, justícia ineficaç, manca de recursos per reestructurar barris, insuficients recursos educatius i d'assistència social, etc.). Els veritables responsables dels déficits són les polítiques neoliberals, que han reduït el sector públic i que afebleixen l'Estat del benestar. Els governs del PP i de CiU han reduït la despesa social al 2% del PIB des de 1996.

Des d'una perspectiva econòmica, es calcula que aquesta població immigrada genera el 4% del PIB. Pel que fa a l'afiliació a la Seguretat Social, aquesta va augmentar un 32,6% a Catalunya entre el març del 2001 i el març del 2002. Més del 40% dels nous afiliats a la Seguretat Social són immigrants.

La situació administrativa no ha de modificar el respecte pels drets que tenen les persones que es troben en aquesta situació. El reconeixement efectiu d'aquests drets és un dels aspectes que el nou Govern de la Generalitat ha d'assumir d'acord amb les seves competències. Una part del problema es pot gestionar des del Govern de la Generalitat (escolarització, sanitat, ajuts socials, etc.), però les mesures polítiques que poden permetre realment afrontar aquesta qüestió i reduir-ne l'impacte negatiu han de ser

adoptades, sobretot, des del Govern central o han de ser concertades per l'Estat espanyol amb els altres estats de la UE.

Les polítiques sobre immigració del nou Govern de la Generalitat s'han de guiar pel principi de transversalitat i assegurar condicions d'equitat en el suport a totes les persones que viuen a Catalunya per tal que puguin desplegar les seves oportunitats de vida. La política d'immigració ha de ser fonamentalment una política social, és a dir, de promoure les millors condicions i oportunitats de vida per a tots els ciutadans de Catalunya, tant dels autòctons com dels nousvinguts. Això requereix incrementar els recursos actualment destinats a les polítiques socials i reorientar-les per tenir en compte l'impacte del fenomen migratori. Entre aquestes polítiques, tenen una importància especial les referides a habitatge, sanitat, educació, ocupació, atenció social o família.

Des de l'any 1993, en què s'inicia la política dels contingents anuals, la distribució dels nous immigrants entre comunitats feta per l'Estat requeria establir formes de participació en la decisió estatal i mecanismes de coordinació per evitar que les intervencions dels diversos poders públics generessin actuacions contradictòries. La gestió dels fluxos migratoris constitueix un dels eixos centrals de la política en matèria d'immigració. Gràcies a la seva regulació, el fenomen migratori es pot modular segons les necessitats i possibilitats de la societat d'acollida a fi de millorar el grau d'acceptació social i, alhora, la seva visibilitat. L'actual Llei d'estrangeria, malgrat les seves limitacions, és l'únic marc legal existent, per això cal que l'administració estatal, que és qui té les competències en matèria de regulació de fluxos, l'apliqui de manera coherent i amb rigor.

L'impacte del fet migratori sobre el territori és tan important que el nou Govern de la Generalitat ha d'insistir en la participació més efectiva de les comunitats autònomes i dels ajuntaments sobre la definició de les polítiques d'immigració i dels contingents.

Però l'ús instrumental de la Llei d'estrangeria no impedeix que el nou Govern de la Generalitat promogui iniciatives per modificar-la. Entre aquestes, cal prestar especial atenció a tots els aspectes que dificulten l'exercici dels drets fonamentals de la persona i als que puguin representar una millora en els aspectes administratius que afecten els immigrants. La Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers i la seva integració social, així com la seva posterior reforma, la Llei orgànica 8/2000, va posar en relleu les importants tasques que corresponien a les comunitats autònomes i als municipis en l'àmbit de la immigració, i va donar entrada a un nou òrgan de participació i de coordinació interadministratives en l'àmbit estricte de la immigració: el Consell Superior de Política de la Immigració, malbaratat pel Govern del PP, tant com el Foro para la Inmigración.

En aquest marc legal, les funcions de les comunitats autònomes passen inexcusablement a un primer pla i es pot plantejar amb major facilitat, fins i tot, un increment de les competències autonòmiques, tot i que, un dels aspectes clau en tota aquesta estratègia, la canalització i control dels fluxos d'immigrants, està fora de l'àmbit competencial de la Comunitat, ja que està situat a escala estatal i de la Unió Europea.

En l'àmbit de Catalunya, cal reforçar les polítiques socials orientades a assegurar la cohesió social i la integració dels immigrants. El nou Govern de la Generalitat ha de promoure un pla d'acollida dels immigrants que en faciliti la incorporació a la nova

societat, que promogui el coneixement de les nostres lleis i costums, de les nostres expressions culturals i que proporcioni la competència indispensable en les nostres llengües. La primera acollida és un moment clau per facilitar la posterior inserció social, econòmica, laboral i familiar dels immigrants i, a més, actuarà com element preventiu de situacions problemàtiques des del mateix moment de la seva arribada. Aquest pla d'acollida s'adaptarà a les necessitats i condicions dels diferents territoris de Catalunya: culturals, urbanes, econòmiques, etc. És necessari implementar una política efectiva d'integració, per tal de construir una societat plural i, en cap cas, una pluralitat de societats. El compliment d'aquesta voluntat política exigeix, en primer lloc, un reconeixement de l'existència d'un nucli de valors comuns: respecte a la diferència, participació, igualtat davant la llei i submissió de tots a la llei. Per això, cal exigir als immigrants una cultura de la integració i l'acatament de la llei, tot i que aquesta mateixa exigència cal reclamar-la també als membres de la societat d'acollida.

La política d'acolliment implica el reconeixement d'uns drets i l'exigència d'uns deures, coherents amb el marc de valors sobre els quals s'ha organitzat la societat catalana. Des de la responsabilitat de govern, el nou Govern de la Generalitat ha d'articular les seves propostes d'acollida sobre la definició dels valors vertebradors de la societat catalana, aquells valors que identifiquen tots els catalans i que són innegociables, i aquells altres que permeten generar un consens amb les persones nouvingudes. Entre els primers, figuren els drets humans, la defensa de la ciutadania, el respecte a la diferència i al pluralisme, i els valors i pràctiques bàsiques de la democràcia, com la igualtat, la no-discriminació i la solidaritat. En aquest grup cal incorporar també el coneixement i respecte de les lleis i costums propis de Catalunya.

Per tal de garantir la cohesió i de preservar la convivència, són necessaris barris més segurs i escoles dignes, especialment a les zones on es reben els principals contingents dels fluxos migratoris. Les polítiques públiques han de garantir que es respecti l'ús normal dels espais públics, carrers i places, evitant que la seva ocupació per a altres activitats sigui motiu de tensió i estimuli la reacció agressiva contra els immigrants. L'accés a un habitatge digne és una altra peça clau de la política d'acolliment, juntament amb l'existència d'escoles dignes, amb suficients recursos per tal de fer front als nous reptes que planteja el fenomen migratori. Finalment, la inserció laboral de l'immigrant és un dels altres elements crítics en aquesta política d'acolliment. Tenir un lloc de treball retribuït és, per moltes persones, el principal element per a la seva integració a la societat que l'acull.

Pel que fa als municipis, que són la primera Administració amb què l'immigrant estableix contacte, gestionen bona part dels serveis primaris d'atenció social o de les prestacions educatives. Per això, el nou Govern de la Generalitat ha d'establir amb el món local uns criteris generals sobre la primera acollida i facilitar que els ajuntaments puguin assumir aquesta activitat amb els recursos suficients.

A més, la Generalitat disposa de competències sobre alguns àmbits que van més enllà de les polítiques d'integració, que incideixen en les competències estatals exclusives i que es refereixen a la situació administrativa i laboral dels estrangers: són la inspecció laboral i la Policia Autonòmica. I aquestes competències s'han d'exercir contra el tràfic d'immigrants, de dones i d'infants de les organitzacions que el practiquen. El fenomen migratori també planteja qüestions de seguretat, el tractament de les quals correspon a les administracions judicial i de policia. La situació actual no és satisfactòria en cap dels

dos àmbits i requereix mesures que la Generalitat pot impulsar o proposar a les altres administracions.

El nou Govern de la Generalitat ha d'instar l'Estat perquè doti de més mitjans les oficines consulars als països d'origen de la immigració, tot reforçant les oficines laborals especialitzades destinades a la contractació en origen dels immigrants i obrint-les a la participació de les comunitats autònomes. El fet que darrere dels corrents migratoris dels països empobrits cap als països rics hi hagi, sobretot, un conjunt de causes d'origen econòmic i social, obliga a desbordar les actuacions que es puguin fer a l'interior de la societat catalana i a dur a terme una acció per influir sobre les polítiques exteriors perquè adoptin, entre d'altres coses, mesures que permetin modificar les condicions econòmiques i socials que justifiquen els fluxos migratoris.

La importància de la immigració actual i dels seus efectes és una qüestió que afecta el model de societat. El seu tractament i la seva gestió han d'implicar, per tant, tota la ciutadania i, en conseqüència, també tots els nivells de govern: UE, Estat, autonomia i municipi. Per aquest motiu, el nou Govern de la Generalitat impulsarà la col·laboració institucional i la cooperació amb lleialtat, amb l'objectiu de garantir les millors condicions per fer possible una integració dels nous que asseguri la cohesió social i la convivència pacífica. L'acció de govern també ha de comportar que s'expliqui a l'opinió pública que la immigració no és un problema en ella mateixa. Cal remarcar que la immigració no és el problema, malgrat que provoqui situacions que poden ser problemàtiques per a la societat d'acollida. Des de la responsabilitat de govern, cal definir les bases per crear un consens mínim en la societat catalana que consolidi la legalitat del fenomen migratori, si es dóna de manera planificada, ordenada i emparada per llei.

OBJECTIUS

1. Contribuir a l'ordenació dels processos migratoris i a una política que desplegui els instruments i mecanismes per aconseguir la legalitat i regularitat dels fluxos migratoris.
2. Reforçar les polítiques socials i les polítiques públiques orientades a assegurar la cohesió social i la integració dels immigrants.
3. Vetllar per la regularitat i transparència del mercat laboral i de les condicions de treball.
4. Contribuir, amb els mitjans a l'abast de la Generalitat, a la repressió del tràfic de persones i, molt especialment, de les organitzacions que el practiquen.
5. Establir mecanismes de coordinació permanent entre els tres nivells d'administració (estatal, autonòmica i local).
6. Crear una política exterior de cooperació econòmica, comercial, cultural i de promoció dels drets humans per millorar la situació dels països d'origen de la immigració.

7. Combatre les expressions de racisme i xenofòbia entre la població, en especial entre adolescents i joves.

MESURES

Mesures per garantir la convivència i la cohesió social

- Reforçar les polítiques socials de la Generalitat, amb la finalitat de millorar el benestar, assegurar la cohesió social, garantir la convivència i evitar qualsevol tipus de discriminació derivada de la insuficiència de recursos.
- Redefinir i millorar la col·laboració entre Generalitat i municipis, amb redistribució de competències i recursos. Treballar de manera transversal en totes les àrees d'actuació de la Generalitat i dels ajuntaments, per tal que el pes del fet migratori no recaigui exclusivament en els serveis socials. Les ONG i associacions socials seran copartícips d'aquest projecte i ajudaran a canviar la imatge que els immigrants són els únics beneficiaris dels serveis socials.
- Desenvolupar, des de la Generalitat de Catalunya, un pla d'acollida d'immigrants que apliqui l'administració local, amb mesures específiques d'atenció en el moment de la seva arribada a Catalunya.
- Definir les àrees urbanes d'atenció especial, crear un fons de foment d'aquestes àrees per llei del Parlament i constituir els instruments d'actuació per acord entre la Generalitat i els ajuntaments afectats.
- Desenvolupar polítiques orientades a evitar l'exclusió social i el deteriorament dels espais i serveis públics.
- Promoure l'aprenentatge de la llengua i la cultura catalana com a via d'integració i de promoció a la societat catalana.
- Desenvolupar polítiques específiques en relació amb la dona immigrant tant per abordar la seva problemàtica com per reforçar el seu paper cohesionador.
- Ordenar i planificar la ubicació dels centres de culte, cercant el màxim consens amb totes les parts interessades.
- Fomentar des de les institucions els valors de convivència, tolerància i respecte a la diversitat.

Mesures d'introducció de canvis legislatius

- Instar la reforma de la normativa i de la pràctica estatal per tal d'augmentar la capacitat d'actuació i d'intervenció de la Generalitat en les polítiques estatals d'immigració i en el servei exterior (en especial pel que fa a contingents anuals i contractació en origen).

- Instrumentalitzar una acció coordinada de la Generalitat en aquesta matèria, confiant-la a un organisme adequadament dotat de recursos i competències.
- Instar canvis, dins de la normativa i la pràctica estatals, en el tractament de la condició legal dels immigrants per tal de facilitar-ne la integració. En concret, cal reformar l'anomenada Llei d'estrangeria, actualment en vigor, en els apartats en què es dificulta l'exercici de drets fonamentals de la persona (reunió, manifestació, associació, sindicació, etc.). Promoure la simplificació i agilització de tràmits administratius i el funcionament efectiu d'una oficina única per tramitar-los com a elements d'una política orientada a garantir la legalitat, i la concessió (a les persones amb una ordre d'expulsió que no es pot executar) d'una documentació provisional de tolerància que els permeti treballar mentre no se n'executa l'expulsió.
- Promoure canvis legislatius que facin possible una major participació i implicació política dels estrangers.
- Establir una regulació adequada dels comerços i locals de concurrència pública modificant la legislació vigent en matèria d'horaris comercials i garantint en tots els casos el ple compliment de les ordenances fiscals i generals i la resta de normatives vigents.

Mesures específiques en matèria judicial, laboral i educativa

- Instar una millora de la coordinació de les administracions en matèria judicial i de seguretat.
- Reclamar a l'Estat que amplii el nombre, la capacitat i les condicions dels centres d'internament, distribuint-los pel territori per permetre un millor control i seguiment judicial.
- Impulsar l'actuació de la Inspecció de Treball en la lluita contra l'explotació laboral i la degradació del mercat laboral, i enfortir els seus recursos humans i materials.
- Garantir escoles dignes amb recursos adequats i la implicació de l'escola pública i l'escola concertada en l'educació dels fills de famílies immigrades o nouvingudes, i dotar de recursos extraordinaris les escoles amb alta concentració d'alumnes immigrants.
- Destinar els recursos per a la formació i dotació d'habilitats professionals a fi i efecte de facilitar la inserció laboral dels immigrants, en col·laboració amb els empresaris i sindicats.

Mesures en matèria de cooperació internacional

- Incrementar les accions destinades a reforçar la cooperació internacional en matèria de desenvolupament i, en particular, fomentar el codesenvolupament; establir, per part del Govern de la Generalitat, programes especials de formació de personal dirigent dels països emissors d'emigració; donar suport a l'harmonització de les polítiques d'immigració de la UE, i fer una acció decidida de la Generalitat a favor

del respecte pels drets humans, econòmics, socials i laborals dels ciutadans i ciutadanes del Tercer Món.

ANNEX 1:

Aportació del Grup de Politòlegs i Sociòlegs X Maragall

VALORS DE L'ESQUERRA, PARTICIPACIÓ CIUTADANA I DIVERSITAT

Des d'una perspectiva d'esquerres, la Llibertat, entesa com emancipació integral de l'ésser humà, no-dominació i no-interferència arbitrària d'unes persones sobre les altres o del poder sobre els individus, és el fonament sobre el qual s'ha de construir l'ordre polític, econòmic i social.

La Llibertat mai no es pot gaudir amb plenitud si existeixen condicionants que n'impedeixin, dificultin o limitin el ple exercici i que creïn situacions de desigualtat entre les persones.

Per això, en l'objectiu d'emancipació i d'autorealització integral de l'ésser humà, la igualtat d'oportunitats i la garantia universal de la seguretat vital i de l'educació, són imperatius essencials per a la construcció d'una societat d'homes i dones lliures, amb cohesió social i amb una economia sostenible i socialment responsable.

Un discurs de progrés ha de rebutjar qualsevol plantejament que afirmi que les diferències identitàries formen la línia de separació "natural" i irreductible entre les persones i ha de postular amb rotunditat la radical igualtat de tots els ciutadans i ciutadanes en drets i en deures com a principi irrenunciable.

La Civilitat, expressió del compromís de la Ciutadania amb la Llibertat, la forma de vida lliure i els valors democràtics i les institucions que la fan possible, actua com a mecanisme d'integració de les diferències i fa que tothom sigui igual en drets i en deures.

La Democràcia és l'eina més poderosa per promoure la transformació social i la realització integral dels individus. Per això, per a la consecució de l'objectiu emancipador de l'esquerra, cal promoure els mecanismes i els instruments adequats per fer possible una participació activa i inclusiva de la ciutadania en els processos de deliberació i decisió política.

En aquest context, és imprescindible que, des d'una perspectiva de progrés, es reclami el reconeixement del dret al vot als immigrants, així com la implementació de polítiques de protecció dels col·lectius més fràgils i més amenaçats per la discriminació, l'exclusió social i la marginació per qualsevol causa o motiu.

Només des de la difusió dels valors de l'esquerra i amb polítiques públiques de progrés que proporcionin un horitzó de seguretat vital, serà possible combatre la incertesa que amenaça amplis sectors de la nostra societat que no poden construir un futur més estable. Això impedeix la construcció d'una societat més participativa amb un compromís cívic i col·lectiu més sòlid, essent aquest problema més accentuat entre la ciutadania nouvinguda.

ANNEX 2:

Sectorial de Gent Gran del PSC

“LA GENT GRAN: NOVES POLÍTIQUES PER A NOUS TEMPS”

L'ampliació de l'esperança de vida és una de les conquestes de l'Estat del Benestar. El descens de la mortalitat infantil i els avanços en la millora generalitzada de les condicions de vida de les societats avançades, fa que les persones visquin més anys i, en general, en millors condicions de salut, econòmiques i socials.

Catalunya, amb una població total d'uns 6.506.040³ habitants, té un dels índexs d'envelliment més alts d'Espanya i de l'Europa dels quinze, i el nombre de persones de més de 65 anys al Principat se situa al voltant del 18,28% de la població (aproximadament 1.189.000 persones). L'esperança de vida també és una de les més altes d'Espanya i dels països de la Unió Europea, 80,1 anys⁴ de mitjana (79,87 els homes i 83,4 les dones). La taxa de natalitat és molt baixa, 1,32 fills per dona (en certa mesura a causa de la immigració estrangera), xifra que encara que supera la mitjana espanyola (1,24), no supera la mitjana de la Unió Europea (1,4).

L'existència de moltes més persones de més de 80 anys (sobreenvel·liment), amb riscos evidents d'estar exposades a pluripatologies i a malalties de caràcter neurodegeneratiu, que signifiquen un alt grau de dependència, obliga a replantejar un nou marc d'actuació dels serveis de caràcter socio sanitari, serveis de proximitat, serveis residencials, etc.

Aquest escenari demogràfic no farà sinó ampliar-se en un futur pròxim i està obligant la Unió Europea, organismes internacionals com l'ONU o l'OMS, a una profunda reflexió i revisió de l'enfocament de l'envelliment i no només des de l'assistència sinó també des de l'òptica social i cultural. Actualment els experts indiquen que, independentment de l'edat que s'utilitzi en els diferents contextos, és necessari reconèixer que l'edat cronològica no és un indicador exacte dels canvis que acompanyen l'envelliment. Per això, les polítiques socials dirigides a la gent gran han de contemplar, actualment, tres elements essencials:

I.- L'envelliment actiu en una societat per a totes les edats.

II.- L'assistència socio sanitària a domicili: la prevenció i l'atenció. La lluita contra la dependència.

III.- Un equitatiu i sostenible sistema públic de pensions.

I. ENVELLIMENT ACTIU EN UNA SOCIETAT PER A TOTES LES EDATS

1. L'envelliment actiu des del cicle vital significa que les persones grans no són homogènies i que la diversitat de l'individu tendeix a créixer amb l'edat. Com indica l'OMS⁵, abordar l'envelliment des d'una perspectiva de desenvolupament

3 INE, actualització 2002

4 IEC, actualització març 2003

5 OMS, “Envel·liment actiu”, 1999

significa la possibilitat de fer front a molts dels reptes de les persones i les poblacions que envelleixen. Donar suport *a l'envelliment actiu en una societat per a totes les edats* des de l'àmbit de la salut, el mercat de treball, les polítiques d'educació i formació contínua, serveis socials i sanitaris, significarà, en una o altra mesura:

- El descens de la mortalitat prematura en les etapes més productives.
- La disminució de les malalties cròniques relacionades amb el procés d'envelliment.
- L'augment de la qualitat de vida de les persones grans.
- Una participació més gran de la gent gran en els àmbits culturals, socials i polítics de la societat. Un nexa intergeneracional més gran.
- El descens de la despesa en sanitat i tractaments mèdics.

Així doncs, es tracta d'un nou enfocament global que normalitzi una part del procés vital de les persones i que la societat ha d'assumir sense sobresalts. Significa que la gent gran puguin comptar amb l'oportunitat de gaudir sense cap impediment dels drets garantits.

La realitat d'aquest canvi la tenim en les diferències que, de manera general, podem observar en salut, nivell cultural, integració a la societat civil, etc., de la generació que es jubila en l'actualitat respecte a generacions anteriors.

2. Abans indicàvem que un dels elements que caracteritza el col·lectiu de la gent gran és la seva heterogeneïtat i **un element comú generalitzat és el temps social i políticament útil de què disposen**. Aquest tret suposa una força social i política molt important, però encara poc desenvolupada. La dreta nacionalista i espanyola subratlla el paper de la gent gran en el marc de la família, com el fet que tinguin cura dels néts que, deixant de banda el caràcter afectiu, significa un substitut de les mancances institucionals en matèria d'ajuda i cobertura social a les famílies, que a Espanya representa el 0,5% del PIB davant la mitjana del 2,1% europeu.
3. És necessari lluitar contra els estereotips que marquen la gent gran. És necessari que, des dels àmbits institucionals i polítics, es realitzi un esforç per combatre una visió de la vellesa negativa i desproporcionada. Una visió en què la vellesa apareix unida gairebé exclusivament a una despesa "desproporcionada" en sanitat, la "bancarrota" de les pensions i els serveis socials, etc. És a dir, la visió assistencial, exagerada i falsa, que intenta justificar un discurs privatitzador –almenys parcial– dels serveis i prestacions socials públiques i al qual no interessa posar de manifest la visió positiva de *l'envelliment actiu com a part del cicle vital de les persones*.
4. Si bé és cert que des dels àmbits institucionals es desenvolupen programes culturals, de promoció associativa i altres, no és menys cert que la responsabilitat de canviar "**un estil... marcat per –com indicava el Pla Gerontològic Nacional de 1992– l'assistencialisme paternalista i per una concepció del jubilat com a inútil social**" subjacent a la societat, radica en la voluntat política d'articular des del PSC un discurs i una acció coherent i creïble amb aquest nou marc polític des del qual hem d'enfocar l'envelliment de la societat. D'aquesta manera estarem en condicions de poder oferir a la societat aquesta visió de l'envelliment més acord amb la realitat dels temps en què vivim. És necessari recordar que la gent gran gasta en béns i

serveis, i que al voltant d'aquest col·lectiu existeixen importants jaciments de treball.

5. És necessari que en aquest nou context enfoquem l'associacionisme i la participació activa de la gent gran, políticament i socialment, com un bé que preocupa i interessa a les institucions, a la societat i que forma part activa de la societat civil. Aquesta nova interpretació significa més participació de la gent gran en el disseny i construcció de les polítiques dirigides al col·lectiu.
6. Els avenços en la societat del coneixement i, en general, un nivell cultural més gran de la nostra societat, fan que la formació i el coneixement no siguin un element circumstancial sinó quelcom que es projecta, cada vegada més, al llarg d'una part important del cicle vital de les persones. Ja no produeix estranyesa que les entitats de gent gran disposin de sistemes informàtics d'adquisició de dades o que els utilitzin per interrelacionar-se, que els jubilats tinguin accés a Internet. Tampoc no resulta del tot estrany que amplïin o comencin estudis universitaris que els puguin donar una nova perspectiva personal o que adquireixin coneixements d'idiomes. És necessari que prestem atenció a aquestes noves tendències que afloren per proporcionar camins i mitjans per poder desenvolupar aquestes iniciatives que, en definitiva, redunden en benefici del conjunt de la societat.
7. Un element que cada cop es debat més a la societat i al qual no es pot sostreure el col·lectiu de la gent gran, ja que també en formen part, és el del reconeixement del dret de gais i lesbianes a envellir amb els mateixos drets civils i socials, i l'accés, com a tal, als equipaments i serveis com la resta del col·lectiu, individualment o com a parella.

OBJECTIUS

1. Liderar des del PSC aquest nou enfocament polític de l'*envelliment actiu com a part del cicle vital de les persones*, convertint-lo en acció de govern i un dels eixos de les polítiques dirigides a la gent gran.
2. Impulsar una visió normalitzada de l'envelliment en l'àmbit de l'escola.
3. Impulsar l'associacionisme i la participació activa de la gent gran com un eix important del desenvolupament de la societat civil.
4. Fomentar entre la gent gran l'accés a la societat del coneixement i, en general, a la formació, reglada o no.
5. Igualtat de drets de la gent gran independentment de la seva opció sexual o gènere.

MESURES

- La Generalitat de Catalunya haurà de crear un organisme institucional que lideri el conjunt de polítiques socials dirigides al sector de la gent gran i que haurà de dependre de la conselleria adequada, amb independència de la necessària

transversalitat de les diferents polítiques: sanitat, esports, serveis socials i la seva imbricació amb respectius àmbits públics d'actuació.

- Establir des de l'àmbit de l'educació pública matèries que formin els infants i el jovent en la vellesa activa.
- Establir un sistema de beques que depengui dels ingressos personals per als qui pretenguin realitzar estudis, reglats o no. Facilitar l'accés d'entitats i persones a la societat de la informació.
- Traspasar als ajuntaments l'actual xarxa de casals de gent gran, amb la dotació pressupostària i de personal adequada i la seva conversió a centres socials. Normativitzar el funcionament democràtic dels centres socials de la gent gran, així com el foment de projectes de caràcter comunitari que disposin del suport tècnic i financer adequats.
- Reglamentar les competències del Consell de la Gent Gran de Catalunya, de manera que les seves conclusions tinguin caràcter vinculant, havent-se contrastat la seva viabilitat tècnica i financera. Dotar de mitjans econòmics i tècnics camins de participació amb més capacitat de decisió. En aquest sentit, és necessari que els casals per a la gent gran deixin de ser, de manera gradual, equipaments diferenciats per convertir-se en centres socials, integrats o no en altres equipaments però, en qualsevol cas, oberts a la societat.
- Crear els consells territorials de la gent gran, que agrupin els consells municipals de participació i les entitats que representin els interessos de la gent gran dels diferents àmbits. Regular-ne la composició i representativitat, així com la seva imbricació amb el Consell de la Gent Gran de Catalunya.
- Aplicar i fer aplicar la no-discriminació per sexe o orientació sexual, segons s'indica a la Carta de Drets i Deures de la Gent Gran de Catalunya.
- Realitzar campanyes institucionals al voltant de "l'envelliment actiu com a part del cicle vital, en una societat de totes les edats", principalment en els mitjans de comunicació públics i establir convenis amb els privats.

II. LA NECESSÀRIA ASSISTÈNCIA SOCIO SANITÀRIA A DOMICILI: LA PREVENCIÓ I L'ATENCIÓ. LA LLUITA CONTRA LA DEPENDÈNCIA.

LA DEPENDÈNCIA

1. L'envelliment de la població –i les seves conseqüències de pèrdua d'autonomia de les persones més grans– constitueix un repte per a la nostra societat i les del nostre entorn, ja que és necessari articular mesures i recursos per millorar la qualitat de vida de les persones grans que s'afronten, a casa seva o al seu establiment residencial, a una pèrdua progressiva de l'autonomia.

2. Més del 80% de les persones grans opten per mantenir-se en el seu entorn quan necessiten atenció a la seva dependència. A Catalunya hi ha al voltant de 138.400 persones amb algun tipus de dependència per poder efectuar les activitats de la vida diària (AVD) i unes 214.000 persones amb restriccions per realitzar les activitats instrumentals de la vida diària (AIVD).
3. És necessari, en aquest escenari, un pacte que abraci el Govern d'Espanya, les comunitats autònomes i els ajuntaments per impulsar una Llei de dependència, que se sustenti en el reconeixement dels drets de les persones. **La dependència contemplada com un factor de risc en el marc dels drets socials bàsics –marc jurídic estatal de la universalitat dels serveis socials– constitueix un dels pilars de l'Estat del Benestar juntament amb les pensions, la sanitat, l'ensenyament i els serveis socials.** A països del nostre entorn com França o Alemanya, l'Estat ha abordat la dependència des del reconeixement dels drets subjectius de les persones, articulant sistemes públics solidaris que cobreixen les necessitats d'aquesta població.
4. Per tant, la llei que definirà objectius, finançament i metodologia d'intervenció ha de tenir un caràcter universalista i unes vies de finançament públic. Dues variables són interessants en l'anàlisi d'aquest fenomen:
 - El grau de dependència de la persona que sol·licita la prestació.
 - El nivell d'ingressos d'aquesta persona.
5. El 1999 la Llei de 30 de desembre sobre mesures fiscals administratives i d'ordre social, va establir que el Govern del PP, en el termini de sis mesos, havia de presentar a les Corts un informe sobre la dependència, cosa que fins ara no ha efectuat –tenint en compte a més que era fruit d'una petició de la UE a tots els països membres. El 2001 el PSOE va presentar una proposició no de llei sobre el tema que no va obtenir cap resposta.

ENVELLIR EN EL SEU ENTORN I A CASA SEVA és un principi bàsic per enfocar l'assistència a la gent gran. Per aconseguir-ho, és necessari disposar, principalment, d'un programa integral de caràcter sociosanitari que doni resposta a la necessitat que plantegen les persones grans amb dificultats per realitzar les activitats de la vida diària (AVD), així com les activitats instrumentals de la vida diària (AIVD); amb el finançament adequat, amb professionals ben preparats i amb instruments metodològics d'intervenció i avaluació.

1. A Catalunya l'atenció a les persones grans amb dependència es realitza, en un 83% dels casos, en el marc de la pròpia família; en un 12%, amb serveis domiciliaris contractats privadament per la família; al voltant de l'1,3 són serveis públics d'ajuda a domicili, i la resta de les persones que ho necessiten són ateses per veïns, associacions o es veuen abocades a viure i morir sense atenció i en la més absoluta solitud. Malgrat tot, aquest "equilibri" està amenaçat en l'actualitat per tres factors: el sobreenvelliment de la població, els canvis en l'estructura familiar i la situació de les classes mitjanes, que per renda no poden optar a serveis públics i pels preus de mercat no poden accedir als privats durant un període prolongat de temps.

2. El perfil de la persona que té cura de la gent gran és: dona, mestressa de casa, filla, mare o cònjuge, d'entre 45 i 64 anys, amb poca formació i que dedica més de quatre hores diàries a realitzar aquesta tasca.
3. A Catalunya un 66,5% de les dones entre 25 i 54 anys treballen fora de la llar; únicament un 9% ho fan a partir dels 55 anys.
4. Catalunya està a nou punts de diferència (17%) de l'Europa dels 15 (al voltant del 27%) i és de les regions on proporcionalment es dedica menys part del PIB a despesa social, menys fins i tot que Grècia, Portugal i dos punts menys que la mitjana espanyola, 19% (des del 96 al 2003, el PP ha reduït en dos punts –del 19 al 17% del PIB– la despesa social, retrocedint, en aquest com en altres aspectes, la convergència amb els nostres socis europeus).
5. El traspàs de l'ajut a domicili per a les persones grans que en el seu dia va realitzar la Generalitat als ajuntaments amb competències es va efectuar en condicions extremadament dures per als municipis. Es va traspasar un sistema basat en el suport familiar, la discrecionalitat administrativa i pressupostària i no en reconeixement dels drets. És a dir, un model sense futur. Malgrat els esforços dels ajuntaments socialistes i de progrés, la situació és greu.
6. D'altra banda, els serveis residencials estan poc desenvolupats i tenen una important presència del sector privat, amb preus poc accessibles per a persones o famílies amb ingressos baixos o, fins i tot, mitjans. En aquests moments hi ha 1.051 centres amb 41.954 places residencials. Les places concertades representen el 24,01% del total, les públiques el 14,74% i les privades el 61,25%. Els preus mitjans de les places concertades i de gran dependència oscil·len al voltant dels 1.081 euros al mes i exigeixen requisits molt alts. Les places de curta estada per a descans familiar o emergències són escasses. El conveni que regeix el sector és baixíssim, el salari base d'una gerocultora no supera els 600 euros. És un sector altament feminitzat. Això no obstant, el sector de residències privades ha realitzat el 2002 una xifra de negoci d'uns 1.700 milions d'euros que podria arribar, el 2003/2004, als 2.100 milions d'euros.

OBJECTIUS

1. Establir un model únic de servei integral sociosanitari d'ajuda a domicili, que suposi un trànsit entre el model actual i la futura Llei de dependència, basat en la universalitat del sistema.
2. Envellir en el seu entorn.
3. Estendre, incrementar i adaptar el servei integral d'ajuda a domicili a les persones grans dependents.
4. Assegurar al domicili els serveis alternatius que es consideri convenients.
5. Establir un marc jurídic transitori entre el SISSAD i la futura Llei de dependència estatal.

6. Establir els criteris adequats pel que fa a la qualitat de servei, formació de professionals i nivells de remuneració, mitjançant una nova normativa que obligui tant els serveis de caràcter públic, com els privats o concertats.
7. Planificar a nivell territorial (regió, municipi o mancomunitat de municipis) la xarxa d'equipaments i serveis.
8. Planificar la rehabilitació i adequació d'habitatges, així com l'eliminació de barreres arquitectòniques i millora de l'accessibilitat.
9. Revisar el programa Viure en Família.
10. Desenvolupar la Llei d'acolliment familiar, Llei 11/2001, de 13 juliol.
11. Establir ajudes en espècies (lloguers i energia) per compensar pensions baixes de persones soles.

MESURES

- Traspasar als ajuntaments els centres socials de gent gran –casals–, els quals, sense perdre les seves activitats actuals, ampliaran el nombre i serveis, dins o fora d'altres equipaments comunitaris –centres cívics o aules de cultura–, assegurant que la gestió la realitzen les entitats de gent gran. Assegurar la transparència de la gestió per als públics i els privats.
- Regular, des del Parlament de Catalunya, el Servei Integral Sociosanitari d'Ajuda a Domicili, basat en la universalitat del sistema amb protocol, metodologia d'intervenció i regulació de funcions professionals unificades, tenint en compte la diferència entre la realitat rural i la urbana. Replantejar la necessitat de nous quadres de remuneració professional, tant per al sector públic com per al privat.
- La intervenció domiciliària s'ha de basar en els elements bàsics següents:
 - **El nivell de dependència de la persona que sol·licita el servei.**
 - **El seu nivell d'ingressos.**
- Augmentar la cobertura del servei integral sociosanitari d'atenció a domicili de l'1,3 actual al 6% entre quatre i vuit anys, incrementant en un mínim de 5 hores setmanals l'atenció. Es crearà un lloc de treball per cada set persones ateses.
- Universalitzar en quatre anys el servei de teleassistència, lligat a l'atenció domiciliària. Per cada 100 terminals de teleassistència es crearà un nou lloc de treball.
- Ampliar l'oferta d'habitatges amb serveis comuns d'oferta pública (l'oferta actual és de 445 places d'habitatge amb serveis comuns, de les quals 323 són d'oferta pública, amb una cobertura mitjana del 0,031%) en 1.000 places, en quatre anys i una cobertura mínima del 0,13%.

- Ampliar el nombre de places de centre de dia d'oferta pública, assegurant el transport (l'oferta actual és de 6.730 places, de les quals 2.751 són d'oferta pública i una cobertura mitjana del 0,25%) en 2.000 noves places, en quatre anys i una cobertura mitjana del 0,44%. Per cada sis places de centre de dia es crea un nou lloc de treball.
- Crear 4.000 places del programa Viure en Família en quatre anys.
- Concedir una ajuda d'entre 5.409 € i 6.490 €, segons el grau de dependència, per a les famílies amb rendes de fins a 21.035 € anuals que s'acullin al programa.
- Promoure des del Parlament de Catalunya una iniciativa estatal per regular la figura del metge geriatra com una especialitat de la carrera mèdica.
- Promoure la investigació i l'estudi del procés d'envelliment des dels àmbits geriàtric i gerontològic.
- Activar des del Parlament de Catalunya un Pla d'Acció contra la malaltia de l'Alzheimer i d'altres de caràcter neurodegeneratiu. Aquest pla ha d'estar connectat amb el Pla Estatal.
- És necessari revisar i dotar de vies de finançament clares el ***Pla d'Acció per a la Gent Gran 2003-2007***, aprovat el passat mes d'agost pel Consell de Ministres.
- Establir el ***Pla d'Acció per a la Gent Gran de Catalunya***.
- Crear des del Parlament de Catalunya una comissió que investigui la realitat dels maltractaments físics i psíquics a la gent gran i que proposi mesures.
- Assegurar els drets de la gent gran en general i de la dependent en particular, així com establir mecanismes que sancionin els abusos i maltractaments, físics o psíquics.
- Establir la figura del Defensor de la Gent Gran, adjunt al Síndic de Greuges.
- Establir un Pla de xoc per pal·liar la solitud i l'aïllament de la gent gran, que és un factor important en desorientació, demència i mort.

MESURES COMPLEMENTÀRIES

- És necessari integrar la xarxa sanitària i de serveis socials per establir un sistema sociosanitari d'intervenció domiciliària, així com aclarir-ne les fonts de finançament.
- Revisar el sistema públic sanitari adequant-lo a les demandes de la gent gran, en particular per a les malalties cròniques.

- Assegurar que el Consell de la Gent Gran de Catalunya, així com les diferents entitats de gent gran, s'impliqui i participi activament en la definició de les propostes.

III. UN SISTEMA PÚBLIC I SOSTENIBLE DE PENSIONS

1. El sistema públic de pensions, impulsat pels governs socialistes, significa un avanç significatiu en la definició de l'Estat del Benestar. L'anomenat Pacte de Toledo, també impulsat pels socialistes el 1995, representa el compromís de totes les forces democràtiques per assegurar la sostenibilitat del sistema, equilibrar la quantia de les diferents pensions, concretar les fonts de finançament i realitzar, de manera gradual, la convergència amb els països de la UE en aquesta matèria.
2. Malgrat les alarmes que veiem, de tant en tant, en els mitjans de comunicació, el sistema públic de pensions gaudeix de bona salut, és sostenible i té capacitat per millorar en general el nivell de pensions i, en primer lloc, de les que són més baixes i injustes.
3. L'estructura demogràfica d'Espanya i de Catalunya és molt semblant a la mitjana europea. Malgrat tot, Espanya gasta al voltant del 8,4% del PIB en pensions comparat amb el 12% de la mitjana europea. Si agafem com a referència les prestacions per vellesa⁶ –de les quals les pensions són les més importants–, la despesa en *unitats de poder de compra* (upc, xifra que s'utilitza per estandarditzar el valor adquisitiu de la moneda a cada país) el 1999 era de 1.393 i la mitjana europea va augmentar fins a les 2.303⁷. Espanya gasta cada vegada menys en pensions i Europa cada vegada més.
4. És incert que les pensions a Espanya siguin molt altes, el que passa és que els salaris, en general, són molt baixos. Agafem com exemple l'SMI, que és la meitat de la mitjana europea. Els salaris mitjans dels treballadors més ben pagats a Espanya –la manufactura– són un 63% de la mitjana de la mateixa categoria a Europa.
5. Un factor important és que les altes per pensions aquests anys són molt baixes, perquè es tracta de les generacions que van néixer durant la guerra i la postguerra. Els fluxos augmentaran més quan ingressin en el sistema les persones que provenen del *baby-boom* de finals dels 50 i una part dels 60.

OBJECTIUS

Des del Parlament de Catalunya és necessari realitzar una sèrie d'iniciatives que puguin presentar els corresponents grups parlamentaris a les Corts Generals, al voltant dels objectius següents:

1. Augmentar les pensions més baixes i injustes.
2. Augmentar de manera gradual el nivell general de les pensions, per realitzar la convergència amb Europa.

⁶ Vicenç Navarro, 2003.

⁷ Vicenç Navarro, 2003.

3. Augmentar el nivell de les prestacions no contributives.
4. Assegurar la sostenibilitat del sistema.

PROPOSTES

Millorar el poder adquisitiu de les pensions

1. Revalorització inicial de les pensions en funció d'una previsió realista de l'IPC i no com fins ara, mitjançant un percentatge allunyat de l'evolució dels preus.
2. Millora del poder adquisitiu de les pensions més baixes, incrementant en almenys un 10% les pensions del SOVI i un 5% les pensions mínimes de jubilació sense cònjuge a càrrec i de viduïtat.
3. Incrementar les pensions no contributives amb una quantia no inferior a l'SMI, quan no existeixin altres ingressos.
4. Increment en un 1% per cada any cotitzat per a les pensions d'incapacitat i de jubilació en la seva modalitat de no contributives.

Un nou concepte de la pensió de viduïtat

1. Es proposa canviar la concepció i quantia actual de la pensió de viduïtat de la manera següent:
 - Durant els dos anys immediatament posteriors al fet causant, la pensió serà equivalent al 100% de la base reguladora en el cas de vídua amb fills al seu càrrec (en aquest import es considera inclosa la pensió d'orfenesa), i el 70% quan la vídua i vidu no tinguin fills al seu càrrec.
 - Després dels dos anys, la pensió serà el 70% de la base reguladora, sempre que altres ingressos familiars no sobrepassin un determinat nivell. En la resta de casos serà el 55% de la base reguladora. La suma de la pensió de viduïtat i la d'orfenesa podran sobrepassar en la unitat familiar el 100% de la base reguladora.
 - Quan la pensió de viduïtat s'obtingui a partir de la pensió que percebia el subjecte causant, la quantia, un cop complerts els 65 anys la persona beneficiària i si no té altres ingressos, serà equivalent a la de la pensió que hagués rebut el causant.
 - En els supòsits de diversos beneficiaris procedents de situacions de separació o divorci, s'haurà de garantir la percepció de la pensió mínima per a cada beneficiari.
 - Els beneficiaris de pensions de viduïtat que hagin cotitzat a la Seguretat Social, sense arribar a generar amb les seves cotitzacions una pensió contributiva,

tindran dret, un cop fets els 65 anys, a incrementar la quantia de la pensió que els correspongui en un 1% per cada any o fracció que hagin cotitzat.

- En el cas d'unions de fet, es tindrà dret a percebre pensió de viduïtat quan quedi demostrada la convivència ininterrompuda, en els cinc anys immediats anteriors a la defunció del subjecte causant, en les mateixes quanties i condicions establertes per la llei.
- La pensió de viduïtat serà compatible amb la pensió del SOVI.
- Quan la pensió de viduïtat s'obtingui en un moment en què el subjecte causant estava de baixa en el moment de la defunció, generarà el dret a percebre aquesta i les d'orfenesa en les condicions establertes anteriorment, sempre que tingui coberts cinc anys de cotitzacions amb anterioritat al fet causant.

Millores de les condicions d'accés a la pensió

1. Consideració de període cotitzat fins al màxim del temps que s'estableix com d'excedència per tenir cura de fills (3 anys) i l'utilitzat per tenir cura de familiars en situació de dependència per malaltia o minusvalidesa.
2. Regulació del dret de les pensions de viduïtat a les parelles de fet.

No-discriminació entre pensionistes

1. Igual tractament per als treballadors que s'acullin a la jubilació anticipada, aplicant als pensionistes abans de l'1 de gener de 2002, els nous coeficients establerts en aquest mateix any, en raó dels períodes de cotització establerts. Reconeixement del dret a la jubilació anticipada dels treballadors autònoms.

Garantir el sistema financer de les pensions

1. Accelerar el procés pel qual l'aportació de l'Estat atén el finançament dels complements a mínims de les pensions, amb l'objectiu que en cinc anys quedin coberts pels Pressupostos Generals de l'Estat.
2. Incentivar l'augment de l'edat de jubilació de manera voluntària i restringir l'abús per part de les empreses de la jubilació anticipada a càrrec de la Seguretat Social. Les jubilacions anticipades que siguin finançades amb càrrec a recursos públics no s'hauran d'imputar als pressupostos de la Seguretat Social fins que s'arribi a l'edat de 65 anys.
3. Dur a terme, sense dilació, el procés d'unificació dels diferents règims de la Seguretat Social agrupant-los en dos únics règims: treballadors per compte propi i treballadors per compte aliè, equiparant esforços de cotització, tenint en compte les singularitats de determinats col·lectius, i igualant l'acció protectora.

MESURES COMPLEMENTÀRIES

- El Govern de la Generalitat de Catalunya establirà un sistema directe d'ajudes⁸ econòmiques a les pensions de viduïtat, no contributives i d'altres de quantia inferior al salari mínim professional.

⁸ Anomenades així i no “complementàries” per evitar la seva incostitucionalitat.

4. EDUCACIÓ, PROGRÉS ECONÒMIC I OCUPACIÓ

Competitivitat i cohesió social: una aposta pel futur de Catalunya

1. Catalunya continua sent el principal motor de l'economia espanyola. Hem guanyat posicions de manera molt clara en termes europeus. El nostre PIB per càpita se situa ja lleugerament per sobre de la mitjana comunitària, tenim un gruix d'empreses altament competitives i gaudim d'un entorn envejable. Malgrat tot, cal fer una constatació: hi ha aspectes fonamentals que no van com haurien d'anar.
 - L'economia catalana està perdent velocitat de creuer. Els darrers anys hem crescut per sota de la mitjana espanyola. Durant el període 1995-2002, el nostre PIB ha crescut un 22,6% en termes reals, mentre que el del conjunt de l'Estat ho feia en un 26,4%. Hem crescut menys que la mitjana espanyola i clarament per sota de les regions més dinàmiques, com Madrid (amb un 30,25%) i València (amb un 30,83%). Això és una novetat, perquè en el passat sempre es complia una llei: quan les coses anaven bé i creixíem, a l'economia catalana sempre li anava millor que al conjunt de l'economia espanyola; i quan les coses anaven malament, li anaven pitjor.
 - Catalunya ha perdut capacitat de lideratge. Ha deixat de ser al capdavant de l'economia espanyola. Hi ha la sensació difosa que l'economia catalana, que té uns potencials enormes, corre el risc de perdre peu i de no estar en condicions de desenvolupar el paper de primera fila que hem ocupat i que tenim l'ambició de continuar ocupant. No cal que en posem gaire exemples: hi ha centres de decisió empresarial que es traslladen fora del nostre territori; les multinacionals, que abans s'instal·laven sobretot a Catalunya, ara busquen altres localitzacions; en centres d'R+D estem molt per sota d'altres comunitats; en empreses de serveis avançats i d'alta tecnologia hem perdut terreny d'una manera molt clara; tots coneixem gent jove que acaba els estudis i que ha d'anar fora de Catalunya si vol trobar oportunitats professionals en determinats sectors de serveis o de tecnologia avançada.
 - Les raons d'aquest canvi apunten al pes més elevat del sector industrial tradicional i a la menor aportació de la indústria i serveis avançats, tant públics com privats, en el creixement de la nostra economia. D'aquesta manera, la creació d'ocupació i, a la vegada, el creixement econòmic, es fonamenten en bona part en un sector industrial que va perdent posicions a Europa.
 - Aquesta situació no és conjuntural. Ens trobem davant de l'esgotament d'un model de creixement basat en costos baixos, sobretot laborals, treball poc qualificat i sovint precari, i una producció de poc valor afegit. En definitiva, un model de baixa productivitat que va aprofitar les irrepitibles oportunitats dels noranta (devaluacions de la pesseta, contenció de salaris i preus, davallada dels tipus d'interès, inestabilitat a l'est de la Mediterrània). En aquesta nova dècada, aquestes oportunitats no es repetiran. El model de baixos costos ha de donar pas a un nou model d'elevat valor afegit.

- En el mercat del treball, el creixement dels darrers anys ha estat massa supeditat a sectors que difícilment poden ser motors de creació d'ocupació en el futur proper. El 80% de l'ocupació creada a Catalunya en els darrers cinc anys ha estat propiciada per tres sectors: la construcció, el comerç (molt lligat al turisme) i els serveis públics. No es tracta precisament de sectors de productivitat elevada. És un model en què la construcció juga un paper massa determinant i enfosqueix les expectatives de creixement de l'ocupació per als propers anys.
2. Tenim una ambició de país. Tenim una ambició per a Catalunya. Volem recuperar el temps i el paper capdavanter que Catalunya sempre ha tingut. Volem que Catalunya estigui en condicions d'assolir en la nova societat del coneixement un paper similar al que va tenir durant la revolució industrial, al capdavant de l'economia espanyola i ocupant una posició destacada entre les regions més avançades d'Europa.
- Si volem ser competitius, haurem de fer una aposta decidida per augmentar la productivitat. L'economia europea i internacional ens obliguen a actuar en aquesta direcció, ja que les condicions de competència dels productes catalans han canviat considerablement amb l'emergència de nous competidors industrials i turístics. De fet, el creixement més gran de l'ocupació a Europa s'ha donat a les regions més terciaritzades i amb un valor afegit més elevat. Catalunya ha de tenir un paper central en la societat del coneixement. Això no vol dir que només ens haguem de centrar en els sectors de les noves tecnologies, en les TIC. Però aquesta capacitat de ser competitius en coneixement i en valor afegit s'ha de projectar a tota l'economia. Ha de tenir com a característica essencial la transversalitat a tots els sectors econòmics i, evidentment, en el sector de les TIC (biomedicina, telecomunicacions i informàtica). Però també en els sectors que constitueixen el gruix de la nostra activitat productiva (l'agroalimentari, el tèxtil, el metal·lúrgic, el farmacèutic, el químic, l'editorial, el de l'automòbil, els serveis, el turisme) i en els serveis a les empreses. A més, cal reforçar els sectors estratègics per aquest canvi: les empreses d'infraestructures, les de telecomunicacions, les del sector energètic i del sector financer (banques, caixes i capital de risc).
 - Per tenir un pes real en el món globalitzat necessitem estar situats en una regió més àmplia i tenir-hi un paper estratègic. Catalunya ha de ser una peça essencial d'una regió europea de disset milions d'habitants. La regió que s'estén del sud de França, des de Montpeller i Tolosa, fins a València, Saragossa i Palma de Mallorca; que connecta el nucli central de l'Europa comunitària amb la Mediterrània occidental, i també amb el nord d'Itàlia i el Magrib. Una regió d'aquestes característiques, on les complementaritats entre els seus components són elevades, es pot comparar amb altres centres de la Mediterrània occidental, com Roine-Alps i Provença-Alps-Costa Blava a França (amb prop de 10 milions d'habitants) o la regió del nord-oest italià (Piemont, Ligúria i Llombardia, amb uns 15 milions).

Catalunya ja significa prop del 36% de la població i del PIB d'aquesta macroregió i aporta més del 38% del total d'ocupats, amb prop del 46% del total de força de treball a la indústria i el 36% en serveis. Hem de convertir Catalunya en el centre productiu, logístic, de lleure i de consum més important d'aquesta zona. Hem de disposar d'equipaments comercials i culturals atractius i de

qualitat; serveis educatius avançats i serveis de salut. I, evidentment, d'infraestructures.

Molta feina ja està feta. L'eix Catalunya-València n'és un exemple. Hem d'avançar en la línia de la feina feta i no podem acceptar una concepció radial i centralitzada de l'Estat, en què Madrid és l'únic punt de referència. Hem d'apostar decididament per la bicapitalitat econòmica. Catalunya s'ha de comprometre a fons en el desenvolupament de l'Arc Mediterrani i de l'eix de l'Ebre, dels quals és punt de confluència i, a més, s'ha de comprometre en el reforçament de totes les infraestructures que vinculin les regions espanyoles de l'euroregió amb les franceses: TGV, túnels pels Pirineus, etc.

- Totes les regions capdavanteres del món tenen centres universitaris potents. A Europa o als Estats Units, aquesta és una constant que es repeteix arreu. Si parlem de la societat del coneixement, aquest n'és un aspecte fonamental. En els darrers anys el sistema universitari català ha avançat molt. Cal continuar treballant-hi, mirant més enllà de les nostres fronteres. Hem d'exportar els nostres serveis universitaris fora de Catalunya. D'entrada, a aquesta regió europea i, si podem, més enllà: a la resta d'Espanya, al conjunt d'Europa, als països americans. Perquè això voldrà dir que tindrem la gent més preparada per accedir al sistema productiu i que disposarem d'un entorn apropiat per impulsar una activitat econòmica rica en coneixement i en valor afegit. Catalunya ha d'atreure els millors professors i els millors estudiants, que vol dir els millors professionals de demà. Les empreses de la societat del coneixement es localitzen allà on hi ha un capital humà potent. Aquest és el nostre objectiu.
 - Disposar de centres de decisió econòmica és fonamental. Catalunya té una xarxa de petites i mitjanes empreses altament competitives que han estat, en molts casos, capaces de situar-se a un nivell envejable. Ara bé, ens convé trobar un equilibri apropiat entre aquest teixit, que cal ajudar a ser competitiu, i l'existència de grans centres de decisió. Algunes de les nostres empreses mitjanes estan en condicions de fer el salt a primera divisió. I si poden fer-ho, cal ajudar-les i incentivar-les. D'altra banda, dins d'aquest teixit empresarial, no podem oblidar el paper fonamental dels treballadors autònoms. Assumeixen riscos i impulsen projectes de caràcter vertaderament innovador. Són un clar exemple d'un actiu de primera magnitud de l'economia catalana: l'esperit emprenedor. L'economia catalana disposa d'un gran potencial, al qual podem sumar un entorn envejable. Cal aprofitar-ho per ocupar el lloc que tenim l'ambició d'ocupar.
3. Quines polítiques cal posar en marxa per assolir els objectius esmentats? Els socialistes catalans volem que Catalunya estigui a primera línia, a Espanya i Europa. Per això, cal anar cap a un nou model de creixement econòmic que es basi en una millora de la nostra productivitat. Es tracta, en conseqüència, de polítiques transversals, que afecten tota la societat i tot el teixit econòmic, perquè el que pretenem és reforçar les bases de la nostra economia, cosa del tot imprescindible per donar un gran impuls cap endavant al país: invertir en coneixement, combatre el dèficit d'infraestructures, dur a terme polítiques de millora en el mercat de treball, el disseny de les condicions institucionals favorables per al desenvolupament de

l'activitat empresarial i, finalment, la consolidació i ampliació del nostre model social d'Estat del Benestar.

- Invertir en coneixement:
 - Millorar substancialment el nostre sistema educatiu i la qualificació dels que s'incorporen al mercat de treball. En especial, aquesta inversió implica reduir les elevades taxes de fracàs escolar i el percentatge de ciutadans que només tenen educació primària, i potenciar de manera decidida la formació professional més directament vinculada al teixit productiu del país.
 - Augmentar la dotació mitjana de recursos per estudiant, per assolir un sistema universitari d'excel·lència i uns professionals perfectament adaptats a les necessitats productives del país.
 - Incrementar i estimular la inversió en R+D, i reforçar i potenciar els centres d'innovació tecnològica, en la línia de l'augment necessari de la productivitat agregada de la nostra economia i, en especial, de la nostra indústria.
- Combatre el dèficit d'infraestructures de Catalunya:
 - Dotar el país de les infraestructures necessàries en matèria de transports, comunicacions i xarxa energètica per assegurar la connectivitat cap enfora i la connectivitat cap endins.
 - Necessitem un aeroport transoceànic i transcontinental i un sistema portuari de primer nivell. També necessitem l'eix diagonal, l'eix pirinenc, l'eix de l'Ebre o el desplegament de l'eix ferroviari transversal.
 - Alhora, cal reforçar els lligams de comunicacions entre tots els territoris de l'euroregió (TGV, transport ferroviari de mercaderies) o facilitar el pas dels Pirineus.
- Dissenyar i dur a terme les polítiques necessàries per pal·liar els problemes del mercat de treball:
 - Cal dissenyar una política en relació amb el mercat de treball que permeti compatibilitzar de manera adequada, per als individus i per al país, la flexibilitat necessària amb la seguretat imprescindible.
 - La nostra economia no pot continuar suportant les elevades taxes de fracàs escolar avui existents ni la baixa participació del jovent en els estudis postobligatoris, ja que el nostre mercat de treball necessita gent cada cop més formada.
 - La caiguda demogràfica tindrà conseqüències negatives sobre l'oferta de treball catalana, que no podrà cobrir els 400.000 llocs de treball demandats per les empreses en els propers deu anys. Caldrà desenvolupar

polítiques actives en immigració, que atenguin la doble necessitat d'integració social i l'elevació del nivell formatiu del immigrants.

- Crear un marc institucional favorable a l'activitat empresarial:
 - El sector empresarial català, que ha d'assumir riscos i que té un esperit emprenedor envejable, no pot trobar barreres per desenvolupar els seus projectes.
 - Cal introduir les condicions de competència imprescindibles per al bon funcionament del mercat, en especial en els serveis en xarxa com l'energia i les telecomunicacions.
 - També s'ha d'apostar per les pràctiques de bon govern i per la responsabilitat social de les empreses.
 - Per últim, però no menys important, s'ha de subratllar la necessitat d'un tracte fiscal just per a les empreses i per a la ciutadania. El nostre projecte no passa per augmentar els impostos. Els socialistes apostem per uns impostos més justos. Volem que pagui qui ha de pagar i que paguin allò que han de pagar.
- Consolidar el nostre model social d'Estat del Benestar i reforçar les polítiques de cohesió social:
 - Impulsar amb decisió les polítiques socials és fer un aposta per una gran inversió productiva per a Catalunya. L'empenta econòmica que Catalunya necessita ha de servir per aprofundir en la igualtat d'oportunitats.
 - Els poders públics han de facilitar que les famílies puguin decidir lliurement el nombre de fills que volen. Massa vegades les dones han de renunciar a tenir fills perquè no poden compaginar la maternitat amb la carrera professional. Ni des d'un punt de vista de justícia social, ni tampoc atenent les necessitats econòmiques del país, Catalunya no pot continuar en la situació actual.
 - La nostra societat ha d'atendre els problemes que deriven de l'envelliment de la població i ha de donar a la gent gran l'oportunitat i l'ajut necessari per passar la vellesa en el seu entorn i gaudir de les mateixes possibilitats, sentint-se útils per a la societat.
 - És del tot imprescindible desenvolupar una veritable política d'habitatge que el faci accessible als joves que es volen emancipar i a la població que ho necessita, i que ha d'anar acompanyada d'una actuació integral en els barris més degradats de Catalunya.
 - I, evidentment, cal un compromís decidit en la lluita contra la pobresa. Un país modern i avançat com volem els socialistes és del tot incompatible amb l'existència d'un quart món a casa nostra que afecta més de 700.000 persones que viuen per sota del llindar de la pobresa.

4. Cap d'aquests objectius no podrà ser efectivament assolit sense el compromís decidit dels poders públics. Però no només dels poders públics:

- És imprescindible la complicitat entre el sector públic i el sector privat, amb el lideratge de la Generalitat, sense dirigismes de cap mena, fent cadascú la feina que li pertoca, amb la voluntat decidida d'aplegar esforços i de dur a terme una àmplia concertació social i institucional per tirar endavant l'estratègia econòmica que Catalunya necessita.
- S'ha d'impulsar un gran acord social amb els sindicats, que busqui la seva complicitat per fer els canvis que el país necessita. Aquest acord s'ha de referir a totes les qüestions d'interès comú i, molt en especial, s'ha d'articular al voltant dels eixos vertebradors següents: a) polítiques actives d'ocupació, b) mercat de treball, en la línia de conjugar flexibilitat i seguretat, i c) educació.
- És fonamental gaudir de palanques de poder polític que avui no tenim. Les decisions econòmiques estan estretament vinculades al poder polític. Les decisions recents del poder central en matèria d'infraestructures i en altres camps que afecten directament els processos de concentració empresarial, n'han estat un bon exemple. Per això, ens cal més autogovern. Per això, volem revisar el model de finançament autonòmic. Per això, la Generalitat ha de participar en la determinació de l'assignació de la inversió estatal a Catalunya i en la determinació de la compensació apropiada pels dèficits acumulats d'inversió pública estatal en infraestructures a Catalunya.

4.1. L'EDUCACIÓ ÉS LA CLAU DE L'ÈXIT COM A PAÍS

Els Socialistes de Catalunya, en els 25 anys de la nostra història, hem fet de l'educació la primera de les nostres banderes distintives. L'educació té com a objectiu essencial la realització de la persona com a ésser social, és a dir autònoma en una societat que volem democràtica.

Entenem l'educació com un dret l'exercici del qual no s'acaba amb l'adquisició de coneixements i habilitats, sinó que és un mitjà que ens ha de portar cap a un progrés sense exclusió ni marginació, com un element clau per a les polítiques de cohesió i de desenvolupament social i com un instrument bàsic per a la igualtat d'oportunitats.

Tenim davant un repte important, la necessitat d'una educació de qualitat per a tots els nois i noies de Catalunya; encertar en aquest repte pot comportar que ens encaminem cap a un model social menys desigual o, al contrari, cap a una societat amb més desigualtats; que aprofundim els valors democràtics i de ciutadania o incrementem la insolidaritat i la manca de civisme.

L'educació és un element fonamental perquè el país produeixi riquesa per al bé de tota la societat, però també ho és per fomentar els valors democràtics i de civisme. Formar ciutadans cultes, amb valors cívics per poder participar en una societat democràtica, ha de ser un dels nostres objectius principals.

L'educació s'ha de vertebrar al voltant d'un sistema públic com a garantia de cohesió social, que incorpori la diversitat social i cultural de la nostra societat.

L'educació l'hem de contemplar amb una visió àmplia tant en l'espai com en el temps. El fet educatiu supera les parets de l'escola i els horaris escolars. Per això, s'ha d'obrir i relacionar amb mitjans de comunicació, activitats de lleure, ciutat educadora, etc. Amb la clara consciència que l'escola no ho pot fer tot tota sola, que necessita la cooperació de tothom, som conscients que la voluntat política i l'esforç pressupostari seran insuficients si no aconseguim una implicació del conjunt de la societat en les responsabilitats educatives. Per això, demanem el compromís amb l'educació a les famílies, als agents socials, a l'escola concertada i als ajuntaments.

4.1.1. Un sistema educatiu de qualitat

Malauradament, la situació després de 23 anys d'autogovern no és afalagadora. Certament, els nivells educatius de la població i, en especial, de la població jove, han millorat, malgrat que la formació de la població activa catalana no està a l'altura de les regions més avançades d'Europa.

El més greu del Govern de CiU en educació no és el que ha fet quantitativament, que és bastant en alguns camps (però menys del que calia), encara que en altres ha mostrat una preocupant paràlisi. El més greu és com ho ha fet, com ha governat i administrat l'educació, sense una participació efectiva, amb to baix i encobrint el sectarisme amb un excés de burocràcia o legalisme. El resultat ha estat l'atonía pedagògica i el manteniment de la desigualtat social a l'escola.

S'han malbaratat dos elements clau per al bon funcionament del sistema educatiu: d'una banda, l'entusiasme i l'extraordinari esforç del professorat, la seva creença en la importància de la seva tasca i, d'altra banda, la creença col·lectiva en el centralisme de l'escola pública com a gran instrument de cohesió i de democratització, en el doble sentit de proporcionar a la població jove un alt nivell cultural i de construir un sistema d'igualtat d'oportunitats que permetés a cadascú arribar al màxim de les seves possibilitats, amb independència del seu origen social i cultural.

A Catalunya hi ha un nivell de fracàs escolar alt, que explica, en part, el problema de la baixa escolarització dels joves en l'etapa postobligatòria. Constitueix, per tant, un greu problema, cosa que agreujarà el dèficit de treballadors qualificats que es preveu per als propers anys.

D'altra banda, hi ha un assumpte no menys greu que el punt anterior: les mitjanes obtingudes a Catalunya en proves de comprensió lectora, en matemàtiques o en ciències, per exemple, ens situen per sota de la majoria de països del nostre entorn. Els catalans tenen un important dèficit en matèria de llengües estrangeres. En aquest sentit, el nou Govern de la Generalitat ha de garantir la formació en noves tecnologies i llengües, que avui són una formació imprescindible per a la vida i el treball.

Malgrat l'esforç realitzat pel sistema educatiu en el coneixement del català, no s'ha aconseguit generalitzar-ne l'ús com a llengua principal de comunicació. Això comporta reforçar la tasca que ha estat fent fins ara el sistema educatiu, tant pels nous reptes que presenta en el camp de la llengua catalana el fenomen migratori, com per la necessitat de garantir la plena capacitat de l'ús de la llengua catalana a tots els ciutadans quan acaben l'etapa d'escolarització obligatòria.

Cinc acords per avançar:

Per poder dur a terme totes les mesures que proposem a continuació, necessitem la implicació dels principals actors del sistema educatiu, un compromís que implica la voluntat de compartir responsabilitats a través de cinc acords:

- un acord amb els ajuntaments i els altres ens locals per cooperar en l'educació de la ciutadania;
- un acord de corresponsabilitat educativa amb les famílies, per crear les complicitats necessàries en l'educació dels fills;
- un acord amb el professorat per desenvolupar una carrera docent estimulants;
- un acord amb les escoles finançades amb fons públics per compartir responsabilitats,
- i un acord amb la comunitat educativa per gestionar els centres de manera autònoma i eficaç.

Aquests seran els pilars de la nostra política educativa, ja que la cultura del nostre Govern es basarà en escoltar, dialogar, proposar i governar.

OBJECTIUS

Per resoldre aquesta situació, el nou Govern de la Generalitat ha d'oferir més educació i millor mitjançant l'ampliació de l'oferta educativa i la realització d'un esforç més gran en tots els àmbits educatius.

Per això proposem els objectius següents:

1. Ampliar i millorar una oferta educativa atractiva i adequada per als infants i joves d'avui, amb més hores de classe i més serveis educatius, sense que això comporti un increment d'hores de dedicació del professorat.
2. Compartir les responsabilitats educatives entre l'escola, les famílies i els agents socials.
3. Promoure l'excel·lència i combatre el fracàs escolar del nostre sistema educatiu, de manera que millorin els resultats de tots els alumnes en l'ensenyament obligatori i s'incrementin les taxes de continuïtat i d'èxit en l'ensenyament postobligatori. Aconseguir una formació professional més completa i adequada a les necessitats de les persones i del món del treball.
4. Formar persones en els valors del civisme i la ciutadania, la tolerància i el respecte als altres.
5. Impulsar i aprofundir els processos d'innovació educativa necessaris per poder tractar millor la creixent diversitat i per incorporar i aprofitar satisfactòriament els avenços científics i tecnològics, particularment reforçant una presència més real de les TIC en els diferents ensenyaments.
6. Avançar cap a una xarxa integrant de tots els centres sostinguts amb fons públics per evitar la dualització del sistema educatiu entre un subsistema per als més aptes i amb més recursos i un subsistema per als menys aptes i amb menys recursos. Així doncs, la nostra obligació serà que totes les escoles amb fons públics ofereixin un servei públic d'educació sense cap discriminació i amb un nivell de qualitat satisfactori.
7. Aconseguir uns centres educatius autònoms i un professorat reconegut socialment i econòmicament, per millorar la gestió del servei educatiu.
8. Impulsar la formació permanent del professorat i la reflexió metodològica que permeti incorporar millores en els projectes educatius dels centres i en la pràctica educativa.
9. Fer més pròxima l'administració educativa, a la qual s'atorgarà un protagonisme creixent en els ajuntaments.
10. Establir les coordinacions necessàries entre el sistema educatiu i l'educació fora de l'escola.

MESURES

Mesures per millorar l'educació infantil

- Considerar l'educació infantil, és a dir, l'escola bressol de 0-3 anys i el parvulari de 3-6 anys, com el primer nivell del sistema educatiu a Catalunya.
- Promoure a cada territori la coordinació del 0-3 i el 3-6 per garantir la coherència pedagògica del nivell d'educació infantil i establir la continuïtat amb els altres nivells.
- Dotar Catalunya d'una oferta de 30.000 places més d'educació infantil, d'acord amb la Iniciativa Legislativa Popular presentada en el seu dia al Parlament de Catalunya.
- Impulsar un servei d'escoles bressol diversificat i flexible, en funció de les necessitats de l'entorn i de les famílies, amb objectius comuns i respecte pels infants, famílies i professionals en les seves relacions i condicions de treball.
- Articular una xarxa de titularitat pública d'escoles bressol entre les que actualment depenen de la Generalitat i les d'iniciativa municipal.
- Desplegar un programa de cooperació amb els ajuntaments per tal que l'oferta d'escola bressol sigui assumida pels municipis d'acord amb les seves necessitats i amb les garanties de finançament adequat.
- Ampliar el nombre de mestres a tots els parvularis garantint, com a mínim, la dotació d'un mestre més per a cada tres grups.

Mesures per ampliar i millorar l'oferta educativa obligatòria i postobligatòria

- Dotar el sistema educatiu de més temps i més serveis, tant escolars com extraescolars.
- Garantir la formació en àmbits clau del coneixement –noves tecnologies, llengües estrangeres, matèries instrumentals (matemàtiques i llengua) i educació artística– a partir de la implantació gradual d'una hora diària més de classe a primària sense que això comporti un increment de dedicació del professorat. Així, els centres educatius, en exercici de la seva autonomia, podran programar activitats en relació amb els àmbits de coneixement esmentats.
- En acabar la secundària, tots els alumnes hauran de dominar perfectament el català, el castellà i l'anglès, i haver assolit un bon nivell de matemàtiques.
- Obrir progressivament els centres educatius públics fora de l'horari escolar, en una zona que reculli les necessitats de diversos centres, de manera que durant 11 mesos a l'any, 7 dies a la setmana i 12 hores al dia es faciliti una oferta de serveis educatius i assistencials, i la realització d'activitats extraescolars i comunitàries.
- Dur a terme un pla d'inversions de xoc per posar a punt tots els centres públics d'educació infantil i primària i tots els instituts d'ensenyament secundari. Aquest pla

intentarà substituir les instal·lacions provisionals i dignificar els centres docents públics. A més, estarà acompanyat de plans plurianuals de renovació i de modernització de l'equipament de la xarxa de centres públics.

- Iniciar un procés que permeti una reducció del cost dels llibres de text i del material escolar.
- Combatre el fracàs escolar mitjançant l'increment dels recursos destinats al sector públic, tant per la necessitat, a llarg termini, que les persones tinguin una major qualificació professional, com per assegurar, a curt termini, la integració social i la igualtat d'oportunitats. Territorialment i socialment, aquest fracàs afecta amb més intensitat els barris i zones de menys renda, als quals destinarem proporcionalment més recursos. En aquest sentit, caldrà atendre els alumnes de manera personalitzada en funció de les seves capacitats, motivacions i interessos, i dels seus ambients familiars i socials.
- Elevar la taxa d'escolarització postobligatòria per arribar al 80% de la població escolaritzada a partir dels 16 anys en les diferents ofertes educatives postobligatòries. Incentivar la permanència dels alumnes a l'ensenyament secundari postobligatori mitjançant una política de beques.
- Incloure, en els continguts d'aprenentatge, punts de referència culturals, ètics i cívics, aptes per a societats plurals i complexes, amb diversos nivells d'identitats, però que necessiten compartir uns valors comuns per mantenir la seva cohesió.

Mesures per compartir responsabilitats amb les famílies

- Activar la responsabilitat educativa de les famílies mitjançant la promoció d'una relació individualitzada entre la família i l'escola, que estableixi la cooperació necessària i especifiqui els compromisos adquirits per totes dues bandes en relació amb l'educació dels infants, adaptada a cada etapa escolar. Reforçar la figura del tutor amb la formació, la dedicació i el reconeixement adequats.
- Organitzar activitats de formació per a mares i pares perquè puguin exercir millor les seves responsabilitats educatives, donant especial importància a l'educació de les emocions, de la convivència i la col·laboració.
- Si s'escau, incorporar sistemes de mediació i de resolució de conflictes per millorar la convivència en els centres educatius.
- Agilitar i simplificar els procediments de participació de la comunitat escolar per tal d'estimular-la i fer-la més efectiva.
- Fomentar l'associacionisme familiar educatiu per tal d'estimular les associacions de mares i pares d'alumnes com a associacions autònomes, formades i dirigides per voluntaris socials, amb gestió participativa, democràtica i transparent, i arrelades a la xarxa ciutadana d'entitats i a les institucions municipals de participació.

Mesures per compartir responsabilitats amb els agents socials

- Promoure vinculacions dels centres educatius amb entitats i associacions culturals i socials dirigides a possibilitar la seva consideració com a centre comunitari i compromès amb els problemes de la societat.
- Donar suport a la implantació i desenvolupament de projectes educatius de territori, que impulsin les vinculacions a l'entorn i afavoreixin una major implicació de les institucions i la ciutadania en el procés educatiu.

Mesures per innovar l'educació

- Orientar l'educació cap a una dimensió afectiva i emocional, relacional i social perquè ha de procurar, a banda de l'adquisició de coneixements, la formació integral de la persona i el desenvolupament de les seves capacitats, tant en el camp personal com social.
- Consolidar programes coeducatius a l'escola i a les activitats de lleure, a través de currículums equilibrats i d'una orientació que trenqui les limitacions tradicionals entre gèneres.
- Introduir temes com la coeducació i la dimensió emocional de l'educació en la formació inicial i permanent del professorat.
- Consolidar i afavorir les zones escolars rurals de Catalunya i facilitar les possibilitats de coordinació i de formació dels mestres que hi treballin, potenciant-ne les experiències innovadores, com ara la formació de grups heterogenis d'alumnes, i garantint l'accés a les TIC. L'escola rural és clau per a la dinamització sociocultural del poble.
- Atendre la diversitat de l'alumnat amb una atenció més personalitzada i adaptada a les seves necessitats. Incrementar els recursos humans, materials, organitzatius i formatius per atendre'ls. Incloure mesures de discriminació positiva (ràtios més baixes, més recursos, etc.) en els centres educatius que acullen un percentatge més elevat d'alumnes amb dificultats.
- Coordinar les actuacions dels centres educatius amb les necessitats formatives i informatives que apareixen a l'entorn social: violència de gènere, igualtat de sexes, sexualitat, sida, alcoholisme, drogues, tabaquisme i trastorns alimentaris.
- Reforçar la cobertura i la capacitat d'actuació dels serveis de suport i d'assessorament al professorat especialitzat a atendre la diversitat. Promoure la constitució d'estructures territorials de coordinació de tots els serveis especialitzats (EAP, CREDA, educació compensatòria, etc.) que actuen en una mateixa zona i que estan relacionats amb aquesta atenció a la diversitat.
- Implantar un pla director de l'educació especial que ha de preveure tant la distribució territorial com la dotació i l'àmbit d'influència de la xarxa d'educació especial.

- Atendre la doble necessitat d'integració social i d'elevació del nivell formatiu de l'important contingent d'immigrants que el país necessita. Els reptes que això suposa cal afrontar-los amb un treball coordinat amb els serveis socials municipals, els mediadors culturals, els educadors socials i altres professionals que aborden aquesta problemàtica des del treball amb les famílies i els col·lectius. Aquesta política ha de ser complementària a la de reforçament de l'ensenyament obligatori a les zones o barris amb rendes més baixes, ja que és allà on es concentra el gruix de la immigració.
- Constituir plataformes que apleguin els diferents agents educatius, on es puguin conèixer i, si s'escau, coordinar les diverses tasques educatives.
- Impulsar les tecnologies de la informació i la comunicació dins el món educatiu. Incorporar-les en els currículums i dotar els centres dels equipaments necessaris i de personal i professorat coneixedor de la matèria.

Mesures per integrar els centres educatius finançats amb fons públics

- Posar al dia el pacte escolar segons la lletra i l'esperit constitucional, per tal de garantir a tothom el dret a l'educació.
- Mitjançant aquest pacte, tots els centres mantinguts amb fons públics tindran els mateixos drets i deures.
- Les escoles privades concertades s'hauran de comprometre a complir tres obligacions bàsiques:
 - a) Admetre i atendre tots els alumnes sense cap discriminació explícita o implícita.
 - b) Fer efectiu el principi de gratuïtat, separant nítidament les activitats corresponents a l'ensenyament obligatori d'aquelles de caràcter complementari i voluntari.
 - c) Dur a terme una gestió transparent i socialment controlable.
- A canvi, els poders públics es comprometran a:
 - a) Un finançament suficient per garantir-ne la gratuïtat.
 - b) Incorporar l'oferta de les escoles privades concertades (que compleixin els requisits establerts a la programació general de l'ensenyament) per tal de garantir l'estabilitat del sistema educatiu.
 - c) Promoure la integració de les escoles privades concertades a les xarxes escolars territorials, per tal d'intercanviar experiències, recursos i serveis educatius amb el conjunt de les escoles mantingudes amb fons públics.

Mesures per apropar la gestió: centres autònoms i professorat reconegut

- Impulsar uns centres més responsables i autònoms (en els currículums, en l'organització i en la gestió del personal, i econòmicament).
- Potenciar la funció tutorial i reconèixer al professorat que l'exerceix.
- Reforçar la funció directiva i la seva professionalització, que es farà compatible amb la participació de la comunitat educativa (el Consell Escolar, el Claustre i l'Administració participaran en el procés de nomenament del director).
- Crear la figura dels administradors escolars, que permetrà descarregar els equips directius de tasques administratives i econòmiques.
- Desplegar la carrera docent i fer-la més estimulante. Per això promourem a Catalunya, en l'àmbit de les competències pròpies, una veritable promoció professional.
- Creació de l'Institut Català de la Formació i la Renovació Pedagògica que, en col·laboració amb la universitat, farà el seguiment de la formació del futur professorat, habilitarà els qui vulguin optar per l'ensenyament públic i oferirà formació contínua. L'institut també es farà càrrec de la formació dels educadors dels serveis educatius no formals.
- Establir un sistema de formació inicial del professorat de primària i de secundària que permeti equilibrar la formació acadèmica necessària pròpia de les diferents àrees de coneixement amb la formació psicopedagògica, didàctica i organitzativa, així com assegurar que la formació permanent del professorat estigui vinculada a les diferents tasques que es desenvolupen als centres.

Mesures per descentralitzar l'administració educativa

- Dur a terme un procés de descentralització de la gestió del sistema educatiu, en el qual els ajuntaments assumiran de manera gradual les funcions en educació, en paquets que siguin coherents i que es puguin administrar per separat.
- Establir, com a principi d'actuació, el caràcter cooperatiu entre les dues administracions educatives resultants: els ajuntaments i el departament de la Generalitat de Catalunya. Aquest caràcter cooperatiu, en les diferents intensitats que calgui, es garantirà reglamentàriament.
- Dissenyar i executar un pla en què participin tots els ajuntaments, dividint el territori en unitats prou grans (districtes escolars) que agrupin els municipis per tal que es pugui gestionar una oferta educativa completa. En aquest marc es desenvoluparan projectes educatius que abracin el conjunt del districte i permetin la creació de camins educatius entre els centres de primària i els de secundària.

Mesures per desenvolupar els ensenyaments de règim especial

- Revisar el sistema de formació inicial i continuada del professorat, i la contractació d'especialistes.
- Promoure la interrelació de les diverses arts i dels seus ensenyaments, i promoure l'ensenyança d'idiomes.
- Elaborar el mapa de mínims amb les proporcions territorials que assegurin una implantació de centres i de recursos a tot el país.
- Màxima desregulació de currículums i altres aspectes normatius.
- Promoure projectes singulars adaptats a cada territori.
- Formar, seleccionar i homologar el professorat.
- Executar els plans inversors i incentivadors conjuntament amb els ajuntaments per tal d'implantar uns ensenyaments de règim especial al servei de les societats on estan implantats.

4.1.2. Més formació professional i tècnica

Bona part de les propostes que presentem en els àmbits econòmic i laboral esmenten la importància decisiva de l'acció educativa per a la millora dels recursos humans. Des d'una visió progressista del desenvolupament social, l'educació es veu com el gran recurs per generar riquesa i repartir-la en forma de treball.

I, per això, volem tirar endavant un sistema educatiu de qualitat com a base per combatre el fracàs escolar i aconseguir que més persones estiguin més preparades i millor. Per això, també volem incrementar el nombre d'alumnes que accedeixen al batxillerat.

Ha de ser un sistema educatiu que també assegurí altres competències bàsiques en elements clau com són les llengües estrangeres i les TIC, i que incorpori elements d'orientació professional dins els processos d'ensenyament obligatori.

La situació de Catalunya és clarament desfavorable respecte a altres països de la UE pel que fa al percentatge de persones que tenen un nivell de formació que els permet afrontar amb èxit els requeriments que presenta avui el mercat laboral.

Això s'ha fet palès en la darrera fase expansiva de l'economia catalana, en què les tensions del mercat de treball s'estan concentrant en una determinada tipologia de títols de formació professional. Manquen treballadors amb qualificació adequada a les demandes del mercat, mancança que sovint s'ha vist mitigada per la contractació de persones amb estudis universitaris per a llocs on el perfil professional demanava una qualificació no universitària.

Patim una manca d'adequació entre les demandes de les empreses i la política formativa que s'ha portat a terme fins ara. La poca sensibilitat que ha tingut el Govern en el camp

de la formació professional ens ha dut a una situació clarament deficitària que necessita un redreçament urgent.

Una de les preocupacions més importants del jovent és la perspectiva de trobar una feina digna i satisfactòria quan acaben els estudis. El mercat de treball s'ha tornat més opac i la complexitat dels sistemes per trobar feina és cada vegada més gran, malgrat que sabem que hi ha una clara possibilitat de trobar-ne perquè, d'altra banda, també sabem que les empreses ens demanen treballadors preparats i qualificats.

De la mateixa manera que sabem que hi ha joves que poden i volen desplegar projectes emprenedors autònoms, que permetin desenvolupar petites empreses en què l'autoocupació pugui ser també la sortida per a projectes creatius que desitgin realitzar.

Però des del Govern no s'ha tingut en compte la dificultat que comporta avui aquest procés i no s'han establert els mecanismes per donar expectatives als joves i facilitar-los la seva transició al treball.

També sabem que, en la societat del coneixement, totes les persones tenim la necessitat de formar-nos contínuament. Els canvis tecnològics comporten una actualització permanent de la nostra formació i de les nostres competències professionals, de manera que d'aquesta necessitat se n'ha de desprendre el dret que totes les persones puguin accedir a la formació que necessiten al llarg de tota la seva vida, com a garantia per poder continuar progressant en el seu treball i com a garantia, també, del progrés que necessitem com a país.

Per tirar endavant la nostra proposta ens dotarem d'un sistema de formació professional adaptat a la nostra realitat de país:

Un sistema català que contempli globalment les necessitats concretes de desenvolupament social i econòmic del nostre país, molt lligat a la realitat propera de les persones i de les empreses, en connexió amb les innovacions que es produeixen en el món i amb la suficient flexibilitat per poder-les incorporar amb la immediatesa que reclama la transformació contínua del sistema de producció.

Un sistema de formació professional que ens permeti donar sortida a les necessitats de tots els ciutadans i ciutadanes i coordinar les polítiques formatives amb les de treball i desenvolupament econòmic.

Un sistema integrat de formació professional (reglada, ocupacional i contínua) arrelat al territori i capaç de donar resposta a les necessitats de treballadors i empreses.

Un sistema amb la participació dels ens locals i dels agents socials, amb gestió descentralitzada i interconnectat en xarxa.

Un sistema connectat amb el sistema d'R+D per facilitar la transferència de tecnologia i connectat amb el Servei Català d'Ocupació i amb els pactes locals per l'ocupació, per fer més fluid l'accés al mercat de treball.

Un sistema que incorpori el dret a la formació permanent de totes les persones al llarg de tota la seva vida.

Un sistema que contempli l'orientació personal, acadèmica i professional, amb instàncies úniques d'acompanyament a la inserció laboral.

Un sistema que proporcioni a les persones les competències clau per poder desenvolupar-se en el mercat de treball i que superi les mancances importantíssimes que es presenten avui en temes tan fonamentals com les llengües estrangeres o les tecnologies de la informació i la comunicació.

Un sistema flexible, àgil i que incorpori de manera sistemàtica les innovacions que es presenten en el mercat de treball.

OBJECTIUS

1. Incrementar l'oferta de formació professional, tant quantitativament com qualitativament, en totes les seves modalitats (reglada, ocupacional i contínua) i especialitats, per tal que tothom pugui tenir una possibilitat de formar-se i una oportunitat de trobar feina.
2. Lligar la formació professional a les necessitats de desenvolupament de les empreses.
3. Lligar la formació professional a les necessitats de desenvolupament del territori.
4. Dissenyar un sistema integrat de formació que permeti als seus usuaris arribar a adquirir les competències professionals per diferents itineraris, de manera que faciliti la formació de totes les persones, sigui quina sigui la seva situació.
5. En el marc d'aquest sistema integrat, assegurar el dret a la formació permanent de totes les persones al llarg de la seva vida.
6. Assegurar un sistema de transició entre l'escola i el treball que permeti que tots els nois i noies puguin trobar feina quan surten del sistema educatiu.
7. Incorporar la formació professional en el sistema d'R+D de manera que es pugui convertir en un instrument de transferència de tecnologia i d'innovació en el teixit empresarial de Catalunya.

MESURES

Mesures per assegurar la transició entre l'escola i el treball

- Es dissenyarà un sistema d'orientació al món del treball que assegurï que tots els nois i noies tindran una oportunitat d'ocupació quan deixin el sistema educatiu.

Per això, es dissenyarà un sistema que:

- Doni prioritat a l'orientació personal, acadèmica i professional en els centres de secundària.

- Estableixi connexions entre els centres de secundària i els serveis locals d'inserció professional.
- Estableixi una instància única d'orientació i acompanyament a la inserció laboral que actuï en l'àmbit local.
- Impulsi un projecte dissenyat pels joves que tingui en compte que la formació, juntament amb l'habitatge i l'ocupació, són l'eix fonamental per a l'emancipació del jovent.

Mesures per a la integració dels tres subsistemes

- Crear uns centres de formació professional que oferiran formació reglada, ocupacional i contínua.
- Fomentar la cooperació amb les empreses de formació no reglada que, a nivell local, gaudeixen d'un important bagatge en aquest camp.
- Establir un sistema d'articulació i convalidació dels mòduls de formació ocupacional i els reglats.
- Organitzar la formació permanent de manera que permeti enllaçar la formació reglada i l'ocupacional amb la contínua.
- Consolidar un sistema que, en qualsevol moment de la vida de les persones, ofereixi una oportunitat d'actualització de les seves competències professionals.
- Establir un marc per a la valoració i certificació de les competències adquirides pels treballadors durant la seva vida laboral.

Mesures per a la integració local del sistema de formació professional

- Creació d'organismes territorials que coordinin l'oferta de formació professional en el marc del seu territori, amb la participació de les administracions locals i dels agents socials.
- Connexió en xarxa dels centres que formen el sistema, per aprofitar potencialitats i assegurar la cobertura de la demanda.
- Foment del paper de la formació com a element per al desenvolupament social i econòmic del món local.

Mesures per a un sistema formatiu obert a la innovació

- Creació d'una unitat d'innovació, amb terminals en els centres, per promoure la innovació a tot el sistema i connectar-lo amb els centres d'innovació tecnològica.

- Dotar els centres de formació professional d'una unitat d'innovació i transferència de tecnologia connectada als centres educatius i als grans centres d'innovació tecnològica i lligada a les necessitats de l'entorn productiu.
- Dotar d'autonomia els centres de formació perquè es puguin adaptar als canvis tecnològics i de producció.
- Capacitar els centres per poder establir contractes amb empreses per impartir formació a les seves instal·lacions.
- Dotar les pràctiques a les empreses del seu caràcter d'innovació i aproximació al món productiu.

Mesures per a la planificació i gestió del sistema

- Definir una política conjunta de formació entre tots els ens implicats que superi la dispersió de competències entre les actuals conselleries, política que haurà de contemplar els elements d'observació i prospectiva, avaluació i gestió.

4.2. L'ECONOMIA CATALANA A LA SOCIETAT DEL CONEIXEMENT

4.2.1 Capital humà

Un capital humà altament qualificat és un element fonamental per a la competitivitat de la nostra economia. Tanmateix, la població activa de Catalunya té un nivell de formació clarament inferior a la mitjana europea i a la de les principals comunitats autònomes d'Espanya. Aquesta caracterització es deriva de l'excessiu pes del col·lectiu que només té estudis primaris en relació amb, per exemple, Madrid i el País Basc, que presenten pesos superiors als catalans en estudis superiors (el cas de Madrid) o en estudis mitjans (el del País Basc). Si es compara l'estructura catalana amb la de les regions líders dels principals països de la UE, aquest desequilibri es fa encara més evident. En aquests països, el nivell d'estudis predominant és el de secundària, mentre que els actius amb estudis primaris o sense cap formació tenen un pes relativament residual (no arriba al 20%), enfront de l'excessiva aportació catalana (superior al 50%).

Aquesta situació de retard relatiu s'està aguditzant en aquests darrers anys, a causa d'una taxa d'escolarització dels joves inferior a la d'altres comunitats i un ritme de creixement d'aquesta escolarització també menor. Ambdós factors es deuen al fet que el mercat de treball català ha tingut una dinàmica més intensa que a la resta d'Espanya, amb una taxa d'atur notablement inferior i una taxa d'activitat dels joves més elevada. Així mateix, cal destacar l'alt nivell de fracàs escolar que es produeix a Catalunya, que explica també en part el problema de la baixa escolarització dels joves.

El fet que només un percentatge baix de joves catalans continuïn l'escolarització postobligatòria constitueix un greu problema, que s'agreujarà per la manca de treballadors i treballadores que s'albira per als propers anys. Es calcula que, en un termini de deu anys, l'oferta de treball catalana no podrà cobrir els 400.000 llocs de treball oferts per les empreses. Per tant, caldrà recórrer a la immigració.

OBJECTIUS

1. Realitzar un esforç més gran en l'educació en tots els seus àmbits: la primera infància, l'ensenyament obligatori, l'ensenyament postobligatori, la formació professional reglada, l'ensenyament universitari, la formació continuada i el reciclatge professional.
2. Ampliar l'oferta de treball incorporant una millora significativa de la qualificació dels treballadors i treballadores i respondre a la integració necessària de contingents creixents d'immigrants per fer front als dèficits de mà d'obra i, en especial, de treballadors i treballadores relativament especialitzats.
3. Dotar Catalunya dels instruments d'anàlisi actualment inexistents, per auscultar les necessitats presents i futures del mercat de treball i seguir de prop els canvis en les demandes de les empreses i les noves necessitats.

Mesures en l'àmbit de l'ensenyament obligatori

- Combatre el fracàs escolar mitjançant un increment dels recursos destinats al sector públic, tant per la necessitat, a llarg termini, de disposar de treballadors i treballadores com més qualificats millor, com per assegurar, a curt termini, la integració social i la igualtat d'oportunitats. Territorialment i socialment, aquest fracàs afecta amb més intensitat els barris i zones amb menys renda, als quals caldrà destinar proporcionalment més recursos.

Mesures en l'àmbit de l'ensenyament postobligatori

- Elevar la taxa d'escolarització postobligatòria amb l'objectiu que el 80% dels joves d'entre 16 i 25 anys estiguin escolaritzats. Aquest augment només pot venir de fer més alt el cost de l'oportunitat de deixar els estudis mitjançant una política de beques que incentivi els alumnes capacitats a continuar en els estudis davant de l'alternativa d'incorporar-se al mercat laboral.
- Dissenyar un mecanisme de reciclatge per als col·lectius (bàsicament femenins) que vulguin entrar en el mercat de treball en els propers anys.
- Reforçar la formació professional, en especial en els ensenyaments més vinculats als oficis. Aquest impuls ha de venir amb la integració dels mecanismes actuals de reciclatge professional i de formació continuada, en una mateixa estructura educativa que tingui una visió clara de les necessitats de formació del país a mig termini. Tot i que en l'actualitat el volum de recursos que s'hi esmercen és molt elevat, difícilment s'assoleixen els objectius pels quals s'ha pensat aquesta política. El disseny d'una formació professional integradora ha de permetre transitar amb facilitat des de qualsevol dels seus subsistemes a qualsevol altre o a la resta d'ensenyaments postobligatoris.

Mesures en l'àmbit del reciclatge professional i la formació continuada

- Promoure mecanismes que integrin i coordinin territorialment la formació, les necessitats de les empreses i les polítiques d'ocupació a través d'una descentralització local adequada d'aquestes competències, molt en particular pel que fa a la formació permanent.

Mesures per adequar el nivell formatiu dels immigrants

- Atendre la doble necessitat d'integració social i d'adequació del nivell formatiu de l'important contingent d'immigrants a les necessitats del nostre sistema productiu. Aquesta política ha de ser complementària a la de reforç de l'ensenyament obligatori a les zones o barris amb rendes més baixes, ja que és on es concentra el gruix de la immigració.
- Promoure l'aprenentatge del català entre els immigrants, com un requisit per millorar les seves possibilitats laborals.

4.2.2. Universitats

En els darrers vint anys, i en bona part gràcies al que va significar en el seu moment la implantació de l'LRU i de la Llei de la ciència, així com a la posterior transferència de competències de l'Estat cap a la Generalitat, el sistema universitari català ha experimentat un creixement molt important.

Aquest creixement ha fet que actualment Catalunya tingui 12 universitats (7 públiques, 4 privades i la UOC), i que més de 200.000 joves (el 90% dels quals a les universitats públiques) hi cursin estudis superiors, la qual cosa significa que prop d'un 40% dels joves d'entre 18 i 25 estudien avui dia a la universitat.

A més, prop d'una vintena de ciutats catalanes, de 17 comarques diferents, disposen com a mínim d'un centre universitari, la qual cosa posa de manifest una important presència i impacte del sistema universitari en el conjunt del territori de Catalunya.

El creixement del sistema s'ha vist acompanyat per un increment global en la qualitat de les universitats, tant en docència com en recerca. Aquestes millores s'han produït malgrat les dificultats derivades de la manca d'una veritable política universitària, la insuficiència del finançament, favoritismes i arbitriarietats, i han estat possibles, en bona part, gràcies als esforços dels diferents estaments de la comunitat universitària.

La millora en la qualitat ha tingut lloc en paral·lel a un augment important (fins i tot excessiu) en el nombre de titulacions i s'ha traduït en un major nivell de preparació dels titulats, fet que ha permès a les universitats donar una resposta millor a les necessitats dels diferents sectors productius, amb una demanda de recursos humans en canvi permanent.

Això no obstant, en els darrers anys el model incrementalista seguit pels governs de CiU, sempre insuficient, ha mostrat creixents evidències d'esgotament, totalment incapaç de donar resposta a les necessitats actuals de les nostres universitats.

De cara al futur, el sistema universitari català ha de fer front a nous i importants reptes quan encara pateix importants mancances que han condicionat la seva evolució recent. Entre aquestes i en primer lloc, la manca d'un finançament adequat per part de la Generalitat ha fet que els recursos rebuts per les universitats s'hagin apartat any rere any de les seves necessitats pressupostàries reals, de manera que han hagut de desenvolupar les seves funcions en una situació de dèficit pressupostari crònic.

En segon lloc, el desenvolupament i la millora en la qualitat del sistema universitari català ha estat possible en bona part gràcies a l'esforç del personal acadèmic i d'administracions i serveis, en un context d'una manca absoluta de política de recursos humans i amb una situació d'important precarietat del professorat contractat. En canvi, el reconeixement d'aquesta tasca per part del Govern de la Generalitat ha estat pràcticament nul durant tots aquests anys, com ha posat de manifest la tardana (i insuficient en comparació amb altres comunitats autònomes) implementació dels anomenats complements autonòmics o l'incompliment flagrant de la resolució del Parlament de Catalunya de juny de 2000 que instava el Govern a constituir la Mesa Sectorial d'Universitats.

A més, en els darrers temps, CiU, primer donant suport a la LOU del Govern espanyol del Partir Popular, i després impulsant una LUC elaborada sense un ampli consens, allunyada de les necessitats presents de les universitats catalanes i que encara reglamentava molt més el seu marc d'actuació, ha fet possible l'establiment d'un marc legal en el qual l'autonomia de les universitats s'ha vist fortament retallada.

Finalment, cal assenyalar que, malgrat els pronòstics, no s'ha produït la davallada important en el nombre d'estudiants universitaris que els canvis demogràfics feien preveure. La demanda de segones titulacions, l'èxit creixent del districte obert i l'important flux migratori que està acollint Catalunya en els darrers anys, fa pensar que el nombre d'estudiants universitaris es mantindrà globalment.

Per tot això, i per altres raons, els socialistes volem aconseguir el canvi que faci possible que el sistema universitari català faci un important salt cap endavant que li permeti fer front, amb garanties, als importants reptes que té plantejats, i que situï Catalunya com un país de referència en els àmbits de la universitat i de la recerca, a la primera línia del que ha de ser la societat del coneixement.

OBJECTIUS

1. Potenciar la dimensió de servei públic de la universitat catalana, oberta al conjunt de la societat: formadora dels professionals d'alt nivell que demanda la societat actual, però també agent clau per a la formació integral de la persona, garantia de la igualtat d'oportunitats i la promoció social.
2. Fer possible que la universitat catalana participi plenament en la construcció del nou Espai Europeu d'Educació Superior, element cabdal de l'avenç cap a una veritable Europa de la ciutadania, on la mobilitat de titulats i professionals sigui una possibilitat real. Cal obrir les nostres universitats a estudiants i a professors d'altres territoris i països. Cal que Catalunya sigui capaç d'atraure i de retenir els millors professors i estudiants, el millor capital humà, element cabdal per al desenvolupament d'una economia basada en el coneixement.
3. Impulsar la recuperació i la potenciació d'una veritable autonomia universitària, fortament retallada en els últims temps. Una autonomia que no ha d'estar renyida, en el cas de les universitats públiques, amb el fet necessari d'haver de retre comptes cap a la societat que la finança, representada pel Parlament.
4. Dotar Catalunya d'un sistema universitari competitiu i de qualitat, capaç de formar els recursos humans d'elevada qualificació que necessita el país, superant les actuals deficiències en relació amb les demandes dels diferents sectors productius. Una universitat que constitueixi un factor d'atracció i de permanència d'activitats econòmiques en àmbits punters i d'alt valor afegit i que permeti situar Catalunya en una posició capdavantera en el marc de la societat del coneixement.
5. Impulsar una universitat que aporti als seus graduats no només una formació especialitzada, sinó també les competències necessàries que facin possible la seva adaptació als canvis que, sense dubte, hauran d'afrontar en un mercat laboral en constant mutació. Necessitat d'adaptació i d'actualització de coneixements que

posen de manifest la importància creixent de la formació continuada o al llarg de la vida.

6. Connectar les universitats amb les necessitats dels diferents sectors productius i possibilitar la innovació constant tant en continguts com en els processos de formació i aprenentatge. Potenciar la vinculació entre les universitats i els seus entorns territorials, i impulsar la seva dimensió d'instruments de desenvolupament econòmic i de cohesió del conjunt del país.
7. Dotar la universitat amb les eines adequades per gestionar una situació de competència, estimular l'eficiència en la gestió i aprofundiment a l'hora de retre comptes. Tots aquests aspectes són clau per a la salvaguarda del paper central de la universitat com a institució generadora i difusora del coneixement, en un context en què ja fa temps que ha perdut el monopoli de l'ensenyament superior.

MESURES

- Establir un model de finançament de les universitats públiques catalanes transparent, d'aplicació general, incentivador de l'excel·lència, la qualitat i la competència, i basat en conceptes mesurables, comparables i objectius.
- Incrementar els recursos que es destinen a les universitats públiques en un 30% en termes reals i de manera gradual i progressiva durant el període 2004-2010.
- Establir vies de finançament addicionals vinculades a l'assoliment d'objectius específics. Aquest finançament condicionat s'incrementarà progressivament fins a un percentatge del 10% del total del finançament públic.
- Suprimir el finançament directe o encobert de les universitats privades. Únicament es contemplarà la implicació de la Generalitat a les universitats de promoció pública amb gestió privada que tinguin funcions de desenvolupament per al territori o altres funcions específiques. Aquesta implicació estarà vinculada a l'assoliment d'objectius específics.
- Incrementar la despesa pública per estudiant en relació amb el PIB fins assolir un nivell de finançament per estudiant similar a la mitjana europea (5.000 euros per alumne).
- Impulsar una política pròpia de crèdits, beques i ajuts als estudiants que es concretarà en un sistema català complementari a l'estatal (fins que es produeixi la transferència de les beques), format per tres modalitats: la beca bàsica o complementària, la beca salari o d'ajuda compensatòria, i el préstec-renda.
- Incentivar l'estada dels estudiants dels darrers cursos a altres centres universitaris i de recerca. Les beques tipus Erasmus o Sócrates, de baixa quantia, es complementaran per garantir la igualtat d'oportunitats.
- Reprogramar el mapa universitari català, en paral·lel a la implantació de l'harmonització dels sistemes europeus d'ensenyament superior (Declaració de

Bolonya), d'acord amb criteris de qualitat, eficàcia, excel·lència i equilibri territorial.

- Dotar del suport necessari tant el professorat com l'alumnat per fer possible el canvi de paradigma pedagògic que comporta la nova arquitectura dels sistemes d'ensenyament superior europeus, acordat a la Declaració de Bolonya (19 de juny de 1999) i l'èmfasi en el valor de la formació continuada que posa el Comunicat de Praga de 2001. D'acord amb les universitats, establim programades d'implantació de les noves titulacions amb la dotació necessària de recursos de formació, tutoria i orientació per a professorat i alumnat.
- Impulsar una política de professorat contractat que faci possible una veritable autonomia a les universitats.
- Impulsar l'establiment d'una veritable carrera professional dels diferents estaments universitaris.
- Crear la mesa sectorial d'universitats tripartita.
- Modificar la legislació vigent perquè els presidents dels consells socials siguin elegits pel Parlament de Catalunya.
- Vincular les universitats a les capacitats i necessitats de desenvolupament dels seus territoris mitjançant el model de campus territorial que serà projectat amb precisió d'acord amb les universitats.
- Crear un observatori permanent del mercat laboral per detectar les necessitats presents i futures, i així definir els perfils professionals que han d'orientar la programació dels estudis universitaris.
- Potenciar la implantació i plena aplicació de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC). Per fer-ho, impulsarem la formació del professorat i de l'alumnat en la utilització de la xarxa per a la millora de la qualitat de la docència i l'aprenentatge; l'exploració de noves fórmules mixtes presencial-distància per implantar nous models pedagògics, i la creació d'una potent plataforma telemàtica plural però prevista per ser presentada com l'oferta de la universitat catalana al món.

4.2.3 Recerca i innovació

La recerca i la innovació són motors del creixement econòmic. A tots els països capdavanters de l'economia mundial s'han fet importants inversions en recerca i innovació. El sector públic i el sector privat han de prioritzar i finançar la recerca bàsica i aplicada, generadora de coneixement, i incentivar la innovació. En aquest sentit, Espanya i Catalunya no estan gens bé. Catalunya destina a R+D un total de recursos públics i privats del voltant de l'1% del PIB, aproximadament la meitat de la mitjana europea, i una tercera part d'allò que hi destinen els països europeus punters. Per una visió més àmplia de la política de recerca, vegeu el document *Una política de recerca per a Catalunya* a www.psc.es.

Tot i així, el potencial actual de la universitat catalana en R+D, tant en personal com en instal·lacions, permet pensar que podria ser la base sobre la qual construir el sistema públic de ciència i tecnologia del futur. D'altra banda, d'acord amb l'Estat central, s'haurien de potenciar els centres del CSIC a Catalunya, integrats en aquest sistema. Finalment, la recerca hospitalària i dels centres de la Generalitat completen el potencial de la recerca pública a Catalunya.

La política de recerca i innovació no és una política aïllada. La seva eficiència es pot degradar sense una política paral·lela en el camp de l'educació, la cultura, la indústria i l'ocupació, entre d'altres. Requereix un territori amb una elevada cultura innovadora i emprenedora, i amb un entorn urbà, cultural i científic capaç d'atreure altres investigadors i empreses.

D'altra banda, cal tenir en compte la necessitat de potenciar grups de recerca mitjançant la reforma dels actuals grups consolidats de recerca, i de centres d'excel·lència, en el marc de l'Espai Europeu de Recerca.

Malgrat que l'Estatut d'Autonomia atorga a la Generalitat competències en matèria de recerca, el cert és que el traspàs dels recursos no s'ha produït (excepte, parcialment, per a la recerca agrària). Això vol dir, per tant, que hi ha competències compartides que han de permetre construir àmbits de col·laboració amb l'objectiu d'impulsar conjuntament la recerca. Crear un entorn innovador és un element bàsic en l'estratègia per situar Catalunya en els llocs capdavanters de recerca a Europa. I també és essencial procurar els mecanismes adients per a una correcta difusió de la ciència en els mitjans productius i en la societat en general.

OBJECTIUS

1. Fer de la política de recerca i innovació un instrument eficaç per promoure el progrés econòmic i social. Això demana més finançament, sistemes d'avaluació objectius, més professionalització i més cultura innovadora. Cal afavorir el canvi generacional i renovar les infraestructures necessàries per al desenvolupament de l'activitat investigadora.
2. Situar Catalunya en el nivell dels països més avançats de la UE en R+D, en el termini de temps més curt possible, incrementant els recursos públics i privats destinats a activitats científiques i d'innovació tecnològica.
3. Ordenar l'espai de recerca català en la línia d'incorporar-lo a l'espai europeu de recerca, d'acord amb les directrius aprovades en el document *Towards an European Research Area* presentat per la Comissió Europea el gener del 2000.
4. Crear un entorn innovador com a element bàsic en l'estratègia per situar Catalunya en els llocs capdavanters de recerca a Europa, així com procurar els mecanismes adients per a una correcta difusió de la ciència en els mitjans productius i en la societat en general.

5. Establir un mecanisme de participació entre els sectors implicats –investigadors, empresaris–, per tal d’aportar la informació necessària per a l’elaboració d’una política de recerca i establir els mecanismes de seguiment i d’avaluació adients.

MESURES

Mesures per adoptar una política de xoc en recerca

- Preparació i aplicació d’un pla de recerca i d’innovació de Catalunya 2004-2007, amb l’objectiu de situar-nos a la mitjana europea en R+D i de potenciar la capacitat innovadora de les empreses catalanes. Aquest pla tindrà dues prioritats: la potenciació d’activitats R+D dels sectors emergents, i la difusió d’innovacions en els sectors tradicionals.
- Acordar amb l’Estat les formes de col·laboració i traspàs de recursos per poder fer efectives les competències que la Generalitat té atribuïdes en matèria de recerca a l’Estatut d’Autonomia.
- Augmentar la dotació dels pressupostos de la Generalitat destinats a recerca i innovació, passant en quatre anys dels 75 milions d’euros actuals (DURSI més Departament d’Indústria) a 240 milions d’euros, sobre els quals bastir una autèntica política de recerca i innovació, i afegir recursos addicionals procedents d’altres fonts. Caldrà garantir la coordinació dels departaments del govern que gestionen programes de recerca i d’innovació.
- Establir mecanismes competitius d’acord amb les millors pràctiques per al finançament dels grups de recerca de manera adequada en quantitat i en temps, i posar-hi a l’abast una gestió professional.
- Afavorir el canvi generacional amb una política de remuneracions i d’incentius laborals que estimuli i faciliti l’acompliment de les vocacions d’investigació a les universitats.
- Superar els punts de col·lapse actual: personal investigador, xarxa bibliogràfica digital, gestió dels serveis científicotècnics existents, resoldre l’obsolescència de l’equipament dels grups de recerca i dels serveis generals de suport a la recerca, i proveir-los del personal tècnic necessari.
- Elaborar un pla especial d’infraestructures científiques i tecnològiques de Catalunya, amb una primera fase 2004-2007 que ens situï en condicions similars a les dels països de la UE més avançats.

Mesures per ordenar els espais de recerca

- Augmentar l’esforç de finançament de la recerca bàsica i la innovació, potenciant les àrees científiques més necessàries per millorar els sectors més productius i innovadors del país i fent especial atenció a les àrees prioritàries europees.

- Promoure l'atracció de científics (amb particular èmfasi als joves talents), que aportin la seva capacitat als grups de recerca d'excel·lència, amb uns contractes que assegurin un funcionament estable com a punt de partida de la carrera investigadora.
- Prioritzar, en els programes públics de recerca, l'impuls de projectes interregionals amb les regions capdavanteres d'Europa en el camp de la innovació, els acords entre universitats (xarxes virtuals en el marc de l'Espai Europeu de Recerca) i la promoció de grups de referència a Europa.

Mesures per promoure la creació d'un entorn innovador i la difusió de la ciència en els mitjans productius i en la societat

- Establir incentius perquè el sector públic i el privat realitzin projectes conjunts i aconseguir un flux major d'investigadors entre sectors, així com estimular la generació de patents. Promoure la implicació del món empresarial a través de la figura dels parcs científics, que cal potenciar en el futur a diverses universitats catalanes.
- Incorporar en els contractes-programa entre la Generalitat i les universitats l'exigència de disposar d'un instrument de transferència de tecnologia professionalitzat i coordinat amb els de les altres universitats públiques de Catalunya. Disposar de serveis comuns per millorar-ne l'eficiència.
- Potenciar l'entorn innovador de les empreses a Catalunya mitjançant un pla de centres tecnològics en el marc de l'esmentat Pla Especial d'Infraestructures Científiques i Tecnològiques.

Mesures per implicar els diferents sectors i fer un seguiment de la política de recerca

- Establir, a partir de l'actual Fundació Catalana per a la Recerca, una agència per impulsar l'avaluació i el seguiment del Pla de Recerca que, alhora, desenvolupi tasques de prospectiva científica i altres que el departament corresponent li pugui delegar.
- Preparar un conjunt d'indicadors del potencial innovador de la indústria, basat en els proposats per la UE, que ens permetin mesurar la situació dels diferents sectors i del conjunt de la indústria catalana, en relació amb els altres països de la UE. Els diferents plans relacionats amb la recerca i la innovació es marcarien objectius quantitatius d'acord amb aquest conjunt d'indicadors.

4.2.4 Adaptació a la Societat de la Informació i el Coneixement (SIC)

L'adveniment de la SIC comporta noves oportunitats per al benestar social, però també nous riscos de desigualtats, amb els consegüents perills per a la cohesió de què gaudeixen les societats europees. En aquesta nova societat, la globalitat i la localitat interactuen contínuament, aportant a la gestió de ciutats i territoris noves oportunitats, però també nous problemes. Els sectors socials més febles viuen amb angoixa els efectes de la globalització, que permet la mobilitat d'empreses, capitals i mercaderies

per tot el planeta, però que pot deixar sense recursos zones importants del territori i sense esperança sectors importants de la població. Els governs, doncs, han d'incorporar a la seva gestió l'acció decidida contra allò que ja es coneix com la "fractura digital" (diferents nivells d'accés a la informació, capacitat per seleccionar-la), han de garantir la sostenibilitat (econòmica, social i ambiental) del país i dels municipis, i han de gestionar una diversitat cultural, ètnica i social cada cop més complexa.

El grau de penetració de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) a l'economia i la societat és francament baix en relació amb la resta de països de la UE, tant pel que fa a les infraestructures com a la seva producció i utilització. A Espanya s'observa un estancament en la penetració d'Internet des de 2001. I a Catalunya la situació és encara més preocupant: hem perdut el lideratge entre les comunitats autònomes d'Espanya. El retard en el desenvolupament d'Internet no és només una qüestió relacionada amb les tecnologies, sinó també el resultat d'un problema educatiu i formatiu. Hi ha una relació entre el nivell de formació general de la població i la penetració d'Internet.

Malgrat l'elaboració d'un Pla Estratègic per a la Societat de la Informació –el pla Catalunya en Xarxa–, el Govern de CiU no ha tingut una estratègia clara per desenvolupar a Catalunya la Societat de la Informació i del Coneixement. Com a resultat, a Catalunya s'està instal·lant l'esmentada "fractura digital". Estem lluny de la mitjana europea en els principals indicadors de la SIC i el Govern és incapaç de presentar un pla que permeti pensar que en el futur aquesta realitat canviarà.

D'altra banda, la liberalització del sector de les telecomunicacions, impulsada per la Unió Europea i iniciada a Catalunya l'any 1997, no ha produït els resultats que s'esperaven. El Govern de la Generalitat no ha aprofitat l'oportunitat que li brindava la liberalització de les telecomunicacions perquè la societat catalana es beneficiés plenament de les noves oportunitats. La introducció de la competència no ha millorat la qualitat, ni ha abaixat els preus dels serveis; a més, el concurs per a l'operador de cable tampoc no ha garantit la cobertura de tot el territori català amb una xarxa alternativa a la de l'operador dominant. Sis anys després de la liberalització, la quota de mercat dels nous operadors és gairebé testimonial i la seva cobertura territorial no abraça ni tan sols la zona metropolitana de Barcelona.

Cal reconèixer l'esforç fet pels governs locals catalans, diputacions i ajuntaments, que, amb actuacions complementàries i amb el desenvolupament dels seus propis plans locals per a la SIC, han fomentat l'ús social de les TIC i han contribuït a la dinamització econòmica del sector. Fruit d'aquesta empenta i de la voluntat del Parlament d'esperonar el Govern, el juliol de 2001 se signà el Pacte per a la promoció de la societat de la informació a les administracions públiques catalanes, més conegut com l'acord per a l'Administració Oberta de Catalunya (AOC), subscrit per tots els grups parlamentaris.

El Govern de CiU ha donat prioritat, amb unes despeses innecessàries i improductives, als aspectes d'imatge i de comunicació (portal CAT365) de l'Administració Oberta, sense desenvolupar una autèntica plataforma de connexió telemàtica entre les administracions que, respectant les seves competències i la seva identitat, integri els processos administratius per oferir serveis amb més celeritat i més qualitat a la ciutadania. Tampoc no s'ha avançat prou en la definició del marc normatiu de referència

per al desenvolupament de la SIC a les administracions públiques. Cada Administració ha desenvolupat les seves iniciatives i fins ara el Govern de la Generalitat no ha estat capaç de definir estàndards de dades, ni de documents, ni de procediments comuns per a les administracions catalanes.

En definitiva, estem perdent els elements objectius que ens permetrien ser una zona pionera en l'economia del coneixement al sud d'Europa. Estem endarrerint-nos en els elements estructurals (físics, tecnològics, immaterials i humans) que han de ser la base d'aquesta realitat. L'empenta de la societat civil catalana no ha anat acompanyada de la voluntat política ni de les mesures de govern que mereix. Som un país que no va malament, però que no s'està preparant per ser allò que diu que vol ser en els propers anys.

Tot i que aquest capítol tracta específicament de l'Adaptació a la Societat de la Informació, les polítiques per desenvolupar aquesta societat han de tenir un clar component de transversalitat i coordinació entre les diverses àrees del govern. Així doncs, al llarg del programa trobarem apartats que el complementen (telecomunicacions a infraestructures, formació i treball a sectors emergents, innovació educativa a educació, administració oberta a administració, etc.). També cal fer referència al document del Govern Alternatiu *El compromís per situar Catalunya al capdavant en la Societat de la Informació i del Coneixement*, que desenvolupa amb més detall aquest apartat del programa.

Per a l'execució d'aquest programa de govern volem el consens, la participació, la implicació de la societat civil, la corresponsabilitat en la gestió i en l'esdevenir dels afers públics. I això és així perquè la nostra voluntat de servei al país no creu en l'exclusivitat. Som plenament conscients que els temps de canvis accelerats i les incerteses que ens presenta el futur, reclamen la major de les complicitats possibles amb tots els agents socials, amb tots els ciutadans i ciutadanes, per tal de reduir les amenaces i aprofitar les oportunitats en benefici de tots. Per això, el nou Govern es dotarà de l'estructura organitzativa adient per executar amb la màxima eficiència les actuacions pròpies, però també per garantir la implicació i participació de la societat civil (empreses, institucions, entitat i persones) en els processos de deliberació, definició i execució dels projectes d'interès general del país.

OBJECTIUS

1. Estendre l'ús d'Internet i de les TIC al conjunt de la població i evitar la fractura digital, tant social com territorial. Crear un mercat de demanda per afavorir la generació de productes i de serveis a la xarxa. Potenciar l'ús de les TIC per part de les empreses catalanes, com a generadores de desenvolupament econòmic i d'ocupació, amb l'objectiu quantitatiu de superar la mitjana dels països de l'OCDE en el termini de quatre anys.
2. Corregir l'actual model de liberalització afavorint la competència entre operadors i, des de l'acció de govern, complementar les seves actuacions. De manera específica, cal col·laborar amb els operadors de telecomunicacions per a la planificació i implantació de les infraestructures necessàries i establir un nou marc relacional entre operadores i administracions. Al mateix temps, cal garantir la igualtat d'oportunitats

per a la ciutadania, les empreses i les organitzacions en l'accés a la xarxa i garantir l'equilibri territorial en l'accés a la banda ampla per afavorir el desenvolupament integral del país.

3. Promoure la defensa activa dels nous drets de la ciutadania que deriven de l'aparició de les TIC. En especial, el dret a l'alfabetització tecnològica, que condiona tota la resta, desenvolupant iniciatives públiques i privades per elevar els coneixements i la familiaritat amb el nou entorn tecnològic, especialment de les persones amb risc d'exclusió.
4. Fer de l'administració pública catalana una autèntica administració en xarxa, i promoure la integració i concreció a Catalunya de l'estratègia europea (e-Europe 2005), amb la planificació coordinada de les actuacions adients per a cada una de les àrees de govern.

MESURES

- Liderar la modernització de les administracions públiques catalanes i implementar plenament l'Administració Oberta de Catalunya transparent, en xarxa, moderna, propera i integrada davant la ciutadania.
- Impulsar la Carta dels Drets del Ciutadà en la SIC. Mitjançant l'aplicació progressiva de les mesures necessàries, es garantiran els drets reconeguts a la carta a tots els ciutadans i ciutadanes de Catalunya com a fet imprescindible per aconseguir que el nostre país sigui competitiu i competent en la societat de la informació i el coneixement, garantint alhora la cohesió social i l'equilibri territorial.
- Identificar i establir projectes locals amb les especificitats pròpies de cada territori, donant suport a les iniciatives locals per a la SIC, amb el compromís de dotar-los pressupostàriament.
- Generalitzar l'ús d'eines telemàtiques per a la gestió de processos de participació ciutadana. Posar en marxa vies de participació electrònica ciutadana en les fases de deliberació i de consulta prèvies a la decisió política.
- Endegar i liderar la modernització, coordinada i consensuada, i la integració dels sistemes d'informació sanitària. Posar a disposició de la ciutadania, a través d'Internet, informació i serveis, i informació sanitària i personal, amb garanties de confidencialitat i seguretat.
- Impulsar la creació d'un *cluster* d'indústries i serveis de les TIC aplicades a la salut.
- Formar el professorat en competències bàsiques en TIC, preferentment en el mateix centre i amb l'objectiu que puguin fer el pas d'usuaris a actors. Aplicar mesures per al professorat per adquirir equipaments informàtics i connexió a Internet.
- Tot i que el lideratge i la gestió del canvi organitzatiu, pedagògic i social que suposa el ple ús de les TIC en el centre educatiu és una responsabilitat troncal de tot l'equip

directiu, dotar cada centre de perfils docents especialitzats en TIC, en el doble vessant d'Educació en Comunicació i en Gestió de la Informació.

- Utilització del centre escolar com a centre de recursos en tecnologies de la informació de la comunitat, en la línia esbossada dels centres públics com a centres oberts i amb intensitats diferents en funció de les seves característiques (en especial els centres de formació professional). En aquesta línia, crear i modernitzar les biblioteques escolars fins a convertir-les en centres de recursos interconnectats i vinculats a la xarxa pública de biblioteques.
- Desplegar una política industrial que possibiliti la consolidació del sector productiu d'infraestructures, serveis i continguts TIC per a l'educació. Promoure el sector de producció de continguts i serveis educatius multimèdia.
- Crear la Xarxa del Coneixement i l'Aprenentatge de Catalunya (XCAC) integrada per escoles, universitats, centres de recerca, biblioteques, museus i altres entitats educatives amb presència en línia, com un instrument bàsic per estimular la creació de comunitats d'aprenentatge i la generació de continguts propis a la xarxa.
- Promoure l'ús del programari lliure.
- Introduir plenament les TIC a l'escola rural, com un projecte específic.
- Impulsar un pla de xoc per a la formació bàsica de la ciutadania per a l'ús de les TIC, que s'executarà en coordinació amb els governs locals, empreses i associacions de tot el territori. Per donar suport a aquesta mesura caldrà garantir l'existència de punts d'accés a la xarxa (PIAP) amb banda ampla arreu del territori. Assegurar l'accessibilitat als PIAP a persones amb qualsevol tipus de discapacitat.
- Impulsar l'adaptació a la SIC dels sectors empresarials en general i, en particular, als de més incidència econòmica i arrelament al país: logística i distribució comercial, agroalimentació, tèxtil i turisme.
- Afavorir el desenvolupament de la televisió i de la radiodifusió digitals i fomentar el lideratge tecnològic de les televisions públiques catalanes.
- Promoure i donar suport al desenvolupament de la indústria catalana del sector, específicament a la d'elaboració de programari i a la del tractament de la llengua (traductors, reconeixadors de veu, cercadors, etc.).
- Impulsar la creació d'un *cluster* d'indústries i de serveis dels audiovisuals. Afavorir una indústria d'avantguarda per a la recuperació i producció de continguts audiovisuals, amb la seva transformació d'analògics a digitals. Fomentar l'exportació d'aquests serveis. Aprofitar els recursos de l'*e-content* (UE) per dur-ho a terme.

4.2.5. Capital risc

Segons les darreres dades europees sobre capital risc i innovació tecnològica, Espanya i Catalunya mostren resultats bastant pobres en la majoria d'indicadors relatius a la implantació de la societat del coneixement i de la nova economia.

Mentre que als Estats Units els recursos per a capital risc representen l'1,3% del PIB, Anglaterra té l'1,0% i la mitjana europea es troba en el 0,4% del PIB, la mitjana espanyola només és del 0,2% i Catalunya encara està per sota d'aquesta xifra.

El Govern de CiU ha impulsat tard i d'una manera feble l'aparició del capital risc. Tampoc no ha impulsat accions de manera sistemàtica per fomentar i posar en marxa programes de formació de l'esperit emprenedor i de la capacitat d'iniciativa en l'educació universitària i secundària. Només algunes iniciatives locals, algunes universitats parcialment i escoles de negocis privades han desenvolupat programes per assolir aquest objectiu.

Els instruments financers de l'actual Govern no han afrontat seriosament, o ho han fet aïlladament, la necessitat de dedicar recursos per donar suport a la creació de noves empreses en el moment en què comencen, quan a la iniciativa privada li costa més arriscar capitals per fer-ho.

Les empreses han de disposar del finançament necessari. És en aquest sentit que els mecanismes de capital risc són imprescindibles perquè els projectes innovadors tinguin oportunitats per esdevenir financerament viables.

OBJECTIUS

1. Augmentar els recursos destinats a capital risc per a nous projectes i impulsar l'aparició de nous models de préstec del sistema financer i, en especial, de les caixes d'estalvi, que siguin accessibles a les noves empreses o a les empreses en creixement.
2. Facilitar l'accés als nous mercats d'emprenedors de certs segments de població menys afavorits (majors de 40 anys, immigrants, aturats de llarga durada, joves, etc.) per evitar la seva exclusió de la nova economia del coneixement.
3. Crear i, si s'escau, ampliar les infraestructures tecnològiques i de comunicacions que facilitin l'accés, la implementació i el desenvolupament de projectes empresarials en els àmbits innovadors i la seva existència en xarxa.
4. Fomentar l'esperit emprenedor, l'assumpció de riscos i la capacitat d'iniciativa empresarial de les noves generacions d'estudiants de secundària, de formació professional i universitaris.

MESURES

- Fer una aposta decidida per incorporar l'esperit emprenedor a l'educació secundària i a la formació professional. Crear un programa transversal en tot el sistema universitari i de la formació professional per formar l'esperit emprenedor, amb un paquet troncal mínim per a tots els estudiants i un paquet optatiu d'importància creixent, amb un bon nivell de qualitat i utilitzant els darrers suports multimèdia.
- Formular un programa de suport específic que faciliti l'accés dels emprenedors amb més dificultats als nous mercats (majors de 40 anys, joves, aturats de llarga durada, immigrants, etc.).
- Estendre el model de viver virtual a tot el territori de Catalunya per facilitar la creació d'una gran xarxa de nous projectes d'empresa, d'emprenedors i emprenedores, de recursos humans i de serveis i, al mateix temps, crear un espai transparent de projectes empresarials susceptibles de rebre finançament.
- Potenciar a les universitats les infraestructures i els serveis de transferència de tecnologia al sector empresarial i de suport a la conversió en noves empreses dels resultats de la recerca i la innovació. Establir un model que permeti conèixer els àmbits de la recerca actual de totes les universitats, coordinar les diverses oficines de transferència de tecnologia i promoure societats que la comercialitzin.
- Crear un programa d'atracció d'emprenedors i emprenedores i de recursos humans internacionals a Catalunya que faciliti la immigració per als extracomunitaris, estableixi mecanismes d'acollida i orientació en el seu accés als recursos i potencii el contacte amb els grups locals d'emprenedors, empreses i capitals.
- Crear fons específics per invertir a risc en nous projectes empresarials en sectors avançats tecnològicament i en projectes de desenvolupament de petites i mitjanes empreses que requereixin fer un salt en la innovació i desenvolupament tecnològic. Aquests fons es crearien amb l'impuls inicial del sector públic, però buscant un efecte multiplicador amb la participació i protagonisme creixent del sector privat.
- Establir instruments financers adequats per invertir a risc en aspectes com: petits projectes, instruments de garantia recíproca que minimitzin el risc per al sistema financer i mercats financers *ad hoc* per a aquest tipus de projectes.
- Suport al finançament dels costos d'anàlisi de nous projectes i la formació de tècnics en anàlisi de risc en noves activitats tecnològiques.
- Impulsar millores en el tracte fiscal que avui reben els petits inversors en projectes de capital risc.
- Crear un gabinet d'informació sobre ajuts, subvencions i finançament per a pimes que també faci costat a tots els àmbits de suport al territori, cambres de comerç, ajuntaments i associacions empresarials.

4.3. OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

Assolir a Catalunya la plena ocupació de qualitat, és a dir digna i segura, és l'objectiu de la nostra proposta. Pel socialisme, l'ocupació sempre ha estat quelcom més que un concepte econòmic. És un valor social i cultural, que es refereix tant a la inserció socioeconòmica com a l'assoliment d'una dignitat i d'unes competències i sabers, que permetin a la persona desenvolupar-se íntegrament com a tal.

A la Cimera de Lisboa, l'any 2000, la Unió Europea va decidir no només assolir arribar a aquesta fita a l'horitzó de l'any 2010, sinó també què significava plena ocupació i com fer el camí per aconseguir-ho. Es va definir l'estratègia europea per l'ocupació. En percentatges, l'objectiu es va fixar en una taxa global d'ocupació del 70%, una taxa d'ocupació femenina del 60% i en la necessitat que un 50% de les persones de més de 55 anys es mantinguin ocupades.

A Catalunya, l'any 2002 l'atur es va situar en el 9,6%, la taxa d'ocupació en el 65,6% i la taxa d'ocupació femenina en el 52,5%. Per assolir els objectius establerts a Lisboa, cal augmentar sobretot el nombre de dones que treballen, ja que el mercat català pateix un dèficit d'ocupació femenina, i també de les persones més grans de 55 anys. Per situar Catalunya en el camí de la plena ocupació, l'any 2007 hauran d'estar treballant 120.000 dones més que ara. Les nostres polítiques d'ocupació estaran orientades a aquesta finalitat.

L'atur a Catalunya es caracteritza per ser:

- a) Femení: la taxa d'atur entre les dones (13,1%) gairebé dobla la dels homes (7,1%), i el diferencial més gran entre sexes afecta les dones de 25 a 45 anys.
- b) Jove (sense distinció de sexe): la taxa d'atur entre els menors de 25 anys és del 18%.
- c) Selectiu: està concentrat sobretot en persones amb nivells de qualificació baixos, ja que el 66% dels aturats només tenen estudis primaris.

En els propers anys tindrem un dèficit important d'oferta laboral, especialment amb una qualificació professional mitjana, que es pot avaluar entre 350.000 i 400.000 llocs de treball. La resolució d'aquesta necessitat del nostre teixit econòmic i productiu vindrà, sens cap dubte, de l'aportació de mà d'obra qualificada procedent de la resta de l'Estat, així com de les persones procedents de fora de l'Estat i de la UE.

El Govern de la Generalitat ha de facilitar l'ampliació i millora de l'oferta de treball, incrementant significativament la qualificació dels treballadors i treballadores, per tal que s'adeqüin a les demandes de les empreses, i facilitar la incorporació de la dona al mercat laboral.

D'altra banda, el Govern ha de respondre a la integració necessària de contingents d'immigrants per fer front a les mancances de personal, especialment la de personal relativament especialitzat. En aquest sentit, s'hauran de desenvolupar actuacions en el camp professional, així com en els coneixements que els immigrants no tenen assolits en l'àmbit lingüístic, cultural, social i econòmic de Catalunya. D'aquesta manera, des del punt de vista ocupacional tindran els mateixos drets, deures i oportunitats que la resta de persones en el mercat laboral. En definitiva, el Govern ha de vetllar per ordenar els fluxos immigratoris d'acord amb les necessitats del nostre mercat de treball.

El mercat laboral català té un clar problema de qualitat, que es manifesta en un dèficit de formació, una alta sinistralitat, un excés de temporalitat i massa precarietat laboral. El nivell de formació de la població activa és clarament inferior a la mitjana europea i a les principals comunitats autònomes, i el gruix de l'ocupació generat en l'etapa expansiva 1994-2001 s'ha caracteritzat per realitzar-se en sectors amb un nivell tecnològic relativament baix. Els socialistes catalans defensem la flexibilitat en el mercat de treball. Però aquesta ha d'anar inexcusablement unida a la seguretat dels treballadors i treballadores i a la millora permanent de les condicions contractuals.

Molts dels problemes del mercat de treball deriven de les mancances del sistema educatiu: de l'elevat nivell de fracàs escolar; del baix percentatge de joves catalans que continuen l'escolarització postobligatòria; de la manca d'adequació entre la política formativa i les demandes de les empreses. En conseqüència, per resoldre els dèficits del mercat de treball cal dirigir les polítiques fonamentalment en el camp de l'educació i la formació.

A més, patim la manca o insuficiència d'un sistema de protecció social que, articulat mitjançant la col·laboració pública-privada, afavoreixi la mobilitat territorial i faciliti la conciliació de la vida personal i familiar amb la laboral. Cal treballar amb dedicació i intensitat en el camp de l'habitatge, la creació d'escoles bressol, la generació de recursos i serveis per a l'atenció de persones dependents.

Per la seva part, el Servei d'Ocupació de Catalunya no està responnent a les demandes i necessitats de les empreses, persones i territoris. És poc transparent i eficaç, està desconnectat dels serveis homòlegs de l'Estat i d'Europa, i només ha intentat atendre la dimensió professional del mercat de treball. Cal transformar-lo per garantir un funcionament correcte i adequat que el faci capaç de respondre a les transformacions que s'estan produint en el mercat laboral català, espanyol i europeu.

OBJECTIUS

1. Assolir la plena ocupació, estable i de qualitat a Catalunya. Això significa, essencialment, aconseguir que en quatre anys 120.000 dones més que ara tinguin treball.
2. Crear més ocupació i millor: 1) afavorir la creació d'empreses i l'autoocupació, amb el desenvolupament dels sectors relacionats amb les noves necessitats, la modernització del nostre teixit econòmic i productiu amb el desenvolupament de la recerca o la innovació i afrontant les causes i els efectes de la deslocalització; 2) promoure una organització i utilització més racional del temps de treball; i 3) reduir l'excés de temporalitat en la contractació i la sinistralitat.
3. Millorar les capacitats d'ocupació de les persones, amb la potenciació de la ràpida reinserció de les persones aturades al mercat de treball i la capacitació professional de les ocupades. Les polítiques actives d'ocupació tindran un paper clau.
4. Evitar la dualitat en la societat i el mercat de treball. Les persones amb més dificultats, les afectades per diferents factors de desigualtat que limiten les seves

possibilitats d'inserció laboral, requereixen actuacions complementàries per compensar la situació de desavantatge inicial i situar-se en igualtat de drets i deures respecte a la resta.

5. Facilitar la conciliació entre la vida laboral i la familiar i personal.
6. Crear un sistema ocupacional que tingui com a motor del desenvolupament el món local, els agents econòmics i socials i el món del coneixement que conviuen a cada territori, i que faci protagonista l'aprofitament dels recursos humans i materials del propi territori per a la generació de riquesa i d'ocupació i no es limiti a atraure inversions externes o exclusivament a pal·liar les conseqüències de l'atur.

MESURES

Mesures per adequar el sistema educatiu a les necessitats del mercat de treball

- Consolidar un sistema de formació al llarg de la vida que afavoreixi el desenvolupament de les capacitats personals, millori la capacitat d'adaptació a les innovacions, formi en noves tecnologies i llengües, i que estableixi mecanismes de formació laboral per a les persones que vulguin entrar o reincorporar-se al món del treball.
- Establir el sistema per reconèixer la millora de la qualificació professional adquirida en el desenvolupament de l'exercici de l'activitat professional i formativa de caràcter no reglat (ocupacional i contínua).
- Adoptar el compromís d'impartir formació professional a 250.000 persones en atur, com a mínim, durant els propers cinc anys, i fomentar la capacitació professional de 250.000 persones més en aquest mateix període mitjançant la formació continuada, amb especial atenció a les empreses amb menys de 10 treballadors (recursos controlats de manera pública, concertada i transparent).
- Reforçar els mòduls formatius de l'ensenyament reglat, en especial els més vinculats als oficis; afavorir la integració dels actuals mecanismes de formació ocupacional i de formació continuada en una mateixa estructura educativa.
- Reconèixer el dret individual a la formació per iniciativa del propi treballador i en condicions pactades.

Mesures per evitar la dualitat a la societat i el mercat de treball i potenciar les actuacions territorials i locals

- Aplicar un pla de recerca d'ocupació personalitzat per a i amb totes les persones desocupades abans del quart mes d'atur.
- Oferir una experiència laboral o una formació a totes les persones desocupades abans del dotzè mes d'atur i del sisè mes a les persones joves o a les més vulnerables.

- Oferir una experiència laboral o formació a les persones aturades de llarga durada i establir ajudes per a la seva contractació per part de les empreses.
- Incentivar les accions que s'adrecin a la permanència en el treball de les persones més grans, afavorint l'aprofitament i actualització de les seves capacitats, el pas progressiu de la vida activa a la jubilació o la seva participació en activitats de l'economia solidària.
- Facilitar l'accés al treball a les persones amb dificultats especials d'inserció laboral, mitjançant la seva incorporació automàtica als programes ocupacionals per a persones en atur de llarga durada; potenciant l'actuació de les empreses d'inserció sociolaboral, els centres ocupacionals, els centres especials de treball i les empreses del sector de l'economia social; establint clàusules socials en els contractes públics de les administracions públiques catalanes, adreçades a afavorir aquest objectiu, i creant ajudes per a la seva contractació per part de les empreses.
- Concedir ajuts a la contractació estable de les persones majors de 45 anys. Es destinaran a aquest fi, com a mínim, 6 milions d'euros durant els propers 5 anys.

Mesures per establir nous instruments de gestió de l'ocupació

- Desenvolupar totes les potencialitats existents en el territori per crear ocupació i millorar la capacitat d'ocupar-se de les persones, mitjançant els acords locals per a l'ocupació que integraran tots els recursos orientant-los en aquesta direcció. Així, les competències efectives de la política d'ocupació residiran en el món local.
- Fer del Servei d'Ocupació de Catalunya un organisme integrador de polítiques, descentralitzat, desburocratitzat i participat en la seva direcció i gestió per les organitzacions empresarials i sindicals i les administracions locals. En aquesta direcció promourem la reforma de la llei del sistema ocupacional i del Servei d'Ocupació de Catalunya.
- Gestionar la intermediació laboral, garantint l'adequada connexió informàtica amb la resta de l'Estat i Europa per tal de fer efectiu, amb eficàcia, el dret a la mobilitat laboral lliurement decidida.

Mesures per crear més ocupació

- Potenciar l'activitat en sectors econòmics emergents amb capacitat per atendre necessitats no cobertes o insuficientment cobertes d'empreses i de persones, com ara els serveis de proximitat (escoles bressol, serveis d'atenció domiciliària, atenció a les persones amb dependència), els relacionats amb l'educació, el lleure i el temps lliure, el medi ambient i la cultura, la solidaritat i la cooperació, o el suport als centres d'investigació.
- Col·laborar en el desenvolupament dels sectors d'activitat econòmica generadors d'ocupació en què les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) tinguin un paper fonamental i dels sectors industrials en què es disposa de recursos humans

competents i de capacitat per ser econòmicament competitius amb l'activitat d'altres països.

- Establir, des del Govern de la Generalitat, un programa d'incentius als acords col·lectius i individuals que tinguin com a objectiu les 35 hores setmanals (1.600 anuals), a través de noves contractacions estables, a jornada completa o a temps parcial, o la reordenació i reducció de la jornada de treball.
- Promoure la contractació a temps parcial, fixa i amb igualtat de drets, amb l'objectiu de doblar-la abans del 2010.
- Exigir un pla de reparació social dels perjudicis que produeixen a les empreses amb beneficis que optin per deslocalitzar-se. Aquest pla haurà de contemplar el retorn dels ajuts rebuts, les accions de la recol·locació de les persones que pretenen acomiadar i el suport a la regeneració del teixit econòmic i productiu de la zona que pretenen abandonar.

Mesures per fomentar l'autoocupació

- Fomentar l'autoocupació (col·lectiva i individual) com a fórmula de creació d'ocupació estable des dels programes de desenvolupament local, mitjançant un suport i impuls decidit i descentralitzat a la xarxa d'infraestructures de viviers, incubadores, parcs científics i tecnològics, viviers virtuals, centres de serveis, d'iniciatives de suport als projectes d'autoocupació i noves creacions d'empreses.
- Donar suport a les cooperatives i societats laborals que estan actuant de manera activa en tots els sectors del mercat més tradicional i competitiu, i cercar la col·laboració amb elles, així com amb la resta d'entitats i d'empreses de l'economia social, en la generació de respostes a les noves necessitats socials, és fruit de la iniciativa i l'actitud emprenedora, generadores de treball estable i de qualitat, i innovadores.

Mesures per millorar la qualitat de l'ocupació generada

- Establir un marc de relacions laborals que faci possible conjuntar flexibilitat i seguretat. Per tant, cal potenciar la negociació col·lectiva a Catalunya, vetllar per evitar les discriminacions laborals, en especial per motius de gènere, promoure l'afiorament de l'activitat laboral no declarada o irregular i el reconeixement dels drets de les persones que la desenvolupen, transformar en contractació fixa l'excés de temporalitat amb l'objectiu de reduir-la fins al 15% (la temporalitat s'ha de limitar a aquells casos en què està justificada pel caràcter temporal de l'ocupació), potenciar i descentralitzar al territori el Tribunal Laboral de Catalunya, i fomentar la promoció i constitució dels comitès d'empresa europeus a les empreses internacionals, per harmonitzar les condicions de treball i evitar el dúmping social.
- Promoure la responsabilitat social a les empreses (RSE) que impulsa la UE. L'acceptació i la incorporació voluntària de les empreses dels valors de respecte al

medi ambient i de millora de les relacions laborals que configuren aquesta iniciativa haurà de suposar una millora “en origen” de les relacions laborals.

Mesures per disminuir la sinistralitat laboral i les malalties professionals

- Establir un pla d'inspecció i control de la sinistralitat laboral i les malalties professionals amb la participació de tots els sectors implicats (empresa, treballadors i treballadores) en el seu disseny i execució; intensificar els controls sobre les condicions de salut i seguretat en l'exteriorització i subcontractació d'operacions; sensibilitzar sobre la necessitat d'incorporar la prevenció dels riscos laborals en els processos productius.

4.4. UNA ECONOMIA BASADA EN L'ESPERIT EMPRENEDOR

4.4.1. Suport als emprenedors

Els emprenedors, col·lectiu insubstituïble en la generació d'iniciatives creadores d'ocupació i riquesa (en particular microempresaris, autònoms, treball associat i iniciatives socials), són protagonistes importants del creixement de la nostra economia ja que aporten elements innovadors en matèria de gestió empresarial, en recerca de major qualitat en la producció de béns i serveis, en l'ús de nous models de prestacions socials i en l'aplicació intensiva de noves tecnologies.

Catalunya, al llarg de la seva història, ha estat sempre un país d'emprenedors i d'empreses. Per això volem que Catalunya sigui la pàtria dels emprenedors. I, com a tal, que sigui un país que mobilitzi totes les seves energies, que no menyspreï cap talent, que estimuli els innovadors i la innovació, i que confii en la gent que aposta esforços i riscos en la creació de noves empreses, nous llocs de treball, noves iniciatives cap a la societat.

No és menys important la demostració de major flexibilitat i agilitat en les respostes als canvis en l'impuls de la innovació i en l'ampliació del teixit econòmic que esdevé complementari a les grans empreses. El propi desenvolupament de l'esperit emprenedor i la iniciativa empresarial són una valuosa habilitat social i productiva que objectivament enriqueix la capacitat global del país, així com un espai fonamental per oferir una autèntica igualtat d'oportunitats i una nova manera d'entendre la redistribució dels recursos per a totes les persones que volen emprendre un activitat econòmica o social.

L'elevat nombre d'emprenedors que tenim a Catalunya és un factor de competitivitat que cal reforçar. Les microempreses i els treballadors autònoms doten de flexibilitat el sistema productiu, faciliten noves formes d'organització del treball i impulsen la mobilitat social. Tanmateix, és imprescindible que no pateixin situacions de desigualtat respecte a les grans empreses i a la resta de treballadors, per això cal una política activa a favor d'aquest col·lectiu.

Els darrers anys, l'acció de la Generalitat no ha estat ni compromesa ni capdavantera en aquest camp. Amb una política tímida, poc engrescadora, escassament imaginativa, amb escassos recursos, molts dels quals simplement transferits des de l'Estat i la UE, poc innovadora i gens arriscada en matèria de finançament directe, de creació d'infraestructures o de suport mitjançant avals i garanties, no ha respost a les necessitats del país. La seva aportació des del CIDEM o des del Departament de Treball ha estat reactiva i no proactiva.

En contraposició, i sense ser la seva competència, a partir dels anys 80 molts governs locals i associacions empresarials territorials van entendre la necessitat d'implementar polítiques locals de caràcter públic per tal de donar suport a la capacitat de crear i de generar noves iniciatives al teixit professional, tot seguint les recomanacions europees en matèria de foment de l'esperit emprenedor i de generació d'ocupació. Aquesta experiència continua sent l'actiu principal del país en matèria de suport als emprenedors

i la creació d'empresa, i haurà d'estar present i ser potenciada en qualsevol disseny de polítiques actives del futur govern de la Generalitat.

D'altra banda, la universitat també ha de tenir un paper important com a motor de creació de noves iniciatives empresarials. La creació de noves empreses de base tecnològica (EBT) sorgides dels entorns de la recerca pública que es duu a terme a les universitats i a altres centres de recerca, representa una de les modalitats de transferència de tecnologia de major valor afegit (ha representat una de les modalitats de transferència de tecnologia), alhora que una oportunitat per generar llocs de treball d'elevada qualificació, una oportunitat de regeneració del teixit productiu del país, i un espai que facilita que una part de joves preparats (gràcies a la formació universitària rebuda a càrrec dels pressupostos públics), pugui desenvolupar una trajectòria professional. En aquest sentit, cal dir que no ha estat fins fa molt poc que el Govern de la Generalitat ha prestat atenció a aquest teixit derivat del món de la recerca, de les universitats i dels centres de transferència de tecnologies, i la seva relació amb el camp dels nous emprenedors i emprenedores.

OBJECTIUS

1. Fomentar activament l'esperit emprenedor relacionat amb les iniciatives de creació d'empreses i promoció de nous emprenedors i emprenedores que impulsen diversos agents: ajuntaments, cambres de comerç i associacions empresarials, universitats i centres de recerca, centres de formació de professionals, etc., donant un nou protagonisme als emprenedors i emprenedores i a les microempreses com a generadors d'ocupació, motors del creixement econòmic i espais d'igualtat d'oportunitats de totes les persones que vulguin posar en marxa una iniciativa empresarial o social.
2. Promoure polítiques de suport directe i descentralitzades (ajuntaments i universitats principalment) en matèria d'infraestructures (vivers, incubadores i centres de serveis), suport logístic, informació, formació, transferències de tecnologies i capital pragmàtic, suport a la innovació i a l'R+D, i finançament (recursos econòmics i assessorament).
3. Potenciar mecanismes d'enfortiment en aquest camp, en particular en processos de concertació públic-privat, així com de promoció de models de cooperació, col·laboració i associacionisme entre emprenedors, microempresaris, autònoms, economia social i, en general, iniciatives que es desenvolupen dins del sector, aprofitant també les sinergies que donen els acords i pactes locals per l'ocupació entre administracions i agents socials.
4. Potenciar a l'ensenyament universitari i professional la divulgació, informació i formació per a la creació d'empreses i potenciar la creació d'espais a les universitats, parcs científics i centres de recerca d'espais específics per aquest fi.
5. Impulsar millores en matèria de protecció social, fiscal i laboral d'acompanyament al procés de creació d'empreses adequades a les necessitats i demandes del sector.

MESURES

- Enfortir i augmentar els recursos per a la difusió de la cultura emprenedora tant des de l'àrea educativa com institucional, en especial mitjançant el foment de la capacitat emprenedora dels nostres joves.
- Potenciar i promoure des del món local (ajuntaments i associacions empresarials) i des de les universitats, amb un suport decidit i descentralitzat del Govern de la Generalitat, la xarxa d'infraestructures de vivers, incubadores, parcs científics i tecnològics, vivers virtuals, centres de serveis, de suport a noves iniciatives emprenedores i noves creacions d'empreses, etc.
- Impulsar les estructures tecnològiques d'atenció unificada de "tot en un", superant l'actual descoordinació entre administracions, en les quals l'emprenedor-recent empresari trobi suport en temes legals i fiscals, de gestió empresarial, aspectes financers, protecció de patents, accés a inversors, etc.
- Proposar que els Acords Nacionals de Formació Contínua estableixin el compromís de duplicar la taxa global de cobertura formativa per als nous emprenedors, autònoms i microempreses.
- Proposar la inclusió normalitzada en els programes d'estudis universitaris, tècnics i de formació professional, d'ensenyament i mòduls especialitzats de creació d'empreses i promoció de noves iniciatives emprenedores.
- Impulsar la creació de noves empreses de capital risc mixtes per invertir en nous projectes i donar suport a iniciatives ja existents amb aquest perfil, i establir un model de préstecs amb garantia recíproca que permeti als nous emprenedors i microempresaris accedir als recursos necessaris per començar una nova activitat empresarial, amb la promoció del desenvolupament d'una xarxa de *business angels* a nivell de tot Catalunya.
- Potenciar, des de la col·laboració entre entitats públiques i privades, un fons per al cofinançament de préstecs participatius destinat a autònoms, emprenedors i microempreses, així com impulsar un servei financer integrat que inclouria l'anàlisi dels projectes d'innovació, assessoria tecnològica i propostes sobre les línies de finançament disponibles.
- Afavorir el desenvolupament de sistemes de comptes d'estalvi per a inversió en petits projectes empresarials. S'impulsarà que aquests comptes estiguin complementats amb recursos de les partides socials d'entitats financeres. També s'ha de promoure, amb el concurs de les entitats financeres i de les institucions comunitàries, la millora del sistema de microcrèdits sense avals.
- Assegurar la disponibilitat d'infraestructures (xarxes) de qualitat a tot el territori, posant en marxa un pla de difusió social de les noves tecnologies per als emprenedors, els microempresaris i autònoms, i promoure un model que permeti augmentar significativament el nombre de noves iniciatives innovadores.

- Difondre entre els investigadors la importància de la patent com a instrument de captura i protecció del valor afegit potencial d'una recerca.
- Posar a disposició dels investigadors estructures que facilitin la valoració de la recerca i que els assessorin en els processos de protecció i comercialització (via empresa derivada o altres) dels resultats obtinguts.
- Continuar impulsant iniciatives que aportin els recursos primerencs necessaris que permetin desvetllar i donar suport a projectes en estat encara embrionari sorgits de l'àmbit de la recerca.
- Potenciar concursos de projectes d'empreses derivades o *start-up*, que facilitin uns certs recursos a les iniciatives guanyadores, ajudin a revelar projectes i presentin un efecte de publicitat i de demostració a l'entorn.
- Orientar i potenciar la creació de noves empreses i el desenvolupament de noves iniciatives emprenedores sota el model de fórmules empresarials d'economia social, treball associat i, en altres casos, empreses del tercer sector.

4.4.2. Autònoms

Els autònoms, com ja hem dit, constitueixen un element de riquesa i competitivitat del nostre país. Més de mig milió de persones desenvolupen a Catalunya la seva activitat laboral com a treballadors autònoms, i generen, amb el seu treball, una riquesa a Catalunya en torn al 12% de PIB. Aquest col·lectiu té una importància cabdal en la nostra economia. Assumeixen riscos i sovint impulsen projectes innovadors amb adaptació i flexibilitat, i contribueixen a crear llocs de treball i riquesa.

Malgrat el seu pes econòmic i social, l'ordenament jurídic, que es desenvolupa a nivell d'Estat espanyol i que regeix la seva activitat, no s'adequa a les seves necessitats ni reconeix els seus drets socials de la mateixa manera que als treballadors assalariats. Els autònoms han de superar diferents tipus de problemes quan duen a terme la seva activitat. Aquests problemes deriven del fet que, socialment, no se'ls reconeix el seu paper com a emprenedors i creadors de riquesa, de la seva desfavorable relació juridicolaboral amb tercers, d'una inadequada fiscalitat, de la seva insuficient protecció social, de la relació que mantenen amb les administracions públiques i, molt especialment, per la feblesa i transitorietat de les mesures de suport i de foment de l'activitat emprenedora.

Particularment feble és, a més, la situació dels treballadors autònoms dependents que avui dia pateixen una situació més complexa ja que estan vinculats a un o a molt pocs clients, i estar sotmesos a un règim de dependència severa de tercers, que els fan extremadament vulnerables, i protegits de manera quasi nul·la davant dels canvis dels cicles econòmics.

La situació, a Catalunya, ha estat encara més agreujada per la significativa indiferència del Govern de CIU de la Generalitat envers aquest col·lectiu. Les polítiques de suport al treballador i empresari autònom, a la creació d'empreses i als nous emprenedors, han estat molt poc desenvolupades, molt dependents de les transferències des de

l'administració central al Departament de Treball, i amb un suport quasi nul d'Indústria i Comerç.

Els autònoms tenen i tindran un paper protagonista en el creixement de la riquesa i l'ocupació en els propers anys. És i serà un espai cabdal per oferir mesures en línia per estendre una nova manera d'entendre la redistribució dels recursos per donar suport a les noves activitats econòmiques o socials, i espai de recerca d'una major igualtat d'oportunitats per amplis col·lectius de treballadors i empresaris del nostre país.

És hora d'incidir activament i de fer tota la pressió necessària en la política del Govern de l'Estat i a les Corts, per potenciar aquest sector i donar-li el tractament legal i formal que li correspon.

OBJECTIUS

1. Emprendre iniciatives des del Govern de la Generalitat perquè les Corts Generals desenvolupin un marc legislatiu de millora de la situació i condicions laborals d'aquests treballadors i empresaris autònoms, i eixamplar l'àmbit laboral i l'abast de l'acció protectora del sistema de protecció social públic envers aquest col·lectiu. Alhora, és indispensable aclarir i simplificar la seva fiscalitat.
2. Impulsar accions per a la promoció, el foment i la creació neta d'ocupació com a autònoms mitjançant l'autoocupació i noves empreses.
3. Promoure espais que facilitin la concertació, cooperació i associacionisme entre els propis autònoms per afavorir el desenvolupament de la seva pròpia empresa i augmentar la seva presència i reconeixement, social i cultural, promovent la seva participació i rol actiu en els debats que els afecten directament.
4. Pal·liar les mancances formatives, de capacitació, d'informació, de suport logístic, de suport en capital financer i pragmàtic, que obstaculitzen el desenvolupament del sector, i fer-ne partícip i actor principal l'administració local, la xarxa d'associacions empresarials i els agents socials del territori.
5. Crear i promoure instruments de suport financer públics i privats que donin suport al sector, en particular per la posada en marxa de noves empreses.

MESURES

- Promoure que les Corts Generals emprenguin una revisió de la legislació actual perquè els autònoms estiguin en igualtat de drets i prestacions en relació amb els altres treballadors i ocupats, i per definir un marc públic i empresarial que n'estimuli l'activitat. En aquest sentit, és crucial impulsar l'Estatut Jurídic del Treballador Autònom, incloent-hi el reconeixement dels seus drets i deures. Dins d'aquesta proposta cal promoure:
 - L'eliminació dels obstacles per a la contractació de familiars.

- L'impuls de la contractació estable i la promoció de l'ocupació mitjançant bonificacions i ajuts fiscals similars als que tenen les empreses.
 - L'adaptació de les normes previstes per la Llei de prevenció de riscos laborals per cobrir les necessitats i realitats d'aquest col·lectiu.
 - La promoció de la creació d'un fons de garantia per tal de cobrir les prestacions d'atur i incapacitat permanent.
 - L'impuls de la reforma de les prestacions socials per als autònoms per equiparar-les amb les del Règim General en els casos d'incapacitat, jubilació, maternitat i conciliació de la vida familiar i laboral.
 - El fet de permetre la modificació voluntària de les cotitzacions socials en funció de l'edat per tal de millorar les pensions de jubilació.
 - L'establiment d'un marc de garanties en la base reguladora dels treballadors autònoms que els permeti poder calcular les seves bases reguladores i practicar cotitzacions per assolir una pensió digna.
 - El suport i tractament específic a les necessitats del col·lectiu de treballadors autònoms dependents, tot impulsant un tractament singular relatiu a les seves condicions de treball i als drets com a treballadors que depenen d'una sola o de molt poques empreses, així com millorar el nivell de protecció social davant la pèrdua d'ocupació per causes alienes a la seva voluntat com a prestador de servei o treballador.
- En l'àmbit fiscal, cal redefinir el sistema de mòduls en el sentit següent: ampliació a noves professions, revisió dels mòduls existents i desenvolupament d'una nova normativa sobre conceptes desgravables; així mateix, aplicar coeficients correctors segons un límit de renda, durant els primers quatre anys d'una activitat i per als menor de trenta anys, i impulsar una reducció dels coeficients als successors dels titulars que tinguin més de 55 anys.
 - Incorporar a la formació professional i universitària capacitació orientada a la creació d'empreses i establiment com autònom, així com la creació de programes específics de formació ocupacional per als aturats que es vulguin establir com a autònoms, amb especial atenció als joves, dones i aturats de llarga durada.
 - Fomentar xarxes, plataformes tecnològiques i espais d'intercanvi que afavoreixin les relacions d'associacionisme i comercials dels autònoms i emprenedors. En especial, en el suport a la creació de centrals de compra, cooperatives de serveis i per a la contractació de gerents i de suport administratiu.
 - Fomentar i estimular espais de suport logístic, de creació d'empreses –vivers, incubadores–, de suport i assessorament general als autònoms, de centres de serveis especialment adreçats a aquest sector, de serveis de formació i informació, de suport en capital pragmàtic, de suport tecnològic, a partir del treball que desenvolupa

l'administració local, les associacions al territori, les cambres de comerç i els agents socials, integrant aquestes iniciatives en les estratègies europees per a l'ocupació que es desenvolupen al territori (acords i pactes locals per l'ocupació, etc.).

- Adaptar els programes de competitivitat i de qualitat empresarial als treballadors autònoms i les microempreses, tant als que tinguin instal·lacions obertes al públic, com a la resta de professionals.
- Establir l'obligació que les empreses que presentin expedients de regulació o de supressió d'ocupació informin sobre com poden afectar les mesures laborals als treballadors autònoms que depenen de l'empresa.
- Defensar de manera intensiva, mitjançant programes específics, tota l'economia que depèn de l'activitat rural, fent especial incidència a incentivar la successió de les empreses de caire familiar.
- Crear un observatori permanent de les iniciatives d'emprenedors i autònoms, i de creació i de potenciació de microempreses. Aquesta iniciativa vetllarà per les bones pràctiques laborals, amb dedicació preferent a la prevenció de riscos laborals, seguretat en el treball i el suport a la xarxa de centres de serveis, vivers, etc., que es dediquin al suport de la creació d'empresa.
- Potenciar l'oferta de serveis des de les cambres de comerç per als autònoms i les microempreses, així com la defensa dels seus interessos col·lectius.
- Potenciar la creació de fons d'estalvi per a la creació de noves empreses, amb la promoció per tal que les entitats financeres aportin un cofinançament equivalent o superior a l'estalvi produït per l'emprenedor, així com un augment dels fons per la millora del sistema de microcrèdits sense garanties per accedir als recursos necessaris per crear o eixamplar una activitat.
- Potenciar, des de la col·laboració entre entitats públiques i privades, un fons per al cofinançament de préstecs participatius destinats a autònoms, emprenedors i microempreses de nova creació o existents, garantint els mecanismes de transparència i avaluació.
- Impulsar un servei financer integrat que inclouria l'anàlisi dels projectes d'innovació, assessoria tecnològica i propostes sobre les línies de finançament disponible, dissenyant un sistema d'avaluació de la implantació dels projectes i les reduccions fiscals que siguin possibles per estimular aquests projectes.
- Estendre als autònoms les mesures proposades per al conjunt dels emprenedors en el camp del finançament: millora del sistema de garanties, de les condicions del capital risc i ajuts privilegiats a projectes innovadors.
- Afavorir el desenvolupament de sistemes de comptes d'estalvi per a inversió en petits projectes empresarials per a persones amb dificultats. Aquests comptes estarien complementats amb recursos de les partides socials d'entitats financeres.

4.4.3. Suport a l'economia social

L'economia social és, en el nostre país, un element cabdal si es vol parlar d'una economia de progrés i de distribució de la riquesa, ja que s'ha de tenir present l'aportació que té en la creació de riquesa i d'ocupació. No podem oblidar que a Catalunya el sector d'economia social aporta entre el 5% i el 7% al PIB, i entre el 9% i l'11% d'ocupació. La seva importància no deriva exclusivament dels factors quantitius, sinó també dels qualitius.

Hom reconeix que les cooperatives i societats laborals, així com la resta d'entitats i d'empreses de l'economia social, són fruit de la iniciativa i l'actitud emprenedora d'un col·lectiu de persones, generadores de treball estable i de qualitat, i innovadores.

Actuen de manera activa en la generació de respostes a les noves necessitats socials i, alhora, també ho fan en tots els sectors del mercat més tradicional i competitiu.

Per la seva configuració, funcionament democràtic i finalitat, s'adapten a la proposta d'empreses socialment responsables que promou la Comissió Europea. Al mateix temps, la seva aportació a la cohesió social i al creixement sostenible els atorga un paper clau en la manera de fer empresa, tan important en el propi desenvolupament local.

En aquest context no és menys important, també, tenir present el paper que compleix la banca ètica en la difusió de noves maneres d'entendre l'economia del país. En aquest sentit, és fonamental impulsar i promoure iniciatives com la banca ètica, una manera diferent d'entendre el sistema financer, que posa al mateix nivell la consecució del benefici econòmic i del benefici social, i que atorga a les persones capacitat de decisió i de control sobre l'ús i la destinació que les entitats financeres fan dels seus estalvis.

La banca ètica es diferencia de la banca convencional tant de cara als estalviadors com de cara als receptors de finançament. D'una banda, intenta atraure els estalviadors sensibles a determinats valors, com ara la cohesió i la justícia social, la sostenibilitat mediambiental o la igualtat de gènere. D'altra banda, finança els projectes empresarials que, sent sostenibles des del punt de vista financer, compleixen una sèrie de requisits vinculats als valors abans esmentats.

Els anys de govern de CiU no han estat beneficiosos per al desenvolupament del sector. La manca de mesures en temes de formació i l'escassa transversalitat i coordinació en les mesures que podrien beneficiar el sector, són l'evidència de la indiferència envers problemes cabdals de funcionament del sector.

L'actitud dels socialistes no vol ser exclusivament passiva sinó que serà de veritable canvi. Un compromís que volem basar en la col·laboració, concertació i corresponsabilització entre la societat i les entitats i empreses d'economia social, amb un suport decidit del sector públic, mitjançant una aliança estratègica que s'ha d'orientar a la resolució dels reptes que té plantejats, d'una banda, l'economia social com a tal i, d'altra banda, la societat en relació amb la conciliació al manteniment del creixement del benestar de les persones i d'una economia plural sostenible i amb dimensió humana.

OBJECTIUS

1. Fomentar el creixement del sector, animant la creació d'empreses sota les fórmules d'economia social i incentivant la generació de noves iniciatives de treball associat i de foment cooperatiu com a forma de construcció de noves modalitats de democràcia econòmica.
2. Donar suport als processos que permetin la millora de la qualitat dels béns i serveis que produeixen, per afavorir la seva consolidació empresarial i la millora de la seva valoració econòmica i social. Incrementar el nivell de coneixement de les tècniques de gestió empresarial.
3. Impulsar la constitució de consorcis i xarxes de cooperació sectorial, intersectorial, territorial i transnacional, per reforçar la seva capacitat d'actuació, contractació, negociació i representació.
4. Afavorir l'accés a un finançament i una fiscalitat que atengui la seva especificitat empresarial.
5. Afavorir els projectes de banca ètica i de finançament ètic i socialment responsable a Catalunya, sensibilitzant la societat catalana en el coneixement de l'estalvi i les inversions ètiques i socialment responsables, i reconeixent a les organitzacions de representació dels instruments de finançament ètic, el paper d'agent actiu i d'interlocutor de l'Administració en aquesta matèria.
6. Donar a conèixer i reconèixer el paper d'economia social com un espai clau en els processos de consolidació de noves formes d'organització de la producció i de prestació de serveis, amb un sentit fortament democràtic, participatiu i redistributiu.
7. Actuar transversalment des del Govern per donar suport a aquest sector, tant en matèria de formació, com d'ajuts fiscals, reconeixement de drets socials, innovació i qualitat, transferència de tecnologies i implantació d'NTI.
8. Impulsar l'establiment i la generalització de les etiquetes socials com una manera de posar en relació els consumidors amb sensibilitat social amb els productors de l'economia social, i posar els moviments de consum responsable al servei del creixement de l'economia social.

MESURES

Mesures en matèria de potenciació del sector de l'economia social

- Recuperar la mesura del pagament únic de la prestació per desocupació, sense limitacions, per aquelles persones que després d'haver finalitzat una relació laboral amb una cooperativa o societat laboral tenen la possibilitat de passar a ser soci de treball d'aquesta mateixa cooperativa.
- Complementar amb aportacions específiques per les cooperatives i societats laborals els programes generals d'ajuts al desenvolupament empresarial

(internacionalització, qualitat, etc.) i, especialment, els referents a les petites i mitjanes empreses, als quals han de tenir accés de manera normalitzada.

- Facilitar l'accés al finançament públic dels projectes empresarials creats per entitats i empreses d'economia social.
- Incrementar dins dels programes de vivers d'empreses la consolidació de fórmules empresarials relacionades amb l'economia social.
- Promoure en els programes de desenvolupament local la col·laboració amb les cooperatives i societats laborals existents, així com el foment de l'autoocupació col·lectiva com a fórmula de creació d'ocupació estable.
- Establir clàusules socials en els contractes públics de les administracions públiques catalanes, adreçades a afavorir la integració laboral o la prestació de serveis de proximitat a les persones amb dificultats especials d'inserció sociolaboral i amb més necessitats.
- Fomentar l'accés i l'ús de les noves tecnologies, mitjançant plans específics de desenvolupament i innovació tecnològica.
- Promoure i potenciar l'establiment dels consorcis i xarxes que tendeixin a dotar les entitats i empreses de l'economia social d'una dimensió d'actuació adequada.

Mesures en matèria de formació i investigació

- Fer particip actiu i sense discriminació les empreses de l'economia social en tots els ajuts a la formació existents, en particular millorant el tractament que se'ls dona en el marc de la formació contínua (Forcem).
- Incorporar en els diferents programes formatius ocupacionals, continuats, reglats, uns mòduls formatius i universitaris de formació en matèria dels avantatges socials i econòmics del treball associat.
- Incrementar la presència de l'economia social en l'àmbit universitari, incorporant el seu estudi a les llicenciatures i diplomatures connexes amb la seva actuació empresarial i social.
- Establir les condicions per al desplegament de la investigació i la recerca sobre temes d'economia social.
- Possibilitar i fomentar la realització de crèdits en pràctiques a entitats i empreses d'economia social.
- Proposar la creació d'un espai de formació, reflexió i recerca d'alt nivell dedicat específicament a l'economia social, el cooperativisme i la democràcia econòmica.

Mesures en matèria fiscal

- Unificar el tractament fiscal de totes les fórmules jurídiques d'economia social.
- Adaptació de la Llei de règim fiscal de les cooperatives als canvis que s'han produït, tant a nivell estatal com autonòmic.
- Establir exempcions per a la transmissió de drets de socis de cooperatives i societats laborals a favor de familiars.

Mesures de potenciació de la banca ètica

- Donar suport a les propostes de reforma de la legislació financera per tal que els crèdits per a la creació d'empreses socials i per a l'autoocupació sense garanties reals deixin de ser considerats productes d'alt risc.
- Potenciar la recentment creada Societat de Garantia Recíproca AVALIS per tal que esdevingui una eina eficaç a l'hora de facilitar l'accés al finançament de les entitats que formen l'economia social catalana. Crear, també, fons d'avalis específics per l'economia social, així com potenciar i agilitar els que ja existeixen.
- Impulsar els programes de sensibilització ciutadana i educació en l'àmbit del comerç just, la banca ètica i el consum responsable, establint els oportuns acords de col·laboració amb les organitzacions representatives del sector.

Mesures en matèria de foment i promoció

- Millorar de manera substancial els recursos destinats a l'enfortiment de les estructures representatives del sector, per tal que pugin desenvolupar els objectius i finalitats pròpies.
- Incrementar la visibilitat de les entitats i empreses de l'economia social. Els mitjans de comunicació de titularitat pública tindran present la difusió i explicació d'aquesta realitat econòmica i social.

Mesures en matèria de representació institucional

- Reconèixer a les organitzacions de representació del sector de l'economia social la presència en els òrgans en què les administracions públiques tinguin prevista la participació d'agents socials i econòmics per al disseny i/o consulta de les polítiques referents a economia, ocupació, afers socials, formació i qualificació professional, i relacions laborals i contractació.

Mesures en matèria d'organització administrativa

- Crear l'Institut Català de l'Economia Social, en substitució de l'actual Institut per a la Promoció i la Formació de Cooperatives, perquè desenvolupi, amb una dotació i

organització adequades, la promoció, divulgació i foment dels sector i els seus principis i valors socials.

- Reorganitzar i dotar de recursos humans i tècnics suficients, els registres públics de les entitats i empreses relacionades amb l'economia social (cooperatives, societats laborals, fundacions, associacions i mutualitats), per tal que puguin ésser un instrument de transparència del sector i no un fre burocràtic.

4.4.4. Pimes i empresa familiar

Catalunya té un teixit empresarial basat en la petita i mitjana empresa majoritàriament de caràcter familiar que és la principal font d'ocupació del país, motiu pel qual ha de ser matèria d'interès per al nostre programa. Les empreses catalanes han de poder desenvolupar el paper clau que han tingut històricament en termes de creació de riquesa, ocupació i capacitat exportadora. Els principals reptes que afronta aquest teixit són la competitivitat en la societat del coneixement, mitjançant les millores de la productivitat i la creació de valor per sobre d'altres factors que han estat importants en el passat, i la capacitat per generar, via fusions o aliances d'empreses, entitats de major grandària que competeixin globalment.

Com a país, a més, tenim el repte de la creixent competència global i la deslocalització d'empreses tant per la marxa dels centres de decisió com pel trasllat dels centres de producció, que encara que sobretot es dona entre grans empreses, afecta el teixit de pimes que en són proveïdores. A més, avui Catalunya no estimula els emprenedors i hi ha una mancança de nous projectes empresarials.

En el marc actual, alguns dels reptes que les petites empreses afronten i que dificulten la seva continuïtat són: la dificultat d'accés a finançament; la necessitat de modernitzar-se i d'integrar-se en l'economia del coneixement; la barreja de la dinàmica familiar i l'empresarial en la direcció de l'empresa –successió, repartiment de funcions, fiscalitat de la successió, etc.–, o la poca transparència en les actuacions de l'administració autonòmica, especialment en termes de contractació, concessions, finançament, ajuts, etc.

En clau d'empresa familiar, cada cop és més difícil encarar amb èxit el relleu generacional en un entorn cada vegada més complex per a la supervivència de les pimes i on és difícil plantejar projectes a llarg termini.

OBJECTIUS

1. Generar un entorn estimulants per als emprenedors i els petits empresaris, així com per a la continuïtat de les empreses familiars amb flexibilitat de formats i fórmules, i fer un país on una part important de la inversió vagi a nous projectes empresarials i on crear o continuar una empresa sigui una possibilitat real a l'abast de molta gent.
2. Generar entorns que impulsin i facilitin la col·laboració entre empreses a tots els nivells, des d'aliances temporals fins a fusions per afrontar projectes de major

nivell, i esperonar les empreses que puguin fer-ho, a competir a primera línia en una economia globalitzada.

3. Fomentar la formació i la qualificació del capital humà: facilitar l'accés a la formació dels directius i els treballadors/es de les pimes. Una formació útil i continuada de debò, compatible amb la feina, que potenciï la formació a distància, *in company* i adaptada a les necessitats de l'empresa.
4. Facilitar l'accés al finançament per a projectes empresarials nous o d'expansió. Potenciar el desenvolupament de nous mecanismes de finançament que representin alternatives reals per a projectes empresarials de pimes.
5. Afavorir que les nostres empreses competeixin avançant en la societat del coneixement i en la utilització de les noves tecnologies. Hem d'ajudar les nostres empreses a competir en valor i a no haver de competir reduint costos laborals.
6. Generar sinergies i complicitats amb les empreses des de l'Administració, en una relació que estimuli a emprendre i que ofereixi punts de trobada i un model de gestió i actuació transparent i rigorós que incentivi el compliment de les obligacions i les actituds responsables per part de les empreses.
7. Crear entorns d'empresa diversificats i impedir la concentració d'una sola font de riquesa per a les pimes en una comarca o ciutat.

Mesures per reforçar el capital humà

- Assegurar la qualitat de la gerència empresarial creant, en col·laboració amb escoles de negocis i coordinant els mecanismes institucionals de suport a la gestió de les petites empreses, un sistema de promoció econòmica per augmentar el nombre d'empreses que utilitzen assessorament extern i millorar la seva qualitat de manera continuada. Aquesta xarxa estarà oberta a tot tipus d'iniciatives públiques i privades que puguin estendre l'assessorament i reduir el seu cost per a les pimes.
- Reforçar la connexió entre les pimes, la universitat i la formació professional per tal d'adequar la formació a les demandes de les empreses, alhora que cal desenvolupar programes d'emprenedors que fomentin el risc empresarial des dels centres d'ensenyament.
- Afavorir la contractació i la formació de personal qualificat a les petites i mitjanes empreses, donant incentius pels esforços fets en aquesta matèria i per l'esforç formatiu. El Govern pot generar punts de trobada i marcs de relació assequibles entre les pimes i els seus representants i el mercat de directius. A la vegada, s'ha de vetllar perquè els períodes de formació no impliquin la contractació abusiva de les persones que comencen en el mercat de treball, regulant, per exemple, figures com les dels becaris, i reforçant-ne la situació.
- Impulsar noves formes de contractació que garanteixin que les empreses es proporcionen la flexibilitat que pot requerir la competitivitat, sense augmentar la precarietat ni perjudicar la seguretat jurídica pel que fa a les garanties dels

treballadors i treballadores i les seves cobertures socials. D'altra banda, han de permetre conjugar millor la vida personal i la laboral.

Mesures per facilitar l'accés a la societat del coneixement

- Impulsar la creació de centres de transferència de tecnologia. Millorar l'accés a la innovació i a la tecnologia de les pimes i de les microempreses; habilitar centres d'R+D, també per a pimes, fomentant l'aprofitament de sinergies i col·laboracions.

Mesures per facilitar la gestió

- Impulsar l'estabilitat i la seguretat jurídica en matèria laboral i tributària i impulsar un marc simplificat de tributació en què el cost del compliment no sigui elevat. Ajudar les petites empreses i els empresaris individuals a complir amb les seves obligacions fiscals, comptant amb el suport dels col·lectius professionals.
- Donar suport a empreses en el compliment de les exigències socials i mediambientals. Hem de canviar el punt de vista: l'Administració no és només un fiscalitzador o un sancionador, sinó també un còmplice en el compliment de la responsabilitat i la funció social de l'empresa.

Mesures per assegurar el finançament idoni per al funcionament de les pimes

- Generar accions, iniciatives de mediació i incentius fiscals que afavoreixin la concentració empresarial i la creació i la continuïtat d'empreses, sota qualsevol tipus de forma jurídica i titularitat, així com l'estalvi i l'acumulació de capital per a aquestes finalitats. Per als empresaris individuals i totes les formes d'autoocupació, impulsar la creació d'empreses, igual que s'incentiva la compra de l'habitatge, i per a les empreses ja existents primar legalment i fiscalment l'autofinançament.
- Facilitar l'accés al finançament incentivant algunes entitats financeres a reduir l'excés de garanties exigides; promoure alternatives de finançament dirigides a les pimes (crèdits tous, préstecs a llarg termini, fons d'inversió empresarial, capital risc per a pimes, etc.) i als seus projectes d'expansió, intentant que s'obrin a tots els sectors –no tecnològics i empreses petites–, i creant marcs de relació entre capital i emprenedors.
- Protegir les empreses de la morositat, de les pràctiques abusives a mercats amb concentració i de l'efecte dels deutes de l'Administració.
- Creació amb capital privat d'una societat o fons de capital risc per a pimes que actuï a tot el territori i impulsi també projectes de qualitat i modernització.
- Facilitar a les pimes l'accés a contractes de l'Administració, tant discriminant positivament com amb accés a finançament.
- Crear plans de recuperació empresarial per a activitats viables que puguin deixar sense feina els treballadors i treballadores, i també ajut a la liquidació d'empreses.

Mesures per reforçar la col·laboració dels agents socials

- Amb l'ajut dels agents socials i de col·legis professionals, crear oficines d'atenció a l'empresari per canalitzar les informacions rellevants de totes les administracions de cara a l'empresari, facilitar informació de programes i ajuts, canalitzar demandes de treball i ajudar els nous emprenedors.
- Impulsar la col·laboració i la creació de programes conjunts amb els agents socials en l'àmbit de les pimes, en matèries com les relacions laborals, la contractació, l'accés a formació i tecnologia. També es podria ajudar a reforçar la mediació en el mercat de treball i avançar cap a uns serveis d'ocupació útils i eficaços. A la vegada, s'ha de reforçar el paper dels agents socials en aquest món que és on menys presència tenen i estendre la responsabilitat social entre les empreses.

Mesures per a l'empresa familiar

- Incentivar –amb estímuls fiscals i financers– i donar suport als processos de planificació de la successió en empreses familiars, d'acord amb uns certs criteris i estàndards de qualitat –protocol familiar, normes de bon govern, etc.
- Coordinar subvencions i actuacions públiques de manera transversal i vertical entre administracions, en col·laboració amb entitats privades; impulsar iniciatives legislatives, promoció directa i suport als projectes de viabilitat d'empreses familiars, com a enllaç entre agents socials i nexes per a projectes d'aliances; promoure partenariats, etc.

4.4.5. Condicions de competència, marc institucional i facilitat per a l'activitat empresarial

El Govern de la Generalitat no ha tingut una visió estratègica ni ha creat polítiques adients respecte a sectors clau de l'economia, ni davant els processos de concentració econòmica. Catalunya ha perdut pes en la localització de les seus de grans empreses, capdavanteres en sectors punters –com l'audiovisual o les aplicacions informàtiques– o centres d'R+D de grans empreses que definiran la posició productiva dels territoris en el futur.

El Govern de la Generalitat ha d'aconseguir que Espanya i Europa vegin Catalunya com un territori d'oportunitats empresarials envejables. Per aconseguir-ho, s'han d'alliberar les energies del teixit productiu català. El Govern ha de liderar aquest procés a través de les polítiques sectorials i de foment de competència, i ha de donar suport a les noves iniciatives productives capdavanteres. Això no serà possible sense una reforma de l'administració de la Generalitat, que els últims anys ha patit una pèrdua de credibilitat i qualitat que li ha restat legitimitat i eficàcia.

El Govern de la Generalitat té un rol molt important en el vessant de la regulació i supervisió, que fins ara no ha volgut o no ha sabut dur a terme a Catalunya. A més, pot fer molt més del que ha fet fins ara en termes d'exercir lideratge i predicar amb l'exemple a Catalunya, creant sistemes d'indicadors, promovent el bon govern de les empreses amb qui contracta, etc.

OBJECTIUS

1. Impulsar polítiques de competència: 1) Reformar els mercats de serveis en xarxa, com l'energia i les telecomunicacions, per ajudar a reduir els costos del teixit productiu a Catalunya; i 2) potenciar l'acció del Tribunal de Defensa de la Competència Català, dotant-lo de major independència respecte al poder executiu.
2. Millorar les condicions per al funcionament de les pimes i també per a la creació de noves empreses. Les petites i mitjanes empreses són un pilar essencial en la prosperitat de l'economia catalana.
3. Promoure, pels seus efectes positius sobre l'economia, l'establiment de la seu d'organismes reguladors a Catalunya.
4. Fer de les polítiques de consum un instrument potent i eficient, tant des del punt de vista dels interessos de la ciutadania en la seva dimensió de consumidora, usuària o inversora particular, com per millorar la qualitat dels nostres productes i serveis, la seva competitivitat, el foment de la competència i el bon funcionament dels mercats.

Mesures per millorar la competència

- Reformar el Tribunal Català de Defensa de la Competència per tal de dotar-lo de més independència respecte al Consell Executiu. Les seves decisions es prendran de manera col·legiada per un consell format per experts de reconegut prestigi, escollits per majoria qualificada del Parlament de Catalunya.
- Reformar els mercats de serveis essencials en xarxa perquè es donin les condicions de competència idònies i el nivell de qualitat apropiat. En aquest sentit, cal ordenar i racionalitzar la intervenció de la Generalitat.
- Aconseguir la distribució en el territori dels òrgans espanyols de supervisió i regulació sectorial. Catalunya ha de ser seu d'un o més òrgans rellevants.

Mesures per facilitar la creació de noves empreses

- Simplificar l'Administració per reduir les càrregues burocràtiques requerides per a la creació de noves empreses, prenent com a exemple experiències d'èxit com les anglosaxones (tipus *Small Business Administration*), i eliminar tots els punts estranguladors de l'Administració que impedeixen l'agilitat en la creació d'empreses.
- Promoure la dinamització de tots els aspectes judicials i de legislació mercantil que afecten la creació i el funcionament de les empreses.

- Reformar els actuals sistemes de contractació externa de la Generalitat tot evitant situacions de monopoli i facilitant la competència i la creació de teixit empresarial.

Mesures per incorporar pràctiques de bon govern al sector públic autonòmic i a la resta de l'economia

- Fomentar l'adopció de pràctiques de bon govern i de responsabilitat social a les empreses. Estimular també la introducció del balanç social en la gestió de les empreses i aprofitar, en aquest sentit, l'experiència que poden aportar les empreses de l'economia social. Es fomentarà la inclusió d'una Memòria de Responsabilitat Social en els comptes anuals de les empreses, que permeti valorar la contribució social i mediambiental de la seva activitat.
- Especialment, adoptar a les empreses públiques i a les participades majoritàriament o minoritàriament per la Generalitat, un codi de bon govern que se situï a l'avantguarda de les recomanacions internacionals en aquest sentit. Les vendes d'actius que dugui a terme la Generalitat tindran en compte l'existència de pràctiques de bon govern a les empreses compradores o resultants d'aquesta venda. La contractació de la Generalitat amb empreses privades en tots els terrenys també valorarà l'existència d'aquestes pràctiques.
- Impulsar des de la Generalitat, amb les institucions locals i els agents econòmics i socials, l'adopció de pràctiques de gestió responsable, des del punt de vista social i ecològic, en totes les organitzacions del territori. En aquest sentit, s'elaborarà un Codi de Responsabilitat Social Corporativa, l'adhesió al qual serà considerada com un mèrit preferent per a les empreses que vulguin participar en la contractació amb el sector públic català.

Mesures per potenciar les polítiques de consum

- Reformar l'Institut Català de Consum per tal de convertir-lo en un òrgan capaç de dissenyar i d'executar polítiques modernes i eficients de consum. És a dir, dotar-lo d'un caràcter transversal; proporcionar-li capacitat regulatòria o de proposta de regulació i capacitat o proposta sancionadora, i dotar-lo d'una major capacitat d'anàlisi i recerca, de formació i divulgació en les matèries de la seva competència.
- Potenciar el sistema català de mediació i arbitratge amb un desplegament territorial en cooperació amb les administracions locals.

4.4.6. Internacionalització de l'empresa catalana

El pes de les multinacionals dins del sector industrial a Catalunya és molt important. Representen el 47,5% de la producció industrial i el 60% de les exportacions. Tenen presència a pràcticament tots els sectors industrials i es concentren, en un 80%, a la regió metropolitana de Barcelona. L'ampliació de la UE prevista per als països de l'Est podria desviar futures inversions cap a aquests països pel seu atractiu, tenint en compte la seva situació geogràfica, els baixos costos laborals i la formació del personal.

La indústria catalana ha fet un gran esforç d'internacionalització durant els darrers anys, que es reflecteix tant en les xifres d'exportació com, darrerament, en les inversions a l'estranger. Amb tot, l'ampliació prevista de la UE pot representar un incentiu per a les exportacions, però també una amenaça per al creixement de potencials competidors amb una especialització productiva no gaire diferent de la nostra. D'altra banda, la manca de dimensió de la indústria catalana fa més difícil la possibilitat d'emprendre projectes importants de caràcter internacional o les possibilitats d'inversió en R+D.

A Catalunya, en l'àmbit industrial, el CIDEM i el COPCA són instruments molt importants, però segurament caldria potenciar-los i dotar-los de més recursos i més participació del partenariat públic i privat. També caldria promoure la descentralització territorial i la col·laboració amb l'administració local i els agents de promoció econòmica de l'administració central.

El Govern de la Generalitat ha d'ajudar a configurar un entorn més amable i atractiu per a la implantació a Catalunya d'activitats productives estratègiques. Així mateix, ha d'ajudar a la implantació internacional dels productes i de les empreses amb seu a Catalunya. Cal aconseguir una posició favorable del teixit productiu català en el context espanyol, europeu i internacional. Aquesta és l'estratègia més operativa per fer front a la pèrdua de centralitat de Catalunya en el context productiu espanyol.

OBJECTIUS

1. Convertir Catalunya en seu d'empreses multinacionals així com de petites i mitjanes empreses estrangeres i d'emprenedors que vulguin fer negocis o invertir fora del seu país. Potenciar la posició competitiva de les empreses filials de multinacionals ubicades a Catalunya.
2. Afavorir l'aparició d'empreses grans, capaces de competir a primera línia d'una economia globalitzada; empreses que han de tenir la seu i els centres de decisió i R+D a Catalunya.
3. Consolidar grups en activitats capdavanteres, amb un important component tecnològic, per la seva capacitat d'innovació, de creació d'ocupació i de motor del conjunt de l'economia.
4. Afavorir la presència de l'empresa catalana a l'exterior.

Mesures per atreure les inversions de les multinacionals

- Crear un entorn amigable que augmenti l'atractiu del nostre país per a la localització de seus d'empreses que treballin en l'àmbit d'activitats punteres en tecnologia, com l'audiovisual, la logística, la biotecnologia i la indústria del coneixement. Per aconseguir-ho, l'existència d'infraestructures apropiades (telecomunicacions, energia) i de capital humà abundant i qualificat és clau i cal concentrar-hi esforços en matèria d'educació i investigació.
- Sistematitzar l'atenció personalitzada del Govern envers les empreses multinacionals ubicades a Catalunya, alhora que fer que sigui transparent i d'acord

amb les normes de la Unió Europea, i afavorir les seves inversions, sobretot les de més contingut tecnològic.

- Potenciar el servei d'inversions estrangeres del CIDEM, coordinant les seves actuacions amb altres institucions com l'Ajuntament de Barcelona, el Consorci de la Zona Franca i les cambres de comerç i, evidentment, la xarxa internacional del COPCA.
- Definir un pla de potenciació dels sectors proveïdors i subcontractistes de les empreses multinacionals, amb la finalitat de donar-los més valor afegit, afavorint-ne el creixement i actuant com a atractiu per a les noves inversions multinacionals.
- Retenir, fidelitzar i afavorir l'expansió de la xarxa de les empreses internacionals ja presents en el nostre territori. La reinversió de les empreses ja existents és tant o més important que la captació de noves empreses.

Mesures per promoure la internacionalització de les empreses catalanes

- La consolidació i el creixement dels grups industrials amb seu a Catalunya n'exigeix la internacionalització física. Establir-se a l'estranger ajuda a guanyar quotes efectives de mercat i ajuda a exportar. Cal que el sector públic ajudi, en la línia iniciada per l'empresa privada, impulsant programes específics, com per exemple els de mobilitat de joves professionals i, fonamentalment, facilitant l'accés al mercat de capitals perquè les empreses mitjanes i grans puguin fer el salt i convertir-se en vertaderes multinacionals catalanes.
- Promoure, dins l'àmbit industrial, la reforma i la potenciació de les agències CIDEM i COPCA de la Generalitat. En aquest marc, posar a punt un nou pla de promoció de les exportacions industrials, liderat pel COPCA, amb el suport i la participació dels sectors empresarials i de forma coordinada amb l'ICEX.
- Facilitar la diversificació de mercats tenint en compte que actualment el 70% de les inversions se centren en el mercat europeu. Cal explorar nous mercats amb possibilitats com Àsia, el Magrib o els Estats Units.

4.5 POTENCIAR ELS SECTORS PRODUCTIUS FONAMENTALS DE LA NOSTRA ECONOMIA

4.5.1 Sectors industrials

Catalunya compta, actualment, amb una estructura industrial molt diversificada en els diferents sectors industrials tradicionals, resultat de l'evolució històrica seguida pel nostre país des de la revolució industrial del segle XIX. El pòsit de cultura industrial que aquest procés històric ens ha deixat és, segurament, l'actiu més important que té la nostra economia. Els sectors industrials que resulten d'aquest procés, i que per això anomenem tradicionals, representen actualment la base econòmica del país. Fomentar aquesta cultura industrial i promoure la competitivitat dels sectors industrials, serà un dels objectius més importants de la nostra estratègia econòmica.

Pel valor de la producció i per la seva incidència en l'economia catalana, destaquen, per aquest ordre, els sectors químic, alimentari, de material de transport, metal·lúrgic i tèxtil–confecció. Farem una breu diagnosi de la situació de cada un d'aquests sectors. El sector alimentari el tractarem amb més profunditat en el capítol *Sector agroalimentari*. Així mateix, cal trencar la tendència actual a la progressiva decadència de sectors com el farmacèutic, no només per la pèrdua d'ocupació i d'ingressos que comporta, sinó també de recerca en un sector clau de futur.

Sector químic

Catalunya suposa al voltant del 44% de la producció del sector químic estatal i genera, aproximadament, la meitat del total de les exportacions, amb la qual cosa el Principat es configura clarament com la regió espanyola amb una especialització més marcada en aquesta branca. L'especialització també es posa de manifest en considerar que, dins el conjunt de la indústria catalana, la química, inclosa la farmàcia, esdevé el primer sector quant a aportació al valor afegit brut. El sector químic és el primer en importància pel que fa a la seva aportació al PIB industrial de Catalunya. L'any 2000 va suposar el 17% del PIB industrial i el 5% del PIB total de Catalunya.

Des del punt de vista de l'estructura subsectorial, es pot apuntar que l'activitat al Principat està encapçalada per la química bàsica. El seu pes és del 48% en termes de producció i del 45% en termes de valor afegit brut. En el conjunt del sector de la química bàsica a Espanya, suposa el 60% del total. Això és conseqüència de la forta presència que té aquest tipus d'activitat en el polígon petroquímic de Tarragona, que constitueix el pol estratègic més important de la indústria petroquímica del sud d'Europa.

Alguns factors que limiten la competitivitat de la indústria química a Catalunya són: les tarifes portuàries, molt altes comparades amb les dels països amb què competim; l'amplària de via, a Espanya diferent de la resta d'Europa, fet que endarrereix i encareix el transport; el preu de l'energia, sobretot, l'electricitat, el gas natural i l'aigua; i, finalment, el fort pes de les multinacionals, amb el que això representa en manca de centres de decisió i de pràctica absència d'activitats d'alt contingut tecnològic, com centres de recerca o enginyeries de procés.

Sector de material de transport

El sector del material de transport concentra la major part de la seva activitat en el sector de l'automòbil i la seva indústria auxiliar. L'evolució del sector de l'automòbil a Catalunya segueix les mateixes tendències que a Espanya i a la Unió Europea, i destaca per la seva gran vocació exportadora. Espanya s'ha consolidat com a cinquena productora mundial de turismes. Catalunya participa amb el 23% en el total d'aquesta producció. Al Principat el sector del vehicle turisme representa aproximadament el 5% del valor afegit brut, el 4% de l'ocupació manufacturera i supera el 22% en exportacions manufactureres.

Espanya és el sisè país en importància pel que fa a la indústria auxiliar de l'automòbil, i a Catalunya es concentra pràcticament el 37% de l'activitat productiva en termes de volum de negoci i el 38% de la xifra total d'empreses. Aporta el 7,5% pel que fa al valor total de la producció industrial a Catalunya en empreses de més de vint treballadors. És la primera Comunitat en importància a Espanya en aquest segment de la indústria.

Sector metal·lúrgic

El sector metal·lúrgic és molt ampli i variat i té una llarga tradició a causa de la forta implantació de la indústria al Principat. Si ens remuntem a les èpoques contemporànies, podem dir que durant els anys seixanta, de progressiva liberalització a Espanya, el sector es va haver d'obrir a l'exterior per poder ser competitiu i depenia fortament de la tecnologia estrangera. Així, va ser un dels sectors industrials amb més patents i llicències. La crisi dels setanta va suposar una profunda reestructuració del sector i la desaparició de nombroses empreses. L'any 1986 marca l'inici de la recuperació econòmica, amb l'ingrés a la Comunitat Europea. Aquest fet provoca un creixement molt gran de les importacions que fa perdre quota de mercat a les empreses catalanes davant les companyies estrangeres. Cal destacar l'entrada d'un gran nombre d'empreses foranes en el sector interior, mitjançant la participació o adquisició de firmes locals o bé a través de la instal·lació de plantes de fabricació que s'especialitzen en una determinada producció dintre d'un grup internacional. A començaments dels anys noranta s'inicia una altra crisi que arriba al seu punt més crític l'any 1993. Això provoca un nou procés de reestructuració de l'activitat i esforços per part de les empreses per penetrar en els mercats exteriors.

Concretament, el subsector dels equips mecànics té necessàriament una estreta vinculació amb la inversió industrial, cap on està dirigida, principalment, la producció d'equips, encara que també té una vinculació amb l'activitat constructora. Per això s'explica la dependència que té envers els cicles econòmics. És una conseqüència lògica que la marxa del sector depengui de la conjuntura econòmica.

Aquest és un sector fortament marcat per la introducció de l'electrònica i la informàtica i dels nous materials. Els aspectes tecnològics són claus per a la competitivitat del sector, la qual cosa confereix a la recerca i desenvolupament una gran rellevància, especialment quan els cicles de vida són més curts a causa dels ràpids avenços i converteixen la mà d'obra qualificada en un factor indispensable. El sector destaca perquè té unes ràtios de recerca i desenvolupament sobre facturació, i una participació de personal qualificat més elevats que altres sectors industrials.

Tèxtil i confecció

La situació actual del sector tèxtil i de la confecció a Catalunya és preocupant. Durant el primer semestre del 2003 s'han perdut més de 2.000 llocs de treball i tot podria apuntar a una situació semblant a la de la primera part de la dècada del noranta, quan es van perdre prop de 50.000 llocs de treball. Ara tenim un sector exterior aparentment saturat i una data cada vegada més propera, l'1 de gener del 2005, amb el final de les quotes i la desaparició de les barreres aranzelàries de la UE.

Els possibles avantatges competitius de Catalunya, que s'han de potenciar durant els propers anys, són prou coneguts: nivell tecnològic de procés i de producte, formació del personal, potenciació d'escoles tècniques i de disseny, xarxes comercials i de distribució, capacitat de resposta ràpida, diferenciació de productes per la via de la moda i el disseny, potenciació de marques pròpies, deslocalització d'algunes activitats, etc., tot plegat amb una intensitat d'aplicació diferent segons el subsector. De ben segur, però, que no podrem competir en costos amb productes de baix nivell.

OBJECTIUS

1. Potenciar la capacitat competitiva dels sectors industrials tradicionals que avui representen el gruix de la base productiva industrial de Catalunya.
2. Millorar la posició competitiva dels sectors industrials indicats i de la resta de sectors i activitats industrials, mitjançant acords del Govern de la Generalitat amb els diferents sectors.
3. Potenciació de les activitats de recerca i, en general, d'alt valor afegit, per acords amb sectors i empreses.
4. Fomentar la internacionalització dels diferents sectors industrials en el marc de l'economia global.

Mesures en el sector químic

- Preparar, amb la participació activa del sector, un pla estratègic del sector químic a Catalunya, amb l'objectiu de millorar la seva posició competitiva en relació amb els principals competidors europeus. Es tindrà en compte la superació dels factors limitadors abans esmentats.
- Elaborar i aplicar un nou pla de seguretat de la indústria química basat en la Directiva Seveso II, amb la finalitat de reduir al màxim el risc de les plantes químiques existents a Catalunya.
- Redefinir el contingut i objectius de l'Institut Català d'Investigació Química, actualment promogut per la Generalitat, d'acord amb el sector, tot connectant-lo amb el pla estratègic esmentat i en el marc d'un nou projecte de parc científic i tecnològic de Tarragona.

- Potenciar el centres de formació i de recerca existents avui a Catalunya relacionats amb el sector químic.

Mesures en el sector de material de transport

- Potenciació de les activitats de recerca de les empreses de material ferroviari ubicades a Catalunya, en el marc del pla d'inversions en infraestructures ferroviàries.
- Acords específics amb les empreses del sector de fabricants de vehicles i amb la indústria auxiliar, per potenciar els centres de recerca i desenvolupament ubicats a Catalunya.
- Potenciació de les activitats del centre tecnològic IDIADA al servei de l'estratègia del sector de l'automoció.
- Pla específic de reforç de la capacitat competitiva del sector auxiliar de l'automòbil, potenciant la seva posició relativa en la cadena de subcontractació.

Mesures en el sector metal·lúrgic

- Concretar, d'acord amb el sector, un pla d'acció dirigit a millorar la capacitat competitiva de les empreses.
- Potenciar les tasques pròpies que donen més valor al sector, com el disseny, el muntatge final, la comercialització i el servei postvenda, deixant les tasques bàsiques de mecanitzat, forja, submuntatges i altres, a subcontractistes, com tallers mecànics, etc.
- Tenint en compte les necessitats creixents d'un grau superior d'especialització dels fabricants del sector, preparació d'un pla especial i urgent de formació de treballadors i treballadores qualificats, a escala de formació professional i de diferents especialitats d'enginyeria.
- Preparar un pla específic de promoció de les exportacions del sector de fabricació de maquinària en el marc del COPCA, en col·laboració amb les associacions empresarials.

Mesures en el sector tèxtil i de la confecció

- Acordar amb el sector un programa específic amb caràcter urgent per: potenciar el nivell tecnològic de procés i de producte, millorar la formació del personal, potenciar xarxes comercials i de distribució, fomentar la diferenciació de productes per la via de la moda i el disseny, i la potenciació de marques pròpies.
- En el marc de l'acord anterior, preparació d'un projecte de nou centre tecnològic del sector tèxtil, aprofitant els nuclis existents, com a base de suport per a la nova estratègia sectorial.

4.5.2 Sectors emergents

És prou conegut que a Catalunya s'ha generat un nou teixit productiu a cada nova onada de canvi tecnològic, però aquesta tradició catalana s'hauria estrocat els anys 1970 i 1980, amb un sector electrònic que neix i desapareix. Ara ens trobem amb una poca presència en el sector TIC i en altres sectors emergents i d'alt contingut tecnològic. La biotecnologia, les telecomunicacions i els nous materials pràcticament no han generat empreses a Catalunya. El poc pes dels sectors emergents o basats en els nous nuclis tecnològics és un dels condicionants més importants per al futur econòmic del país.

D'altra banda, també se sap que per poder créixer més ràpidament i poder-nos acostar com més aviat millor al PIB per càpita mitjà de la UE, cal apostar per alguns sectors amb un fort potencial de creixement. Així ho han fet, entre d'altres, regions com Baden-Württemberg, Baviera, Flandes o el País Basc, a Europa; i Massachussets, Florida o el Quebec a Amèrica. Tots aquests territoris han elaborat un pla estratègic, han identificat els *clusters* o sectors amb un major potencial de creixement i, finalment, han posat en pràctica les polítiques concertades entre sector públic i privat per impulsar el desenvolupament d'aquests nous sectors d'activitat.

A Catalunya, el Govern de la Generalitat no ha fet els deures en aquest camp, com posa de manifest l'estudi "Catalunya 2010: orientacions de les millors pràctiques internacionals per a l'economia catalana", elaborat recentment pel Boston Consulting Group, per encàrrec de la mateixa Generalitat.

Amb els sectors que hem anomenat "tradicionals", l'economia catalana podria aspirar a mantenir un cert nivell d'activitat i d'ocupació, però segurament no podria aprofitar les oportunitats de creixement i de nova ocupació que ofereixen alguns sectors emergents, com han posat de manifest les regions esmentades.

A Catalunya hem de ser capaços d'identificar les noves activitats en què podem estar ben posicionats a escala internacional, per apostar, decididament, per invertir-hi mitjançant un procés de concertació entre el sector públic i el privat, entre el Govern de la Generalitat i els sectors empresarials de Catalunya.

Entre aquests nous sectors podem destacar els relacionats amb les TIC i amb la biotecnologia, tenint en compte el potencial actual existent a Catalunya. En el sector TIC disposem d'un elevat potencial de recerca pública i d'un cert teixit productiu, i en el biotec comptem amb una sòlida base de recerca biomèdica i amb un sector farmacèutic com a base per a les actuacions futures. També podríem considerar el sector aeroespacial, els nous materials, les energies alternatives –com la que pot girar al voltant de l'hidrogen–, les renovables o el sector de la indústria i de l'enginyeria de la llengua, entre d'altres. Tots aquests sectors tenen unes característiques comunes: necessitat d'importants despeses en R+D, fort creixement sectorial a nivell mundial i necessitat de personal altament qualificat.

OBJECTIUS

1. Identificar els nous sectors amb un fort potencial de creixement a Catalunya, en funció de la situació de partida i dels nostres avantatges competitius, mitjançant l'elaboració d'un pla estratègic segons la metodologia utilitzada, seguint les bones pràctiques internacionals.
2. Reforçar la posició competitiva dels subsectors ja existents a Catalunya que resultin identificats en el procés anterior, com per exemple el de l'electrònica de consum, l'electrònica professional, els components i la subcontractació, o telemàtica i, de manera més incipient, l'audiovisual i els continguts digitals.
3. Donar prioritat a les despeses en R+D dirigides als sectors emergents, en el Pla de Recerca i Innovació Tecnològica de Catalunya.
4. Potenciar les noves iniciatives empresarials dels sectors emergents i els nous productes i serveis de les empreses ja existents d'aquests sectors.
5. Impulsar la creació d'entorns territorials innovadors, relacionats amb sectors emergents, d'acord amb les administracions locals.

MESURES

Tot i que a Catalunya encara no s'ha realitzat un pla estratègic com el que sí s'ha fet a les regions esmentades, volem avançar algunes mesures que considerem que ja es podrien iniciar, juntament amb la realització del mateix pla:

- Pla de promoció del sector TIC a Catalunya 2004-2007, amb mesures concretes dirigides a cada un dels subsectors escollits.
- En el marc anterior, definir i aplicar una estratègia nova dirigida al sector de les telecomunicacions, considerant indústria, serveis i continguts.
- Així mateix, definir i aplicar una estratègia nova dirigida al sector de la biotecnologia, basada en el potencial de recerca i en el sector farmacèutic.
- Potenciació dels centres d'R+D públics i privats dedicats a les tecnologies TIC i d'altres sectors emergents, en el marc del Pla de Recerca i Innovació de Catalunya. Aquest pla tindria dues prioritats: l'esmentada (activitats R+D dels sectors emergents), i la difusió d'innovacions en els sectors tradicionals. Serien els dos eixos principals d'actuació del pla.
- Promoure el creixement d'un mercat d'oferta i demanda dels sectors emergents, a partir de la demanda de grans grups empresarials i de l'oferta d'un creixent sector auxiliar.
- Preparar un pla estratègic de nous sectors emergents, amb un accent especial als sectors d'alt contingut tecnològic, com per exemple l'aeroespacial, biomed-biotech, nanotecnologies, nous materials, energia i medi ambient. També, valorar les

oportunitats que ofereix la integració de serveis amb un alt contingut de coneixement, com per exemple la formació universitària continuada i de tercer cicle, els serveis sanitaris i el lleure, les tecnologies biomèdiques i l'esport, o el turisme i les tecnologies de la informació, entre d'altres. Finalment, també s'haurà de considerar la importància de les indústries culturals.

- Valorar les oportunitats que ofereix l'àmbit de les iniciatives empresarials basades en els serveis personals.

4.5.3. Sector agroalimentari

El sector agrari català s'ha vertebrat històricament entorn a les explotacions familiars. En els darrers decennis, el sector agrari català ha experimentat una evolució similar a la dels altres països propers. La població activa agrària s'ha reduït de manera dràstica, així com el nombre d'explotacions agràries. El 53% dels titulars d'explotacions té més de 55 anys i moltes es gestionen a temps parcial. El seu titular es dedica a altres activitats i, a més, treballa a la seva explotació els caps de setmana o quan disposa de temps, o bé la lloga o en contracta la gestió a una empresa de serveis agraris. D'altra banda, tot i que el 80% de la producció final agrària catalana procedeix de sectors que no disposen d'ajudes a la producció (porcí, fruita dolça, vi), i que el conjunt d'ajudes signifiquin només el 20% de la renda agrària, el sector agrari català està condicionat per la Política Agrària Comuna i per les diverses normatives i acords comercials.

La majoria de les explotacions agràries més professionalitzades combinen la producció agrícola (40% de la PFA) i la ramadera (60% de la PFA). En general, les explotacions agràries catalanes són petites o mitjanes, encara que també hi ha grans explotacions, sobretot ramaderes, de caràcter molt intensiu. En els darrers anys s'han reduït d'una manera molt accelerada les explotacions agràries, sobretot les més petites i sense expectativa de continuïtat, i les situades a zones de secà i de muntanya. Tanmateix, la superfície conreada s'ha mantingut estable, de manera que ha augmentat progressivament la superfície mitjana de les explotacions i simultàniament s'han incrementat els arrendaments rústics i la contractació laboral, especialment en els períodes de recol·lecció. La producció, tot i la disminució de la població activa agrària, també s'ha incrementant de manera progressiva. Aquest increment de productivitat s'ha sustentat de manera evident en la pràctica del regadiu, en una important mecanització de l'activitat i en un gran consum d'aportacions d'origen industrial (pinsos per al sector ramader, maquinària, fito i zoonitaris, energia, lubricants i pneumàtics).

Catalunya ocupa un lloc destacat a Espanya pel que fa a la indústria agroalimentària (23% de les vendes i 21% de l'ocupació). El volum més important de vendes es concentra a la indústria càrnia. La destinació de la producció industrial alimentària és d'un 41% al mercat català, un 47% a la resta d'Espanya, un 7,7% al conjunt de la Unió Europea i un 4,3% a la resta del món. Amb la UE, la balança comercial agroalimentària de 1999 va presentar un saldo negatiu de 1.000 milions d'euros. La balança comercial va ser positiva per a l'exportació de vi i cava, carns i transformats carnis, greixos i olis. Però fou negativa pel que fa al peix, els productes làctics, begudes alcohòliques, fruites i hortalisses i els seus transformats, alimentació animal, molinaria i begudes no alcohòliques.

Pel que fa al sector pesquer, la Generalitat de Catalunya té assumides les competències d'ordenació dintre de la legislació bàsica de l'Estat, tot i que, cada vegada més, les normatives sobre pesca provenen de la Unió Europea. De fet, les polítiques estructurals en aquest sector estan integrades en el dispositiu dels fons estructurals des de l'any 1993 i estan guiades pel programa Instrument Financer d'Orientació de la Pesca (IFOP) fins l'any 2006.

Això no obstant, cal tenir en compte les particularitats de Catalunya en relació amb l'activitat pesquera. Al nostre país es pesca només el 20% del peix que es consumeix, per la qual cosa s'ha de recórrer a la importació per satisfer la demanda. Aquest dèficit comercial no és sostenible a llarg termini. L'aqüicultura ha d'esdevenir l'alternativa per compensar aquesta mancança.

D'altra banda, el Llibre Verd sobre el futur de la política pesquera comunitària assenyala com un dels dèficits de l'àrea de la Mediterrània la insuficiència d'estudis rigorosos sobre la situació en què es troba. En aquest sentit, el DARP ha estat incapaç d'aprofitar d'una manera positiva els científics que tenim en el nostre país en aquestes especialitats.

OBJECTIUS

1. Impulsar una veritable política agroalimentària catalana vertebrada en els eixos següents:
 - A favor de la competitivitat del sector agroalimentari.
 - A favor de l'equilibri territorial i de la sostenibilitat, mitjançant la consolidació i la potenciació de la presència de pagesos en el territori.
 - A favor d'una nova administració agrària, de serveis i participativa.
 - A favor d'aconseguir suport financer per a l'esforç dels agents agroalimentaris catalans (financer, R+D+I).
2. Millorar la competitivitat del sector agroalimentari (les explotacions agràries, el cooperativisme agrari, la indústria agroalimentària, la comercialització i el regadiu) mitjançant inversions en R+D+I (innovació, processos de transformació).
3. Fomentar la producció d'aliments segurs, de qualitat, respectuosos amb el medi ambient, de manera eficient i d'acord amb les exigències del consumidor.
4. Promoure una major participació del sector productor, tant individualment com col·lectivament, en els processos de transformació i comercialització dels productes agraris.
5. Fomentar les actuacions que permetin la presència dels productes agroalimentaris catalans en els mercats.
6. Contribuir a dinamitzar el medi rural per millorar-ne les condicions de vida i reforçar les seves activitats econòmiques (tal com s'indica al punt 5.5 del programa, "El camp, un lloc per viure i progressar").

7. Aprofitar les oportunitats que la PAC i la seva reforma ofereixen per endegar una veritable política agrària catalana.
8. Aconseguir la delegació de competències en matèria de control de l'activitat pesquera que permetin unificar, en una única autoritat, les inspeccions.
9. Promoure un creixement modern i sostenible del sector pesquer, millorant-ne la competitivitat global.
10. Impulsar, a partir de polítiques consensuades amb tots els sectors afectats, les "vedes" o "aturades biològiques" per tal de facilitar la regeneració de la fauna marina.
11. Desenvolupar l'aqüicultura amb la instal·lació, condicionada a la seva sostenibilitat, de piscifactories al litoral català, facilitant-ne la incorporació.
12. Incorporar les confraries en el procés de comercialització per estendre la seva activitat més enllà del sector extractiu i que assumeixin iniciatives empresarials, mitjançant les organitzacions de productors.

MESURES

Mesures a favor de la competitivitat del sector agroalimentari

- Promoure la constitució d'intersectorials, a partir de les quals elaborar i aprovar plans estratègics sobre els diversos subsectors agraris per tal d'orientar les produccions a les previsions de mercat.
- Incentivar la formació continuada de l'agricultor.
- Crear un institut tècnic que acrediti i atorgui les distincions de qualitat i presti suport als consells reguladors.
- Garantir l'existència de controls efectius que assegurin la qualitat dels productes de consum directe i de tots els que s'incorporin indirectament en el mercat de l'alimentació. En aquest sentit, són bàsiques les mesures generals de seguretat alimentària. Cal reforçar el paper de l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària i el suport dels professionals implicats en el procés.
- Incrementar el suport als processos de transformació i comercialització dels productes agraris, en especial si els protagonitzen entitats associatives agràries.
- Fomentar les assegurances agràries mitjançant una major col·laboració pública a la subscripció de primes com a mecanisme bàsic de seguretat davant de catàstrofes.
- Incentivar la fusió de cooperatives i la formació de cooperatives de segon grau a través d'un veritable Pla de Modernització del Cooperativisme Agrari.

- Fomentar les accions emprenedores en matèria d'artesania agroalimentària.
- Fomentar la gestió empresarial.

Mesures a favor de l'equilibri territorial i la sostenibilitat

- Establir un catàleg de classificació d'espais d'especial interès agrari on es desenvoluparan programes específics, en què caldrà comptar amb tots els nivells d'organitzacions i administracions territorials.
- Proposar que, en un termini raonable, els paràmetres propis de la producció integrada siguin els de l'agricultura convencional catalana; així com la promoció de l'agricultura ecològica i altres formes de producció raonables (fomentar la traçabilitat).
- Promoure nous procediments per a la gestió efectiva dels residus ramaders.
- Fomentar la ramaderia extensiva a les zones de muntanya.
- Fomentar les races i varietats autòctones.
- Promoure una xarxa pública per a la gestió de residus ramaders i alhora fomentar l'aparició de fórmules de participació del sector.
- Promoure l'aplicació dels mecanismes contemplats a la PAC destinats a establir una certa retenció a les ajudes directes en determinats sectors en benefici d'uns majors recursos per mesures agroambientals, forestació de terres, d'indemnitzacions compensatòries de muntanya i del cessament anticipat de l'activitat agrària.
- Aplicar les indemnitzacions compensatòries de muntanya i les ajudes agroambientals sense generar un greuge comparatiu, fent que la dotació d'aquestes indemnitzacions sigui efectiva.

Mesures a favor d'una nova administració agrària, de serveis i participativa

- Reconèixer la capacitat de les organitzacions sindicals agràries i cooperatives per participar activament en l'administració de l'agricultura catalana i establir convenis de delegació de certes funcions administratives o col·laboradores amb l'Administració.
- Recuperar i reivindicar la funció d'assessorament i transferència de l'anterior servei d'extensió agrària creant el Servei d'Assessorament i Gestió Agrària (SEAGA).
- Mantenir actualitzats els bancs de dades i registres del sector, i fer-los transparents al sector.
- Modernitzar els recursos i les infraestructures de funcionament de les llotges.

- Crear el Consell Assessor Agrari i potenciar les taules de foment, modernització i sectorials com a instruments de concertació de la política rural i agrària de la Generalitat de Catalunya.

Mesures a favor d'aconseguir suport financer per l'esforç dels agents agroalimentaris catalans (financer, R+D+I)

- Potenciar la recerca, el desenvolupament i la transferència tecnològica a través de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries i de les universitats.
- Fomentar la implicació del sector agrari i agroalimentari en els programes de recerca.
- Renovar i potenciar el contracte programa en el marc dels programes generals de recerca i desenvolupament.
- Regular les relacions de l'Administració amb les explotacions agràries mitjançant un Pla Tècnic de Gestió (agrícola, ramadera i forestal). Aquest pla estableix la relació contractual entre l'explotació i l'Administració mitjançant, d'una banda, la regulació dels objectius i les pràctiques agràries, i d'altra banda, les ajudes (tècniques i econòmiques).

Mesures per a la pesca

- Elaborar el Pla de Pesca del Mediterrani conjuntament amb les comunitats autònomes afectades i la Unió Europea. En aquest document s'han d'especificar les actuacions tècniques que cal emprendre i el suport econòmic adient per tal de crear una situació d'equilibri i de sostenibilitat per part de la flota pesquera del Mediterrani espanyol.
- Consensuar amb el sector l'elaboració de propostes dirigides a la UE per aconseguir l'harmonització de les obertures de les xarxes.
- Intensificar els controls durant el trajecte i a les grans àrees de venda per eradicar la venda de peix immadur, fent molt d'èmfasi en l'entrada de peix d'altres països comunitaris i no comunitaris.
- Elaborar, d'acord amb els estudis científics i amb la participació de les confraries i els ajuntaments, un mapa de piscifactories per al litoral català que tingui en compte les exigències de sostenibilitat de la normativa vigent.
- Modular el règim sancionador a la capacitat extractiva de la flota. Per aquest objectiu, es proposa modificar la normativa sancionadora tot diferenciant la pesca de gran altura, de la d'altura i de la costanera o litoral, així com les de tipus industrial, semindustrial i artesanal.
- Adequar la normativa vigent a les noves exigències de sostenibilitat, modernitat, eficàcia i de millora de la situació laboral dels treballadors de la mar. En aquest sentit, serà de gran utilitat revifar el Consell de Pesca de Catalunya i instar un funcionament eficaç del Consell de Pesca de la Mediterrània.

- Proposar a les autoritats comunitàries l'elaboració d'una normativa pesquera bàsica per als països de la Mediterrània.
- Establir convenis amb l'Institut d'Estudis del Mar, depenent del CSIC, de l'IEO i amb les universitats catalanes per tal que obrin línies d'investigació que permetin tenir una diagnosi acurada de l'estoc de la Mediterrània per modular les polítiques de racionalització i consolidació del sector pesquer català.
- Potenciar el Centre Nacional d'Aqüicultura i l'Escola Nauticopesquera.
- Portarem a terme polítiques clau de suport a la pesca artesanal.
- Promourem una moratòria per adequar a la legalitat vigent les embarcacions que en aquest moment no la compleixen.

4.5.4. Comerç i consum

Comerç

Catalunya disposa d'una gran tradició comercial articulada arreu del país i que per la seva importància econòmica, però també social i cultural, constitueix un sector estratègic i cabdal per a l'economia catalana.

En els darrers 20 anys aquest sector ha experimentat una profunda transformació a causa de l'existència de diversos fenòmens. En primer lloc, a causa de l'aparició de nous formats comercials que han contribuït a la modernització del conjunt del comerç i l'increment de la superfície dels establiments. En segon lloc, per la desaparició d'algunes especialitats i l'aparició d'altres de noves. En tercer lloc, per l'increment de la capacitat de compra i canvi d'hàbits dels consumidors, tant per la disminució del temps destinat a realitzar les compres, que ha reforçat la presència de nous formats, com per l'aparició de noves demandes de productes i serveis resultat del canvi social i cultural. I, finalment, també hi ha tingut el seu efecte la transformació dels carrers comercials, parcs, centres comercials i eixos comercials.

No és menys important afirmar que el comerç en el nostre país ha patit un canvi de model d'empresa. Mentre el nombre d'establiments s'ha reduït, la superfície de venda s'ha incrementat, així com la titularitat de les empreses en benefici de societats mercantils i altres figures societàries en detriment de la titularitat de persones físiques. En matèria de concentració comercial, la quota de superfície de venda de les cinc primeres empreses de distribució sobre el total ha passat del 47,6% al 64,6% durant el període 1994-1999, i les tres primeres empreses que representaven el 76% respecte de les cinc primeres l'any 1994, el 1999 representaven el 86%.

Aquestes transformacions no poden deixar impassible el Govern, veient canvis que poden perjudicar l'estabilitat laboral, la supervivència d'un ric teixit econòmic i la pròpia fesomia de les ciutats. És imprescindible continuar apostant per mesures que permetin combinar les necessitats d'evolució del comerç d'acord a les demandes dels consumidors, amb la protecció de l'important teixit comercial que ha estat molt important en l'evolució econòmica del país.

Els municipis són una peça clau en la defensa del teixit comercial, i avui dia els instruments d'actuació importants en matèria comercial s'articulen entorn dels Plans Municipals d'Ordenació Comercial (POEC). Mitjançant els municipis, tenint en compte la normativa urbanística, ordenen els seus equipaments comercials, amb el suport del Pla Territorial Sectorial d'Equipaments Comercials de Catalunya (PTSEC), que estableix l'ordenació de les implantacions comercials subjectes a llicència comercial arreu del país a fi d'assolir un equilibri entre els diversos formats de la distribució. Aquests instruments es complementen amb el Pla de Dinamització del Comerç Urbà, a través del qual s'estableixen les diverses línies de suport a la modernització i dinamització del sector comercial.

El 21 de desembre de 2000 s'aprovà la Llei 17/2000, de 29 de desembre, d'equipaments comercials, que incorpora dos elements nous per ordenar el futur creixement en el marc dels processos de concentració en el sector: el control del creixement dels establiments comercials mitjans i l'avaluació de la concentració empresarial. D'aquesta llei en sorgí un nou PTSEC, que és l'actualment vigent. Paral·lelament, és plenament actiu i operatiu el Pla de Dinamització del Comerç Urbà 2001-2004.

Avui, el comerç urbà a Catalunya s'enfronta a dos reptes importants: l'aparició de nous productes i formats derivats dels processos de liberalització econòmica i de la creació de l'espai econòmic europeu, i la necessitat de donar resposta a una eficient demanda dels consumidors respecte dels nous hàbits del consum que s'expressen molt clarament en el tema dels horaris comercials. En aquests moments, es dona una forta pressió a favor d'una liberalització horària i de calendari que si bé incrementa aparentment la possibilitat de satisfer la demanda, afecta d'una manera totalment negativa el petit i mitjà comerç, que difícilment podrà suportar l'increment de costos que aquesta liberalització genera. Així doncs, és imprescindible actuar per tal de donar suport als canvis d'hàbits de consum, però a la vegada preservar la xarxa potent i dinàmica que conforma el petit comerç arreu de Catalunya amb la seva aportació fonamental a la generació d'ocupació i riquesa.

OBJECTIUS

1. Garantir que el consumidor tingui a l'abast, de manera ordenada i equilibrada, una oferta comercial àmplia i de qualitat. El ciutadà, com a consumidor, és l'objectiu prioritari de la política dels Socialistes–Ciutadans pel Canvi. Cal satisfer les demandes d'aquest sector, adequar-les als nous hàbits de consum i atorgar al consumidor el dret a escollir.
2. Facilitar al sector comercial els instruments i suport per realitzar amb èxit la necessària modernització. Mantenint el model urbà de comerç, cal convertir-lo en un sector modern i dinàmic, amb un empresariat competitiu, afavorint l'associacionisme i els centres comercials a cel obert, en equilibri amb l'entorn urbà, on les noves tecnologies estiguin al servei dels consumidors i dels empresaris.
3. Planificar de manera ordenada i equilibrada tots els formats comercials ubicats a la trama urbana: la llibertat d'elecció dels consumidors i el respecte als principis de la competència ha de ser compatible amb l'ordenació planificada de l'activitat

comercial en els àmbits urbans, per tal d'evitar el domini del mercat o el desenvolupament d'un model que posi en risc els valors de convivència i de relació entre la ciutadania, valors que fomenta el model de comerç urbà.

4. Proporcionar al conjunt de municipis de Catalunya la legislació i les mesures de suport que els facilitin el desenvolupament ordenat i pròsper del comerç.

MESURES

- Desenvolupar la programació dels equipaments comercials en el marc dels models de desenvolupament que concreti cada municipi a partir de la seva realitat i dels projectes de futur i assolir l'equilibri entre l'oferta i la demanda comercial.
- Garantir que durant la propera legislatura tots els municipis de Catalunya que ho proposin, en particular els de més de 5.000 habitants i els que ho requereixin per la seva especial activitat comercial, puguin disposar de plans municipals d'ordenació comercial (POEC). Per això dotarem un programa de suport, adreçat als municipis, per a la seva elaboració.
- Potenciar el comerç urbà, convertint l'urbanisme comercial en una eina per enfortir i renovar el comerç a les nostres ciutats.
- Donar suport a la consolidació d'eixos comercials urbans. És un model que afavoreix les condicions per disposar d'una oferta comercial amb concentració i diversitat, que dona resposta a les necessitats dels consumidors i a l'existència de comerç petit amb qualitat, potencia un associacionisme que actua per a la promoció col·lectiva i facilita la convivència d'usos urbans, així com la dinamització de centres històrics.
- Constituir una nova comissió amb tots els sectors implicats, per tal de realitzar l'avaluació i les propostes de modificació del Pla Territorial Sectorial d'Equipaments Comercials de Catalunya (PTSEC). La revisió futura del PTSEC la realitzarem sobre la base d'allò que prevegin els POECS aprovats en el marc d'una nova comissió assessora, en què participaran la totalitat d'agents públics i privats que pertanyen a l'àmbit comercial. Aquesta revisió tindrà com a objectiu prioritari la definició, amb claredat, dels conceptes de zones d'impacte comercial i la detecció de zones on es produeixen desequilibris en l'oferta causats per l'impacte de grans àrees comercials i, alhora, desenvoluparem programes d'actuació per a les mateixes.
- Elaborar, d'acord amb el sector, el nou Pla de Dinamització del Comerç Urbà, per al període 2004-2008.
- Posar en marxa programes de formació, tant professionals com de gestió d'empresa, amb els sindicats més representatius i amb les organitzacions de comerciants.
- Promoure una defensa activa del consumidor i propiciar el desenvolupament d'accions d'informació i de formació dirigides a aquests, amb participació de les organitzacions i associacions sectorials i territorials de consumidors.

- Encoratjar les iniciatives que ampliiïn l'ús de les tecnologies en l'àmbit de la gestió, la creació de xarxes comercials i la venda.
- Incentivar la col·laboració amb les empreses comercials o les seves organitzacions, en la realització de jornades adreçades a la millora de la competitivitat i la gestió de les empreses comercials.
- Reformar i adequar els mercats municipals a les exigències dels consumidors d'avui, tant pel que fa a l'oferta comercial com a les franges horàries d'activitat. Els mercats municipals han de continuar exercint les funcions dinamitzadores del comerç.
- Desenvolupar i proporcionar un programa adreçat al sector comercial, preferentment el de venda a la menuda o de petit format, per tal de facilitar el desenvolupament i la participació a les centrals de compra amb l'objectiu de facilitar la convivència competitiva entre formats en l'àmbit urbà.
- Dinamitzar i modernitzar els equipaments i les iniciatives firals com a instrument per a la dinamització de les economies locals i millorar la senyalització dels recintes i espais firals.
- Vetllar per la lliure competència en l'àmbit de la distribució comercial, amb especial cura pel que fa a les posicions de domini de mercat de les empreses i perquè els processos de concentració empresarial que es puguin produir respectin els principis de la lliure competència i s'eviti la concentració, en poques mans, de grans quotes de mercat.
- Reforçar la inspecció relacionada amb les vendes per liquidacions, saldos, rebaixes etc., per tal que s'ajustin a la normativa existent.

Consum

Les noves modalitats de comerç i de noves formes de distribució de béns i de serveis, inclosa la influència de la globalització –amb els seus avantatges i problemes de formar part d'un mercat global–, canvia la realitat del consum, amb noves oportunitats, però també amb noves amenaces de frau i d'abús. Les polítiques de consum no només s'han de dirigir a béns tangibles, sinó també als usuaris del serveis públics, d'inversió i de finances (bancs, fons d'inversió, etc.), de serveis privats diversos (energia, transport, tallers de reparació, etc.). Són una expressió rellevant del concepte “interès general” i aporten elements significatius com factors de qualitat, competitivitat i transparència dels mercats. El nou Govern de la Generalitat ha de garantir als consumidors més seguretat en els productes i en els serveis. En aquest context, la informació i la formació són un mitjà indispensable per compensar les situacions d'inferioritat dels consumidors en un entorn més complex. Han de ser l'eix vertebrador de totes les polítiques de consum.

El nou Govern de la Generalitat ha de potenciar les associacions de consumidors de la mateixa manera que remodela i potencia la mediació i l'arbitratge com a eines clau de les polítiques de consum. També és necessari propiciar els compromisos d'autoregulació dels sectors empresarials i que s'assumeixi, des dels mitjans públics i

privats dedicats a la defensa i protecció dels consumidors, un compromís ètic per evitar les situacions d'indefensió.

En aquest sentit, l'Institut Català de Consum, convertit en un òrgan burocratitzat, poc operatiu i amb un sistema d'arbitratge poc eficient, ha de caminar cap a una veritable transformació com a espai de trobada real i efectiva entre les administracions, els moviments associatius, les associacions empresarials i els moviments sindicals, i s'haurà de complementar amb la creació i potenciació del Consell Català de Consum.

OBJECTIUS

1. Convertir les polítiques de consum en un instrument potent per als consumidors, usuaris de serveis públics i privats, estalviadors, ajudant a fer una economia més competitiva i de més qualitat.
2. Prioritzar la informació, la formació i l'educació dels consumidors amb el pacte, l'acord i el compromís de tots els estaments implicats.
3. Potenciar les associacions de consumidors, identificant des del Govern les interlocutores a les quals els consumidors s'han de dirigir en cas d'abús, frau, etc.
4. Remodelar els actuals sistemes de mediació i d'arbitratge, a la vegada que s'estudien noves formes, per uns nous temps, de protecció dels drets de consumidors i usuaris. L'eix vertebrador passa pel fet que el consumidor no s'ha de trobar en desavantatge davant de l'empresa.
5. Potenciar l'agricultura ecològica, la cooperació en plans de reciclatge i la recollida de residus; així com promoure la utilització d'energies renovables i el consum responsable de béns escassos, com l'aigua, l'electricitat, etc.
6. Defensar la competència real i efectiva en els sectors on és escassa o inexistent, de la mateixa manera que el Govern ha d'intervenir en els mercats poc transparents per tal de millorar la posició del consumidor. La democràcia ha d'arribar també a l'àmbit econòmic, on els consumidors es troben moltes vegades en situacions d'indefensió i de subordinació.

MESURES

- Posar en marxa campanyes d'informació, de formació i d'educació als consumidors sobre les noves modalitats de comerç, i en totes les formes de provisió de béns i serveis existents, i els fraus que es poden cometre en un context de mercat global.
- Impulsar la col·laboració amb les associacions empresarials per potenciar les pràctiques d'autocontrol intern, elaboració de codis de bones pràctiques i propiciar la participació de tots els agents implicats en tasques de control de mercat per eradicar comportaments lesius tant per al consumidor com per a l'empresari responsable.

- Fer un seguiment estricte del compliment de les normes de fabricació, manipulació i distribució de productes especialment insegurs i perillosos.
- Crear el Consell Consultiu de Consum de Catalunya, amb personalitat jurídica pròpia. Aquest òrgan, juntament amb l'Institut Català de Consum, ha de ser el punt de trobada, diàleg, corresponsabilització i participació d'associacions, col·lectius, empreses i sindicats, les activitats dels quals tinguin a veure amb la defensa dels interessos dels consumidors i usuaris.
- Potenciar el sistema català de mediació i arbitratge amb un desplegament territorial en cooperació amb les administracions locals, dotant-les de recursos per tal que tots els ajuntaments tinguin la possibilitat d'optar als serveis d'arbitratge en matèria de Consum.
- Crear un programa de suport als ajuntaments per tal que tots els municipis puguin disposar d'un servei municipal d'informació al consumidor i de recepció de reclamacions, en coordinació i col·laboració amb les associacions de consumidors amb presència al municipi. Així doncs, la Generalitat també hauria de facilitar als municipis que no puguin comptar amb aquests serveis, un suport puntual itinerant i mòbil per efectuar reclamacions i assessorament als consumidors.
- Donar suport a les associacions de consumidors i usuaris que duguin a terme tasques de gestió de serveis d'informació, assessorament i tramitació de reclamació, incloent-les a totes les negociacions que afectin el sector, potenciant la transparència dels sistemes de subvenció existents, estudiant mesures de major estabilitat al règim de suport a les associacions, i estudiar mesures fiscals de suport a l'activitat i de microcrèdits per millorar el finançament del sector.
- Realitzar, de manera periòdica, campanyes en col·laboració amb el sector associatiu de consumidors, que fomentin l'adhesió al sistema arbitral per part de les empreses, ja siguin públiques o privades.
- Ampliar la representació dels consumidors, a través de les seves organitzacions més representatives, en els organismes de control i supervisió dels sectors energètics.
- Elaboració del Pla Estratègic Consumerista pels propers anys a Catalunya.

4.5.5. Turisme

El turisme no només constitueix un sector molt important de l'economia catalana, sinó que permet difondre el coneixement de Catalunya arreu del món. Tanmateix, l'aparició de nous mercats que diversifiquen l'oferta a uns preus molt competitius fa que hi hagi cada cop més opcions per escollir la destinació turística. Catalunya disposa d'una capacitat d'oferta molt concentrada a la ciutat de Barcelona i el litoral que, en algunes zones, experimenta un nivell de saturació i de maduresa que convé reorientar i corregir.

Actualment, malgrat que enguany s'està produint per causes diverses una lleugera davallada en l'afluència de turisme estranger, els resultats econòmics continuen essent satisfactoris i les previsions de les diferents organitzacions internacionals sobre

l'evolució futura del turisme preveuen que continuarà el creixement dels fluxos turístics mundials. Però d'uns anys ençà, es perceben clarament indicis d'esgotament i d'algunes disfuncions d'un model que requereix un replantejament a fons d'algunes variables per part de l'administració de la Generalitat, d'acord amb el sector i les administracions locals. Les externalitats negatives no estan ben resoltes, l'adequació als canvis de la demanda no és prou àgil i una part significativa de l'oferta no és satisfactòria i és poc competitiva en instal·lacions o en qualitat dels serveis. Els nous mercats emergents plantegen nous reptes de competitivitat respecte dels mercats tradicionals: la necessitat de millorar l'oferta global a través d'una diversificació de productes i d'una millora de la qualitat en els equipaments, en els serveis i en el medi on aquesta activitat turística es realitza, així com d'instrumentar els mecanismes més adients per desestacionalitzar i estendre territorialment l'oferta turística, diversificant-la i contribuint a rebaixar els nivells preocupants de saturació i massificació que presenten determinades destinacions turístiques.

D'altra banda, el turisme és un sector que a escala internacional està incorporant grans dosis d'R+D+I, però malauradament Catalunya ja no és un referent en innovació turística.

OBJECTIUS

1. Projectar Catalunya i les seves marques turístiques ja consolidades, per tal d'incrementar-ne la notorietat i garantir el creixement i la rendibilitat d'aquest sector vital per a l'economia catalana.
2. Assolir alts nivells de qualitat i d'excel·lència, per tal de disposar d'una oferta turística de prestigi i qualitat que ens mantingui competitius internacionalment.
3. Assegurar un desenvolupament sostenible. Optar, com a garantia de prosperitat del sector, per un model territorial i turístic sostenible i respectuós amb el medi i capaç de convertir en valor afegit la riquesa de recursos, tant naturals i paisatgístics com històrics i culturals, de Catalunya.
4. Esdevenir capdavanters a la Unió Europea en la recerca, formació i l'aplicació de les noves tecnologies en el sector turístic.
5. Configurar una administració turística reformada en la qual el sector es pugui sentir identificat i representat de manera satisfactòria.

MESURES

- Redefinir, racionalitzar i incrementar el sistema de promoció i comercialització de Catalunya i de les seves marques turístiques creant marcs operatius i destinant-hi recursos suficients per tal que, conjuntament amb l'esforç del sector privat en la seva acció comercialitzadora i segmentant les estratègies per mercats, s'obtingui la màxima eficàcia.

- Fomentar l'autoregulació i la creació de *labels* i segells de qualitat amb estàndards exigents que garanteixin i dotin de prestigi l'oferta turística catalana a tots els mercats.
- Establir unes directrius clares de desenvolupament turístic i cooperar amb el sector privat en la gestió dels diversos productes turístics de Catalunya, cercant la desestacionalització i potenciant el turisme interior i de muntanya mitjançant la valoració del patrimoni ambiental, cultural, gastronòmic, folklòric o paisatgístic, i donant suport a les iniciatives privades, en especial, a les dels petits empresaris, valorant el turisme en el seu important potencial com a factor d'equilibri territorial.
- Protegir els usuaris turístics i garantir-los la informació, els serveis que reben i la defensa dels seus drets i interessos.
- Potenciar l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació en la difusió interior i exterior dels recursos turístics de Catalunya, en les relacions entre l'Administració i els subjectes turístics, i en els serveis i la informació a les persones usuàries. Propiciar la qualitat i la innovació en els dissenys i continguts de les aplicacions d'aquestes tecnologies i impulsar un programa d'informació a la carta via TIC.
- Potenciar la recerca en l'àmbit turístic. Tant en la millora substancial del sistema d'informació (estadístiques, prospectiva, tendències, coneixement dels mercats, etc.), com en les noves formes de gestió, els sistemes de creació de productes i la planificació territorial i sectorial, així com en l'aplicació de la tecnologia a la millora i permanent adaptació de les instal·lacions i serveis turístics per garantir-ne la qualitat.
- Cooperar i dotar totes les administracions responsables en el tema dels instruments financers i d'assistència tècnica necessaris per a un correcte desenvolupament del potencial turístic del país i possibilitar projectes consorciats, tenint en compte que els serveis públics formen part indissoluble del producte turístic i del seu nivell de competitivitat, amb èmfasi en la qualitat mediambiental i posant en marxa models pilot demostratius de sostenibilitat aplicada al turisme.
- Instrumentar programes específics per a la formació i qualificació del treballadors del sector, dignificant al màxim la professió i assegurant amb aquesta capacitació la qualitat dels serveis.
- Concertar amb el sector privat les actuacions de l'Administració que així ho requereixin, reassignant funcions i competències a l'Agència Catalana de Turisme i recomponent les institucions mixtes o de participació que així ho facilitin, amb participació, també, de les administracions locals per tal de cooperar sectors públic i privat conjuntament en el planejament d'actuacions i en la corresponsabilització en la generació i aplicació de recursos destinats a la permanent millora de l'oferta.

4.5.6. Sector financer

Les institucions financeres (bancs, caixes, assegurances i mutualitats) tenen un paper clau en l'activitat econòmica. Constitueix un interès essencial del Govern de la Generalitat contribuir perquè Catalunya disposi d'entitats financeres arrelades al territori, amb el centre de decisió al nostre país, i que existeixi una competència efectiva.

La importància que té la confiança del públic en la solvència de les entitats que formen aquest sector atorga a la política financera de la Generalitat un caràcter que transcendeix els límits sectorials i els objectius d'eficiència i competitivitat, tot adquirint una dimensió institucional de primer ordre per a l'economia catalana. Això comporta, per tant, no només l'exigència d'una regulació adequada, sinó també la d'una supervisió atenta, competent i eficaç, que el Govern de la Generalitat –a més del Banc d'Espanya, la Comissió Nacional del Mercat de Valors i altres organismes estatals– ha d'exercir, d'acord amb les seves competències.

En virtut d'aquestes competències i pel gran pes que a Catalunya han assolit en l'àmbit financer formes d'empresa no mercantils, de naturalesa fundacional –com les caixes d'estalvis– o, en menor mesura, de tipus mutual o cooperatiu, la funció supervisora de la Generalitat té una gran responsabilitat. En conseqüència i tenint en compte les notòries mancances amb què s'exerceix, li donarem una prioritat que fins ara no ha tingut i reforçarem els mitjans al seu servei.

Per les raons anteriorment esmentades, la nostra proposta electoral relativa a la regulació financera se centra en dos aspectes addicionals, de caràcter general el primer i específic el segon, més un altre de dedicat a l'Institut Català de Finances. El primer fa referència a les pràctiques de bon govern empresarial que, de manera creixent, es consideren com una exigència ineludible per a les empreses modernes, i que en l'àmbit financer adquireixen –particularment les relacionades amb la transparència– una importància cabdal. El segon aspecte, que desenvolupem a continuació, és el de les caixes d'estalvis.

Caixes d'estalvis

Les caixes d'estalvis constitueixen la columna vertebral del sistema financer català i, sens dubte, són protagonistes de primer ordre del futur econòmic de Catalunya. Absorbeixen el 70% de l'estalvi generat a Catalunya, actuen profundament arrelades al territori i han mostrat rigor i eficiència en la gestió. Les deu caixes d'estalvis catalanes són molt diferents entre elles. Algunes tenen una clara vocació territorial i el seu èxit està estretament vinculat al territori, fet que dona peu a l'existència d'externalitats mútues. Les altres, les dues grans caixes, són entitats de primera fila, amb un important volum d'actius i destacades participacions industrials.

La naturalesa fundacional de les caixes els atorga una forma d'empresa peculiar, ja que han d'exercir la seva activitat financera en benefici d'un conjunt d'interessos econòmics i socials. En contra de determinats tòpics de pensament econòmic únic, aquesta peculiaritat no ha estat un obstacle, sinó un avantatge per poder acreditar una llarga trajectòria d'eficiència empresarial, competitivitat i rendibilitat social, i per fer front satisfactòriament a la competència de la banca, tant a Catalunya com a Espanya.

Tanmateix, el model ha tingut algunes debilitats importants. En primer lloc, com que no són societats per accions, les caixes han vist limitat el seu accés als mercats de capitals per obtenir recursos propis. En segon lloc, ni la configuració ni el funcionament (ni els procediments per retre comptes) dels òrgans de govern no han estat els idonis. Cal, per tant, emprendre reformes que consolidin i reforcin el model de caixes d'estalvis, que ha patit, per una banda, una politització excessiva i, per altra banda, una certa relaxació de les seves funcions per part dels òrgans de govern, a favor d'unes direccions generals no sempre controlades com cal. Aquests defectes han donat arguments als partidaris de la privatització. Per això, és important que el nou Govern de la Generalitat promogui iniciatives que permetin mantenir la naturalesa fundacional de les caixes d'estalvi, i alhora establir fórmules que reforcin la capitalització d'aquestes entitats; però, sense obrir en cap cas les portes a la seva privatització ni posar en perill aquest model.

Els canvis –alenats des del Govern de la Generalitat– que s'han introduït per la Llei financera estatal aprovada el novembre del 2002, respecte a la duració i el nombre de mandats, i la limitació d'edat per accedir als òrgans de govern, han estat un exemple d'intervencionisme nociu. I les modificacions en la normativa catalana, entre altres el límit de vint anys per ser als òrgans de govern, acumulant el temps transcorregut en diferents entitats i, fins i tot, en el càrrec de director general, no s'han quedat enrere en aquest estil de governar.

Aquest procés ha tingut dues víctimes clares: l'autonomia de Catalunya, ja que la Llei estatal ha regulat temes de competència exclusiva del Parlament, i, en segon lloc, la independència i autonomia de les pròpies entitats, ja que s'han regulat aspectes que són competència dels seus estatuts.

OBJECTIUS

1. Garantir la independència, professionalitat i eficiència en les tasques de control i de gestió dels òrgans de govern de les caixes d'estalvis. A aquest efecte, caldrà revisar la legislació actual, de manera que s'asseguri la seva independència respecte de les administracions públiques i, alhora, es mantingui la seva naturalesa i representació social.
2. Emmarcar l'actuació dels òrgans de govern en codis de bones pràctiques empresarials. La reforma dels òrgans de govern necessita el complement imprescindible d'unes normes de bon govern. A més, per la seva naturalesa fundacional i el seu caràcter social, les caixes estan obligades a adquirir una legitimació suplementària, de manera que les exigències imposades a les empreses cotitzades s'han de considerar el nivell mínim exigible a les caixes.
3. Fomentar els criteris de responsabilitat social en la gestió i la direcció estratègica de les caixes, per potenciar-ne la finalitat social i solidària, i assumir la necessitat de liderar criteris d'actuació empresarial ètics i socialment responsables, que portin a l'ampliació de l'oferta de productes financers amb aquestes condicions.
4. Reforçar els recursos propis de les caixes d'estalvis, regulant els instruments financers necessaris per augmentar-los i mantenir així els nivells adequats de

solvència, incorporant alhora determinades condicions, sense les quals es deixaria la porta oberta a la desnaturalització d'aquestes entitats.

5. Reorientar l'obra social, que ha de ser ètica i autèntica i no pas un producte de màrqueting ni una coartada perquè les caixes oblidin la seva finalitat social i fundadora. L'obra social, autònoma en la seva gestió, ha de cobrir les grans necessitats reals, socials i culturals existents, sense perjudici de les competències i responsabilitats que corresponen a les administracions públiques.

MESURES

Mesures per reformar els òrgans de govern

- Restaurar i fer respectar l'àmbit competencial de la Generalitat en relació amb la regulació dels òrgans de govern.
- Afegir a la llei estatal que en els òrgans de govern s'inclogui una representació d'entitats de la societat civil i establir el ventall de percentatges que els corresponen.
- Concretar, a la llei autonòmica, la relació d'entitats de la societat que designarien aquests consellers. Haurien de ser entitats d'inqüestionable prestigi i representativitat: sindicats, universitats, cambres de comerç, col·legis professionals, associacions empresarials i associacions de consumidors, bàsicament. La llei autonòmica haurà de precisar, com ja ha de fer ara, els ventalls dels percentatges que corresponen als diferents tipus de consellers i, posteriorment, els estatuts de les entitats els haurien de concretar.
- Redimensionar els percentatges corresponents actualment a impositors i treballadors de les entitats per facilitar la incorporació dels consellers designats per les entitats representatives de la societat (entre les quals els sindicats) i establir els mecanismes de selecció apropiats per tal de garantir que els consellers de les diferents representacions responen als criteris d'idoneïtat, rigor, independència i capacitació exigibles.
- Augmentar l'estabilitat dels òrgans de govern de les caixes, així com l'exigència de competència, independència i bona conducta dels seus membres, i diferenciar el nivell de govern del de direcció, deixant per a aquest la formulació de propostes i la gestió.

Mesures per millorar les pràctiques de bon govern

- Incorporar, en l'àmbit d'aplicació de les bones pràctiques de govern de les caixes, la conducció dels interessos empresarials en els grups que les entitats més grans han format via filials, *holdings* i participacions.
- Establir la introducció de criteris de responsabilitat social en la informació sobre l'activitat inversora i de gestió que les caixes han de remetre periòdicament a la Generalitat.

- Desenvolupar la Llei financera de 2002 pel que fa a les funcions d'auditoria que ha d'assumir la Comissió de Control i a la regulació de les noves comissions d'inversions i de retribucions.
- Establir la capacitat d'iniciativa i la competència del Consell d'Administració per sol·licitar auditories relatives als assumptes sobre els quals hagi de decidir.

Mesures per reforçar els recursos propis

- Impulsar un nou instrument financer per a la captació de recursos propis, ja que les vies de les participacions preferents i el deute subordinat semblen haver tocat sostre. Aquest nou instrument financer hauria de reunir unes determinades característiques. La primera és que la seva emissió total no hauria de superar el 15% dels recursos propis bàsics (dotació inicial i reserves) de la caixa emissora. A més, no ha d'atorgar drets polítics (presència en els òrgans de govern) als seus subscriptors. La seva retribució, condicionada a l'obtenció de beneficis per a les entitats, hauria de conciliar l'atractiu per als inversors amb l'interès de les caixes a aconseguir finançament en les millors condicions possibles. Només podrien ser-ne titulars persones físiques, fins una quantia per titular no superior a 120.000 €. Es tractaria d'un instrument financer negociable en mercats secundaris.

Mesures per reorientar l'obra social

- Establir normativament un mínim obligatori de dotacions a l'obra social, sempre que no posi en perill la viabilitat financera de les entitats i reforçar el vessant dels òrgans de govern més específicament responsables de vetllar per aquest dividend singular de les caixes.
- Orientar l'actuació de l'obra social de les caixes, de manera que es destini efectivament a cobrir les necessitats reals, socials i culturals del seu entorn, sense perjudici de les competències i responsabilitats que corresponen a les administracions públiques.
- Impulsar un estudi de l'autèntic balanç social de les caixes, que va molt més enllà del de l'obra social estricta i que fa que aquestes entitats siguin avui insubstituïbles en la vida quotidiana i financera dels ciutadans i ciutadanes, que les consideren els seus bancs de serveis personals.

Institut Català de Finances

L'Institut Català de Finances ha tingut un paper molt limitat en el món financer. La principal limitació política li ve de la incapacitat del Govern de donar-li unes funcions i una projecció importants en l'economia catalana. Des del punt de vista financer, s'ha de recordar que, fins ara, l'Institut Català de Finances no disposa de dipòsits de tercers. Per tant, tots els seus recursos i, en conseqüència, la seva activitat es basen en els préstecs que obté d'altres entitats financeres. El volum de crèdits concedits per l'ICF se situa per sota de la més petita de les caixes catalanes i en menys de l'1% de la principal caixa.

En realitat, el Govern ha utilitzat l'Institut Català de Finances com un simple instrument al servei de la seva política. Les principals actuacions de l'Institut han estat la preparació d'algunes línies de crèdit especialitzades –puntualment amb costos per sota del mercat– i el suport financer a algunes actuacions del Govern. En els darrers temps, a causa dels problemes per poder fer efectives algunes subvencions, el Govern ha emprat l'Institut Català de Finances per fer arribar recursos a algunes entitats i s'ha compromès a retornar tant les amortitzacions com els interessos que derivin d'aquestes operacions. El cas més conegut correspon a determinades subvencions del món cultural i dels esports.

OBJECTIUS

1. Potenciar el paper de l'Institut Català de Finances en l'articulació de les polítiques econòmiques catalanes. Especialment, s'ha de reforçar el seu paper en el seguiment de l'activitat econòmica catalana, en l'execució de determinades competències financeres de la Generalitat i en l'impuls dels grans projectes de Catalunya.

MESURES

Mesures per a la renovació de l'Institut Català de Finances

- Desenvolupar algunes de les previsions contingudes en la mateixa llei de creació i que han restat inactives per manca de voluntat política del Govern, per tal de situar l'Institut Català de Finances com un observador privilegiat de l'economia catalana.
- Modificar la legalitat vigent per garantir la independència dels òrgans rectors de l'Institut Català de Finances, canviant absolutament el model actual, en què la dependència del Govern és clarament manifesta.
- Modificar la llei per convertir l'Institut Català de Finances en un motor important per conciliar les voluntats adequades en la recerca dels recursos necessaris pel finançament dels projectes que han de constituir l'eix del futur de Catalunya. El marc financer en què es desenvoluparà en el futur l'administració pública serà cada cop més restrictiu. Cal explorar la major participació dels recursos privats en el finançament de les inversions de la Generalitat. Aquesta participació s'hauria d'efectuar a partir del lideratge públic d'una institució que mereixés la confiança de la resta d'actors, entre els quals caldria incloure, també, com a entitats col·laboradores, les que ofereixin instruments de finançament ètic i socialment responsable. Pensem que aquesta institució és l'Institut Català de Finances.

Sector assegurances i mutualisme

La importància del sector de les assegurances a Catalunya, que suposa el 25% del sector assegurador espanyol (clarament per sobre de la mitjana d'altres sectors) i en particular de les mutualitats de previsió social, ja que a Catalunya el 55% de les entitats asseguradores amb seu social són MPS i donen protecció a prop d'un milió de persones, suposa que el PSC-CpC manifesti la seva voluntat de desenvolupar al màxim l'àmbit competencial en aquest sector.

Les mutualitats de previsió social són unes entitats de gran tradició i arrelament al Principat, l'origen de les quals són els gremis i les confraries de l'edat mitjana i que mantenen una àmplia presència en el sector assegurador català, la qual cosa mostra el sentit associatiu del poble de Catalunya a l'hora de cercar solucions, des de la col·laboració i la solidaritat, als problemes plantejats per esdeveniments que comporten riscos per a les persones o els seus recursos.

L'article 9.21 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya atorga a la Generalitat competència exclusiva en matèria de mutualisme no integrat a la Seguretat Social obligatòria, d'acord amb la legislació mercantil. Actualment a Catalunya les mutualitats de previsió social es regulen amb la Llei 10/2003, de 13 de juny, aprovada amb el suport de PSC-CpC.

Un primer objectiu d'aquesta llei és adaptar la normativa catalana als desenvolupaments que han tingut lloc en el marc normatiu estatal, però el seu objectiu fonamental és el foment del mutualisme i facilitar la presència de les mutualitats en el mercat.

Malgrat els últims escàndols produïts en el sector, cal remarcar la validesa actual del moviment mutualista que, lluny de mirar cap enrere, continuarà essent una modalitat asseguradora per a la cobertura de riscos des de l'àmbit de l'economia social, una alternativa a les companyies mercantils i que té un fort potencial de creixement en les prestacions vinculades a la vida, especialment en les que materialitzen l'exteriorització dels compromisos per pensions de les empreses envers els seus treballadors i en el proper desenvolupament de la prestació de dependència.

OBJECTIUS

1. Fer efectiva l'assumpció de competències per part de la Generalitat establertes pels articles 9.21 i 10.4 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya en matèria asseguradora, en particular les relatives a mútues d'assegurances, plans i fons de pensions, societats gestores de plans i fons de pensions, i qualsevol altra persona o entitat, present o futura, que dugui a terme activitat asseguradora, d'acord amb les definicions legals que escaiguin.
2. Desenvolupar les competències sobre les persones o les entitats amb domicili o actuació principal a Catalunya que duen a terme activitat asseguradora, pel que fa als aspectes d'organització.
3. Garantir la independència, professionalitat i eficiència en les tasques de control i de gestió dels òrgans de govern de les mutualitats de previsió social. Caldrà desenvolupar la legislació actual de manera que se n'asseguri la independència respecte de les administracions públiques i que alhora mantingui la seva naturalesa i representació social.
4. Emmarcar l'actuació dels òrgans de govern en codis de bones pràctiques empresarials. La reforma dels òrgans de govern necessita el complement imprescindible d'unes normes de bon govern. A més, pel seu caràcter social, les mutualitats estan obligades a adquirir una legitimació suplementària.

5. Reforçar els recursos propis, regulant els instruments financers necessaris i mantenir així els nivells adequats de solvència, incorporant alhora determinades condicions, sense les quals es deixaria la porta oberta a la desnaturalització d'aquestes entitats.
6. Potenciar, en el marc d'un model de previsió social, el creixement en les prestacions vinculades a la vida, especialment les que materialitzen l'exteriorització dels compromisos per pensions de les empreses envers els seus treballadors i en el proper desenvolupament de la prestació de dependència.

MESURES

- Restaurar i fer respectar l'àmbit competencial de la Generalitat, que ha de regular els òrgans de govern i la supervisió de les entitats que tinguin la seva seu o activitat principal a Catalunya.
- Millorar l'estructura de la Direcció General d'Assegurances i reforçar la Sotsdirecció de Mutualitats, amb recursos, mitjans tècnics i més especialistes en assegurances, com actuaris i advocats.
- Augmentar la professionalitat dels òrgans de govern i de direcció de les mútues així com l'exigència de competència, independència i bona conducta dels seus membres, i diferenciar el nivell de govern del de direcció, deixant per aquest la formulació de propostes i la gestió.
- Desenvolupar actuacions específiques per millorar l'eficiència de les mutualitats concentrant serveis comuns per a la seva gestió (creació d'AIE entre mutualitats).
- Recuperació de la totalitat o de part de l'impost de primes d'assegurances pagat pels assegurats catalans per impulsar mesures de promoció del sector.
- Impulsar la creació i dotació del refugi mutual de la Federació de Mutualitats Catalana per donar cobertura i protecció als mutualistes d'entitats en procés de liquidació.
- Fomentar la previsió social complementària, tant individual com col·lectiva, i les prestacions per cobertures de riscos personals i de salut, mitjançant mesures fiscals efectives.
- Desenvolupar un model de protecció per les situacions de dependència en què el sector tindrà un paper important per donar protecció efectiva a clients i usuaris, així com incrementar la transparència i solvència dels instruments financers que canalitzin l'estalvi destinat a la previsió a llarg termini.

4.6. POLÍTICA PRESSUPOSTÀRIA, FINANÇAMENT AUTONÒMIC I FISCALITAT

4.6.1. Finançament autonòmic

El finançament autonòmic és un element essencial per a l'autogovern de Catalunya, no només per les seves repercussions financeres, sinó també per les seves repercussions polítiques. Considerem essencial millorar el finançament de Catalunya, reforçar l'autogovern, establir el model d'Estat que propugnem i ajudar a fer més transparents i col·laboradores les relacions entre les comunitats autònomes.

L'acord assolit el juny de 2001 va ser un acord de mínims entre el Govern i les autonomies que no va respondre a les aspiracions fixades. CiU va afrontar aquesta negociació en una posició d'extrema feblesa i va obtenir un mal acord per a Catalunya. Vam dir que els resultats de l'acord serien molt inferiors als pronosticats pel Govern de CiU i els fets ens han donat la raó. Només cal veure les xifres: CiU va anar a les eleccions autonòmiques de 1999 amb la proposta de pacte fiscal, que xifrava l'augment del finançament en 2.400 milions d'euros. Doncs bé, un cop disposem de la liquidació de l'any 2002, primer any de l'aplicació del nou model, podem verificar que aquest nou model només ha aportat un increment de finançament de 100 milions d'euros.

El model acordat no és el nostre. Hi ha aspectes essencials que no s'hi van incorporar: la capacitat normativa de les comunitats autònomes sobre els impostos que formen la cistella d'impostos és molt insuficient; no es van produir avenços realment substancials en la corresponsabilització de les comunitats en l'administració tributària; no es va adoptar cap compromís per aproximar gradualment els ingressos per habitant de les comunitats autònomes de règim comú i les forals; no es van preveure mecanismes d'actualització i ajust de les diferents variables que intervenen en el model, de manera que es poden produir situacions de greu desequilibri financer; no es va adoptar un compromís ferm en relació amb la inversió en infraestructures de l'Estat a Catalunya; i no es va realitzar un enfocament global del finançament dels tres nivells de govern (central, autonòmic i local), tenint en compte les competències i funcions que cada un ha de dur a terme dins del conjunt del sector públic.

Per totes les raons esmentades no podem acceptar aquest acord com a definitiu i en promourem la revisió. D'altra banda, el model ha d'estar obert a revisions periòdiques que permetin compensar l'impacte sobre la despesa autonòmica, tant dels canvis normatius introduïts per l'Estat –per exemple, la Llei de qualitat de l'ensenyament–, com per canvis en l'estructura social –com l'envelliment de la població o la immigració.

OBJECTIUS

1. Assegurar que el finançament de la Generalitat es regeix pels principis de suficiència financera, autonomia i responsabilitat fiscal, igualtat entre ciutadans, equilibri i solidaritat territorials, i coordinació entre institucions.
2. Disminuir el dèficit fiscal de Catalunya amb l'Estat. Per aconseguir-ho és necessari revisar el sistema de finançament autonòmic de manera que es tendeixi a contribuir segons la renda i a rebre recursos segons la població, i augmentar sensiblement la inversió de l'Estat en infraestructures a Catalunya.

3. Avançar cap a una distribució del pes dels diferents nivells de govern en el conjunt del sector públic en la línia del 40% (Estat), 30% (CA) i 30% (ens locals).

MESURES

- Aconseguir que la Generalitat gaudeixi de suficiència financera i d'autonomia tributària sobre els seus ingressos. Correspon a la Generalitat una participació destacada en els impostos principals del sistema fiscal (IRPF, IVA, Societats, Especials i altres) i unes àmplies facultats normatives sobre els mateixos.
- Atribuir a la Generalitat l'administració dels impostos propis i compartits. La gestió, liquidació, recaptació i inspecció d'aquests tributs es farà a través d'una agència tributària autònoma que establirà les relacions de cooperació apropiades amb els ens responsables de l'administració dels tributs a la resta de l'Estat.
- Garantir que el finançament de la Generalitat es regeixi pels principis de contribuir segons la capacitat fiscal dels ciutadans i ciutadanes de Catalunya (fonamentalment, la renda) i de distribuir els recursos segons les necessitats dels serveis públics (calculats, fonamentalment, segons la població) que s'han de prestar als ciutadans i ciutadanes del Principat. A aquests efectes, es computarà com a contribució a l'Estat l'excés de preus públics i de peatges pagats per damunt de la mitjana espanyola.
- Aconseguir que l'import de l'aportació incondicionada que rep la Generalitat s'actualitzi anualment de manera automàtica i es revisi periòdicament, atenent a l'evolució de les necessitats de despesa dels serveis assumits i de qualsevol nova obligació de despesa derivada de la legislació estatal.
- Equiparar, a mig termini, els ingressos disponibles per habitant a Catalunya amb els de les comunitats autònomes de règim foral.
- Iniciar el procés que porti, a través d'un pacte a tres bandes entre Estat, Generalitat i ajuntaments, al reforç competencial i financer dels ajuntaments, en la línia del 40%-30%-30%.
- Promoure un pacte amb el sector públic central que inclogui el compromís de l'assignació de la inversió estatal a Catalunya, així com la determinació de la compensació apropiada pels dèficits acumulats d'inversió pública estatal en infraestructures al Principat.

4.6.2. Fiscalitat

El nou model de finançament, amb totes les limitacions que ja s'han posat en evidència, ha transformat fortament l'estructura d'ingressos de la Generalitat, que ha fet que depengui molt més dels ingressos tributaris i que estigui menys lligada a les transferències de recursos de l'administració central. La participació s'ha estès a tots els impostos amb més recaptació, amb l'excepció de l'impost de societats, que també hauria de passar a formar part de la cistella d'impostos com més aviat millor. En aquest

sentit, la definició de la política fiscal del Govern de la Generalitat esdevé un factor important de les propostes polítiques que s'han de formular.

Ara bé, mentre no es produeixin avenços en el marc competencial, la capacitat de regulació normativa de les comunitats autònomes en els impostos queda acotada, essencialment, a la participació en l'impost sobre la renda i en els impostos cedits, transmissions, patrimoni i successions. Les actuacions del Govern de CiU en aquest terreny s'han limitat al seguiment de la política del PP i a afavorir les grans rendes en detriment de la majoria de contribuents. S'ha perdut, com en altres camps, la possibilitat de generar una política fiscal pròpia d'acord amb les necessitats concretes del país.

En els darrers temps hem de constatar la proposta del Partit Popular de fer desaparèixer l'impost de successions amb l'excusa que hi ha instruments que permeten evadir-ne el pagament. En realitat, el PP vol desviar l'atenció de la ciutadania sobre l'increment de la pressió fiscal en els darrers anys. Un increment que s'ha produït a partir de l'augment dels impostos que són més injustos, els indirectes, i reduint el pes dels que tenen caràcter més progressiu. El PP ha augmentat la regressivitat del sistema. La pretesa desaparició de l'impost de successions és un nou intent en aquest sentit. Això no vol dir que no calgui modificar de manera substancial alguns elements d'aquest tribut per adequar-lo a les noves circumstàncies, però la seva supressió, a més de suposar una important reducció dels recursos de la Generalitat, comportaria una regressió en la fiscalitat.

D'altra banda, també cal recordar que el Govern de CiU ha incrementat la pressió fiscal derivada dels tributs cedits en els darrers quatre anys. Així, mentre el 1998 aquests impostos representaven l'1,64% del PIB, l'any 2002 ja eren del 2,04%. En termes comparatius, CiU, amb la complaença del PP, ha incrementat la pressió d'aquestes figures en més del 20%.

Els socialistes catalans no apostem per augmentar els impostos. Tampoc per abaixar-los, ja que això significaria, en el marc de finançament actual, empitjorar els serveis públics. Tanmateix, això no vol dir que en determinats casos no s'hagin de fer reformes que impliquin una reducció. Apostem per mantenir el nivell actual de pressió fiscal. Apostem, en definitiva, per uns impostos més justos. És a dir: que paguin els qui han de pagar i que paguin allò que han de pagar.

L'altra cara de la política fiscal és la recaptació. Els tributs propis s'estan recaptant des dels serveis de la mateixa Generalitat, mentre que, pel que fa als tributs participats, és l'Agència Tributària, directament dependent de l'administració central, qui cobra els diferents impostos i transfereix els recursos a les administracions autonòmiques. A més de ser un element clar d'ineficàcia en la gestió dels recursos, l'existència de diferents circuits afavoreix la descoordinació i incrementa les possibilitats de frau, cosa que deslegitima l'acció de l'administració tributària. La lluita contra el frau i l'elusió fiscal és prioritària per a la nostra acció de govern.

OBJECTIUS

1. No incrementar la pressió fiscal. El pes dels tributs de la Generalitat en relació amb el PIB català s'ha de mantenir a nivells semblants als actuals, alhora que es millora l'eficiència de la gestió tributària.

2. Definició d'una nova política fiscal, reformant les figures tributàries actuals en funció d'objectius definits prèviament, d'acord amb els requeriments de les necessitats del país i els principis generals de justícia, equitat i progressivitat.
3. Millorar la transparència dels recursos administrats pel Govern de la Generalitat, afavorint la relació directa dels tributs amb actuacions concretes del Govern.
4. Simplificar i millorar la gestió de la recaptació d'impostos.
5. Assegurar la responsabilitat de la Generalitat en l'administració dels impostos pagats a Catalunya.
6. Reforçar amb els mitjans apropiats la lluita contra el frau i l'elusió fiscal.

MESURES

- Incrementar el suport a les famílies, d'acord amb el nombre de fills i l'acolliment de les persones grans. Consideració especial per la persona que té cura de la pròpia llar.
- Millorar el tractament fiscal de l'habitatge de lloguer i de la rehabilitació d'habitatges. Per exemple, 600 € de desgravació fiscal a aplicar sobre el tram autonòmic de l'IRPF, o ajut directe a fons perdut, per despeses de lloguer de l'habitatge principal, al qual es podran acollir totes les famílies amb ingressos inferiors a 21.035 € anuals (3,5 vegades el salari mínim).
- Modificar l'impost de successions, amb l'increment substancial del mínim exempt i l'afavoriment en especial de la successió entre cònjuges i de pares a fills, el tractament de l'habitatge i els actius afectes a l'activitat empresarial familiar.
- Promoure una nova regulació de l'impost de transmissions, que tingui en compte les condicions dels afectats en el moment en què es produeix la transmissió. Per exemple, tipus reduïts per a l'adquisició del primer habitatge als menors de 30 anys.
- Crear una agència tributària autònoma de Catalunya que tindrà la responsabilitat d'administrar els tributs propis i compartits, i que establirà les relacions de cooperació apropiades amb els ens responsables de l'administració dels tributs de l'Estat.

4.6.3. Gestió pressupostària

Avui el pressupost de la Generalitat és un exemple de manca de transparència. El Govern el tramita perquè la llei l'obliga, però després el transforma i deforma fins on li convé.

La mala gestió del Govern de CiU ha convertit Catalunya en la Comunitat Autònoma que menys inverteix i la que més gasta en despeses de funcionament, al mateix temps que ha deixat com herència un alt nivell d'endeutament.

En els darrers anys, el Govern de CiU ha aconseguit que Catalunya sigui la Comunitat Autònoma que necessita més recursos per al funcionament de la seva pròpia Administració, comparada amb comunitats com Galícia, València, les Illes Canàries o Andalusia, és a dir, la que més gasta en despeses com pagar el personal, els béns i serveis com ara publicitat, propaganda, dietes o atencions protocol·làries. Cada cop creix més el volum de la despesa per fer funcionar la maquinària del Govern i aquesta és la causa essencial de la manca de recursos per a noves inversions, així com de la baixa despesa en programes bàsics com els d'habitatge, benestar social o educació.

L'any 2003 estava previst invertir 245 euros per habitant, davant dels 402 de mitjana de la resta d'autonomies amb les mateixes competències que nosaltres. A més, la inversió real està sempre per sota de la que figura als pressupostos. El resultat d'aquesta política és clar: una pèrdua de posicions tant econòmiques com socials per al futur.

Per compensar aquesta situació, l'única solució que ha trobat l'actual Govern ha estat incrementar fortament l'endeutament. Catalunya és la Comunitat Autònoma més endeutada. L'endeutament de la Generalitat, comptant el sector empresarial, supera els 15.000 milions d'euros (2,5 bilions de pessetes), cosa que representa un 7% del PIB. I això sense comptar l'enorme dèficit ocult en tot tipus d'operacions financeres que no s'inclouen en aquest endeutament.

L'absència d'un rigor pressupostari i la manca de mecanismes de control acurats ha portat les finances públiques catalanes cap a una política de tapar forats. Com a resultat d'aquesta situació, apareixen fórmules d'endeutament camuflat com els censos emfitèutics, que amaguen l'adquisició d'immobles; el cobrament anticipat de tributs amb la garantia de futures recaptacions; i la comptabilització ajornada de factures o l'autorització a proveïdors del descompte de factures, cosa que genera despeses financeres. També podem trobar altres pràctiques amb què l'actual Govern de la Generalitat pretén dissimular el dèficit i l'endeutament, com camuflar alguns tipus de despeses fent constar com a ampliacions de capital conceptes que s'acaben convertint en despesa corrent, o demanant als ajuntaments que s'endeutin amb l'Institut Català de Finances per compte de la mateixa Generalitat.

En els darrers temps, esgotats els mitjans d'actuació d'aquest tipus de mesures, el Govern està encarregant inversions sense que el seu finançament estigui definit. La situació és del tot preocupant. L'actual govern de CiU està hipotecant el futur de Catalunya i les actuacions dels successius governs.

Cal una nova manera de gestionar el pressupost i les finances de la Generalitat. En aquest sentit, un objectiu bàsic de govern és limitar l'augment de les despeses corrents per sota del creixement del PIB per tal d'alliberar recursos i destinar-los a augmentar les inversions, adequant el nivell de la Generalitat als governs de les altres comunitats autònomes.

L'increment anual de les despeses corrents s'ha de situar entre la inflació i el creixement nominal del PIB. Tot i que les necessitats de noves inversions i la conjuntura faran imprescindible un manteniment de les xifres d'endeutament actuals a curt termini, una millor política pressupostària i financera portarà a la seva progressiva reducció.

La nova majoria de govern ha de millorar la transparència i vivificar el debat parlamentari en matèria pressupostària. La mateixa complexitat i responsabilitat política adquirida a través del pressupost exigeix l'existència d'un organisme professional especialitzat, una oficina pressupostària, que assessori els diputats per a la correcta discussió, control i seguiment del pressupost per part del Parlament. No es pot mantenir de cap manera la desproporció entre els mitjans de què disposa el Govern per tractar els temes econòmics i els del Parlament per analitzar les diferents propostes que se li presenten.

El nou Govern es compromet a un rigor i una eficiència majors en la gestió dels recursos, amb un control adequat i transparència en tots els processos pressupostaris.

OBJECTIUS

1. Rigor i eficiència en la gestió dels recursos, amb un control adequat en tots els processos pressupostaris.
2. Millorar la transparència i vivificar el debat parlamentari en matèria pressupostària.
3. Limitar l'augment de les despeses de gestió i administratives, per tal d'alliberar recursos i destinar-los a noves polítiques i a augmentar les inversions.
4. Situar l'increment anual de les despeses corrents entre la inflació i el creixement nominal del PIB. Els serveis existents no incrementaran els seus recursos per damunt de l'increment dels preus, i l'increment real de les despeses corrents només estarà destinat a la millora i ampliació dels serveis a la ciutadania.
5. Reduir l'endeutament. Les necessitats de noves inversions i la conjuntura faran imprescindible un manteniment de les xifres inicials a curt termini, però la política pressupostària i financera farà que es redueixin.
6. Separació entre responsabilitat política i gestió professional.

MESURES

- Prioritzar les actuacions destinades a noves inversions fins a doblar el volum de les inversions en el termini de cinc anys. Les necessitats del país requereixen un increment important del volum d'inversions gestionades pel Govern de la Generalitat.
- Controlar amb més rigor les despeses pressupostades: eliminació de les desviacions actuals.
- Aplicar un pla d'optimització de recursos de la Generalitat amb la voluntat d'aplicar mesures racionals de gestió que permetin un ús més eficient dels recursos públics destinats a personal i a la despesa corrent. Qualsevol activitat regular de la Generalitat ha d'estar guiada per l'aplicació de les mesures proposades per aquest pla.

- Adequar les plantilles de personal, controlant-ne l'increment, amb l'única excepció de les derivades de la implantació dels Mossos d'Esquadra i d'altres serveis nous.
- Transformar la tramitació del pressupost de manera que cada conseller i el Govern en el seu conjunt, explicitin quins són els seus objectius i ho facin a través del debat parlamentari i amb els diferents responsables.
- Dotar el Parlament d'una oficina pressupostària que assessori els diputats per la correcta discussió, control i seguiment del pressupost.
- Separar responsabilitat política i gestió per mitjà de la figura de les agències especialitzades amb responsabilitat directa de gestió i separades dels àmbits de decisió política.
- Establir una política de contractes-programa amb diferents agències i centres de gestió.
- Implantació de les tècniques de gestió per objectius, amb la definició d'indicadors que permetin fer un seguiment posterior dels diferents programes de despesa.
- Complir els compromisos de pagament del sector públic, reforçant la intervenció del Síndic de Comptes i l'auditoria permanent dels compromisos i pagaments de la Generalitat.
- Afavorir la publicitat mitjançant Internet, la informació respecte a les dates clau en tota activitat de prestació i la venda de béns i de serveis al sector públic.

5. EL PAÍS QUE VOLEM, LES INFRAESTRUCTURES QUE NECESSEM

Catalunya ha de continuar tenint el paper estratègic de connexió entre la Mediterrània Occidental/Sud d'Europa i el nucli central de l'Europa comunitària. Catalunya i Barcelona han d'esdevenir un node essencial de les xarxes globals, molt especialment en transports i telecomunicacions. Per aconseguir aquest objectiu hem de construir sense centralismes una regió europea Pirineus – Mediterrània, de 17 milions d'habitants, que enllaci Montpeller–Tolosa–Saragossa–Barcelona–València–Ciutat de Mallorca, i que estableixi lligams amb la indústria del País Basc, del Cantàbric, de la regió de Madrid, d'Andalusia i de la del nord d'Itàlia, i amb Porto, Lisboa i el Magrib.

A més, a Catalunya hem de començar a millorar les relacions i connexions amb el País Valencià. El procés d'obertura al món i de consolidació de Catalunya com a xarxa de pobles i ciutats, obliga a millorar les grans infraestructures de connexió amb l'exterior: els ports de Tarragona i Barcelona, l'aeroport de Barcelona, la xarxa de gran velocitat, les autopistes, les telecomunicacions i la xarxa energètica. La persistència d'un model centralista i centralitzador en la planificació i les inversions de l'Estat en infraestructures pot esdevenir un obstacle insuperable per al progrés econòmic de Catalunya i la seva vocació d'obertura al món. El Govern de la Generalitat ha de liderar un projecte d'infraestructures per a Espanya que substitueixi l'actual model radial que impulsa el PP per una proposta de xarxes (amb eixos transversals i longitudinals) i de nodes.

El conjunt de l'administració estatal i autonòmica ha invertit a Catalunya quasi l'1% menys del PIB que al conjunt d'Espanya. La meitat d'aquest diferencial d'inversió correspon a infraestructures del transport. Les carreteres són les infraestructures amb un diferencial negatiu més gran, seguides d'aeroports i ports. En ferrocarrils, la posició de Catalunya també és clarament insatisfactòria. Estem molt lluny dels estàndards europeus. S'ha de vetllar per la cohesió i l'equilibri dels territoris; assegurar la seva accessibilitat en temps raonable i la connexió entre els diferents punts de Catalunya; aplicar realment la descentralització; i fer de les ciutats mitjanes autèntics pols de dinamisme econòmic, on sigui possible viure en condicions d'igualtat.

Pel que fa a infraestructures de telecomunicacions, és inexplicable un desplegament tan lent. El retard en el cable és imperdonable. El conjunt del territori ha d'accedir en condicions d'igualtat a la xarxa de banda ampla de telecomunicacions i evitar, de nou, la separació dels territoris en una Catalunya de dues velocitats.

La supressió d'alguns peatges i l'establiment de tarifes molt reduïdes a la resta de la xarxa per als usuaris habituals haurà de comportar l'eliminació de les actuals traves a la mobilitat quotidiana. Per resoldre la mala comunicació de la Catalunya no metropolitana, caldrà acabar els grans eixos de connexió interna i de vertebració de les regions. Ens proposem reclamar la delegació de la gestió de les grans infraestructures i del sistema ferroviari regional i de rodalies. La situació actual de dependència total d'organismes estatals, subordina els interessos de Catalunya a projectes centralitzadors. Necessitem un gran pla de transport de viatgers que aprofiti l'empenta del tren de gran velocitat per reforçar i ampliar les línies de rodalies i per modernitzar i fer créixer la xarxa de ferrocarrils convencionals.

Les administracions han de vetllar per assegurar que la xarxa de gas arribi a tot el territori i per garantir la qualitat del subministrament elèctric. Caldrà triplicar la generació elèctrica amb fonts renovables.

A Catalunya s'han d'emprendre actuacions enèrgiques per millorar l'hàbitat rural. És necessari l'augment i millora de les infraestructures bàsiques i l'accés i l'ús de les tecnologies de la informació i de les comunicacions al món rural. Cal assegurar que tots els nuclis rurals de més de 1.000 habitants tinguin un sistema de depuració d'aigües residuals. Cal incrementar a tots els municipis rurals més serveis dels que prescriu la legislació vigent. S'ha de considerar el paisatge com un valor cultural i un actiu econòmic per a les zones rurals, que beneficia i que es projecta al conjunt de Catalunya.

En definitiva, volem una Catalunya oberta al món, ben estructurada interiorment, sostenible ambientalment i que sigui motor econòmic d'Europa: una Catalunya nucli de l'euroregió Pirineus–Mediterrània.

5.1. Les infraestructures que Catalunya necessita

El procés d'obertura al món i la consolidació de Catalunya com a xarxa de pobles i ciutats obliga, com ja hem dit, a millorar les grans infraestructures de connexió amb l'exterior: els aeroports, els ports, la xarxa de gran velocitat, les autopistes, les telecomunicacions i la xarxa energètica.

Catalunya té una situació privilegiada. A distàncies avui dia assequibles, ens podem connectar fàcilment amb les grans ciutats europees, en especial amb les del sud d'Europa.

Però, en comparació amb les principals regions europees, tenim una dotació d'infraestructures del transport que se situa en el 63% de la mitjana.

Catalunya, amb més de 6 milions d'habitants, fa una aportació decisiva a la construcció de l'euroregió Pirineus–Mediterrània, de 17 milions d'habitants.

L'Arc Mediterrani, territori comprès entre el Lazio (Roma) i Algesires (Andalusia), i entès com una xarxa de regions i de ciutats, té punts de discontinuïtat, de ruptura o de debilitat de la trama urbana: en els espais del nostre interès més immediat, el primer punt se situa a les terres de l'Ebre, en l'espai comprès entre Castelló i Tarragona, i l'altre punt a les comarques gironines i la Catalunya Nord, a l'espai comprès entre Barcelona i Montpeller.

Dins de l'Estat espanyol, Catalunya té una dotació d'infraestructures de transport que se situa en el 73% de la mitjana espanyola. Catalunya és una de les comunitats autònomes amb una dotació d'infraestructures menor en relació amb la seva grandària econòmica. Tenim el 65% de dotació de capital públic, el 70% d'infraestructures econòmiques en relació a la mitjana espanyola.

La persistència d'un model centralista i centralitzador en la planificació i les inversions de l'Estat en infraestructures, pot esdevenir un obstacle insuperable per al progrés econòmic de Catalunya i la seva vocació d'obertura al món. Per això el Govern de la Generalitat ha de liderar un projecte d'infraestructures per a Espanya que substitueixi l'actual model radial per una proposta de xarxes.

Des de la perspectiva de la connectivitat interior de Catalunya, la nova divisió del Principat en set vegueries ha d'anar acompanyada d'un nou mapa infraestructural que reestructuri i reequilibri els diferents territoris del país.

Tots els territoris de Catalunya són diferents, tots tenen capacitats i vocacions específiques i han de formar un conjunt ben ajustat i relacionat a través de diferents mitjans de transport per tal de fer de Catalunya una xarxa de pobles i ciutats.

Així doncs, és d'una necessitat imperiosa per a la competitivitat de la nostra economia, corregir els dèficits que té Catalunya en matèria d'infraestructures. Per fer-ho, cal una acció decidida del nou Govern de la Generalitat.

5.1.1. Ferrocarril

Nova xarxa mixta de mercaderies i passatgers per a la Catalunya interior, eix transversal ferroviari

Catalunya, amb l'1% de la superfície de la Unió Europea i l'1,6% de la població, només té el 0,82% de la xarxa ferroviària. Les infraestructures ferroviàries de qualitat (però encara amb molts dèficits) se situen a l'entorn de Barcelona. Fora de la regió metropolitana predominen els trams de via única (per exemple, de Tarragona a Castelló i de Tarragona a Lleida).

Els temps d'accés de les ciutats de Catalunya a Barcelona són molt deficitaris i encara ho són més les interconnexions que no passen per Barcelona. El model de gran velocitat del Ministeri de Foment és absolutament radial: s'oblida de l'Eix de l'Ebre, de la connexió amb el País Basc, deixa coix l'Eix Mediterrani en el tram Tarragona–Castelló i tampoc no planteja la unió d'aquest eix amb la xarxa andalusa. La proposta ministerial no resol el tràfic de mercaderies i no dóna resposta a la combinació de la gran velocitat i les mercaderies; i el tram Figueres–Perpinyà tindrà un cànon d'infraestructures més alt que la resta de la xarxa per remunerar la participació privada.

La política ferroviària espanyola no és homogènia i Catalunya està discriminada negativament: bona part de la xarxa radial centrada a Madrid és exclusiva per a viatgers i gran velocitat (350 km/h), mentre que a Catalunya es proposa que, de Barcelona a la frontera, sigui d'ús mixt viatgers/mercaderies. El mateix passa de Tarragona a València, només una adequació de l'actual (200 km/h), també d'ús mixt. El model radial del Ministeri de Foment deixa Catalunya en una situació perifèrica perquè està mal resolta la connexió amb València (menor velocitat i eliminació de la xarxa convencional), no hi ha connexió amb el País Basc ni amb el Corredor Atlàntic i no hi ha visió europea de la xarxa. Amb visió europea es guanya centralitat, ja que Catalunya es troba en un dels grans corredors europeus, el Corredor Mediterrani.

Davant de la previsió que es dupliqui el trànsit terrestre de mercaderies d'aquí al 2020, cal una nova xarxa ferroviària de mercaderies. Per tal d'evitar la congestió de la xarxa viària i els alts costos ambientals del transport per carretera, el Llibre Blanc de la Unió Europea fixa l'objectiu mínim d'assolir el 15% de quota modal per al ferrocarril (Espanya està en el 4%).

L'obertura del mercat ferroviari i, molt especialment, del transport de mercaderies, que regulen les directives europees, és una oportunitat que cal saber aprofitar.

OBJECTIUS

1. Definir un nou model de xarxa ferroviària per a Catalunya per poder servir millor l'economia i la població europea.
2. Incrementar la dotació ferroviària per tal d'aproximar-nos als estàndards europeus.
3. Assolir l'objectiu que del 15% al 30% del transport de mercaderies es realitzi per ferrocarril.

4. Accelerar l'arribada del tren de gran velocitat a Barcelona i a la frontera francesa per tal que aquesta es produeixi el més a prop possible del compromís –ara impossible– del 2004, per tal d'integrar Catalunya a Europa i de vertebrar l'euroregió Pirineus–Mediterrània, de 17 milions d'habitants, amb la xarxa de gran velocitat.
5. Articular entre elles les ciutats de la Catalunya interior (Lleida–Tàrrrega–Igualada–Manresa–Vic–Olot i Vic–Ripoll–Puigcerdà) i també amb les de l'eix costaner (Tarragona–Barcelona–Girona).
6. Assegurar que totes les capitals comarcals i els pobles i ciutats de més de 5.000 habitants estiguin a un màxim de 30 minuts d'una estació ferroviària i que el temps de connexió amb la capital regional sigui inferior a 50 minuts i que estiguin a menys de dues hores de Barcelona (excepte en el cas de la Vall d'Aran).
7. Crear la xarxa ferroviària de mercaderies, en el context de la millora de les relacions ferroviàries entre la Península Ibèrica i Europa i de la potenciació dels ports de Tarragona i Barcelona.
8. Signar el traspàs de la línia Lleida–La Pobla.
9. Aconseguir la gestió dels serveis de trens regionals i de rodalies.
10. Impulsar la creació d'un nou operador ferroviari català per tal de fomentar el desenvolupament de les noves xarxes de gran velocitat i mixta en el context de la liberalització de serveis de la Unió Europea.
11. Reassignar recursos per reequilibrar la situació de dotació de capital públic i d'infraestructures, adoptant una política d'inversió més eficient.
12. Construir aparcaments dissuasius a preus polítics (no gratuïts per evitar que es converteixin en un aparcament alternatiu per als veïns i que no compleixin el seu objectiu) vinculats a l'ús del transport públic a totes les estacions de ferrocarril de rodalies i intercanviador.
13. Impulsar la construcció de vies exclusives o preferents per a transport de mercaderies, o carrils únics.

MESURES

- Redactar un nou pla de xarxa ferroviària per a Catalunya.
- Millorar els serveis de la xarxa de rodalies i regionals, formada pels actuals serveis de Rodalies i Regionals de Renfe i les línies de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya al Vallès i al Baix Llobregat, especialment pel que fa als temps de recorregut de Manresa, Igualada i Vic.
- Estendre els serveis de rodalies i regionals cap a Tarragona i Girona, i crear un nou nucli de rodalies a les terres de Lleida.

- Afegir, a la línia actual del tram Tarragona–Castelló, una altra línia de gran velocitat per a viatgers. És a dir, dotar aquest tram de 4 vies, com a la resta de corredors importants de la Península.
- Construir una nova xarxa ferroviària catalana mixta mercaderies/viatgers per a l’interior de Catalunya, que connecti la regió metropolitana amb els ports de Tarragona i Barcelona.
- Aprofitar les línies convencionals existents, que són bàsicament de passatgers, per a la xarxa de mercaderies. Modernitzar les línies Barcelona–Puigcerdà–La Tour de Querol, Lleida–Manresa–Barcelona i Reus–Gandesa.
- Completar el traspàs de la línia Lleida–La Pobla.
- Establir quatre xarxes ferroviàries:
 - Línies de trens de viatgers a velocitats de 300-350 km/h:
 - Línia Madrid–Saragossa–Lleida–Tarragona–Barcelona–Girona–Figueres–Perpinyà.
 - Corredor mediterrani: València–Castelló–Tarragona i incorporació a la línia Madrid–Barcelona.
 - Noves línies mixtes per a trens de mercaderies i viatgers:
 - Eix transversal ferroviari: Lleida–Igualada–Manresa–Vic–Olot–Figueres, amb connexió per l’Eix de l’Ebre cap al Cantàbric.
 - Eix transpirinenc: Barcelona–Igualada–Manresa–Vic–Ripoll–Puigcerdà–Tolosa.
 - Connexions als ports de Barcelona i Tarragona.
 - La xarxa de “metro regional” a partir de les rodalies de Renfe i dels Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya. Establir serveis de rodalies a les terres de Ponent, Tarragona i Ebre, i Girona. A les terres de Ponent crear dues línies de rodalies: Cervera–Lleida–Montsó i Balaguer–Lleida–Les Borges. A Tarragona i l’Ebre, les rodalies passarien per les poblacions de Valls–Reus–Tarragona–Sant Vicenç, amb extensions a Montblanc, Móra i Amposta. A Girona, les rodalies enllaçarien Figueres–Girona–Blanes.
 - Xarxa convencional per a trens de mercaderies:
 - Madrid–Saragossa–Lleida–Valls.
 - Corredor mediterrani actual: València–Tarragona.
 - Figueres–Portbou.
- Crear la xarxa de “metro regional” que connecti l’àrea metropolitana amb l’eix transversal ferroviari i la nova línia orbital Mataró–Vilanova i la Geltrú.
- Crear serveis de trens lleugers en el Camp de Tarragona, de Puigcerdà a la Seu d’Urgell i Andorra, i d’Aran a Cominges.

- Crear centres logístics i estacions intermodals en els nusos d'intersecció de la xarxa ferroviària i la xarxa viària d'alta capacitat.
- Contribuir a l'arribada del tren de gran velocitat a Barcelona i a la frontera francesa el més pròximament possible al 2004. Estacions de les línies principals de gran velocitat als aeroports.
- Demanar la transferència dels serveis de rodalies i la creació de nous serveis a les terres de Ponent, comarques gironines, Camp de Tarragona i terres de l'Ebre.
- Incorporar les noves línies mixtes de gran velocitat (eix transversal i connexions als ports, i eix pirinenc Barcelona–Manresa–Vic–Puigcerdà–frontera francesa) a la xarxa transeuropea i a la llista d'Essen de projectes prioritaris de la UE.
- Crear un nou operador ferroviari català, amb la participació dels actuals operadors (Renfe i Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya), per part d'empreses privades del sector del transport, els ports de Barcelona i Tarragona, i entitats financeres.

5.1.2. Xarxa viària: un nou eix europeu d'alta capacitat per a la Catalunya interior

Autopistes, autovies i peatges

És coneguda la situació de greuge comparatiu i de desavantatge competitiu que comporta l'elevat nombre d'autopistes de peatge de Catalunya en relació amb la resta de l'Estat.

La xarxa viària d'alta capacitat a Catalunya està formada per 624 km de peatge i 361 km lliures. La proporció d'autopistes de peatge i lliures presenta els percentatges següents: 64% de peatge i 36% lliure. En canvi, la xarxa viària d'alta capacitat a tot l'Estat resta configurada per 2.250 km de peatge i 6.963 km lliures, de manera que la proporció d'autopistes de peatge i lliures en aquest cas presenta els percentatges següents: 24% de peatge i 76% lliure.

És imprescindible, per acabar amb la situació de greuge comparatiu i de desavantatge competitiu que pateix Catalunya, avançar cap a un nou model de xarxa viària d'alta capacitat tant de peatge com lliure, homogeni per a tot Espanya.

Aquest nou model exigeix passar per una etapa de transició en la qual l'Estat haurà de fer un esforç inversor en autovies lliures de peatge i en el qual, mitjançant un fons de transició per a la millora de la mobilitat i homogeneïtzació dels peatges de gestió autonòmica (dotat en part dels impostos que generen les autopistes), es puguin superar els conflictes històrics i eliminar greuges comparatius.

OBJECTIUS

1. Definir un model federal de gestió d'infraestructures d'altres prestacions homogènia i harmònica per al conjunt de l'Estat per tal de superar l'actual situació de greuge comparatiu.
2. Millorar l'accessibilitat de la gent i del territori a la xarxa d'autopistes i autovies, passant del 21% del territori que actualment és a menys de 15 minuts d'una via ràpida al 60%.
3. Elaborar un pla d'autovies gratuïtes que ens equipararà a la dotació estatal durant el període de transició cap al model de gestió federal.

MESURES

Mesures per igualar la proporció de vies ràpides gratuïtes i de peatge amb la resta de l'Estat

- Redactar un nou pla d'autopistes i autovies equilibrador del territori. Aquest pla ha d'articular la nova construcció de 500 km d'autovies.
- Redactar un nou pla d'inversions de les concessionàries de les autopistes.

- Crear un fons de transició per a la millora de la mobilitat i l'homogeneïtzació dels peatges, integrat principalment per la recaptació dels impostos sobre els usuaris i les societats concessionàries, i completat amb aportacions estatals i autonòmiques, d'acord amb els criteris següents:
 - Les aportacions de l'Estat a través de les actuals partides ja destinades a l'homogeneïtzació de peatges i a la recaptació dels impostos que generen les autopistes: IVA, Impost sobre Societats i IRPF.
 - Les aportacions autonòmiques a través de les actuals partides destinades a l'homogeneïtzació de peatges: el tram autonòmic de l'IVA i les aplicacions complementàries.
 - Les aportacions de les concessionàries de les autopistes a través dels increments nets obtinguts com a conseqüència de l'increment del trànsit produït i no contemplat en els respectius programes economicofinancers.
 - Les aportacions directes de les concessionàries de les autopistes. Aquestes acordaran amb l'Administració un pla d'inversions i de millora de la xarxa i dels accessos a les autopistes.

- Eliminar l'increment dels peatges que es va produir arran de l'aplicació del nou IVA del 16% en lloc del 7% per compliment de normativa comunitària. En aquest sentit i per donar compliment a la legislació vigent, l'Estat es farà càrrec de l'increment mitjançant una subvenció a les concessionàries per tal d'evitar que el recàrrec vagi a compte dels usuaris.

- Suprimir gradualment els peatges que afecten la mobilitat quotidiana dels ciutadans i ciutadanes situats a 30 quilòmetres dels entorns metropolitans i que no disposin d'una alternativa raonable de transport públic o d'autovies lliures de peatge.

- Destinar part dels beneficis de les concessionàries a una política de rebaixes per als usuaris habituals i a actuacions de millora de la xarxa viària.

- La nostra proposta de construir prop de 500 km de noves autovies, que es concentren en els grans eixos vertebradors del país, és:
 1. Xarxa europea:
 - Eix Transversal (Lleida–Manresa–Vic–Girona), vertebrador de la Catalunya Central i, per extensió, de les terres de Ponent i les gironines.
 - Eix Tarragona–Montblanc–Tàrraga, vertebrador del Camp de Tarragona i inici de l'Eix Tarragona–Andorra.
 - Eix del Llobregat fins al Túnel del Cadí.
 - Ampliació a tres carrils de l'autopista A7 des del Vendrell fins a Salou.
 - Ampliació a tres carrils de l'autopista A-7.

 2. Xarxa d'autovies catalanes:
 - Eix de l'Ebre - Eix Occidental (Amposta–Lleida–Vielha), vertebrador de les terres de l'Ebre i les de Ponent.

- Quart Cinturó (Abrera–Terrassa–Granollers), vertebrador de la regió metropolitana de Barcelona.
- Eix Olot–Girona–Costa Brava, vertebrador de la regió de Girona.
- Eix Vilanova i la Geltrú–Vilafranca.
- Eix Olot–Figueres, connexió del Pirineu de Girona amb França.
- Eix de la Cerdanya desdoblant fins a Ripoll.
- Connexió de la C-32 amb l’A-7 a Maçanet de la Selva i prolongació fins a Lloret de Mar.
- Eix Maçanet–Platja d’Aro–Palamós–Palafrugell–La Bisbal–Girona, vertebrador del Baix Empordà i la Costa Brava sud i connexió d’aquest eix amb l’Eix Transversal de Catalunya.
- Desdoblament de l’N-II i de l’N-340 en tot el territori català amb característiques d’autovia.
- Accessos als Pirineus: Eix Lleida–Artesa–Ponts i desdoblament de l’N-230 fins a Alcarràs.
- Autovia Lleida–Osca (N-240) com a part de l’eix Tarragona–País Basc.

Xarxa europea

Catalunya concentra el pas de dos corredors de fort trànsit de llarg recorregut: el Corredor Mediterrani (A-7 i N-340) i el de l’Ebre (A-2 i N-II), però té un sol eix amb continuïtat coherent en el seu pas per la zona més congestionada, la regió metropolitana: l’autopista A-7. Considerem que cal definir els itineraris que han d’absorbir el trànsit de llarg recorregut i donar-los la consideració de xarxa europea. La nostra proposta permet donar continuïtat a l’N-340 i a l’N-II per un nou corredor de la Catalunya interior, i alhora reforça el caràcter europeu de l’Eix del Llobregat.

OBJECTIUS

1. Potenciar l’Eix Transversal com el tram que manca per donar continuïtat a les carreteres nacionals/autovies del corredor mediterrani (N-340) i el d’interior (N-II), mitjançant la construcció de l’autovia Montblanc–Igualada–Manresa i el desdoblament Manresa–Vic. El nou eix Vic–Olot–Figueres, l’existent Vic–Girona i el desdoblament de l’N-II en el tram Girona–frontera francesa, completen l’esquema.
2. Assumir, d’una manera clara, l’emergència del nou eix transpirinenc Barcelona–Tolosa (E-9), recalcant que l’autopista Tolosa–París està ja gairebé completada i que, per tant, constituirà, a mig termini, el camí més directe entre Catalunya i l’Europa Occidental.

MESURES

Mesures per a la constitució d’una nova xarxa europea

- Incloure a la xarxa europea:
 - Les autopistes A-2 i A-7.

- L'actual N-II Lleida-Port de Barcelona, amb continuïtat cap a un nou "eix transversal" Cervera/Igualada-Manresa-Vic-Girona.
- L'N-340 des de l'Ebre fins a Tarragona, amb continuïtat cap al nou eix transversal per Tarragona-Valls-Montblanc-Igualada.
- L'eix transpirinenc (E-9) Barcelona-Manresa-Berga-Tolosa.

Pla de carreteres

El Govern de la Generalitat no ha actualitzat encara l'actual pla de carreteres, esgotat el juliol del 2001. El 30% del quilometratge del pla resta encara per executar i el mateix pla significà en el seu moment una clara rebaixa de la Normativa de la Xarxa de Carreteres. El Govern de la Generalitat no ha planificat ni actuat a les xarxes arterials metropolitanes. L'actual Govern de la Generalitat ha estat incapaç de planificar les xarxes comarcals i locals, que són carreteres oblidades.

OBJECTIUS

1. Desenvolupar una xarxa d'infraestructures basada en el model territorial de les set vegueries.
2. Invertir fort en infraestructures, amb l'objectiu de millorar la connexió amb la resta d'Espanya, amb Europa i, especialment, amb l'Arc Mediterrani.
3. Elaborar les directrius nacionals de mobilitat: Pla d'ús i foment del transport col·lectiu a la xarxa viària.
4. Assolir, com a mínim, l'objectiu del Llibre Blanc de reducció de l'accidentalitat en un 50% en un període de deu anys.
5. Contemplar la planificació i la reserva de sòl destinada a ampliar i a completar la xarxa ferroviària en els grans corredors viaris.
6. Eliminar els obstacles que impedeixen la mobilitat de les persones i les mercaderies a parts importants del territori.
7. Reduir la mobilitat quotidiana i obligada per tal de fixar la població en el territori.
8. Redefinir les xarxes bàsiques, comarcal i local, i aclarir-ne la titularitat.

MESURES

Mesures per a la millora de la xarxa viària de Catalunya

- Redactar un nou pla de carreteres que ha de distingir, a més de la xarxa europea, dues grans categories d'actuacions: la xarxa bàsica i la xarxa capil·lar, i dins d'aquesta, les xarxes arterials, regionals i locals. Aquest nou pla ha de precisar,

també, les característiques tècniques de la xarxa i establir una política clara de conservació i manteniment de les carreteres.

- Incrementar un 25% la inversió anual en carreteres a la xarxa capil·lar.
- Racionalitzar la despesa en xarxa viària, tot garantint que el 30% d'aquest pressupost es dedicarà a millores de la seguretat, en especial dels punts de major risc i trams de concentració d'accidents (TCA), i a manteniment i conservació.

5.1.3. Un pla de mobilitat per a Catalunya i foment del transport col·lectiu

La mobilitat de les persones i les mercaderies és un element cabdal per a la cohesió i funcionament del país i té una forta interrelació, en termes de causa i efecte, amb la planificació i ocupació del territori, el desenvolupament econòmic i social i la qualitat ambiental.

La mobilitat és l'element que permet el desenvolupament econòmic i social, l'accessibilitat al territori i als serveis.

Per tot això, és absolutament necessari dotar Catalunya d'un model de mobilitat que garanteixi l'accessibilitat a tot el seu territori, minimitzant els costos socials i no hipotecant-se el futur.

El repte consisteix a articular un model de mobilitat sostenible que permeti assolir, simultàniament, l'increment de la competitivitat i el desenvolupament econòmic i social, amb la millora de la qualitat de vida i la màxima garantia de respecte pel territori i el paisatge.

OBJECTIUS

1. Vincular la planificació territorial i de la mobilitat, tot garantint la sostenibilitat del sistema de desplaçaments en termes d'eficiència i de reducció de costos socials.
2. Equilibrar l'accessibilitat al territori, preferentment en transport públic.
3. Millorar la connectivitat de Catalunya amb les xarxes transeuropees de passatgers i mercaderies.
4. Fomentar la integració tarifària i funcional de les xarxes de transport col·lectiu i la seva intermodalitat.
5. Reduir l'accidentalitat associada a la mobilitat.
6. Implantar un nou marc organitzatiu i financer dels sistemes de transport, definint clarament les diferències entre titular del servei, ens regulador i operador.
7. Millorar la qualitat dels serveis de transport públic i del manteniment de les infraestructures viàries i de transport.

8. Reduir la dependència energètica, tot fomentant els combustibles i sistemes alternatius.
9. Racionalitzar el transport i la distribució de mercaderies, garantint alhora l'eficiència de les activitats logístiques.
10. Articular i incrementar la participació social envers l'objectiu de la mobilitat sostenible.

MESURES

Mesures per a la millora de la mobilitat

- Millorar l'articulació de la planificació territorial i dels instruments de què disposa, amb la planificació i gestió de la mobilitat. Reformulació de la Llei de mobilitat incidint molt especialment en la relació entre planificació territorial, infraestructures i mobilitat.
- Elaborar plans de mobilitat i d'accessibilitat a totes les àrees urbanes de Catalunya, prioritzant els de la regió metropolitana de Barcelona, Camp de Tarragona, Lleida, Girona, Manresa, Vic, La Seu–Andorra i Tortosa–Amposta.
- Impulsar i desenvolupar plans sectorials (infraestructures viàries de transport, seguretat viària, transport de viatgers i mercaderies) en coherència amb els plans de mobilitat d'abast territorial.
- Incentivar, mitjançant polítiques fiscals, la internalització dels costos socials associats a la mobilitat.
- Articular un sistema harmònic de peatges que elimini els greuges comparatius i que possibiliti la funcionalitat dels peatges com a elements de regulació i distribució de la demanda amb criteris d'eficiència.
- Disminuir les demores en els peatges mitjançant la racionalització de les barreres de pagament i la utilització de les noves tecnologies de sistemes de peatge.
- Fomentar una nova cultura en l'ús de l'automòbil mitjançant la promoció de fórmules alternatives com el *car sharing* (cotxe multiusuari) i el *car pooling* (cotxe compartit).
- Elaborar un nou pla de transport de viatgers de Catalunya, així com nous plans sectorials de carreteres i infraestructures ferroviàries que afavoreixin la creació d'intercanviadors modals.
- Connectar, en el marc del Pla de Transports de Viatgers, totes les capitals comarcals amb transport públic amb una freqüència mínima d'una hora.

- Millorar la velocitat comercial del transport col·lectiu per carretera: creació de carrils bus i VAO (vehicles d'alta ocupació) als accessos a les ciutats.
- Implantar sistemes de transport públic a la demanda a les àrees rurals i de baixa densitat.
- Crear autoritats reguladores i organitzatives en els àmbits metropolitans. En una es crearan les autoritats de les 7 regions.
- Impulsar processos d'integració tarifària en les diferents àrees urbanes i comarcals.
- Crear intercanviadors modals, en el marc de la planificació.
- Elaborar la llei d'ordenació dels transports de Catalunya en el marc de les modificacions de la reglamentació europea.
- Elaborar una llei del finançament del transport de viatgers que garanteixi un finançament suficient tant pel que fa a despeses d'exploració com a noves inversions.
- Reclamar el traspàs de la titularitat dels serveis ferroviaris de rodalies i regionals a la Generalitat.
- Incrementar els recursos destinats al transport col·lectiu, vinculant-los a la realització de plans de qualitat del servei.
- Garantir l'accessibilitat de les persones amb mobilitat reduïda a la xarxa de transport públic. Compliment del codi d'accessibilitat de Catalunya.
- Incloure la tarifació social en el sistema tarifari integrat i col·laborar des de la Generalitat en el seu finançament, que fins avui és únicament dels ajuntaments.
- Crear un mecanisme de coordinació de la senyalització viària amb l'objectiu d'eliminar les disfuncions existents entre els diferents titulars de les vies.
- Millorar els sistemes d'informació del transport col·lectiu i de la mobilitat en general, mitjançant la utilització de les noves tecnologies.
- Assolir, com a mínim, la proposta del Llibre Blanc europeu que en el termini de vint anys el 20% dels combustibles del transport urbà siguin alternatius (gas natural i biocombustibles).
- Incentivar fiscalment l'ús de combustibles més respectuosos amb el medi ambient i articular mecanismes d'ajut per a l'adaptació de les flotes de transport i de la infraestructura de distribució necessària.
- Fomentar la recerca en el desenvolupament de sistemes alternatius de transport, mitjançant la col·laboració amb universitats i el sector industrial.

- Vincular, amb caràcter finalista, una part de la fiscalitat a la millora i desenvolupament de sistemes de mobilitat sostenible i més respectuosos amb el medi ambient.
- Impulsar línies d'ajut econòmic al cultiu i producció agrària de biocombustibles.
- Elaborar un pla de transports de mercaderies que tendeixi a potenciar el transport per via ferroviària i que afavoreixi la intermodalitat.
- Impulsar i executar un pla de centrals integrades de mercaderies.
- Revisar els horaris i trajectes, especialment a les corones metropolitanes, per tal d'aconseguir més hores i un millor horari de servei mitjançant el transbordament entre mitjans davant d'una situació de trajectes equivalents i paral·lels de moltes línies de rodalies de les grans ciutats en apropar-se a menys de 15-20 km.
- Fomentar la inclusió dels polígons industrials en els trajectes de les línies de transport públic.
- Fomentar l'ús de l'hidrogen com a mitjà de transport públic urbà i interurbà, introduint programes de cofinançament de la renovació del parc mòbil actual i objectius concrets en un pla a 8 anys.
- Tractament especial per a vehicles privats menys contaminants (amb hidrogen, elèctrics, mixtes) en aspectes com:
 - Gratuïtat o preu molt reduït a les autopistes i aparcaments públics.
 - Accés preferent al centre de ciutats.
 - Subvenció de l'impost de circulació.
- La construcció de cadascuna de les propostes es realitzarà tenint en compte l'impacte ambiental corresponent a cada obra, amb criteris de sostenibilitat i juntament amb un pla de reposició de l'arbrat.
- Aconseguir una coordinació efectiva sobre tota la xarxa viària catalana, l'estatal, l'autonòmica i la local per tal de millorar la gestió, la continuïtat i l'homogeneïtat de la xarxa amb inversions equilibrades a tot el territori.
- Establir un pla de senyalització d'orientació integrat que asseguri la continuïtat, la llegibilitat i el millor aprofitament de les infraestructures viàries.
- Impulsar el desenvolupament, la utilització de noves tecnologies per a la gestió del trànsit i la seguretat viària redactant un pla de carreteres intel·ligents a tot el territori, especialment a les vies més utilitzades.
- Realitzar auditories de seguretat viària a les carreteres del país, tant a les de nova construcció com a les que ja estan en funcionament, i destinar-hi els recursos econòmics necessaris per tal que es compleixin les exigències més elevades de seguretat amb l'objectiu de millorar la seguretat dels desplaçaments (600 morts a les carreteres catalanes cada any).

- Establir un pla integral de seguretat en el transport públic i de millora de l'accessibilitat de les persones amb mobilitat reduïda. Tots els elements que intervenen en el transport públic s'hauran d'analitzar, de manera que existeixin itineraris accessibles fins a les estacions i parades, i que els diferents vehicles de transport disposin dels elements necessaris per garantir aquesta accessibilitat. També caldrà preveure aparcaments propers per a aquestes persones i sistemes de transport a la demanda amb vehicles adaptats.
- Intervenir activament, amb una política de preus, en el transport públic privat com element essencial per afavorir la migració cap al transport públic (peatges variables en funció de les zones i les hores, zones blaves, etc.).
- Crear un Comissionat de Seguretat Viària.

5.1.4. Foment de la bicicleta

OBJECTIUS

1. Potenciar l'ús de la bicicleta com una forma de mobilitat sostenible.
2. Potenciació de les rutes ciclistes de Catalunya, les anomenades vies verdes: Ruta del Ferro, Ruta del Carrilet, Ruta de la Via del Tren, Via Verda de la Terra Alta i l'Ebre.
3. Suport a les actuacions municipals de promoció de l'ús de la bicicleta, com la creació de carrils bici, zones de trànsit tranquil o aparcaments.
4. Foment de l'ús de la bicicleta per a recorreguts urbans de menys de 8 km, pels efectes beneficiosos sobre la salut dels usuaris i el medi ambient (estalvi energètic, reducció de la contaminació acústica, etc.).

MESURES

- Integrar dins les autoritats territorials de la mobilitat una àrea per al desenvolupament de les polítiques afavoridores del transport/bicicleta.
- Obrir una línia dins el Pla d'Obres i Serveis de Catalunya per a la construcció de carrils bici urbans, zones de trànsits tranquil i aparcaments de bicicletes segurs a zones d'intermodalitat.
- Impulsar la unificació de la Legislació a Catalunya, per tal de permetre els processos d'intermodalitat bicicleta / tren–bus–avió, i en el transport de bicicletes en el cotxe privat.
- Realitzar carrils bici, paral·lels a les noves construccions i remodelacions de carreteres i vies de tren, fins que aconseguim una xarxa catalana de carrils bici en el marc de l'Euro-velo.

- Reduir la sinistralitat. Establiment de rutes de prioritats els caps de setmana i festius per a bicicletes de lleure a zones adients i en recorreguts homogenis (carreteres de segon ordre, locals).
- Impulsar programes de salut. Caminar/pedalar. Enfortir les organitzacions ciclistes i els clubs per fer arribar la bicicleta des de les llars d'infants fins als casals de jubilats.
- Impulsar, des del Departament d'Ensenyament i els consells comarcals, el transport escolar sostenible (substitució del bus per la bicicleta amb monitor). Polítiques de cada infant una bicicleta.
- Impulsar la consolidació de les vies verdes a Catalunya. Construcció de la via verda al Canal d'Urgell i de vies paral·leles als gran rius (Llobregat, Ter, etc.).
- Suport per a la promoció de la investigació i de la fabricació de bicicletes a Catalunya (bicicletes elèctriques, plegables, etc.).
- Crear la Taula bicicleta/turisme, per tal de revaloritzar els punts forts existents i disposar d'una oferta turística per a bicicletes (lloguer) i cicloturisme. Impulsar i integrar els centres BTT en aquest sector.

Mesures per fomentar anar a peu i la protecció dels vianants

MESURES

- Impulsar els camins per a vianants entre pobles i/o nuclis urbans.
- Construir voravies i marges de carreteres locals i comarcals segregats i protegits per als vianants, especialment entre nuclis urbans amb mobilitat obligada (escola, residència, polígons industrials o serveis).

5.1.5. Ports

El mar Mediterrani ocupa una posició estratègica en la gran ruta marítima dels vaixells de transport de contenidors i d'automòbils, que dona la volta al món unint l'Extrem Orient, Europa i Amèrica passant pel canal de Suez.

L'activitat dels ports catalans d'interès general (Tarragona i Barcelona) està patint un cert alentiment, amb un creixement menor en el volum de mercaderies i contenidors que el d'altres ports competidors espanyols com Algesires i València. Tant o més preocupant és la pèrdua de pes davant d'altres ports de la Mediterrània com Gènova i Marsella que, a més, estan teixint aliances amb els ports del nord d'Europa, com Hamburg o Rotterdam, que poden marginar els ports de Tarragona, Barcelona i València.

Tanmateix, els ports esportius i pesquers són un dels centres d'activitat econòmica més importants de moltes poblacions costaneres.

El Pla de Ports aprovat per l'actual Govern de la Generalitat no és coherent amb les directrius que el Pla Territorial General de Catalunya plantejava respecte al sistema portuari català: ordenar el front portuari, aconseguir l'especialització i la complementarietat dels grans ports i relligar les infraestructures portuàries amb la resta de xarxes de transport.

El nombre d'embarcacions del litoral català és molt superior al d'amarratges i continuarà creixent, ja que estem molt lluny dels estàndards d'altres països marítims. Malgrat aquesta tendència, l'actual Pla de Ports no preveu adequadament quina és la capacitat d'absorció dels ports catalans.

OBJECTIUS

1. Esdevenir la principal porta del sud d'Europa per a la ruta marítima dels vaixells de transport.
2. Esdevenir la gran zona logística de la Mediterrània Occidental.
3. Impulsar una aliança portuària per facilitar la coordinació de polítiques comunes entre els ports de l'Arc Mediterrani, afavorir el creixement de la regió i fer front a la situació privilegiada dels ports del nord d'Europa.
4. Ampliar les experiències de rutes entre Barcelona i Tarragona i altres ports de la Mediterrània.
5. Preparar els ports catalans per a la potenciació del transport marítim entre països de la Unió Europea (cabotatge o *short sea shipping*).
6. Preparar els ports catalans per a un augment del trànsit de passatgers.
7. Integar els ports als seus entorns territorials i resoldre els problemes d'accessibilitat.
8. Ordenar el front portuari català d'acord amb les noves tendències de desenvolupament econòmic i de competència internacional.
9. Establir les línies estratègiques per aconseguir una major especialització dels ports de Barcelona i Tarragona i proposar graus de col·laboració i complementarietat entre ells i amb la resta de ports comercials del litoral català.
10. Impulsar un nou Pla de Ports que contempli la posada en funcionament del Front Portuari Català per coordinar l'activitat dels ports comercials, plantejant dues estratègies diferenciades: una per als ports de Tarragona i Barcelona, i una altra per als ports comercials de la Generalitat, que són els de Sant Carles de la Ràpita, Vilanova i la Geltrú i Palamós.

11. Coordinar l'activitat dels ports esportius i evitar que el nombre d'embarcacions sigui molt superior al d'amarratges, com passa actualment.
12. Garantir la seguretat de totes les operacions i instal·lacions portuàries.

- Port de Barcelona: la porta logística del sud d'Europa

El port de Barcelona s'ha de convertir en el gran centre de distribució del sud d'Europa. Les obres d'ampliació actuals del port de Barcelona, previstes ja en el seu pla director, permetran doblar-ne la superfície de servei, i l'any 2015 doblar el trànsit general fins a 60 milions de tones, 3,5 milions de contenidors i més de 900.000 creueristes, i crear una gran zona d'activitats logístiques (ZAL). Aquest port s'ha especialitzat en mercaderia general i en contenidors, i s'ha convertit en la principal seu de creuers de la Mediterrània Occidental.

Ara bé, el port de Barcelona continua tenint pendent de resolució la millora dels seus accessos viaris i ferroviaris, així com la relació amb els centres logístics i les centrals integrades de mercaderies.

OBJECTIUS

1. Convertir el port de Barcelona en el gran centre de distribució del sud d'Europa.
2. Resoldre els accessos al port de Barcelona.

MESURES

- Culminar les obres d'ampliació programades.
- Prioritzar l'accés viari directe a la nova ampliació del port i el manteniment lliure de congestió de l'N-II i de l'A-7.
- Facilitar l'accés ferroviari en les tres amplades: mètrica, ibèrica i, sobretot, internacional, i la creació de noves línies per al transport de mercaderies entre la Península Ibèrica i Europa.
- Crear noves àrees logístiques de gran superfície a la Catalunya Central i al Baix Penedès (ports secs).

- Port de Tarragona: especialització i diversificació

El port de Tarragona té una gran especialització en productes petrolers, però ha de continuar diversificant la seva activitat, ampliant la superfície destinada a contenidors i a transport de vehicles, i apostar també pels creuers de passatgers. El seu pla director ja preveu una duplicació de la superfície, però també necessita resoldre els seus accessos.

OBJECTIUS

1. Convertir el port de Tarragona en port de la nova gran àrea econòmica de Catalunya i reforçar-lo com a port de referència de Saragossa i l'Aragó.
2. Diversificar l'activitat econòmica.
3. Resoldre el problema dels accessos al port de Tarragona.

MESURES

- Culminar les obres previstes en el pla director del port de Tarragona.
- Connectar el port de Tarragona amb les autopistes A-7 i A-2, amb la nova autovia N-340 i amb l'Eix Transversal.
- Dotar el port d'un accés ferroviari al Corredor Mediterrani, mitjançant la nova línia Madrid-Barcelona, i a la futura línia ferroviària de mercaderies que el connecti amb Europa.

- Nou Pla de Ports de Catalunya

El Pla de Ports de Catalunya no serveix per reforçar la dinàmica econòmica de les poblacions del litoral català. A part d'oblidar-se de la coordinació necessària de tots els ports catalans (també Barcelona i Tarragona), es concentra en la problemàtica de les instal·lacions esportives i no analitza la importància del sector pesquer. Ens proposem elaborar un nou Pla de Ports de Catalunya amb els objectius següents:

OBJECTIUS

1. Incorporar al nou Pla de Ports de Catalunya les anàlisis i les propostes relatives als vessants comercials, industrials, pesquers, de transport de mercaderies, passatgers i activitats logístiques dels ports.
2. Redactar nous plans estratègics per als ports de Sant Carles de la Ràpita, Vilanova i la Geltrú i Palamós que assegurin un estret lligam entre el port, la ciutat i el seu entorn.
3. Incloure en els plans estratègics el disseny de polítiques econòmiques comercials i logístiques que facilitin l'ús d'aquestes infraestructures per part dels diferents sectors productius de la zona.
4. Aplicar el principi de subsidiarietat i crear òrgans gestors de cadascun dels ports comercials amb una forta participació municipal.

5. Impulsar l'aprovació de plans especials, ja previstos a la Llei de ports, com a instrument de planificació de l'activitat portuària i els seus lligams amb els teixits urbans, les xarxes de comunicacions i les estratègies econòmiques i urbanístiques municipals.

MESURES

- Identificar la capacitat d'absorció d'embarcacions del litoral català per tal que aquesta dada ordeni les previsions futures del Pla de Ports de Catalunya.
- Incorporar al Pla de Ports mesures que contemplin tots els aspectes relacionats amb les marines seques, fixant-ne la possible localització, la capacitat i la integració urbana, territorial i paisatgística.
- Adoptar dues estratègies diferenciades, una per als ports de Tarragona i Barcelona, i una altra per als ports comercials de la Generalitat, que són els de Sant Carles de la Ràpita, Vilanova i la Geltrú i Palamós
- Evitar la construcció de nous ports al Maresme.
- Acordar una moratòria fins a l'any 2015 en la construcció de ports esportius a les comarques tarragonines ja que l'oferta és molt superior a la demanda (exceptuant el cas del port nou de Salou, que substituirà l'actual, perquè s'ha de desmantellar).
- En el Pla de Ports, donar a les Terres de l'Ebre, per la seva especial importància econòmica, una atenció diferenciada per als embarcadors que serveixen les muscleres.
- El Pla de Ports, igual que les lleis sectorials de ports i costes, ha de preveure les obligacions adquirides per les empreses concessionàries de realitzar el manteniment de la dinàmica de les sorres del litoral (pas de llevants a ponent, dragatge de les bocanes, espigons etc.)

5.1.6. Aeroports

El sistema d'aeroports espanyol, dissenyat pel Govern de l'Estat, al servei d'AENA i d'Iberia, vol la potenciació de l'aeroport de Madrid-Barajas i la subordinació de la resta, inclosos els catalans, a aquesta estratègia. Aquest sistema és coherent amb el model polític i territorial del PP d'una Espanya centralitzada que gira l'esquena a Europa.

Són elements clau de l'estratègia econòmica de Catalunya la potenciació dels aeroports, la seva interconnexió ferroviària a la gran velocitat i el foment de la indústria i l'activitat aeronàutica.

Davant una proposta de sistema aeroportuari dissenyat amb visió ibèrica, volem que cada aeroport català i espanyol tingui un paper a la xarxa europea. L'estímul de la

competència permetrà assolir l'objectiu de la bipolaritat Barcelona–Madrid del sistema espanyol.

El model d'AENA fomenta la concentració i la congestió a Madrid i va en contra del reequilibri territorial. D'altra banda, és un model de gestió centralitzada i en règim de monopoli que perjudica els usuaris i dificulta l'entrada de nous operadors. És un model obsolet només aplicable a països amb característiques físiques complexes, quan la tendència internacional actual és la fragmentació dels antics sistemes aeroportuaris estatals.

Aquesta forma de gestió no contribueix a desenvolupar tot el potencial del sector aeroportuari espanyol i molt menys el dels aeroports de Catalunya. D'altra banda, el sistema de subsidis creuats és opac i ineficaç.

Actualment, el sector aeri està sotmès a un important procés de reestructuració dominat per la creació de tres grans grups o aliances de companyies aèries: One World–Iberia, Skyteam–AirFrance–Alitalia i Star Alliance, integrada per Spanair, SAS i Lufthansa. Mentre que el primer grup aposta per operar a l'entorn de l'aeroport de Madrid–Barajas i el segon pels aeroports italians i francesos, el tercer grup, Star Alliance, presenta oportunitats per a un *hub*⁹ al sud d'Europa. Aquesta nova situació es complementa amb l'aparició de nous actors: les companyies de baix cost Ryanair, EasyJet i Go.

OBJECTIUS

1. Dotar-se dels instruments planificadors que permetin a la Generalitat incidir en les decisions estratègiques més importants d'aquest sector.
2. Poder influir en les tendències actuals de reorganització del sector i, de manera particular, aconseguir que l'aeroport de Barcelona tingui autonomia suficient per relacionar-se amb One World i la resta de grups.
3. Aconseguir que cada aeroport català i espanyol tingui un paper a la xarxa europea.
4. Estimular les potencialitats de tots els territoris i els seus aeroports que, amb plena independència de gestió i autonomia financera, competiran sense subordinació.
5. Dotar-se d'una política estratègica específica per al sector aeroportuari. Cal elaborar un pla estratègic dels aeroports de Catalunya que permeti ocupar diferents segments del mercat aeroportuari. En aquest sentit, són imprescindibles les polítiques relacionades amb les infraestructures aeroportuàries i les polítiques econòmiques complementàries per al seu desenvolupament.
6. Facilitar, a l'entorn dels aeroports, un nou sector econòmic generador de riquesa i de noves oportunitats empresarials i laborals.
7. Fer la gestió dels aeroports més transparent i més arrelada al territori.

⁹ Aeroport *hub* és l'aeroport en què el percentatge de passatgers que hi transborden és alt en relació amb el total anual de passatgers que l'utilitzen.

8. Garantir la continuïtat de la inversió pública i impulsar l'entrada de finançament privat.
9. Contribuir a la modernització del conjunt d'aeroports.
10. Impulsar el gran potencial que té Catalunya per a la càrrega aèria.
11. Fer de l'aeroport del Prat un autèntic intercanviador multimodal amb connexió ferroviària de gran velocitat amb els aeroports de Girona i Reus.
12. Potenciar les infraestructures internes de l'aeroport en dos àmbits (passatgers i càrrega), per recuperar la nostra competitivitat.
13. Millorar els serveis d'inspecció sanitària i veterinària dels ports i els aeroports catalans, demanant el traspàs de les competències pertinents per evitar la pèrdua de competitivitat respecte d'altres.
14. Impulsar iniciatives encaminades a desenvolupar l'aviació general i l'esportiva, donant més protagonisme a les iniciatives locals, així com recuperar el protagonisme de Catalunya en el sector aeronàutic.
15. Fer que l'aeroport de Barcelona esdevingui el gran *hub* (aeroport de connexió) europeu i intercontinental del Mediterrani Occidental. Multiplicar per quatre els passatgers que fan transbord al Prat.
16. Incrementar l'autonomia i la gestió empresarial de l'aeroport de Barcelona. Aquesta autonomia i gestió empresarial també s'ha d'estendre a la resta d'aeroports comercials de Catalunya.
17. Col·locar els aeroports de Reus i de Girona com a aeroports internacionals amb el desenvolupament de nínxols específics de mercat: turístic, companyies de baix cost i càrrega, però també comptant amb serveis regulars domèstics operats per companyies d'aviació regional.
18. Connectar per via ferroviària els aeroports de Reus i Girona amb Barcelona i el seu aeroport per optimitzar el potencial de la seva complementarietat.
19. Fer que l'aeroport de la Seu d'Urgell també esdevingui un aeroport internacional vinculat al turisme i a l'accessibilitat d'Andorra i dels Pirineus.
20. Crear una xarxa d'aeroports regionals que incorpori els nous aeroports de les terres de Lleida, de la Catalunya Central i de les terres de l'Ebre.
21. Trobar una localització per al segon aeroport d'aviació general i esportiva de la regió metropolitana de Barcelona.
22. Complementar la xarxa d'aeroports d'Empuriabrava, Manresa (Sant Fruitós de Bages), Igualada-Òdena i la Cerdanya amb el desenvolupament de pistes auxiliars per a treballs forestals, agrícoles, emergències, heliports i hidroports.

23. Contribuir a l'impuls del sector aeronàutic en els vessants educatiu (enginyeria, pilots, controladors, manteniment, personal de vol, etc.) i empresarial (disseny, fabricació de components, serveis aeroportuaris, companyies aèries, etc.). Actualment, s'estan desenvolupant ja un conjunt d'iniciatives vinculades als aeroports existents, a les universitats i a zones industrials, que configuren els futurs districtes industrials aeronàutics.
24. Minimitzar els impactes ambientals dels aeroports.

MESURES

- Constituir societats de gestió per als aeroports catalans, societats anònimes amb participació dels tres nivells de l'Administració i del sector privat. Mantenir-ne la titularitat pública.
- Crear consells territorials de gestió participativa i pròxima dels aeroports, amb uns aeroports més transparents i més arrelats al territori.
- Elaborar el Pla Estratègic dels Aeroports de Catalunya, que ha de completar, de manera especial, actuacions que permetin la complementarietat dels aeroports de Girona i Reus en relació amb el de Barcelona; impulsar l'aeroport de Lleida per a la seva adequació al transport de passatgers i mercaderies; assegurar la intermodalitat als aeroports i convertir l'aeroport de la Seu–Andorra en una aeroport binacional.
- Incrementar el moviment d'avions de 400 places al Prat, el transport de mercaderies, la ubicació d'hangars de manteniment, noves àrees d'acollida de viatgers i connexions viàries i ferroviàries fàcils amb l'entorn, per tal que Barcelona esdevingui el *hub* (aeroport de connexió) del sud d'Europa. Crear un sistema aeroportuari espanyol bipolar.
- Construir la ciutat aeroportuària i articular l'àrea econòmica aeroportuària. En particular, crear l'observatori de l'ocupació aeroportuària per tal d'adequar les ofertes formatives a les noves ocupacions generades a l'entorn d'aquesta activitat econòmica.
- Impulsar el gran potencial de Catalunya per a la càrrega aèria. Això comporta reclamar a l'Estat el traspàs i la constitució d'una empresa autònoma gestora de la terminal de càrrega de l'aeroport de Barcelona i afegir a aquest projecte la proposta d'integrar l'aeroport de Barcelona i la plataforma logística del Delta del Llobregat, l'aeroport de Reus i la plataforma logística del Camp de Tarragona, l'obertura dels punts d'inspecció fronterera les 24 hores del dia i un nou centre de càrrega aèria a l'aeroport de Reus.
- Fer de l'aeroport de Barcelona un autèntic intercanviador multimodal amb connexió ferroviària de gran velocitat amb els aeroports de Girona i Reus.
- Construir els aeroports regionals de Lleida, l'Ebre i la Catalunya Central.

- Planificar el creixement dels aeroports d'aviació general i esportiva com el de Puigcerdà–La Cerdanya, Igualada–Conca d'Òdena, Lleida, Empuriabrava i terres de l'Ebre.
- Crear les condicions per a una major participació d'empreses catalanes en els grans projectes industrials d'aerobús i dels altres constructors aeronàutics, reforçant el paper d'institucions com la BAIE (Barcelona Aeronàutica i de l'Espai).
- Ampliar l'oferta formativa superior en especialitats relacionades amb l'aeronàutica, com l'enginyeria aeronàutica, la creació d'MBA (Màster en Administració d'Empreses) especialitzats en el transport aeri, la creació d'un centre de controladors aeris, formació de pilots, etc.
- Fer que Barcelona pugui esdevenir un lloc de trobada professional del sector del transport aeri a escala nacional i internacional.

5.1.7. La logística, factor de competitivitat

En general, a tot el territori català cal potenciar les activitats lligades a la logística, el transport i la distribució, com a instrument que doni competitivitat a l'activitat pròpiament portuària, a la indústria i al comerç, i que generi valor afegit amb la manipulació de les mercaderies. Caldrà potenciar les zones d'activitats logístiques lligades a aquestes infraestructures i als aeroports, i fomentar la instal·lació de la indústria transformadora.

Les ampliacions dels ports de Barcelona i Tarragona, previstes en els corresponents plans directors, plantegen increments notables de les respectives àrees logístiques, però així i tot aquests creixements semblen insuficients per cobrir la demanda. La nostra proposta de política portuària i el nostre model territorial vol prefigurar les solucions que cal donar a les necessitats de noves superfícies industrials i d'activitats logístiques, i planteja la creació d'una gran àrea logística (port sec) al Baix Penedès, compartida entre el ports de Tarragona i de Barcelona, i una altra a la Catalunya Central per al Port de Barcelona.

Un element fonamental del mapa logístic de Catalunya és la proximitat entre aeroports, ports, nova xarxa ferroviària de mercaderies i nusos de la xarxa viària.

El model que ha creat CiU, en els més de 23 anys de govern, ha concentrat les instal·lacions logístiques a la franja litoral. Nosaltres volem acabar amb aquest model i estendre els centres logístics a la Catalunya interior. Les terres de Ponent i la Catalunya Central tenen una situació privilegiada per esdevenir el gran motor logístic de Catalunya.

Per superar el dèficit d'infraestructures d'accés als ports i resoldre els problemes de coordinació entre els diferents sistemes de transport viari, portuari, ferroviari i aeroportuari, ens proposem crear un consorci de gestió portuària amb participació de totes les administracions, que afronti amb decisió la solució dels dèficits infraestructurals, especialment els d'accés ferroviari amb amplada internacional. El consorci vetllarà per a la ubicació de zones d'activitat logística associada als ports.

OBJECTIUS

1. Permetre l'establiment d'un sistema de nusos abundant que actuï com a sistema logístic per a tot Catalunya.
2. Crear un eix de desenvolupament nou a la Catalunya interior: l'eix transversal (Lleida–Tàrraga–Cervera–Igualada–Manresa–Vic–Girona–Figueres), que estigui perfectament connectat als corredors del Mediterrani i de l'Ebre, i que alhora permeti la connexió transpirenca amb Europa.
3. Ampliar el Corredor Mediterrani des del congestionat front litoral cap a la Catalunya interior.
4. Facilitar el transvasament entre els modes i potenciar l'ús del ferrocarril per a les llargues distàncies, mitjançant la creació de centrals de mercaderies i àrees logístiques en els punts d'encreuament de les principals infraestructures viàries i ferroviàries (Lleida, Cervera/Tàrraga, Igualada, Manresa, Vic, Figueres, L'Aldea, Tarragona, El Vendrell, La Llagosta, Girona).
5. Aprofitar el lligam de la logística amb les noves tecnologies. Caldrà reservar espais per ubicar activitats relacionades amb les noves tecnologies, el coneixement, la informació, la investigació i el transport, i situar-nos al front de les grans àrees urbanes del món que saben resoldre de manera adequada treball, creixement, sostenibilitat i qualitat de vida.
6. Potenciar les activitats lligades a la logística, el transport i la distribució, com a instrument que doni competitivitat a l'activitat pròpiament portuària, a la indústria i al comerç, i que generi valor afegit amb la manipulació de les mercaderies.
7. Potenciar les zones d'activitats logístiques lligades a aquestes infraestructures i fomentar la instal·lació de la indústria transformadora.
8. Prefigurar les solucions que cal donar a les necessitats de noves superfícies industrials i d'activitats logístiques mitjançant una nova política portuària i el nostre model territorial.

MESURES

- Crear una gran àrea logística (port sec) al Baix Penedès, compartida entre els ports de Tarragona i Barcelona.
- Crear una altra gran àrea logística a la Catalunya Central per al port de Barcelona.
- Crear noves centrals intermodals i zones logístiques de mercaderies a l'Empordà, l'aeroport de Girona, Cervera/Tàrraga, Igualada, Manresa, Vic, Olot o ampliar les existents a Lleida, Tarragona/Reus i La Llagosta.

- Crear una gran zona logística a les terres de l'Ebre (L'Aldea).
- Potenciar la Pobla de Segur com a centre de distribució dels Pirineus.
- Crear un consorci de gestió portuària amb participació de totes les administracions, que afronti amb decisió la solució dels dèficits infraestructurals, especialment els d'accés ferroviari amb amplada internacional. El consorci vetllarà per la ubicació de zones d'activitat logística associada als ports.

5.1.8. Energia

En el nostre país, malgrat el discurs nacionalista del darrer Govern durant 23 anys, cal destacar que, pel que fa a la política energètica, hem viscut una pèrdua de capacitat de decisió. El Govern de la Generalitat ha permès que diverses companyies elèctriques que operaven al Principat amb centre de decisió a Barcelona hagin estat absorbides per una única empresa privada amb centre de decisió a Madrid, acceptant un nivell d'inversions insuficient que ha perjudicat la qualitat del servei.

A Catalunya, la separació entre les grans zones productores d'energia elèctrica i les zones on es concentra la demanda, fa necessària l'existència d'una xarxa de línies elèctriques que connecti els centres productors amb els centres de consum.

A més, l'energia elèctrica té la singularitat que la generació, el transport, la distribució i el consum funcionen en temps real, ja que no es pot emmagatzemar. Per tant, aquesta xarxa ha de ser suficientment segura com per garantir el subministrament en els casos d'interrupció parcial del servei. Així mateix, aquesta xarxa ha de permetre les connexions necessàries, a escala internacional i amb la xarxa de l'Estat, per una òptima regulació del conjunt del sistema i per facilitar els intercanvis d'energia entre les diferents àrees geogràfiques.

La xarxa elèctrica catalana totalitza gairebé 100.000 km de línies elèctriques, amb 52.000 km de baixa tensió (inferior a 1 kV) i 46.000 km d'alta tensió (superior a 1 kV), dels quals 9.000 km corresponen a la xarxa de transport i subtransport.

Aquesta estructura de la xarxa comporta la necessitat de realitzar inversions importants cada any per assegurar la qualitat del subministrament.

D'altra banda, Catalunya es troba pràcticament a la cua en el foment de l'energia renovable. Efectivament, en l'energia eòlica fa molts anys que la situació està aturada i en el foment de les altres energies renovables (solar, minihidràulica, geotèrmica, residus, biomassa, etc.) encara s'ha avançat molt menys. S'han d'establir mecanismes per facilitar l'expansió i la connexió d'aquestes noves fonts a la xarxa general d'energia per garantir-ne la viabilitat econòmica. Actualment Catalunya només disposa d'una potència instal·lada en energia eòlica de 83,5 MW, superada de molt per Galícia (973 MW), Navarra (597 MW), Castella-la Manxa (464 MW) o Aragó (465), entre d'altres.

La manca d'iniciativa del Govern català en aquest àmbit contrasta amb moltes de les iniciatives del món local, que s'han dotat de programes i plans energètics força ambiciosos. A la Cimera de Johannesburg, la UE va anar més enllà i va plantejar

incrementar la participació de les energies renovables fins al 15% de cara al 2010. Les previsions presentades pel Govern en el Pla de l'Energia a Catalunya per al 2010 se situen, a més, lluny de les expectatives de creixement de moltes comunitats autònomes de l'Estat i de les d'altres països europeus líders en l'ús de l'energia eòlica.

Pel que fa a la xarxa de transport de gas, tant Catalunya com Espanya no disposen d'una producció de gas significativa. Per tant, depenen del gas natural exterior per cobrir les seves necessitats.

OBJECTIUS

1. Les energies renovables han de jugar un paper essencial en el nou model energètic. En aquest sentit, es pretén aconseguir que el 2010, a Catalunya, entre el 12% i el 15% de l'energia primària sigui d'origen renovable.
2. Limitar l'evolució futura del consum d'electricitat, fomentant l'estalvi energètic, i millorar-ne l'eficiència.
3. Millorar la qualitat del servei elèctric i del subministrament de gas canalitzat.
4. Garantir el subministrament elèctric a tot el territori cobrint la demanda estimada de consum i garantir el menor cost possible.
5. Facilitar l'accés dels consumidors catalans a altres productors i garantir la capacitat real d'elecció del consumidor.
6. Ampliar el servei de gas canalitzat i la xarxa secundària de transport de gas.

MESURES

Mesures per tal d'aconseguir que una part creixent de l'energia primària sigui d'origen renovable (horitzó 2010)

- Posar en marxa mesures econòmiques i fiscals per afavorir la producció d'energies renovables.
- Reformar l'actual sistema de primes del règim especial per potenciar la cogeneració i les energies renovables, donant estabilitat a la retribució per kW/h generat.
- Instal·lar plaques solars a prop de 8.000 sostres de Catalunya i elaborar un pla de crèdits tous per a la instal·lació de plaques solars.
- Aplicar de manera immediata als edificis de la Generalitat criteris d'eficiència, amb la instal·lació de captadors d'energia solar en els de nova construcció i la construcció d'edificis energèticament eficients, avançant-nos en l'aplicació de la directiva sobre control i estalvi d'energia en els edificis que ha aprovat la UE.

- Conrear i aprofitar els anomenats biocombustibles o biocarburants.
- Redactar un nou pla de parcs eòlics que permeti la instal·lació de nous parcs eòlics amb un mínim de potència instal·lada de 1.500 MW, que siguin respectuosos amb el medi i el paisatge i que permetin la transició a noves energies renovables.
- D'acord amb el Consell de Seguretat Nuclear, fer un seguiment dels plans de manteniment de les centrals nuclears i reclamar a l'Estat la solució al problema dels residus.
- Afavorir el comerç de productes de baix consum i difondre els avantatges de l'eficiència energètica en tots els sectors de consum, de manera que la ciutadania assumeixi la cultura del baix consum energètic, de l'estalvi o el que es coneix com a *negawat*.

Mesures per garantir el subministrament a tot el territori, d'acord amb la demanda estimada de consum elèctric al menor cost possible

- Dotar de l'estructura i la dimensió adequades les xarxes de transport, transformació i distribució, en relació amb la situació i el volum de la producció i el consum.
- Garantir a tota la població, mitjançant certificació emesa per una part no implicada directament, l'acompliment de les normes internacionals més estrictes en matèria dels efectes dels camps electromagnètics sobre la salut de les persones i de l'impacte ambiental sobre el territori.
- Realitzar un pla anual de soterrament i de desplaçament de les línies que afectin zones densament poblades.
- Proposar i estudiar, juntament amb els municipis afectats, les compensacions de les empreses elèctriques en benefici de les persones que viuen en els territoris pels quals passaran les noves línies.
- Fer un seguiment anual de l'evolució del consum elèctric a Catalunya i informar-ne al Parlament durant el primer trimestre de cada any.
- Assegurar la construcció i posada en marxa del mínim de grups necessaris de cycle combinat per garantir el subministrament elèctric futur durant el període 2004-2010, d'acord amb l'evolució de la demanda.
- Elaborar i aplicar un pla d'emplaçaments de noves centrals basat en la distribució de petites unitats properes a les zones de consum.
- Reforçar la interconnexió de la xarxa elèctrica catalana amb la de la resta d'Espanya i amb França, per millorar el marge de seguretat del subministrament elèctric i per facilitar la connexió amb altres generadors de les xarxes europees.
- Preparar simultàniament amb la mesura anterior un pla de reordenació de línies per reduir l'impacte ambiental del conjunt de línies d'alta tensió.

Mesures per facilitar l'accés dels consumidors catalans a altres productors i garantir la capacitat real d'elecció

- Facilitar l'entrada de nous operadors de generació d'energia elèctrica al mercat per millorar la competència i la capacitat real d'elecció de proveïdor.
- Garantir a la població afectada, mitjançant certificació per part no implicada, l'acompliment de les normes internacionals més estrictes en matèria dels efectes dels camps electromagnètics sobre la salut de les persones i de l'impacte ambiental sobre el territori.
- Estudiar, juntament amb els municipis afectats, les possibles compensacions de les empreses elèctriques en benefici de les persones que viuen en els territoris pels quals passaran les noves línies.

Mesures per millorar la qualitat del servei elèctric

- Renegociar el Protocol d'acord entre el Departament d'Indústria i l'actual empresa Fecsa-Enher, signat el desembre de 1998, amb l'objectiu de millorar el nivell de qualitat del subministrament elèctric. Disposar i aplicar els recursos adients per fer front a les inversions necessàries per obtenir la qualitat de servei requerida pels consumidors de Catalunya.
- Reformar l'actual reglament de qualitat posant l'accent en l'anàlisi i el seguiment de les avaries, la informació al consumidor i l'edició de recomanacions periòdiques dirigides a les empreses distribuïdores i als consumidors.
- Preparar un pla d'extensió de la xarxa de distribució que asseguri que, en un termini de cinc anys, tots els municipis de Catalunya de més de 2.000 habitants no tindran alimentació en antena sinó que formaran part d'una xarxa mallada o tindran doble alimentació. Un cop preparat l'esmentat pla, se'n prepararà un de nou per estendre'l als municipis de més de 500 habitants.

Mesures per limitar l'evolució futura del consum d'electricitat

- Preparar programes específics de promoció de l'estalvi d'energia elèctrica, tant per al consum domèstic com per a l'industrial.
- Negociar amb el Govern de l'Estat el restabliment d'un fons destinat a la gestió de la demanda.
- Estudiar l'establiment d'un nou sistema tarifari que fomenti l'estalvi d'energia elèctrica i que no es gravi a l'usuari.
- Donar suport a la comercialització de productes de baix consum. Difondre els avantatges de l'eficiència energètica en tots els sectors de consum, de manera que la ciutadania assumeixi la cultura del baix consum i l'estalvi energètic.

Mesures per ampliar el servei de gas canalitzat i la xarxa secundària de transport de gas

- Redactar un nou pla de gasificació que ampliï la xarxa de gas en 500 km més en el període de 3 anys.
- Dotar de subministrament de serveis de gas 196 municipis que ara no estan incorporats a la xarxa.
- Crear un pla de suport financer al desplegament de la xarxa secundària de transport de gas i de la dotació de serveis de distribució de gas a nous municipis de Catalunya, amb especial atenció als municipis petits, i adaptar aquest Pla a les prioritats de reequilibri industrial i/o territorial.
- Negociar amb Gaz de France per fer viable la connexió a la xarxa de gas natural de la Vall d'Aran.
- Negociar amb el Govern de l'Estat el volum de compensació econòmica mitjançant modificació de la legislació vigent per tal d'obtenir un índex de compensació en l'extensió de la xarxa que atengui a criteris de reequilibrament industrial i/o territorial.
- Negociar amb les empreses de gas l'extensió de tubs per a la xarxa de telecomunicacions.

5.1.9. Telecomunicacions

Competència i equilibri territorial. Banda ampla a tot Catalunya

El model de liberalització de les telecomunicacions impulsat, en general, a Europa ha demostrat tenir greus mancances: desequilibris territorials, fallides, pèrdues de llocs de treball, etc. Molts països, regions i ciutats s'estan replantejant les actuacions en matèria de telecomunicacions.

Com a principi general podem dir que a Catalunya cal promoure la competència i garantir l'equilibri territorial, amb l'objectiu general de proporcionar servei de banda ampla a tots els ciutadans i ciutadanes i a totes les empreses del país, per tal que els ciutadans es puguin beneficiar dels serveis avançats de les telecomunicacions (informació, formació, telemedicina, etc.) i les empreses puguin millorar l'eficiència, competitivitat i l'aplicació d'innovacions.

OBJECTIUS

1. Dotar Catalunya de les infraestructures necessàries per dur la banda ampla a tot el territori, a un preu raonable i en un escenari de competència real. Per tant, planificar i promoure la construcció d'una xarxa de BA adequada als interessos generals del país, mitjançant la concertació d'inversions públiques i privades.
2. Fomentar la inversió empresarial en el camp de les telecomunicacions, la xarxa energètica i en R+D+I, i ampliar-la a nous sectors.
3. Promoure la competència. Per fer-ho, les administracions han d'actuar de facilitadores (drets de pas, infraestructures, grans consumidors, etc.) per als operadors.
4. Garantir l'equilibri territorial ajudant al desplegament i incentivant-lo a les àrees on les operadores no tenen un mercat suficient (agregació de demanda, ajuts, etc.).
5. Dotar les administracions d'eines d'ordenació, planificació i gestió de les telecomunicacions, així com de les infraestructures necessàries per garantir els serveis als catalans.
6. Definir els nivells de compromís dels serveis de telecomunicacions que es volen per al territori.
7. Acordar amb els diferents operadors els plans de desplegament que garanteixin l'arribada de la banda ampla a tot el país.
8. Ordenar un sector on existeixen molts tipus de xarxes i tecnologies: mòbils, telefonia, ADSL, Cable, Wi-fi, televisió, etc., amb diferents graus de cobertura.

MESURES

Mesures per fer arribar la banda ampla a tot Catalunya

- Estructurar la xarxa de telecomunicacions de Catalunya en tres nivells: una xarxa nacional i internacional, una xarxa interurbana de transport i les xarxes d'accés.
 - La xarxa nacional i internacional està formada pels mitjans que permeten enllaçar Catalunya amb la resta d'Espanya i l'estranger. És un mercat amb suficients operadors internacionals i nacionals.
 - La xarxa interurbana de transport ha de permetre enllaçar de manera estructurada els diferents pobles de Catalunya. Avui dia hi ha comarques i pobles sense una correcta cobertura i, en la majoria dels casos, sense competència. Localret proposa la cobertura territorial mitjançant una estructura funcional de quatre anelles. La seva implantació pràctica, sigui mitjançant sistemes de consorci amb operadors d'infraestructura o fets directament per la pròpia Administració, permetrà posar a disposició dels operadors de serveis la capacitat de transmissió necessària d'acord amb el pla d'infraestructures proposat.
 - Les xarxes d'accés són les que, dins de cada ciutat o poble, uneixen els diferents terminals dels clients amb les centrals de telecomunicacions locals, i s'hauran de desenvolupar amb la col·laboració dels municipis. Són de desplegament difícil i car, però s'estan desenvolupant tecnologies que en molts casos facilitaran el procés (Wi-Fi, LMDS, PLC, etc.).
- Col·laborar amb els operadors de telecomunicacions per a la planificació i la implantació de les infraestructures necessàries i establir un nou marc relacional entre operadores i administracions.
- Elaborar, amb la participació i implicació dels governs locals, un nou pla director de les infraestructures de telecomunicacions de banda ampla, coordinat amb el desplegament d'altres infraestructures, amb l'objectiu de promoure el total desplegament de la banda ampla a tot el territori.
- Promoure experiències pilot de ciutats: xarxes sense fils, fibra òptica fins a l'usuari, accés per la xarxa elèctrica (Power Line Communications), etc.
- Redefinir les infraestructures de telecomunicacions com a suport d'un servei bàsic i de provisió obligatòria per a la qualificació de sòl urbà.
- Promoure la rehabilitació d'edificis antics i la dotació d'ajuts per a la seva adaptació a les normes de les instal·lacions de telecomunicacions i vetllar pel compliment de les normes vigents (ITC) en les noves edificacions.
- Incorporar a tots els projectes d'infraestructures públiques de qualsevol mena, l'anàlisi i, si s'escau, la conseqüent obra civil per al desplegament de les xarxes de telecomunicacions.
- Promoure experiències d'ús dels sistemes de telecomunicacions capdavanters per part de l'administració pública, assumint un paper actiu i pioner en l'aplicació de les

innovacions. Així mateix, potenciar el projecte I2CAT com a banc de proves d'Internet avançat a Catalunya, experimental i obert, on universitats, operadors, empreses i administracions públiques provin les noves tecnologies, serveis i aplicacions abans del seu desplegament massiu.

- Constituir un Observatori de les Telecomunicacions com a eina per a l'anàlisi i la planificació estratègica de la política de TC.
- Aconseguir els fons estructurals europeus (ETEN i altres) per finançar el desenvolupament d'infraestructures de telecomunicacions.
- Desenvolupar la normativa adient per garantir la seguretat de la informació i que les empreses productores de software assumeixin les seves responsabilitats i, si s'escau, revelin les vulnerabilitats dels seus productes als seus clients.

6. LA DEFENSA DEL MEDI AMBIENT PER UN DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

6.1. L'aigua: planificar, invertir, estalviar i administrar amb justícia

Una gestió sostenible de l'aigua per garantir-ne el subministrament

El principal problema hidràulic a Catalunya se centra actualment en el subministrament de la regió metropolitana, juntament amb la defensa de l'Ebre (un conjunt de més de 4,5 milions d'habitants), a causa dels períodes cada cop més persistents de sequera, d'una escassa capacitat de reserva i de les greus mancances en la qualitat del subministrament. Catalunya en el seu conjunt no és deficitària en aigua, però sí és cert que les conques internes (on es concentra la major part de la població) pateixen problemes de quantitat i de qualitat en el subministrament d'aigua i, a determinats indrets, es pateixen greus deficiències per la sobreexplotació dels recursos hídrics o la contaminació dels aqüífers. Malgrat això, el Govern de la Generalitat no ha començat a prendre alguna mesura de caire estructural fins al 2001, com la construcció de la primera dessaladora a Blanes, així com alguna actuació aïllada de protecció dels aqüífers amb major pressió.

Així doncs, garantir el subministrament d'aigua en quantitat i qualitat suficients és la prioritat de la nostra política hidràulica, així com protegir especialment l'Ebre i la quantitat i qualitat de les seves aigües, que actualment es troben en situació de risc. En aquests moments, es calcula que calen uns 100 hectòmetres cúbics d'aigua l'any addicionals per resoldre la demanda més immediata, i uns 250 hm³/any per cobrir les necessitats futures de les conques internes.

El PSC proposa optar per una solució interna catalana que possibiliti un millor aprofitament dels recursos hídrics existents i la incorporació de fonts alternatives com la dessalinització o la reutilització. Una bona planificació i una bona gestió, basades en una concepció integral i sostenible de l'ús de l'aigua, ens ha de permetre obtenir els recursos suficients per donar resposta a les necessitats actuals i futures.

Les mesures que els socialistes hem proposat, i que s'emmarquen dins de l'anomenat Pacte Català de l'Aigua, ens han de garantir la disponibilitat de 175 hm³/any d'aigua a curt termini i fins a 290 hm³/any a mig i llarg termini, recursos suficients per cobrir la demanda i els dèficits previstos.

MESURES

Mesures per al Pacte Català de l'Aigua

- Desenvolupar programes de consum i de gestió racionals que fomentin l'estalvi en tots els sectors.
- La gestió racional i acurada dels aqüífers i la recuperació de fonts que s'havien abandonat per excés de contaminació o de salinització permet assegurar unes aportacions addicionals d'aigua potable d'entre 10 i 20 hm³/any.

- Fer un pas endavant en l'aprofitament integral dels recursos i en la millora de la gestió, programes d'estalvi a tots els sectors, millora de les conduccions i instal·lacions existents, protecció de fonts i captacions estratègiques, etc.
- Articular diverses actuacions alternatives per tal de disposar, de manera immediata, de més de 175 hm³/any i per solucionar els problemes puntuals de subministrament d'aigua de boca.
- Obtenir part dels recursos a partir de l'aigua potable obtinguda a fins a tres plantes de dessalinització que s'instal·laran al litoral català (la primera ja funciona al delta de la Tordera). Totes aquestes plantes podrien aportar entre 60 i 120 hm³/any.
- Reutilitzar les aigües extretes de les depuradores i de les capes freàtiques per garantir els cabals ecològics, recs per a l'agricultura, jardins urbans i usos industrials. Per exemple, la reutilització de les aigües de la depuradora del Prat pot sumar 55 hm³/any, mentre que la resta de projectes en marxa sumaran fins a 70 hm³/any a curt termini i un potencial de gairebé 300 hm³/any a llarg termini.
- Interconnectar les xarxes existents per poder resoldre una situació d'emergència per manca d'aigua en algun territori català. Això no obstant, en cinc anys posarem en marxa les inversions necessàries perquè aplicant la tecnologia més avançada de potabilització, cada territori català arribi a l'autosuficiència.

La protecció dels recursos hídrics i dels espais fluvials

Però, per tal de disposar d'aigua en quantitat i qualitat, també és necessari recuperar els nostres rius i protegir l'espai fluvial i les fonts d'aigua subterrània. La legislació bàsica que ha de guiar tota la planificació hidràulica és la Directiva Marc 2000/60 del Parlament Europeu i del Consell, per la qual s'estableix un marc comunitari d'actuació en l'àmbit de la política d'aigües.

El nou Govern de la Generalitat ha de garantir la disponibilitat del recurs assegurant, alhora, la seva qualitat i la protecció dels espais fluvials, dels aqüífers i del litoral, sotmesos sovint a fortes pressions.

- Disposar de la nova planificació hidràulica a Catalunya, a través del Pla de Gestió de Districte de Conca Fluvial, pendent des de fa anys, i que ha de ser el marc per actuar en tots els àmbits relacionats amb la gestió hidràulica.
- Encarregar a experts qualificats en aquest àmbit les actuacions que cal realitzar per retornar l'equilibri ambiental als rius catalans.
- D'acord amb el desenvolupament de la nova planificació, cal establir un programa específic per regular i fixar normes d'explotació, gestió i protecció de tots els aqüífers, així com delimitar la restricció d'usos a les fonts amb major risc de sobreexplotació, i la descontaminació progressiva dels aqüífers més afectats.

- Aplicar un pla de protecció i de prevenció d'inundacions per reduir al màxim el risc i els efectes de les inundacions, tant amb actuacions de planificació preventiva com amb l'establiment de limitacions urbanístiques a les zones inundables de major risc.
- Cal fixar, determinar i implantar, de manera prioritària, els cabals mediambientals o de manteniment (ecològics), en funció de cada tram de riu i amb criteris variables al llarg de l'any, així com actualitzar i revisar les concessions d'aigua actualment existents.
- Revisar el Pla de Sanejament (presentat recentment) per imposar noves fites de qualitat i de recuperació ecològica dels rius, i redefinir i intensificar els programes de control i vigilància del domini públic hidràulic davant dels riscos d'abocaments i de contaminació.
- Aplicar les directives comunitàries, tant la Directiva marc d'aigües com la Directiva de qualitat de les aigües, i desenvolupar una normativa pròpia per tal de garantir un major control en els punts de captació d'aigua potable, especialment en els que es considerin reserves estratègiques per la seva qualitat.
- Adoptar el concepte integrat d'una conca hidrogràfica i la gestió integral amb criteris únics dels recursos superficials i subterranis.
- Adoptar mesures de protecció del domini públic hidràulic i de recuperació dels rius i riberes més degradades.

El Pla Hidrològic Nacional

La presentació, debat i aprovació del Pla Hidrològic Nacional per part del Govern del Partit Popular, amb el suport de CiU, ha distorsionat i condicionat la política hidràulica dels darrers anys a Catalunya, ja que la gestió del Govern de la Generalitat en aquest àmbit sovint s'ha limitat a justificar el seu suport al Pla Hidrològic i al controvertit transvasament del riu Ebre que s'hi planteja. Efectivament, el Pla Hidrològic, ja vigent i convertit en llei, preveu transvasar anualment 1.090 hm³ d'aigua des del tram final del riu Ebre per cobrir tots els dèficits de les conques mediterrànies, des de la regió metropolitana de Barcelona fins a Múrcia i Almeria.

Davant d'aquesta llei, els socialistes catalans (i també el PSOE, des d'on es va presentar un text alternatiu en el seu dia) hem rebutjat rotundament el transvasament proposat, fins i tot les aportacions previstes per a la regió metropolitana (de 190 hm³/any), ja que considerem que és injust, abusiu i absolutament insostenible carregar sobre el riu Ebre i sobre el seu delta la solució a tots els dèficits hídrics d'Espanya. El transvasament s'ha de considerar com l'últim recurs possible, un cop esgotades totes les polítiques de gestió eficients de l'aigua i d'aportació de fonts alternatives, aprofitant millor les noves tecnologies existents, principalment la dessalinització. A més, el projecte del Govern del PP no garanteix que l'aigua es tracti com un recurs estratègic i no com una simple mercaderia. Quant al transvasament previst per a Barcelona, el PSC reitera que es tracta d'un projecte innecessari, perquè els dèficits previstos es poden cobrir amb un millor aprofitament dels recursos ja existents i aplicant mesures alternatives.

A més, des del punt de vista estrictament més mediambiental, el Pla Hidrològic Nacional no considera el cabal ecològic un requisit imprescindible a la zona de la desembocadura de l'Ebre, de manera que no es garanteix el manteniment de la plataforma deltaica per tal d'evitar la regressió i la salinització.

Davant l'actual amenaça que suposa l'execució del Pla Hidrològic Nacional per als recursos de bona part de Catalunya (en concret, els rius i afluents de la part catalana de l'Ebre, que suposa la meitat del territori), els socialistes apostem per una política hidràulica menys agressiva, que respecti el territori i els ecosistemes, i que garanteixi de manera sostenible el subministrament d'aigua en condicions a tota la població.

6.2. Fer compatible el creixement i el medi ambient

A Catalunya hi ha una enorme sensibilitat pels temes relacionats amb la defensa del medi ambient. Però, malgrat la preocupació creixent per aquestes qüestions, no hi ha hagut una resposta adequada a l'actual Govern de la Generalitat, que s'ha limitat a crear una Conselleria específica de Medi Ambient, malgrat que a l'hora de la veritat, les diferents polítiques que incideixen en el tema continuen sense resoldre's.

La política urbanística i territorial de CiU ha consolidat un model de creixement basat en un aprofitament extensiu del sòl i en un nul respecte pels impactes que aquesta política té sobre els recursos naturals. Els espais naturals de Catalunya suporten un grau excessiu de pressió humana i no s'han aplicat els mecanismes per a la seva protecció. El litoral ha estat ocupat massivament amb tot tipus d'infraestructures que malmeten la costa, que s'ha convertit en una de les zones del país amb més risc de degradació. La gestió dels residus és un dels problemes mediambientals més greus, mentre que no para de créixer el volum de deixalles generades. No hi ha un pla coherent d'ubicació dels abocadors i no s'ha resolt satisfactòriament el problema de la contaminació dels aqüífers per nitrats. En l'àmbit forestal, no s'ha avançat en la definició del model que el país necessita per tal de fer realitat la conservació i l'ús sostenible de la biodiversitat.

La solució als problemes mediambientals no és només el resultat de l'acció de govern. Cal basar les polítiques en relació amb el medi ambient sobre la base d'un ampli consens. I aquesta no ha estat la situació fins ara. La manca de comunicació clara entre legisladors i executors de les polítiques mediambientals ha estat sovint motiu de conflicte i de problemes innecessaris. El nou Govern de la Generalitat ha de consensuar les seves polítiques mediambientals a partir de la total participació i cooperació de la societat.

Així doncs, en aquest sentit, cal fer una gestió responsable, en la línia de les directrius establertes a l'Estratègia de Desenvolupament Sostenible de la Unió Europea, per tal d'implementar polítiques efectives de qualitat ambiental.

Per aconseguir aquest objectiu és necessari adoptar de manera urgent una estratègia per resituar el medi ambient i el desenvolupament sostenible a l'eix i al centre de la política catalana. Una estratègia que, com defineix el VI Programa de Medi Ambient de la UE, ha d'aconseguir la integració de les preocupacions mediambientals en totes les altres polítiques, la implantació del mercat i la col·laboració de la ciutadania. El medi ambient ja no es pot tractar com un fet aïllat. Es planteja a escala mundial una nova tendència: la necessitat d'apostar per una economia ambientalment sostenible, una "ecoeconomia", capaç de demostrar que es pot reestructurar l'economia global per tal que sigui compatible amb l'ecosistema del planeta i amb el progrés econòmic.

Els socialistes proposem, en el marc d'aquestes tendències mundials, una nova política mediambiental a Catalunya, amb l'objectiu fonamental de fer compatible la preservació de la diversitat biològica i la conservació dels nostres recursos naturals amb l'activitat i el progrés econòmic.

Planificar el territori

En les darreres dues dècades, a Catalunya, la qualitat de la major part de les àrees urbanes ha conegut millores assenyalades. Ara bé, l'evolució positiva no s'ha estès de manera homogènia sobre el conjunt del territori. Ans al contrari, a Catalunya subsisteixen i s'agreugen problemes de caire urbanístic, paisatgístic, funcional i ambiental, d'àmbit i, sobretot, supralocals. Entre aquests problemes territorials destaquen: les carències i els retards en les grans infraestructures d'accessibilitat exterior (aèria, portuària i ferroviària); l'exacerbació de la mobilitat en vehicle privat i la petitesa del transport públic; les mancances en la cobertura i l'accés a les noves tecnologies de la informació i la comunicació; el consum accelerat de sòl i el malbaratament d'energia i recursos hídrics; la urbanització poc ordenada i matussera d'espais de valor paisatgístic i la manca de preservació del patrimoni construït; la problemàtica irresolta dels residus urbans, agropecuaris i industrials; les desigualtats d'oportunitats en l'accés a la renda i als serveis a causa del lloc de residència; la carestia i dificultat en l'accés a l'habitatge; l'aparició i persistència d'àrees amb profundes problemàtiques socials i el desgavell del mapa administratiu.

La concurrència d'aquestes mancances fa que bona part del territori de Catalunya conegui avui problemes que afecten la sostenibilitat ambiental, l'eficiència funcional, l'equitat social i la competitivitat econòmica del país.

La incapacitat manifestada al llarg de més de vint anys per part del Govern de la Generalitat ha abocat el conjunt de Catalunya a una situació d'indefinió d'una estratègia territorial que descriu i orienti les polítiques de gestió del territori i del conjunt dels espais naturals amb criteris de racionalitat i qualitat. Per això subsisteixen i s'agreugen aquests problemes de caire urbanístic, paisatgístic, funcional i ambiental.

OBJECTIUS

1. Impulsar un nou model de ciutat compacta i accessible ambientalment sostenible i socialment equitativa tot revisant la normativa urbanística i el planejament territorial per tal de garantir-ho.
2. Dotar les ciutats d'equipaments i espais lliures, que possibilitin la coexistència de funcions variades, amb un equilibri entre funcions productives i residencials mitjançant l'impuls d'actuacions de rehabilitació urbana, donant major rellevància i connexió als espais públics i millorant l'eficiència i la universalització dels serveis urbans. Així mateix, es millorarà la qualitat ambiental de les ciutats a través d'actuacions diverses que passen per la reducció i millora de la gestió dels residus, la millora de la mobilitat i l'accessibilitat, l'increment de l'eficiència energètica i la millora de la qualitat ambiental urbana (olors, sorolls, parcs, espais públics accessibles, etc.).
3. Canviar l'actual política d'ocupació del sòl, de regeneració dels espais periurbans, de protecció dels espais naturals, de valoració dels espais agrícoles i forestals, per una ocupació sostenible del sòl.

4. Fer realitat una política d'usos del territori que recuperi el concepte d'espai natural, espai agrari, espai obert i abandonar definitivament la idea que l'únic centre d'interès és l'àmbit urbà o urbanitzable.
5. Promoure activament la conservació dels espais naturals i la preservació de la biodiversitat.
6. Dissenyar un nou model territorial general, que sigui sostenible pel que fa al medi ambient, i que per a la seva aplicació tingui en compte el món local, que és qui ha de planificar els usos del sòl no urbanitzable. Així mateix, s'establirà de comú acord amb el món local el sistema d'espais lliures i de connectors biològics.

MESURES

- Elaborar i aprovar de manera immediata, amb la participació de tots els agents implicats, els plans territorials per a cadascuna de les regions de Catalunya, pendents des de l'aprovació de la Llei de política territorial de 1983, i essencials per establir les grans directrius d'ordenació del territori en matèria d'infraestructures, espais oberts, habitatge i grans equipaments.
- Incorporar als plans territorials i generals, atenent a les recomanacions de la Unió Europea, estudis d'impacte estratègic per mantenir el model de la ciutat mediterrània, on el paisatge també és un element de qualitat de vida i garanteix la cohesió social, permet un estalvi d'energia, de sòl, de recursos naturals i de temps. Establir també, en aquests estudis, suficients àrees periurbanes obertes i no edificades, que s'han de convertir en les infraestructures bàsiques per garantir la biodiversitat i que actuïn com a connectors biològics entre el camp i la ciutat.

Millorar els espais naturals

L'administració forestal no té ni direcció ni orientació clares. El balanç de la política del Govern de CiU pel que fa a la protecció dels espais naturals, especialment mitjançant la figura del Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN) de 1992, és força decebedor, ja que 10 anys després de la seva aprovació només s'hi ha invertit prop del 10% dels recursos previstos i pràcticament no s'han desenvolupat els mecanismes de gestió i protecció programats. L'acció del Govern en la delimitació dels espais de la Xarxa Natura 2000 (tant els llocs d'importància comunitària com les zones d'especial protecció per a les aus proposades), acumula un retard inexplicable i ha estat fruit de continus requeriments per part la CE per incompliments en els requisits de protecció dels hàbitats. Només cal posar com exemple l'Estratègia Catalana per a la Conservació i l'Ús Sostenible de la Biodiversitat que el Govern està elaborant, en compliment d'una resolució del Parlament de 1997 i per tal d'assumir les iniciatives de la Unió Europea, amb uns resultats francament modestos i una participació social limitada. En l'àmbit forestal (no hem d'oblidar que a Catalunya hi ha prop de 2 milions d'hectàrees forestals, el 61% del territori), es disposa d'una llei pròpia forestal des de 1988, d'un pla general de política forestal de 1994 i del Centre de la Propietat Forestal, creat el 1999, que no s'han desenvolupat amb el corresponent pla de producció forestal ni amb les línies bàsiques d'orientació sobre la gestió aplicada dels boscos. Això ha contribuït, així mateix, a la proliferació i la gravetat dels incendis forestals. Aquest fet s'ha agreujat amb les

actuacions erràtiques i alguns cops contradictòries dutes a terme pels diversos departaments que han tingut, o tenen, competències en el tema (Medi Ambient, Agricultura i Interior).

La natura a protegir no és només la que està inclosa en alguna de les figures jurídiques actuals, sinó que cal tenir especial cura pel que fa a conreus, pastures, boscos, rocams i muntanya alta, rius i zones humides, litoral i mar, etc., i s'ha de considerar i gestionar en conjunt.

A Catalunya hi ha una política caracteritzada per la manca d'acció en la gestió dels espais naturals, així com per la inexistència d'una autèntica xarxa interconnectada d'espais i d'una estructura amb participació cívica que asseguri una gestió responsable i eviti la pèrdua progressiva de biodiversitat.

L'aplicació dels mecanismes disciplinaris en matèria d'espais naturals protegits ha estat molt limitada, cosa que explica la proliferació extraordinària d'agressions que han patit molts espais naturals, fins i tot reserves integrals i reserves naturals, sovint promogudes per administracions públiques, i que el govern de CiU a la Generalitat ha tolerat amb una completa passivitat.

OBJECTIUS

1. Impulsar una autèntica estratègia de protecció i conservació del medi natural i de la biodiversitat.
2. Ordenar les polítiques referents a la natura, els boscos i el paisatge mitjançant normatives específiques i amb el desenvolupament d'instruments administratius adequats.

MESURES

- Coordinar l'estratègia amb les directives europees, la política agrària i el planejament territorial.
- Incorporar els ens locals en la gestió del medi.
- Crear els parcs naturals del Montgrí–Medes, del Pla de l'Estany, del Montsec, dels secans de Lleida i de les muntanyes de Prades.
- Crear les reserves naturals de la Timoneda d'Alfés i dels Aiguamolls del Baix Empordà.
- Consolidar la xarxa de parcs naturals, tornant la il·lusió als equips humans que hi treballen, i potenciant la conservació de la biodiversitat, l'ús públic, l'educació ambiental i la integració de les comunitats que hi viuen.
- S'establiran formes de gestió compartida per canalitzar oportunitats i optimitzar esforços i recursos en agrupacions d'espais d'interès natural. Per exemple, a les

comarques gironines: l'Albera, Cap de Creus, aiguamolls de l'Alt Empordà, Montgrí–Medes, aiguamolls del Baix Empordà, zona volcànica de la Garrotxa, Alta Garrotxa, les Gavarres, etc. Això mateix s'hauria de fer als espais del litoral, a tots els del Pirineu, a l'anella verda metropolitana, als espais de l'Ebre, de la Catalunya Central i a les terres de Lleida.

- Establir eines de coordinació entre les xarxes d'espais naturals de les diferents administracions.
- Estudiar i establir parcs naturals transfronterers, i potenciar la xarxa Natura 2000.
- Protegir la flora amenaçada de distribució restringida, creant la nova figura de microreserva de flora a la Llei d'espais naturals.
- Recuperar l'estany d'Ivars, l'estany de Sils i diversos estanys dessecats de la plana empordanesa.
- Aprovar un pla de protecció dels amfibis.
- Instaurar plans d'eradicació d'espècies invasores animals i vegetals (cranc americà, visó americà, tortuga de Florida, plomall de la Pampa, etc.).
- Crear bancs genètics de flora amenaçada i endèmica, fruiters tradicionals i races ramaderes autòctones.
- Conservar i recuperar les dunes litorals.
- Iniciar i en algun cas mantenir els programes de seguiment a llarg termini dels bioindicadors de l'estat de salut ambiental (papallones, ocells, etc.).
- Incidir en la interconnexió dels diversos espais protegits, assegurant la sostenibilitat i la multifuncionalitat del bosc en un àmbit de desenvolupament rural.
- Crear, ampliar i potenciar com a reserves marines les costes del Montgrí i del Garraf.
- Convertir els vells fars en equipaments d'educació ambiental i de recerca científica.
- Assegurar la protecció de tots els espais naturals que queden al litoral català.

Protegir el litoral

Actualment Catalunya és una de les zones costeres mediterrànies amb una major pressió turística i urbanística i, per tant, està sotmesa a una forta degradació i a greus problemes de contaminació i regressió. A això cal afegir el que ha estat en aquests darrers anys una política inadequada i insuficient dels espais litorals (competències entre l'administració central, titular del domini públic maritimoterrestre; l'administració autonòmica, que pot intervenir al litoral en funció de les seves competències en ordenació territorial i en

medi ambient, i l'administració local, responsable del manteniment de platges i de la gestió urbanística).

OBJECTIUS

1. Promoure els diferents usos combinats a la costa (naturals, pesquers, recreatius, etc.). Preservar o potenciar la pesca artesana (trasmall, palangre, etc.) davant d'altres arts més agressius per als fons marins.
2. Aplicar una gestió integrada veritable i efectiva que resolgui, per la via de l'acord i el conveni, l'actual dispersió i conflictivitat competencial, i donar coherència a les diverses actuacions mitjançant l'elaboració d'un pla de gestió, actuació i protecció. Aquest pla ha de preveure:
 - a) La compatibilització dels diferents usos a la costa (naturals, pesquers recreatius, etc.). Per això cal establir reserves marines dels hàbitats essencials per les espècies més importants, i preservar i potenciar la pesca artesana (trasmall, palangre, etc.) davant d'altres arts més agressius per al fons marí.
 - b) La protecció ambiental de les platges per tal de preservar al màxim la qualitat sanitària de les aigües de bany i informar i predir la ciutadania sobre el seu estat.
 - c) La definició de la xarxa d'espais protegits de la costa (inclou fons propers), on no només es tingui en compte la singularitat sinó que es garanteixi la connectivitat ecològica entre els diferents espais.
 - d) La creació de nous espais protegits, especialment els que es troben en una situació de major risc, com els herbassars de posidònia oceànica (principalment a les costes del Maresme), els fons tous sedimentaris poc profunds o els anomenats fons detrítics costaners, com ara zones amb *Gorgona eunicella sp.* (davant les costes del Garraf, entre d'altres).
 - e) La defensa dels ecosistemes litorals i marins importants.
 - f) Actuacions emblemàtiques de foment del turisme sostenible.
3. Millorar les condicions del litoral.
4. Incidir positivament en la qualitat de les aigües que desemboquen al litoral.
5. Mantenir un grau de protecció que equilibri la demanda de creixement del sector nauticoesportiu i la necessitat d'apostar per un model de desenvolupament sostenible, la protecció del paisatge i un sector turístic respectuós amb el medi ambient. Per assolir-ho, són necessaris importants canvis en la qualificació dels diferents trams de la costa per incrementar el grau de protecció del litoral català.
6. Redactar un pla de gestió, actuació i protecció integrada del litoral que compti, mitjançant convenis de col·laboració, amb la implicació de tots els nivells competencials: estatal, autonòmic i local. Aquest pla determinarà els programes de protecció necessaris del litoral i fixarà uns criteris generals d'ordenació i gestió.

MESURES

- Avaluar l'estat actual del litoral català, amb la definició de les diferents tipologies de zones d'acord amb les seves característiques ambientals, socials i econòmiques.
- Incloure en el pla els primers trams de la costa submergida, tenint en compte la seva importància per a la protecció del sistema litoral.
- Contemplar els diferents plans sectorials que estan íntimament lligats al litoral, com tota la normativa urbanística: el Pla de Sanejament, els plans d'usos de les platges, la regeneració de platges, la planificació de la pesca en aigües interiors, el Pla de Ports i tots els que tenen vinculació o incidència en la protecció del litoral.
- Definir una política sostenible al llarg del litoral que compregui tant la protecció de les zones naturals com la seva compatibilitat amb els usos de lleure i les activitats econòmiques (pesca, activitat dels mariscadors, activitat portuària, etc.).
- Establir actuacions de recuperació i regeneració de sectors costers degradats, com poden ser zones amb alt índex de contaminació, zones humides amb fortes afeccions o àrees amb sobreexplotació urbanística.
- Determinar les mesures de protecció i correcció que siguin necessàries a cada tram del litoral.
- Establir les fases d'implantació del pla i els diferents programes que en derivin (qualitat de les aigües de bany, recuperació de fons marins, recuperació d'espais naturals, etc.).
- Crear una autèntica xarxa d'àrees protegides marines i costeres, definint quins espais en formen part i quin grau de protecció hauran de tenir (en funció dels hàbitats existents, però també amb criteris per garantir la connectivitat ecològica a totes les zones preservades de la costa). Dotar de més protecció determinats fons marins i espècies com els herbassars de posidònia oceànica.
- Definir nous espais protegits i programar el desenvolupament de plans específics de gestió que garanteixin la seva conservació o la seva compatibilització amb determinades activitats que ja es fan ara.
- Coordinar, amb la normativa urbanística vigent, mesures i normes específiques per incorporar als nous plans urbanístics i a la revisió del planejament dels municipis costers per tal de garantir actuacions respectuoses amb el litoral.
- Inventariar la situació del domini públic, establint quines són les ocupacions il·legals i fixant un programa de regularització.
- Regular les activitats pesqueres potenciant la pesca d'arts menors i regular les explotacions d'aqüicultura marina. És del tot necessari disposar d'un veritable cos de guardapesques.

- Avaluar la qualitat sanitària de les aigües litorals per tal d'aplicar la nova Directiva d'aigües de bany.
- Potenciar, mitjançant convenis i altres instruments legals, els mecanismes de participació, col·laboració, cooperació i coordinació entre totes les administracions implicades.
- Establir un major grau de protecció a diverses zones de la costa catalana com són: el nord de la Costa Brava, des del port de Portbou al port de Roses; la Costa Brava centre, des de la platja de Pals a la de Castell, a Palamós; i tota la Costa Brava sud, des de Sant Feliu de Guíxols fins a Blanes. Dins de cada tram hi ha àrees que preocupen més que d'altres i que necessiten una protecció especial, com la zona de Garbet a Colera, la zona afectada per una possible ampliació del port de Llafranc, i la possibilitat de construir ports al municipi de Tossa o a la zona de Pinya de Rosa, a Blanes.
- Instal·lar elements flotants o plataformes estacionals a les cales de la Costa Brava com a alternativa a la construcció d'instal·lacions permanents o que es perpetuï el fondeig d'àncores o de morts de formigó que arrossegueu i destrueixen el fons marí.
- Incorporar al Pla de Ports directives específiques en la línia d'exigir la implantació de tècniques de fondeig no agressives com les utilitzades a les Illes Medes (barrines). Aquesta mesura s'ha de complementar amb un estudi previ del fons marí.
- Assegurar un major grau de protecció a les platges i roquissars de Tarragona (la Savinosa, l'Arrabassada).

Gestionar els residus

La gestió dels residus s'ha convertit en un dels problemes ambientals més punyents, mentre no para de créixer el volum de deixalles que es generen. La política de l'actual Govern de la Generalitat és força decebedora en la gestió dels residus domèstics, molt especialment pel que fa als residus agrícoles, industrials, miners, de la construcció, radioactius o, fins i tot, als fangs de les depuradores.

L'actual Govern de la Generalitat ha fracassat en els seus intents de trobar ubicacions especials per als abocadors de residus industrials en el territori, un cop demostrada la ineficàcia del Pla de Prevenció i Correcció de la Contaminació de Nitrats del 2000 i dels diversos decrets posteriors. La problemàtica dels purins és especialment greu, ja que continua sense resoldre's el tractament dels més de 3,3 milions de metres cúbics anuals que genera el sector ramader que són excedentaris, malgrat l'anunci de construir més de vint plantes de tractament a tot Catalunya i de diverses mesures complementàries.

OBJECTIUS

1. Avançar en la recerca de solucions efectives i viables en l'àmbit dels residus domèstics, agrícoles, industrials, miners, de la construcció, radioactius i dels fangs de les depuradores.

2. Ajudar a incrementar l'eficiència en les tasques de reciclatge de les unitats familiars.
3. Incorporar als programes de gestió de residus, accions de prevenció d'acord amb els principis establerts a les normatives europees, que marquin objectius quantitius realistes de reducció de la producció de residus des del seu origen (“el millor residu és el que no existeix”), d'acord amb els mitjans tècnics i econòmics disponibles i dins d'un marc de corresponsabilització mútua per tal de finançar els costos entre totes les administracions competents (central, autonòmica i local). Adoptar mesures legislatives per promoure la utilització dels envasos biodegradables.
4. Contemplar en els programes de gestió de residus, mesures de foment de tecnologies i productes nets, d'increment de la reutilització, de limitació de les substàncies contaminants en els productes, d'educació i sensibilització del consumidor, de creació de les instal·lacions necessàries de tractament i valoració i, molt específicament, de la utilització de substàncies perilloses.
5. Promoure la creació de les infraestructures necessàries per al tractament més adient i el suport a les polítiques locals per a la gestió més eficient dels residus.
6. Apostar decididament per fer un nou programa de gestió de residus municipals.
7. Establir un pla de foment de la utilització del compost procedent del tractament dels residus orgànics en les activitats agrícoles, la protecció del paisatge, la lluita contra l'erosió i la desertització.
8. Garantir el nivell més alt de protecció ambiental i avançar en la recerca de solucions efectives i viables. La política de prevenció, amb la reducció del consum de matèries primeres i d'energia, i la disminució de l'ús de substàncies tòxiques, són les línies mestres d'aquesta protecció.
9. Gravar a origen els productes de difícil reciclatge.

MESURES

- Introduir claus de prevenció en la fabricació, fent assumible l'economia de la durabilitat, la *reparabilitat* i la *millorabilitat* dels productes.
- Afavorir les iniciatives dels fabricants que “dissenyen per al desmuntatge”.
- Adoptar mesures legislatives per afavorir el reciclatge integral.
- Introduir un nou marc financer equitatiu i estable, mitjançant la possibilitat d'aplicar figures tributàries que incentivin la correcta gestió de les diferents fraccions dels residus.
- Incentivar i diversificar els programes de tractament de purins amb tecnologies noves i més adients, prioritàriament amb solucions per a cada granja.

- Aplicar codis de bones pràctiques agràries en la deposició del residu com a adob i de la correcta disponibilitat de terres.
- Impulsar solucions addicionals a escala comarcal mitjançant plantes especialitzades en el tractament de purins.
- Fomentar i impulsar un nou programa de gestió de residus municipals amb la participació de les administracions implicades.

Contaminar menys

Un dels problemes més greus que pateixen actualment les concentracions urbanes amb forta activitat industrial i importants volums de trànsit, són els elevats índexs de contaminació i els efectes que això suposa sobre la salut de les persones. L'emissió de gasos a l'atmosfera és, avui dia, un dels temes més candents. La preocupació per l'escalfament del planeta produït per l'efecte hivernacle, el creixent forat de la capa d'ozó, els progressius processos de desertificació i de desforestació, les pluges àcides, etc., són fenòmens que incideixen en les condicions de vida del planeta.

Entre el 1990 i el 2000 a Catalunya han augmentat les emissions de gasos d'efecte hivernacle prop del 50%, lluny de les previsions del Protocol de Kyoto. Davant d'aquesta disminució de la qualitat de l'aire, el Govern de CiU s'ha limitat a anunciar estudis per diagnosticar les zones del territori amb fortes emissions de gasos de cara al Pla de Sanejament Atmosfèric i els Plans Graduals de Reducció de les Emissions (especialment en àrees industrials), amb resultats fins ara força modestos. Així mateix, resten pendents de compliment diversos acords parlamentaris per tal d'inventariar amb detall els focus emissors de compostos forans, dioxines i altres compostos orgànics persistents, i alhora cal adoptar un pla de reducció de les emissions de compostos orgànics volàtils. El Govern, fins ara, només ha anunciat la posada en marxa de l'inventari d'emissions i fonts contaminants de Catalunya (EPER-CAT).

OBJECTIUS

1. Frenar la producció i el consum d'energia a partir de combustibles fòssils, igual que es planteja a escala mundial, per tal de no incrementar l'efecte hivernacle i de complir els compromisos del Protocol de Kyoto.
2. Cobrir la demanda d'energia mitjançant processos eficaços i el foment d'energies renovables que substitueixin les fonts contaminants o d'alt risc.
3. Millorar la gestió de la qualitat de l'aire i l'entorn dels nostres pobles i ciutats, amb la reducció dels processos de contaminació atmosfèrica, acústica i lumínica, així com els que puguin afectar la salut.
4. Recuperar la qualitat de l'aire, afrontant els aspectes relacionats amb la producció i el consum d'energia. Cal recuperar la qualitat de l'aire i superar l'efecte hivernacle. El nou Govern de la Generalitat ha d'emprar les noves tecnologies per actuar de manera efectiva en aquest àmbit.

5. Establir un marc clar de protecció de l'atmosfera que contempli la regulació i reducció de tot tipus d'emissions per tal de recuperar la qualitat de l'aire que respirem.
6. Posar en marxa actuacions transversals de polítiques d'eficiència energètica i foment de les energies renovables que substitueixin les fonts contaminants o d'alt risc (combustibles fòssils i nuclears); polítiques de mobilitat sostenible i, per tant, de potenciació del transport públic, i aplicació de condicionants ambientals als motors dels vehicles privats; polítiques agrícoles i forestals que permetin la fixació dels gasos emesos; i actuacions de control de la contaminació industrial, amb l'objectiu d'aconseguir una major qualitat atmosfèrica, o de campanyes de sensibilització ciutadana.

MESURES

- Desplegar per tot el territori català la Xarxa de Vigilància i Previsió de la Contaminació Atmosfèrica (XVPCA).
- Aplicar els nous requisits imposats per la Directiva 1999/30/CE, de 22 d'abril, relativa als valors límits de diòxid de sofre, diòxid de nitrogen, partícules i plom, que implica un canvi substancial en la gestió de la qualitat de l'aire a Catalunya. Com a resultat de la posada en marxa d'aquestes directrius, cal adoptar plans de sanejament específics per a les zones que superin els valors límits.
- Establir sistemes d'inspecció i de control efectius per tal de limitar rigorosament les emissions dels diferents sectors i fonts productores de gasos que causen l'efecte hivernacle, tant a través de solucions concretes amb plans específics de reducció a les indústries, com de l'efectiva adequació als requisits de la Llei d'intervenció integral de l'administració ambiental.
- Actuar, tant a través de les normatives corresponents com articulant les dotacions pressupostàries suficients, per reduir les diferents fonts de contaminació.

Crear riquesa de manera sostenible

El món de l'empresa comença a veure les oportunitats i els avantatges del desenvolupament sostenible. L'opció pel desenvolupament sostenible s'acabarà imposant en el món empresarial a causa, entre d'altres coses, de la reglamentació ambiental cada cop més estricta, la pressió social envers actituds empresarials més respectuoses amb el medi ambient i l'increment de la sensibilitat ambiental dels consumidors. Malgrat que avui dia encara hi ha moltes empreses que perceben els temes ambientals com una barrera o com un cost afegit, també és cert que n'hi ha moltes que hi veuen una bona oportunitat i que incorporen el desenvolupament sostenible a les seves consideracions estratègiques com una de les vies per assolir avantatges competitiu. Moltes d'aquestes empreses que han pres consciència dels temes mediambientals ho han fet com un element bàsic de les seves polítiques de responsabilitat social. Aquestes empreses són conscients de la importància social

d'aquests temes i de la major sensibilitat que té la societat per la defensa del medi ambient.

OBJECTIUS

1. Promoure una consciència empresarial nova i cercar la complicitat necessària del sector privat en les decisions i en les transformacions socials que implica el procés cap a la sostenibilitat.
2. Adoptar un model de diàleg o acords voluntaris entre Administració i empresa al voltant dels temes mediambientals.
3. Fixar un marc regulador per a les ecoauditories i ampliar l'obligació de realitzar estudis d'impacte ambiental als plans i programes de l'Administració.
4. Promoure el desenvolupament d'un mercat de productes i serveis més respectuosos amb el medi ambient.

MESURES

- Adoptar un model de diàleg o acords voluntaris entre el Govern, l'Administració i el sector empresarial. Des del Govern cal promoure espais de trobada i de participació per tal d'aconseguir la cooperació de la comunitat econòmica en l'aplicació de les noves polítiques ambientals, per la qual cosa les empreses obtenen del Govern major flexibilitat, ajuts, ampliació de terminis i procés simplificat de llicències per tal que es puguin adoptar als canvis necessaris.
- Incentivar i promoure l'adopció d'iniciatives tipus "ecoetiquetes" o les ecoauditories. La introducció de les "ecoetiquetes" i la superació de les auditories empresarials col·loca els productes i les empreses en una posició millor en el mercat, ja que els compradors identifiquen que un determinat producte o el comportament d'una determinada empresa és més respectuós amb el medi ambient. Al Govern de la Generalitat li correspon fixar, per la seva part i d'acord amb els agents implicats, un marc regulador per a les ecoauditories i fomentar-ne la generalització. Així mateix, s'ha de comprometre a promoure el desenvolupament d'un mercat de productes i serveis més respectuosos amb el medi ambient.
- Iniciar una reflexió sobre les possibilitats d'adoptar mesures de "fiscalitat ambiental".

Avançar cap a la democràcia ambiental

La necessitat de desenvolupar un nou model de sostenibilitat en el nostre territori obliga a plantejar un nou concepte de societat, en què els ciutadans hauran d'adoptar canvis d'actituds, culturals i de consum. Cap dels objectius anteriors no és possible sense la corresponsabilitat i participació ciutadana. La democràcia ambiental ha de permetre una acció de govern ambientalment sostenible. És necessària una política ambiental que

apropi amb èxit Catalunya a una societat sostenible. Això requereix importants canvis en la vida quotidiana de la ciutadania que fan necessari utilitzar el major nombre possible de mecanismes socials i mediàtics sota nous processos de participació, de democràcia participativa. En aquest sentit, i arran de la Cimera de Rio de 1992, s'adopten iniciatives tan importants com l'elaboració i aplicació de processos de l'Agenda 21 i l'adopció d'estratègies de desenvolupament sostenible. La realització d'una Agenda 21 local esdevé un compromís per a un nou model de sostenibilitat que faci compatible el creixement econòmic amb el medi ambient i la cohesió social, mitjançant polítiques integrades i estratègiques globals.

A Catalunya, aquest moviment amb vocació de participació clara de la ciutadania i d'implicació dels diversos sectors econòmics i socials l'ha liderat el món local, principalment els ajuntaments de les grans ciutats, mentre que el Govern català s'ha limitat a publicitar un pla que queda reduït a una simple diagnosi autocomplaent.

OBJECTIUS

1. Impulsar una reorientació de l'actual procés i concepció de l'Agenda 21 de Catalunya.
2. Consolidar definitivament el camí de la sostenibilitat amb l'adopció d'una estratègia catalana per al desenvolupament sostenible. És una estratègia pròpia de desenvolupament sostenible, fruit d'un pacte entre la societat i tota l'Administració, capaç de definir unes fites clares, concretes i quantificables, que compti amb la complicitat necessària dels diversos sectors socials i econòmics.
3. Contemplar el cost de la "insostenibilitat" i implementar les mesures de correcció necessàries.
4. Aplicar a Catalunya les propostes que va adoptar la Comissió Europea al Consell Europeu de Göteborg, de juny del 2001, i que defineixen el que ha de ser l'estratègia, per la Unió Europea, capaç de conciliar desenvolupament econòmic, social i ecològic a llarg termini.

MESURES

- Recollir, integrar i donar suport al procés de desenvolupament de l'Agenda 21 local i oferir una base de col·laboració tècnica i econòmica, per tal d'implicar els ajuntaments que encara no han iniciat el procés d'ambientalització.
- Crear la figura del Síndic Ambiental per tal de defensar els drets de la ciutadania en aquest camp.
- Disposar, d'acord amb la metodologia establerta de manera genèrica per desenvolupar l'Agenda 21 local, dels requisits mínims que ha d'assolir un municipi per tal de certificar l'adopció d'una Agenda 21.

- Elaborar un ampli diagnòstic de la realitat mediambiental a Catalunya, dels avenços i de les mancances, mitjançant un Llibre Blanc del Medi Ambient, amb la participació del món local, dels experts i de les entitats cíviques i conservacionistes. Així mateix, s'elaborarà i es publicarà bianualment un Informe sobre l'Estat del Medi Ambient a Catalunya, que establirà com a referent els indicadors de l'Agència Europea de Medi Ambient.
- Establir les grans línies estratègiques d'actuació que impliquin i comprometin transversalment tots els departaments de la Generalitat per fixar uns objectius mínims de qualitat ambiental a Catalunya.
- Per tal de prendre consciència de l'impacte negatiu que el nostre actual estil de vida causa a altres parts del món, es calcularà bianualment la petja ecològica de Catalunya i es proposarà una estratègia de reduccions graduals d'aquest indicador.
- Implementar un programa d'educació ambiental amb la participació de tots els sectors afectats i adreçat especialment al jovent.

Recuperar el consens ambiental

A Catalunya els conflictes ambientals són a l'ordre del dia. La correcta gestió dels residus, el sanejament de les aigües, la producció d'energies netes, etc. requereixen instal·lacions i una ubicació concreta en el territori. Aquestes decisions no sempre gaudeixen del consens necessari i sovint han originat greus problemes de convivència ciutadana. El fenomen del "no a casa meua" o "no en el meu pati del darrere" s'ha estès com un dels comportaments característics de les societats desenvolupades, davant del qual és responsabilitat de l'Administració posar els mecanismes i mitjans per tal d'aconseguir els consensos i acords necessaris. Així mateix, en els darrers anys se succeeixen en molts dels territoris de Catalunya encesos debats ciutadans per a la col·lisió, sovint, de models de creixement enfrontats amb un rerafons mediambiental (la indústria química de Tarragona, per exemple, amb les expectatives turístiques de la ciutat; l'expansió urbanística dels Pirineus amb la necessària preservació del paisatge; el negoci turístic de la costa amb les reclamacions de posar fre a l'ocupació massiva del sòl, etc.). El Govern de la Generalitat, lluny d'atenuar molts d'aquests conflictes, ha optat per actituds d'inhibició, en alguns casos, o per assolir acords puntuals amb determinats sectors, en d'altres, i així ha encès encara més el malestar social a determinats municipis i comarques, com s'ha posat de manifest amb la ubicació dels abocadors industrials o amb l'elaboració del mapa eòlic.

OBJECTIUS

1. Recuperar el consens necessari per vèncer el distanciament existent entre els legisladors i els executors de les polítiques públiques, que és font de molts conflictes i tensions.

MESURES

- Modificar l'actual composició del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible per tal d'assegurar una àmplia representació de tots els sectors socials.
- Implicar els actors de la societat civil en la definició i seguiment de les polítiques de sostenibilitat mitjançant processos participatius i a partir d'una correcta planificació en l'àmbit ambiental.

6.3. Planificar l'ús del sòl i protegir el paisatge

Avui el paisatge es considera com un dels elements que determinen el grau de qualitat de vida d'una societat. El desenvolupament econòmic, les necessitats d'infraestructures i el creixement urbà han superposat noves estructures paisatgístiques a allò que abans eren espais naturals o agraris. L'estratificació del paisatge ha suposat la superposició d'estructures i utilitzacions de sòl en funció de les necessitats socioeconòmiques de cada moment. Les perifèries urbanes i les zones costaneres són les zones més maltractades des del punt de vista paisatgístic.

El planejament territorial a Catalunya té importants deficiències. Avui dia subsisteixen greus mancances en l'ordenació del territori català, entre d'altres, per exemple, la no-redacció dels plans territorials parcials (amb l'excepció del recent Pla Territorial Parcial Terres de l'Ebre); la manca de planejament urbanístic a 181 municipis, que signifiquen el 19% del territori, i l'incompliment en la redacció i execució dels plans d'espais d'interès natural.

La incapacitat manifestada al llarg de més de vint anys per part del Govern de la Generalitat ha abocat el conjunt de Catalunya a una situació d'indefinió d'una estratègia territorial que exposi i orienti les polítiques de gestió del territori i del conjunt dels espais naturals amb criteris de racionalitat i qualitat. Per això subsisteixen i s'agregen problemes de caire urbanístic, paisatgístic, funcional i ambiental. Entre els que afecten el territori i el paisatge cal destacar els següents: el consum accelerat del sòl; la problemàtica irresolta dels residus urbans, agropecuaris i industrials; la urbanització poc ordenada i matussera d'espais de valor paisatgístic, i la manca d'una definició estratègica de les polítiques de paisatge.

OBJECTIUS

1. Gestionar de manera adequada els espais lliures.
2. Frenar l'excés d'ocupació de sòl.
3. Impulsar polítiques transversals orientades al desenvolupament de polítiques territorials i paisatgístiques reals i efectives. Les polítiques de paisatge han d'estar relacionades amb les polítiques d'ordenació del territori i les de caràcter ambiental.
4. Definir lògiques d'utilització del sòl i conservació dels entorns que permetin racionalitzar-ne els usos i compatibilitzar-los amb les activitats productives necessàries.
5. Promoure plans territorials del paisatge que li han de donar caràcter jurídic, desenvolupar mesures per protegir-lo, fer compatible el progrés econòmic amb la preservació del paisatge, millorar la percepció de l'entorn, ajudar a desenvolupar un urbanisme més integrat als entorns, integrar adequadament els equipaments i les infraestructures en el paisatge, facilitar l'habitabilitat del territori, reduir els costos socials dels problemes mediambientals i orientar les polítiques turístiques.

Els plans territorials del paisatge són projectes de concertació entre el conjunt de les comarques de cada una de les set vegueries. Definiran i fixaran els principis directores per a la conservació i afectació del paisatge, i coordinaran totes les polítiques que, de manera transversal, afectin el conjunt de l'entorn paisatgístic. Aquest plans han de fomentar l'accessibilitat als paisatges i la difusió del concepte del paisatge entès com a "element essencial del benestar individual"; afavorir la visibilitat i la intervisibilitat dels diferents paisatges; avaluar de manera permanent les activitats que degraden els paisatges; establir objectius de qualitat paisatgística per a cada àmbit de l'ordenament, adequats a la seva escala i a la seva diversitat, i identificar les activitats visualment inadequades amb l'objectiu de resituar-les en emplaçaments no perjudicials per al paisatge.

Els plans territorials del paisatge han de ser figures complementàries dels plans territorials parcials i han de tenir caràcter de plans sectorials. Els plans determinaran i concertaran l'adhesió de cada comarca i municipi als objectius determinats en el pla per aquest àmbit d'aplicació, i la participació en els fons plurianuals destinats a la millora del paisatge català. Aquests plans han d'incloure qüestions referents als sistemes de caràcter ambiental en l'àmbit regional en què es determinarà, per a cada zona, el tipus de protecció i d'utilització. Així mateix, els plans han de contemplar les actuacions transversals sobre el conjunt de les unitats locals i comarcals en què les interdependències socioeconòmiques i funcionals actuen sobre el conjunt del paisatge. Els plans també han d'incorporar indicacions a les administracions i gestors de les infraestructures, per tal d'incidir en les matèries que condicionen la mobilitat, el disseny de les grans infraestructures i les polítiques de prevenció i protecció davant de les catàstrofes naturals.

La protecció del paisatge només serà possible si existeixen mesures que garanteixin la preservació del sòl no urbanitzable i, per tant, d'aquells valors agropecuaris, paisatgístics, turístics i ambientals del territori català. Per tal de fer una bona gestió de les actuacions d'interès públic que s'hi hagin de realitzar, així com la compensació dels seus eventuals impactes, el Govern haurà de prendre mesures específiques per protegir l'ús del sòl no urbanitzable. En aquest sentit, les mesures que ha d'emprendre són de caràcter regulatori i normatiu.

MESURES

Mesures de protecció del paisatge

- Donar protecció jurídica al paisatge d'acord amb allò que estableix la Convenció Europea del Paisatge, aprovada pel Consell d'Europa, a la qual s'ha adherit el Parlament de Catalunya.
- Elaborar plans directores del paisatge per al conjunt del territori de Catalunya, en els quals s'estableixin, en connexió amb el planejament territorial urbanístic i sectorial, els principis, les estratègies i les línies orientadores de la política de paisatge.
- Establir un fons per a la conservació i millora del paisatge amb l'objectiu de contribuir al finançament d'actuacions de millora i gestió del paisatge.

- Crear una taxa urbanística sobre les infraestructures i edificacions en sòl no urbanitzable –a excepció de les destinades a usos agrícoles, ramaders i forestals que respectin la normativa ambiental–, per tal de nodrir el fons per a la conservació i millora del paisatge.

Mesures per protegir els usos de sòl no urbanitzable

- Regular per decret les actuacions i els usos d'interès públic que, pel seu caràcter, s'hagin de realitzar a un sòl que tingui la qualificació urbanística de no urbanitzable, d'acord amb allò que es disposa a l'article 42 de la Llei d'urbanisme de Catalunya. La regulació ha d'establir que els projectes d'actuacions específiques d'interès públic hauran de justificar que, pel seu caràcter, les actuacions i usos previstos s'han d'efectuar en sòl no urbanitzable. Així mateix, quedaran obligats a definir, amb tota precisió, l'ús o els usos corresponents i les obres i instal·lacions necessàries per al seu desenvolupament.
- Establir que, per a l'aprovació de cada projecte d'actuació específica, es requerirà l'estudi de les repercussions socioeconòmiques, territorials i ambientals previsibles, directes i indirectes, i la declaració del seu caràcter assumible, d'acord amb l'organització de l'espai rural establerta pel planejament general, amb determinació, si s'escau, de les condicions que s'imposaran en aquest sentit. Quan, pel seu objecte, el projecte estigui subjecte a avaluació d'impacte ambiental, l'estudi inclourà aquesta avaluació i la corresponent declaració d'impacte ambiental.
- Establir l'apreciació positiva de l'interès general del seu objecte, que només hi podrà ser quan es consideri necessària la localització de l'ús o els usos en sòl urbanitzable no sectoritzat i compatible amb els objectius de la política o polítiques sectorials corresponents.
- Establir la solució satisfactòria, amb càrrec al promotor, del funcionament de les instal·lacions, construccions i edificacions mitjançant la connexió adequada a les xarxes supramunicipals i generals d'infraestructures, dotacions i serveis públics de l'ordenació estructural del planejament general, de manera que, en qualsevol cas, quedi garantit el manteniment de la capacitat, funcionalitat i qualitat de servei dels preexistents.
- Establir l'assumpció de l'aixecament de les càrregues i del compliment dels restants compromisos previstos per la legislació o l'ordenació urbanístiques o, si s'escau, assumits voluntàriament i, en tot cas, dels compromisos de restauració dels terrenys a l'acabament de l'ús o els usos i conforme al pla definit per aquesta finalitat.
- Determinar, quan procedeixi, la fixació justificada del termini de vigència de l'ús o els usos atribuïts.
- Fixar la prestació de garantia davant la Generalitat de Catalunya per import del 10% del cost total d'execució de les obres que es realitzin, per cobrir, si s'escau, les responsabilitats derivades d'incompliments i infraccions, inclòs el pla de restauració dels terrenys. En atenció a les característiques específiques del projecte, el Govern de la Generalitat de Catalunya podrà establir l'import mínim de la garantia prestada fins al 20% del cost total de les obres previstes.

- Establir, per tal de compensar l'impacte ambiental que derivi de les actuacions d'interès públic, el pagament d'un cànon per part del promotor, públic o privat, de l'actuació. El cànon tindrà una quantia de l'1% sobre el pressupost total d'execució de les obres, construccions, edificacions i instal·lacions que es realitzin, serà percebut per l'ajuntament o ajuntaments afectats, i el seu import es destinarà a preservar i millorar la qualitat ambiental del municipi.
- S'establiran figures jurídiques de protecció clara del sòl no urbanitzable i se'n reglamentaran, de manera detallada, els usos permesos.

6.4. El camp, un lloc per viure i prosperar

A Catalunya s'ha de superar la visió antagonica entre el camp i la ciutat. La urbanització creixent, la millora de les comunicacions, els canvis dels costums i, sobretot, el fenomen de la mobilitat, han fet el país cada vegada més petit, les diferents comarques i territoris més interdependents, i els pobles i les ciutats més interconnectats.

Per superar l'antic dualisme camp-ciutat, hem de tornar el protagonisme al territori, a la rica i variada xarxa de ciutats i pobles i, mitjançant la regionalització, potenciar el món rural, que ha de tenir a l'abast els mateixos serveis i oportunitats que les ciutats. També cal tenir unes ciutats i un país més saludables, més sostenibles i, per això, cal actuar sobre els problemes mediambientals de tot el territori.

Cal abordar els problemes amb aquest esperit, sabent que el problema del regadiu de les terres de Ponent o bé el dels boscos de la Catalunya Central són un problema de "país", igual que la millora de l'aeroport de Barcelona o el tren de gran velocitat. Cada territori té les seves prioritats i tots són prioritaris per al país.

La centralització administrativa i política duta a terme pel Govern de CiU des de la Generalitat no ha estat positiva per superar aquest dualisme. Cal un nou govern per enfocar una nova política: la potenciació de les xarxes de ciutats petites i mitjanes que actuen de focus de desenvolupament i servei; la promoció d'estratègies adaptades al potencial de les àrees rurals; el foment d'una agricultura sostenible i competitiva; un turisme respectuós amb el medi; la promoció de la cooperació rural-urbana, i la integració de la perifèria rural a la planificació estratègica de les vegueries, són, entre d'altres, línies de treball inspirades en els programes europeus més acreditats.

OBJECTIUS

1. Evitar que els agricultors abandonin el camp i que les zones rurals europees entrin en una etapa de despoblament i de declivi.
2. Promoure uns objectius per al sector rural que complementin les iniciatives específiques que el Pla de Desenvolupament Rural de la Unió Europea preveu per a Catalunya. De fet, les 22 mesures en matèria de desenvolupament rural contingudes en aquest pla per al període 2000-2006, permeten articular tres possibles plans d'actuació diferents. Set mesures es poden agrupar en dos plans als quals l'Estat espanyol ha assignat un caràcter horitzontal i, per tant, que també afecten Catalunya, mentre que les quinze mesures restants, de caràcter optatiu, també han estat assumides, en la seva totalitat, pel Govern de Catalunya.
3. Impulsar un programa d'actuacions específiques per a Catalunya basades en el Pla de Desenvolupament Rural i en altres mesures complementàries, per tal d'evitar el despoblament i de reactivar les zones rurals del Principat.
4. Millorar les condicions de vida en el medi rural.
5. Millorar les oportunitats de treball i de renda de les persones que hi viuen.

6. Enfortir el sector agrari mitjançant una política pròpia que estableixi prioritats específiques orientades a millorar la competitivitat del sector agrari; produir aliments de qualitat i segurs per al consumidor; potenciar els processos de transformació i comercialització dels productes agraris, i impulsar el caràcter multifuncional i sostenible de l'agricultura catalana.

Millora de l'hàbitat rural

El Govern de la Generalitat ha d'emprendre diverses actuacions per millorar l'hàbitat rural. En primer lloc, en la línia de millora de les infraestructures bàsiques, cal garantir que tots els nuclis de població habitats disposin, en un període màxim de vuit anys, de les infraestructures bàsiques (accés asfaltat, subministrament d'aigua potable distribuïda per xarxa, subministrament elèctric de qualitat, subministrament telefònic i d'accés a les noves tecnologies de la comunicació). En segon lloc, cal assegurar que tots els nuclis rurals de més de 1.000 habitants tindran un sistema de depuració d'aigües residuals. Cal assegurar que tots els municipis rurals, a més dels serveis que prescriu la legislació vigent, puguin oferir habitatge, llar d'infants i escola primària, assistència mèdica primària i transport sanitari eficient, i serveis d'assistència a la gent gran a través de servei domiciliari, centres de dia o residència geriàtrica.

La millora dels equipaments també és una altra actuació que s'ha d'emprendre per a la millora de l'hàbitat rural. Tots els habitants del medi rural haurien de poder disposar d'equipaments bàsics de caràcter esportiu, cultural i d'ús i divulgació de les noves TIC, d'acord amb els programes d'equipaments mínims definits per les associacions municipals.

El paisatge constitueix un valor cultural i un actiu econòmic per a les zones rurals. Per això les mesures específiques referents a la preservació del paisatge també tindran un efecte positiu en el desenvolupament del medi rural.

Foment de l'activitat econòmica del medi rural

La formació professional en l'àmbit rural, a més de participar en el conjunt de polítiques pròpies d'aquest sistema formatiu, s'ha d'adequar de manera específica a la realitat socioeconòmica de la zona i a la previsió de demanda del mercat laboral, especialment a les necessitats dels nous jaciments d'ocupació en aquest àmbit (atenció a la gent gran, serveis turístics, activitats mediambientals, etc.).

L'accés i l'ús de les tecnologies de la informació i de les comunicacions constitueix avui un factor imprescindible per a la realització de les diverses activitats que incideixen en el desenvolupament rural. Per això, des del Govern de la Generalitat cal promoure les condicions per accedir-hi i facilitar la divulgació del seu ús en l'àmbit rural.

Cal establir actuacions concretes encaminades a ajudar els joves que s'incorporen a l'activitat agrària.

El nou Govern de la Generalitat, a partir del model de la iniciativa LEADER +, ha de promoure plans de desenvolupament rural integrat a la resta de l'àmbit rural, especialment a zones d'agricultura mediterrània de secà i de muntanya, i a les zones més deprimides, on no s'assoleixi la renda mitjana de Catalunya.

MESURES

- Habilitar línies d'ajuda específica adreçades als emprenedors que vulguin desenvolupar un projecte econòmic no agrari en nuclis de població de fins a 2.000 habitants. Hauran d'acreditar la viabilitat del projecte, la seva formació per desenvolupar-lo i un compromís de continuïtat de la iniciativa.
- Impulsar plans de desenvolupament rural integrat a les zones d'agricultura mediterrània de secà i de muntanya, i a les zones més deprimides, on no s'assoleixi la renda mitjana de Catalunya.